

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

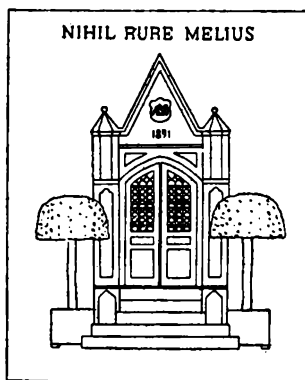
GROSSERER SKJOLD C.G.E. BØRGESEN OG
DR. PHIL. FREDERIK C. E. BØRGESENS
SLÆGT

ved
Birthe Børgesen

GROSSERER SKJOLD C.G.E. BØRGESEN OG
DR. PHIL. FREDERIK C.E. BØRGESENS SLÆGT

GROSSERER SKJOLD C.G.E. BØRGESEN OG
DR. PHIL. FREDERIK C.E. BØRGESENS SLÆGT

ved
Birthe Børgesen

Eget Forlag
Lyngby 1977

Fotografiet paa Omslaget:

Grosserer Skjold C.G.E. Børgesens Ejendom, Østerbrogade Nr. 24, ses bag den sorte, høje Hat. Agnes Børgesen skriver: "at de lave Huse hørte med til Ejendommen, og at der var et stort Lysthus i den første lille Bygning til højre." - Østerbro set fra Dosseringen 1860. C. Bayer pinx. Alex Vincents Kunstforlag.

Trykt hos Polyteknisk Forlag/Special-Trykkeriet Viborg a-s.
Ekspedition: Birthe Børgesen, Sundvej 4, 2 - 2900 Hellerup.

1. OVERSIGT OVER GROSSERER SKJOLD C.G.E. BØRGESEN
OG DR. PHIL. FREDERIK C.E. BØRGESENS SLÆGT.

Vor Slægt stammer ifølge mundtlig Overlevering i Familien fra en Pottemager i Skaane ved Navn, BØRGE.

BØRGE PEDERSEN,

Hans Navn har jeg trods megen Søgen kun fundet i Forbindelse med nedennævnte Søns Daab. Se, Bornholm, Øster Larskirke, Prot. 1 p. 185. Om Børge Pedersen kan være identisk med Pottemager Børge fra Skaane, ved jeg ikke.

1 Barn, A.

A. PEDER BØRGESEN, dbt. paa Bornholm (Øster Larskirke) 1ste Søndag i Advent (29/11) 1733, død (se, Søetaten, 4. Div.'s Bog, 7. Matros Comp. No. 1, 1784-90, Rigsarkivet) 17. Martii 1785.

Sergeant ved 4. Div.'s 8. Comp., 25/1 1759. Se, Søetaten, Mønsterskriveren ved Søfolket, Præsentationsbog for 4. Div. 1755-63, fol. 155. 1 B Reol 18, Rigsarkivet.

Peder Børgeesen "skal tiene Liivstid". - Han havde et "Heelt Huus" i Tigergaden i Nyboder. Fra "1780-84 var han Hr. Etatsraad Due skyldig 1 Rdl. for Leje af et Stolestade i Holmens Kirke." Se, Søetaten, 4. Div.'s Bog 7. Matros Comp. No 1, 1774-90. Rigsarkivet. Bopælen: Tigergade se, Bendix Børge-sens Daab i Holmens Kirke 24/8 1761.

Jeg har ikke kunnet finde nogen Kirkebogsindskrivning om en Vielse af Peder Børgeesen til Anna Maria Rosenkrantz, kaldet saaledes og født 30/9 1733. Se, de Børgeesen'ske Familiepapirer.

Maria Rosenkrantz, f. i Burup, fik sin Daab konfirmeret (se, Sæby Kirke) 7/11 1732. Navnet Anna ses tydeligt at være tilføjet ved Indskrivningen af hendes og Peder Børgesens Tvillingers Daab i Kirkebog for Holmens Kirke 17/4 1760. - Efter Peder Børgesens Død boede Anna Maria Rosenkrantz, hendes Søn Christian Conrad Børgesen og hans? (hendes) Søskendebarn, Rebslagerlæredreng, Christian Bendix Ehckemos, 19 Aar, Tiggergade Nr. 7. - Samme Bopæl havde, Matros ved 4. Div.'s 7. Comp., Peder Pedersen, hans Kone og en Datter kaldet Anne Marie Peder, samt en Matros. - Anna Maria Rosenkrantz fik en ugentlig Pension af 2 M. 8 Sk. fra Søkvæsthuset. Se, Folketælling 1/7 1787, Militæretaterne II, Prot. 2 p. 165.

Anna Maria Rosenkrantz' Far var Christian Bendix Rosenkrantz, f. ca. 1699, udnævnt til Herredsskriver, "udi Artz, Løve og Schippinge Herreder i Vort Land Siælland, 8/11 1726." Se, Danske Kancelli, Sjællandske Reg. 1725-27, No. 52 p. 503. Rigsarkivet.

"Herredsskriver Rosenkrantz havde en aarlig Indtægt af 150 Rdl. Han var Far til 6 umyndige Børn og meget fattig. Hans Nød og Trang var stor, og det var ellers en Barmhjertigheds-gjerning, om han blev aldeles fri for at betale Extraskat." Se, Ekstraskattetaksation, 20/8 1743, Kalundborg, Dragsholm og Sæbygaard Amter, p. 61. Rigsarkivet.

Herredsskriver C.B. Rosenkrantz af Orebøe blev, 51 Aar gammel, begravet (se, Sæby Kirke) 31/12 1750.

Peder Børgesen og Anna Maria Rosenkrantz havde 4 Børn, 1-4.

1. CHRISTIAN CONRAD BØRGESEN, f. 13/4? 1760 i København, se, de Børgesen'ske Familiepapirer, dbt. (Holmens Kirke) 17/4 samme Aar, død 13/7 1829 i København, begr. (se, Helliggeist Kirke) 17/7 samme Aar.

Krigsraad, Kommandoskriver ved Holmen, exam. jur.

Gift (Holmens Kirke) 4/1 1788 med Else Marie Andersdatter Bakke af Skovhuusene, dbt. (se, Kirkebog for Astrup (-Ro-

strup-St. Arden) Hindsted Herred, Aalborg Amt) Dom. 12. post Trinitatis (9/9) 1764, død 4/1 1840 i Rødvig, begr. (se, Lille Heddinge Kirke) 11/1 samme Aar.

Exam. jur. (bekv.), 26/10 1780.

Sergeant ved 4. Div.'s 7. Matros Comp., 18/3 (Dagen efter Faderens Død) 1785. Se, Søetaten, 4. Div.'s Bog, 7. Matros Comp. No. 1, 1784-90. Rigsarkivet.

Kommandoskriver ved Holmen, 5/3 1802. - Meddelt Krigsraadstjenesten, 26/7 1815. - Entlediget med sin fulde Gage i Pension, 24/12 1815. Se, Søkrigskancelliet, Klingbergs Reg., Kgl. Resolut.: S.K. 297-320, Litr. B., 1791-1824. Rigsarkivet.

Tvillingerne, 1. Christian Conrad og 2. Dorothea Sophia Børgesen havde 8 meget fine Faddere. En af dem var "Frøken Juul ved Hovet", antagelig Christiane Sophie Magdalene Juul, f. 1737, opdraget paa Ravnholt og i Aarene 1752-70 Hofdame hos Enkedronning Sophie Magdalene.

Vedrørende sin Begravelse havde C.C. Børgesen bestemt følgende:

"For at ikke skal blive glemt noget, af hvad jeg, betræffende min Liigfærd og Begravelse, har om bedet: at maa skee, samt og tilkjendegivet, at i øvrigt er forordnet ved mit Dødsfald bliver besørget, har jeg anført samme, nemlig:

Jeg ønsker, at ligge Liig og jordes med blottet Hoved og blottede Hænder altsaa uden nogen Hue og Handsker. Intet andet paa og medgives mig end en af mine hvide Skjorter, en Halsklud, et Lærreds Vaar til en Spaanpude under mit Hoved, og et Lagen over mig. Min Liigkiste skal være af ligefrem afhøvlede Brædder, og paa almindeligste Maade sværtet. Den maa saaledes ikke være med nogen Runding, Udhulinger, Rosetter eller anden Ziir, ligesom ei heller maa paa Laaget være nogen Sokkel, eller under Bunden nogen Fod eller Ramme.

Hverken paa mig eller i mine Hænder, og ei heller paa min Kiste, maa lægges nogenslags Krands, Urter eller

Blomster. Sligt maa heller ikke lægges eller sættes paa min Grav, men vedkommende Graver anmodes, at lade dens Oplægning, efter Tilkastelsen, skee paa simpleste Maade uden nogen Beplantning eller særlig Kjendetegn. Efter det er skeet, foranstaltes ikke mere Gravens Oplægning eller Vedligeholdelse.

Jeg ønsker mig jorden paa Kirkegaard i Byen, som henhører til det Sogn, hvor jeg ved mit Dødsfald er boende, og derfor, formedelst Nærheden til den, det tillades at Henbæring dertil maa skee, da tages ingen Liigvogn. Skal derimod Liigvogn have, da maa det ikkun være en til ringeste Priis, hvortil dog Bedemand er anordnet; og i hvilket af Tilfældene, vil det nok være bedst, at den vedkommende Bedemand anordner om Besørgelsen af hvad, som egentlig angaar Jordelsen.

Fordi intet Ophold skal finde Sted paa Kirkegaarden, for de som ere med ved min Begravelse betales - foruden det der skal erlægges for Jordpaakastelsen - tillige hvad som skjønnes passeligt, til den vedkommende Sognepræst, for, at han vil følge med fra Huuset eller dertil sende en anden Præst eller ordineret Catechet.

Ingen Fremmed, eller Upaarørende, maa bedes til eller - den behøvede Præst ene undtagen - være med at følge mig til Jorden, af Paarørende ufravigelig ikkun have mine Sønner samt min Svigersøn.

Mit Dødsfald maa ikke bekjendtgjøres i nogen Avis eller Tidende. Efter Anordningen og formedelst Begravelsen medes det:

- Til Skiftecommissionen,
- Contoiret, hvorfra min Pension er anviist,
 - Enkekassens Contoir, og
 - Bogholderen ved Liigkassen, hvor jeg er Interessent.

Dersom ikke, paa et af Liigkisteoplagene, strax have en saadan, som min skal være, da anmodes, at den maa blive forfærdiget hurtigst muligt. Af det som for sliig en Kiiste rimelig begjæres, maa intet afpruttes.

Mit Liig Følge - den behøvede Præst medregnet - maa aldeles ikke være mere end: Trende Par, og skal nok være eet eller to, om Nogen, af formeldte nærmeste Paarørende, som maatte antages at ville følge mig til Graven ved Forfald forhindres derfra, hvilket, jeg troer, vil skee.

Jeg ønsker, at Liigbærerne maa anvises et Kammer at samles og være i, indtil de udbærer mig af Huuset.

At iblandt Anmeldelser af Dødsfald, mit maaskee og indføres i Bladet, Dagen, er ligegyldigt, men overholdt beder jeg, at det ikke af Nogen af mine Efterladte, bekjendtgjøres enten i benævnte Blad eller nogen anden Avis eller Tidende.

den 9^d Juli 1828. Børgesen"

Dette var en "Copie" skrevet af Adolph F. Børgesen, som fortsætter:

"Krigsraad og kongelig Pensionist (forhenværende Sergeant og senere Commando Skriver ved Holmen) Christian Conrad Børgesen, døde den 13de Juli 1829 om Morgenen Kl. 2 1/4. Fader blev Fredagen den 17. Juli i Overensstemmelse med ovenanførte begravet paa Helliggeistes Kirkegaard i Nærheden af Skolen. Pastor Sommerfeldt fulgte og forrettede Jordpaakastelsen. A.F. Børgesen." Se, de Børgesen'ske Familiepapirer.

I Juli 1816 besøgte Else Marie Børgesen, f. Bakke, sin Familie og Fødeegn. Sønnerne Adolph og Edvard ledsagede hende paa Rejsen. Adolph Børgesen skriver:

"Kjære Fader! Paa Moders og egne Vegne giver jeg mig den Frihed at tilmelde Dem, at vi ere med god Vind afseilet fra Kjøbenhavns Reed den 15de d.M. Kl. 12 1/4 Eftermiddag; passeret Kronborg samme Dag Kl. 4 3/4, og ankret i Mariager Fjord ved Havnø, (hvor vi bleve satte i Land,) den 16de dennes Kl. 11 Formiddag. Paa Reisen, under hvilken det den hele Tid var behageligt Veir og jævn Kuling, haver Moder været lidt søesyg, jeg følede og stundom Svingelhed; Eduard befandt sig bedst. I Jylland, hvor vi ere ankomne ved Velbefindende, ere vi først blevne budne velkomne og godt modtagede hos Færgemanden ved Havnø, hvorfra

vi bleve befordrede til Vogns til Moster Anne, der just ikke er i de bedste Omstændigheder, hvortil Aarsagen vel især er, at Manden ikke godt kan bestride sine Forretninger formedelst vedvarende Sygdom i sin høire Arm. Hos dem bleve vi ligeledes modtagede med Godhed, og vi opholdt os der en Dag, hvorefter vi gik til Bedstemoders Sted, der ligger 1/4 Mil fra Mosters. Bedstemoder, som er 93 Aar gammel og meget svag, ytrede Glæde ved at see Moder og os andre og ønskede Himmelen velsigne Fader og os, fordi vi kom! Morbroders Enke lader til at være meget aandssvag; hendes tvende Børn ere vel. Gaarden med tilhørende, vidt-udstrakte Jorder bestyres med en Karl og en Pige.

De fleste af disse Egne tilbyde ikke noget behageligt Skue, thi man har næsten bestandig Heeder og Lyng bevoxede Bakker for Øine, (af disse skjæres Tørv, der benyttes som Brændsel). Vi leve vel, men agte at tage hjem med Skipper Sand, hvilken Leilighed er den første, vi vil kunne benytte.

Vær alle hilset med Ønske om bedste Velgaaende, fra Moder og mig og andre herværende Slægtninge. Ærbødigst A.F. Børgesen. Storehøigaard, d. 18. Juli 1816." Se, de Børgesen'ske Familiepapirer.

Else Marie Børgesen omtales som et mildt og kærligt Menneske. Hun døde efter et Benbrud den 4. Januar 1840 paa sin 52-aarige Bryllupsdag hos sin Søn Strandkontrollør Frederik Børgesen i Rødvig og ligger begravet paa Lille Heddinge Kirkegaard. - Hendes Guldring med Empiremønster og prikket Navn er bevaret.

Om Skiftet efter Else Marie Børgesen, se, Stevns-Fakse Herreder Afd. E., Skifteprotokol 1829-42, p. 493 i Landsarkivet for Sjælland m.m.

Christian Conrad Børgesen og Else Marie Bakke havde 6 Børn, a-f. Se, p. 12.

2. DOROTHEA SOPHIA BØRGESEN, f. 13/4? 1760 i København, jvf. Broderen, 1. Christian Conrad Børgesen, dbt. (Holmens Kirke) 17/4 samme Aar,

3. BENDIX BØRGESEN, f. i København, dbt. (Holmens Kirke)
24/8 1761,

4. ANNA MARIA BØRGESEN, f. i København, dbt. (Holmens Kirke)
23/12 1763,

KRIGSRAAD, KOMMANDOSKRIVER VED HOLMEN CHRISTIAN CONRAD
BØRGESEN OG ELSE MARIE BAKKES 6 BØRN, a-f.

For a., Etatsraad, Kontorchef PETER ANDREAS BØRGESENS Vedkommende, følger hans Efterslægt umiddelbart efter ham, og for e., Strandkontrollør FREDERIK BØRGESENS Vedkommende, følger hans Søn umiddelbart efter ham.

- a. PETER ANDREAS BØRGESEN, f. 11/9 1788 i København, dbt. (Holmens Kirke) 8/10 samme Aar, død 25/12 1860 i København, begr. (Holmens Kirke) 31/12 samme Aar.

Etatsraad, Chef for Holmens Eqvipage- og Commandocontoir,
R. DM.

Gift (Holmens Kirke) 27/7 1817 med Anna Ræber, f. Jacobsen, f. 2/6 1780 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 16/6 samme Aar, død 10/5 1841 i København, begr. (se, Holmens Kirke) 14/5 samme Aar.

Copist ved Søetatens 4de Departementscontoir, hvor han var ansat som Extra-Skriver, 7/12 1804.

Mønsterskriver ved Søfolkets Indroullering i Bragnæs District i "Vort Rige Norge" og meddelt Søkrigscommissairtjenesten, 23/5 1813.

Faar Tilladelse til at forblive i Kjøbenhavn, indtil den ham med flere forundte Realisation af Priserne "Freundin" og "Diana" er tilendebragt ved offentlig Auction den 4. Juni, 31/5 1813.

Collegiet har at fastsætte en vis Tid, inden hvilken bemeldte Krigscommissair P.A. Børgesen har at tilendebringe før nævnte Forretninger, samt derefter at beordre ham at begive sig til sin Post, 12/12 1813.

Meddelt Afsked i Naade fra Mønsterskrivertjenesten med 200 Rdl. aarlig i Ventepenge; i Douceur for hans faste Arbejde som Secretair ved Organisations Commissionen tilstaaet 600

Kontorchef ved Holmen, Etatsraad
Peter Andreas Børgesen, 1788-1860.

Strandkontrollør Frederik
Børgesen, 1802-1885.

Anne Cathrine Elisabeth Børgesen,
f. Thomsen, 1809-1892.

Rdl., og for hans Forretninger fra Begyndelsen af 1814 og fremefter, en Copists fulde Gehalt, 13/4 1814.

Assistent i Holmens Eqvipage- og Commandocontoir med 600 Rdl. aarlig i Gage og 10 Rdl. maanedlig i Cantonnementstillæg, 24/12 1815.

Kontorchef i Holmens Eqvipage- og Commandocontoir, 1833. Se, Hof- og Statskal. 1833 p. 218.

Ridder af Dannebrog, 1/3 1835. - Krigsraad, 25/6 1840. - Justitsraad, 28/6 1845. - Dannebrogsmænd, 6/10 1852. - Etatsraad, 30/12 1858. - Indkaldt Bestalling, 1/1 1859.

Se, Søkrigskancelliet, Klingbergs Reg., Kgl. Resolut.: S. K. 297-320, Litr. B., 1791-1824; og samme: S. K. 321-345, Litr. B., 1824-65. Rigsarkivet. Se ogsaa, Søkrigskancelliet, Kgl. Resolut. og Eksped.: S. K. 220, 7/12 1804 p. 1129. - S. K. 229, 23/5 1813, - S. K. 229, 31/5 1813 og S. K. 229, 12/12 1813. Rigsarkivet. - Oplysningerne vedr. P.A. Børgesens to Ordener er fra Ordenskapitlets Sekretariat.

P.A. Børgesens Hustru, Anna Ræber, f. Jacobsen, f. 2/6 1780 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 16/6 samme Aar, var sandsynligvis Datter af Hans Jacob eller Jacobsen, der var Graverkarl ved Helliggeist Kirke, og Kirsten Amdiss. Hendes Navn, Fødselsdato og Aar stemmer med Agnes Børgesens Afskrift af Navnene paa Gravsten paa P.A. Børgesens hjemfaldne Gravsted paa Holmens Kirkegaard. Se, de Børgesen'ske Familiepapirer.

Anna Jacobsens Far, Hans Jacobsen, var Forlover, da hun blev gift 1. Gang i København (fransk reformert Kirke) 25/1 1799 med, Toifabriquer Jean Rodolphe Ræber, f. i København 3/6 1770, dbt. (fransk reformert Kirke) 8/6 samme Aar, død 28/3 1849 i København, begr. (se, fransk reformert Kirke) 2/4 samme Aar. - J.R. Ræber var Søn af Silketøjsfabrikant Daniel Ræber og Elisabeth V.M. Maire.

Ifølge Almindeligt Hospitals Mandtalsbog led Hospitalets Nr. 781, 24/2 1845 indkomne Vartovlem J.R. Ræber af chronisk Brystsyge og Underlivsbetændelse. Dagen efter J.R. Ræbers Død indfandt Pastor Raffard sig og fortalte, at J.R. Ræber hørte til fransk reformert Menighed og ytrede den Formening,

at Liget vilde blive jordet paa Menighedens Kirkegaard, hvor hans afdøde Familie var jordet. Se, Vartovlem 282, Vartov Hospital, private Senge (Peder Larsens Seng Nr. 9), Københavns Stadsarkiv.

Med i sit 2. Ægteskab med P.A. Børgesen bragte Anna Ræber, f. Jacobsen 2 Børn, til hvilke J.R. Ræber staar indskrevet som Fader, 2 Børn, 1)-2).

- 1). ADELAIDE ELISABETH RÆBER, f. 22/1 1804 i København, dbt. (fransk reformert Kirke) 19/2 samme Aar, død 23/ eller 25/5 1860 i Jylland.

Forlader tilsyneladende sin Stedfaders Hjem efter Modrens Død i 1841.

Modtager Legat efter sin Kusine, Elisabeth F.S. Dietrich, ugift Datter af afdøde Skibskirurg Guillaume L. Dietrich og Lovise J. Dietrich, f. Ræber, 1848. Se, ovennævnte Sager vedr. hendes Fader J.R. Ræber i Københavns Stadsarkiv.

Begravet med et Følge af Mormoner. Vedrørende Adelaide Ræbers Død, se, de Børgesen'ske Familiepapirer.

- 2). JEAN PIERRE GUILLAUME RÆBER med tiltaget Navn BØRGESEN, f. 10/7 1812 i København, dbt. (fransk reformert Kirke) 23/8 samme Aar, konfirmeret under Navnet, Jean Pierre Guillaume Børgesen (Holmens Kirke) 14/10 1827, død 26/5 1893 i København, begr. (Skt. Pauls Kirke) 31/5 samme Aar.

Krigsassessor, Fuldmægtig i Holmens Ekvipage- og Kommandokontor, exam. jur.

Gift (Holmens Kirke) 11/4 1863 med Bolette Marie, med tiltaget Navn, Terkelsen, f. 4/3 1829 paa den Kongelige Fødselsstiftelse i København, dbt. samme Sted 7/3 samme Aar, død 12/5 1879 i København, begr. (se, Skt. Pauls Kirke) 17/5 samme Aar.

Exam. jur. (bekv. temm. vel), 30/11 1834.

Copist i Holmens Ekvipage- og Kommando Kontor, 10/1 1830.
- Fuldmægtig i samme Kontor, 30/11 1834. - Krigsassessor,
4/10 1853. - Oprykker kvalificeret Fuldmægtiggage, 20/7
1855. Se, Søkrigskancelliet, Klingbergs Reg., Kgl. Reso-
lut.: S. K. 321-345, Litr. B., 1824-65. Rigsarkivet.

Constitueret Forvalter ved Hoved- og Klædnings Magazin-
kontoret, 29/8 1861. - Entlediget paa Grund af Svagelig-
hed i Naade og med Pension, 14/12 1864. Se, Marineministe-
riet, Sekretariats- og Kommando Kontoret. (M) Forestil-
lingskoncepter 1848-73, J.Nr. 7676. 783-01-1. Rigsarkivet.

Fuldmægtig og Controlleur ved Fødsels- og Pleiestiftelsen,
1846 - 1/4 1875, da hans Stilling nedlægges. Ansøger om
Pension fra Pleiestiftelsen, 30/4 1875. Se, Hof- og Stats-
kal. 1846 p. 269 og Fødsels- og Pleiestiftelsens Journal
med Reg. 1875. Rigsarkivet.

Klasselotterikollektør med Bolig, Rigensgade 23, 1876-93.
Se, Vejviseren.

Ifølge Forseglingsprotokol 52 p. 22, 1893-94 i Landsarki-
vet for Sjælland m.m. havde Jean Pierre Guillaume Børge-
sen 2 Børn, 1 Søn, der døde som spæd, og en Datter, der
overtog Boet efter ham,
2 Børn, a)-b).

a). EMMA MARIE BØRGESEN, f. i København ca. 1857,

Følgende Brev er til konstitueret Strandtoldbetjent Frederik
Børgeesen, Rødvig Skandse ved Store-Heddinge fra P.A. Børgeesen:
"12te Mai 1841. ... Du modtager herved Sørgebudskabet, at min
trofaste Hustru er ikke mere i de levendes Tal. Bestandig Af-
kræftelse ved Tæring viste allerede i flere Maaneder, at vi
ikke turde haabe at beholde hende, skjønt hun selv meget ofte
sagde, at hun følte sig bedre og paa flere Maader gav til
Kjende, at hun haabede Helbredelse og ikke havde mindste
Anelse om, at Døden kunde være nær. I Søndags Thoras Fødsels-

dag, var hun mere end sædvanligt svag, og Professor Stein sagde mig da, at hun snart maatte ende. Imidlertid foreskrev han nogle Draaber, som hun begjærligt modtog og fandt sig styrket ved, og i Mandags Morges sagde hun, at det var bedre med hende, forlangte sine Nøgler, udsøgte i Knippet den rette til en Skuffe, hvori jeg skulde tage en Æske til hende. Af Specier, som hun havde 8-9 Stykker deri, aftalte hun nogle, som hun begjærede indsvøbte i et Papir, og siden, da Thora kom ind, gav hende idet hun gratulerede hende. Klokken 4 var Stein 2^{den} Gang hos hende. Hans Spørgsmaal, om hun nogetsteds følte Smerter, besvarede hun med et venligt Nei. Han gav hende nogle Draaber, som hun gjerne modtog. Noget efter ytrede hun, at hun fandt Veiret koldt i Dag, og at hun vilde drikke lidt varm Kaffe, (som hun ellers havde aflagt, fordi Stein havde fraraadet det,) og hun nød da et Par Theskeer deraf. Lidt før Klokken 6 tog jeg hende i Haanden, som var næsten kold og paa mit Spørgsmaal, om hvorledes hun befandt sig, nikkede hun venligt: "Aah-jo". Hun sad i Sengen, bevægede Hovedet frem og tilbage, uden at Krampe eller Smerter tilkjendegav sig. Lidt efter Klokken 6 sank Hovedet ned mod Brystet, og hun reiste det ikke mere. Heldigvis vare vi alle til Stede og saa hvor blidt, hun overgik i Døden. Jeg siger heldigvis, thi for ikke at lade hende ane vor Frygt, maatte kun Enkelte af os være hos hende paa eengang.

Igaar Aftes blev Thora pludselig syg, men hun er nu Gud ske Lov! idag igjen ret vel, og vi haabe, at det har intet videre at betyde. - Mariane har været hos os og hjulpet med Ligets Udtagelse af Sengen. Paa Fredag Morgen vil Begravelsen finde Sted paa Skibs Kirkegaard i Nærheden af Høien til 2^{den} Aprils Minde. Adolph vil nok følge, men da han er meget sensibel, har vi fraraadet ham det. Viggo, Guillaume, jeg og Pastor Münster bliver de følgende, for saa vidt ingen skulle komme ubuden.

Hjerteligste Hilsener til Dig, Din Hustru og Søn fra os alle
Din Broder Peter Børghesen

den 13de Mai, Thora vedbliver, Gud være lovet! at befinde sig saa vel, som efter Omstændighederne kunde ventes. Vi andre lige saa. -

Det er ikke længe siden, at min Kone bad Dig hilset og anmodet om at skaffe hende Sild og Aal til næste Vinter. - Nu behøver hun intet mere. - "Se, de Børgesen'ske Familiepapirer.

Efter Kgl. Bevilling af 4/6 1841 opnaar P.A. Børgesen Tilladelse til at sidde i uskiftet Bo med sine Børn og Stedbørn. Se, Bevilling 1/99 1840/41 i Landsarkivet for Sjælland m.m.

"... Den myndige Stedsøn, Fuldmægtig i Søetaten Johan Peter Guillaume Ræber med tiltaget Navn Børgesen, og den myndige Søn, Løjtnant Viggo Christian Elias Børgesen, mødte og erklærede paa egne Vegne og tillige som fødte Værger for deres Søstre, Adelaide Elisabeth Ræber og Thora Anine Jacobine Elise Børgesen, at de intet fandt at erindre imod den af Enkemanden gjorte Begjæring. ...

A. Meyer. P.A. Børgesen. V. Børgesen. J.P.G. Børgesen." Se, Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn, Behandlingsprotokol 1 A p. 373, 23. Juli 1841 i Landsarkivet for Sjælland m.m.

Fra 1832-43 boede P.A. Børgesen, Nyhavns højre Side Matr. Nr. 282, G. Nr. 22, fra 1844-52 Vingaardsstræde Matr. Nr. 144, G. Nr. 21 og fra 1853 Boldhusgade Matr. Nr. 223, G. Nr. 4.

P.A. Børgesen "hensov blidt og roligt den 25/12 1860. De efterladte averterer sørgeligst deres kjære, eiegode Fader og Svigerfader."

Til Skjold Børgesen skriver P.A. Børgesen: "Khvn, d. 21. Novbr. 1860. Kjære Skjold! Naar jeg overgiver indlagte Beviis i Dine Hænder, viser jeg Dig en Tillid, som Du ikke vil svige, og jeg venter derfor, at Du, saafremt det vorder Dig muligt, vil afgjøre Gjælden ved at betale til Viggo eller Clara 120^R tillige med Halvdelen af de skyldige Renter af hele Gjælden, og til Thora, Funch eller Anna ligeledes 120^R samt den anden Halvdel af bemeldte Renter.

Resten beder jeg Dig om at ansee som Paaskjønnelse af den kjærlige Opmærksomhed, Du ved flere Leiligheder, og navnlig under min Sygdom, har viist Din Onkel P.A. Børgesen.

Modtag mit sidste, hjertelige Farvel, og forebring det for Dine Forældre, Adolph, Mariane, Bergs og vor øvrige Slægt, som Du kjender.

Til Marianes bedre Klair har jeg sendt Prof. Gøricke aarlig 20, 30, indtil 40^R. Maaske vil herefter en eller flere af vor Slægt give hende lidt?" Se, de Børgesen'ske Familiepapirer.

Peter Andreas Børgesen og Anna Ræber, f. Jacobsen havde 3 Børn, 1)-3).

1). VIGGO CHRISTIAN ELIAS BØRGESSEN, f. 10/12 1814 i København, dbt. (Holmens Kirke) 2/6 1815, død 7/11 1881 i Horsens, begr. (Det store Kapel, Assistens Kirkegaard, København. Se, Kirkebog for Horsens By 1877-85) 13/11 samme Aar.

Overkrigskommissær, Telegrafbestyrer, Premierløjtnant.

Gift (Frederiksberg Kirke) 21/7 1854 med Clara Susanne Birgitte Bjerg, f. 27/12 1825 i København (se, Folketælling 1901, Carl Bernhardsvej 13¹, V.), dbt, død 9/7 1910 i København, begr. (Frederiksberg Kirke, se, Skt. Matthæus Kirke) 15/7 samme Aar. - Datter af Krigskancellisekretær, senere Krigsraad, Bogholder ved Stadens Hovedkasse, cand. jur. Johannes Vilhelm Bjerg og Caroline Wilhelmine Frederikke Printzlau.

Volontør Kadet ved Artilleriet, 3/6 1827. - Artilleri Kadet, 4/4 1830. - Stykjunger, 1/6 samme Aar. - Sekondløjtnant à la suite i Armèen, 1/11 (1/12) samme Aar. Sekondløjtnant i 1ste Livregiment, 23/5 1840. - Premierløjtnants Karakter og Anciennitet, 1/7 1842. - Premierløjtnant ved 1ste Bataillon, 31/10 1848. - Efter Ansøgning og paa Grund af Svagelighed meddelt Afsked i Naade af Krigstjenesten med Pension, 11/11 1848. - Constitueret Regnskabsfører ved 1ste Forstærkningsbataillon, tillægges Overkrigskommissærs Karakter, 1848.

Fungerende Telegrafbestyrer i Aabenraa, 1858, i Horsens, 1863 og Overtelegrafist og fungerende Bestyrer i Horsens, 1876. Se, Hof- og Statskalenderen.

Viggo C.E. Børgesen og Clara S.B. Bjerg havde ingen Børn.

Clara S.B. Børgesen, f. Bjerg,
1825-1910.

Overkrigskommissær Viggo C.E.
Børgesen, 1814-1881.

Pastorinde Thora A.J.E. Funch,
f. Børgesen, 1817-1889.

Pastor Joachim M.H. Friboe Funch,
1806-1880.

- 2). THORA ANINE JACOBINE ELISE BØRGESSEN, f. 9/5 1817 i København, dbt. (Holmens Kirke) 13/8 samme Aar, død 5/11 1889 i København, begr. (se, Skt. Pauls Kirke) 9/11 samme Aar. Gift (Holmens Kirke) 26/5 1843 med Pastor Joachim Melchior Holten Friboe Funch, f. 4/4 1806 i Køge, dbt. i Hjemmet 30/4 samme Aar, Daaben confirmeret (Køge Kirke) 3/6 1807, død 12/12 1880 i København, begr. (Holmens Kirke) 18/12 samme Aar. - Student (Randers) 1828. - Cand. theol., 14/1 1834. - Missionær ved Godthaab, 25/2 1835-41. - Sognepræst for Alling-Tulstrup, 18/5 1842 for Vester Egede-Braaby, 2/12 1850. - Afsked, 24/1 1872. - Søn af Oberstløjtnant ved de jyske Dragoner, Frederik Christian Funch og Vibeke Margrethe Petrea Friboe.

I Anledning af Thora Børgesens Bryllup med Pastor J.M.H.F. Funch skriver Peter Andreas Børgesen til sin Broder Frederik:

"Kjøbenhavn, den 11te Juni 1843. Min kjære Frederik! Jeg lovede Dig et Brev efter Thoras Bryllup, og at Du først nu faar det,^{x)} er fordi jeg ville oppebie Efterretningen om hendes Ankomst i hendes nye Hjem. -

Fredag Eftermiddag d. 26. Mai var Choret i Holmens Kirke beredet til en Brudevielse, og ikke faa Tilskuere indfandt sig. Paa høire Side af Alteret stode 5 Stole, af hvilke de tre vare besatte af General Frieboe klædt en Galla, Præst Funch i Ornat og Lieutenant Børgesen i fiin Uniform, da Orgelet Kl. 5,⁴⁰ forkyndte Ankomsten af Din Broderdatter, i hvidt, blomstret Atlask, og paa Haaret en Myrthekrands, som Mad. Hemmerdt havde foræret og Line Ebbesen paasat hende, ledsaget af hendes Fader, ogsaa saa pyntet som han kunde være. I Henseende til Ceremonien vil jeg blot bemærke, at Münter holdt en meget vakker Tale, og at - efter

x) thi Du har jo ikke faaet det? Jeg har i denne Tid havt saa meget i Hovedet, at jeg ikke bestemt husker, om jeg har skrevet Dig til siden den 22. eller 23. Mai. - I saa Fald vil Du nok undskylde Gjentagelsen. - Man kan, tror jeg, gaa i Givtetanker uden, at man selv skal givtes.

hvad jeg siden har hørt - det hele skal have taget sig meget smukt og høitideligt ud. Rigtignok skal nogle have snakket om, at det var underligt, at hverken Guillaume, Adelaide eller andre varemed, men man kan jo ikke gjøre alle tilpas! - Guill. og Adelaide vilde helst være fri for at være stillede til Skue; og at det samme gjælder for Adolph og Mariane, begriber Du jo vist, lige saa vel som at vi, efter disse Omstændigheder ogsaa maatte undlade at indbyde andre.^{q)} Forresten vare Guill., Adel., Mad. H. og L.E. i en af de bedste Stole, og ligesom de vare kjørte sammen til Kirken, kjørte de derfra til Skydebanen, hvorhen jeg indbød Generalen paa en Kop Thee, og hvor vi foruden Theen indtogte noget Syltetøi, Iis og Kager. Siden samledes vi med Undtagelse af Generalen, der efter Theen anbefalede sig, da han som gammel Mand ikke turde nyde mere om Aftenen, i Stadt Hamborg, hvor en af de bedste Sale med to tilstødende Cabinetter var beredet for Brudeparrets og Adelaides Ophold indtil Afreisen den næste Onsdag Morgen, og hvor vi atter nøde noget Kage og tømte en Flaske Champagne paa Lykke og Velsignelse for de Nygivte. Den følgende Morgen havde jeg den Fornøielse at bringe dem de kjære Gaver, som Du og Din Hustru havde glædet mig med - (: De vare godt Handsel, som man siger, og de glædede ikke mindre Thora og Funch, der var særdeles henrykte over Hjerteligheden i det Brev, hvormed Du havde sendt dem. Jeg skal fra ham, saavel som fra Thora bringe Eder den inderligste Tak:)^{p)} - tilligemed et Porcellains Punschekrus og en Sølv Flødepotte, trebenet i antik Stil, som Jomfru Fuglsang (hvis Curator jeg er) havde foræret mig til dem, samt en Cristal Smørkande paa Sølvfad og med Sølvlaag, hvormed Lieutenant M. Hveberg (som jeg var Curator for, da han var mindreaarig) overraskede mig med at

^{q)} at Viggo var med, var fordi Funch ønskede ham til Ledsager, og man var ei saa sikker paa, at den 77-aarige Frieboe ikke kunde faa Forfald.

^{p)} Bægeret iskjænket god Portvin, blev af mig tømt paa deres Fremtids Held, og fyldt paany, atter tømt af Thora og Funch i Forening og med kjærlig Erindring om Giverne.

sende mig som Brudegave til Thora. Af Frieboe fik de en Sølvsukkerskaal og en do Flødekande, af Mad. Hemmerdt en moderne, forgyldt Cristal Sukkerskaal paa Sølvfad, hvis øverste Deel var i Form af et Overflødhedshorn med Blomster og Frugter; af Line Ebbesen en stor broderet saakaldet Cachè des Ordres; af Mad. Selmer og Fru Bang en Sølv Jordbærskæ; af Guillaume en stor Potageskæ og en Jordbærskæ; af Viggo et Dusin Theskeer; af Line Lyng en meget elegant broderet Sovepude; af Chr. Brücker en Theesie og en Theetager; af Adolph et Barometer og et Thermometer. Adelaide havde foræret Thora et broderet Lommetørklæde med ægte Kniplingsbort, og af Mariane fik hun en Guld Fingerring, ligesom tidligere 10^R til en Brudekappe. Du ser altsaa, at Eders Gaver vare, som sagt godt Handsel; og alle disse Brudegaver glædede os saa meget mere, som vi ikke ved Indbydelse til Brylluppet, havde saa at sige afnødt Giverne dem. -

Onsdag den 31te Mai Kl. 4½ fulgte jeg de Bortrejsende ombord i Dampskibet "Caroline Amalia", med hvilket de ankom Kl. 5½ om Eftermiddagen til Aarhus, hvor de modtoges af Præsten Topsøe, der indbød dem til Aften, saavel som den følgende Dag til Frokost og Middag; og Torsdag Aften drog de i Funchs Vogn, som han har ladet paasætte en Calesche, ind i Alling Præstegaard: "hvor" - Afskrift af Thoras Brev - "Husholdersken havde indrettet Alting meget hyggeligt, dækket Bord, hvorpaa der prangede en stor Kringle, en Mængde smaa do, af en anden Sort, Sigtebrød og Rugbrød, alt friskt og særdeles godt, desuden Lax, Kalvesteg og flere Sager, tilligemed en Budding. Samme Mette (Husholdersken) lader til at være en flink Pige og meget godlidende. 1ste Pintsedag var jeg med Funch i begge Kirkerne. - Du skulde bare see, hvor nysgjerrige alle ere for at see Præstens Kone. En bemærker: "ded er jo et ungt Minnisk," en anden: "ded er jo et dæiligt Quindfolk." Det er ret comisk, at høre disse gamle Bønder sige det, idet de staar og betragter os med venlige Ansigter. Vi spadserede ogsaa omkring i den smukke Omegn, og 2^{den} Pintsedag kjørte jeg en lille Tour med min Ven imellem Kirketiderne. Det er jo

raske Heste vi have, der løber op og ned ad Bakkerne, hvilke her just ikke er Mangel paa, som ingen Ting. - Værelserne er overmaade hyggelige og nette. Jeg kan rigtig nok see, at Funch har gjort sig Umage for, at vi kunne have det pænt. Min Secretair staar nok saa nydelig i Dagligstuen; i den har jeg placeret alt mit Sølvtoi, hvor det dagligt kan speile sig, og see hvor smukt det klæder. ..."

Jeg lever nu, en garçon, ret godt. I mange Henseender savner jeg rigtignok Thora, men naar hun er lykkelig og tilfreds, er jeg det ogsaa. -

Adolph befinder sig som sædvanligt, Guillaume ogsaa; men Mariane lider desværre igjen af Gigt i Hænderne og især i den ene Arm, hvorover hun er meget bekymret. ..."

Pastor Funchs boede fra 1872-81, Østerbrogade 42 2den Sal, derefter til 1884, Bredgade 28, og endelig til Thora Funchs Død, Sølvgade 30 Stuen til venstre i København.

Thora A.J.E. Børgesen og Joachim M.H.F. Funch havde 1 Barn, a).

a). ANNA PETREA BIRGITTE CAROLINE FUNCH, f. 26/11 1850 i Alling Sogn, Skanderborg Amt; dbt. (Alling Kirke) 24/1 1851, død 12/1 1891 i København, begr. (Holmens Kirke) 17/1 samme Aar, se Skt. Pauls Kirke.

Gift (Garnisons Kirke) 22/5 1885 med Fuldmægtig i Kirkeministeriet Carl Christian Holm, f. 12/2 1847 i København, dbt. (Vor Frue Kirke) 14/5 samme Aar, død 5/12 1909 i København, begr. (Garnisons Kirke se, Skt. Markus Kirke) 9/12 samme Aar. - Forlover for Bruden var hendes Fætter, Højesteretssagfører Frederik Zahle¹⁾.

¹⁾ Frederik Zahle var Søn af Provst J.C.J. Zahle, f. i Vemmetofte 20/5 1795 og Anna S.V. Petrea Funch, f. i Køge 9/12 1797, dbt. (Køge Kirke) 21/1 1898. - Datter af Oberstløjtnant ved de jyske Dragoner Frederik Christian Funch og Vibeke Margrethe Petrea Friboe.

Rektor ved N. Zahles Skole, Otto Zahle, 1875-1972 var Søn af Højesteretssagfører Frederik Zahle.

Konferensraad, Departementschef C.C. Holm, R. DM., var Søn af Overretsassessor Johan Peter Holm og Al-vilda Davine Ebbesen. - Gift 2. Gang (Garnisons Kirke) 28/10 1892 med Augusta Margrethe Hansen, f. 18/8 1862 i Rendsborg, Datter af Oberstløjtnant Jacob Hansen og Clara Alice Fürst. - C.C. Holm fik i sit 2. Ægteskab to Sønner: 1. Hemming Holm, f. 20/6 1894 i København, dbt. (Søllerød Kirke) 14/8 samme Aar. 2. Ebbe Holm, f. 31/7 1896 i Søllerød, dbt. (Skt. Jakobs Kirke) 23/9 samme Aar.

Kontorchef C.C. Holm og Anna Funch boede fra 1886 til 1891, Sølvgade 30 2den Sal til venstre. - Deres Ægteskab var barnløst.

3). STELLA MARIE ADOLPHINE BØRGESEN, f. 26/9 1819 i København, dbt. (Holmens Kirke) 9/5 1820, død 15/9 1821 i København, begr. (se, Holmens Kirke, Prot. 94) 18/9 samme Aar.

b. MARIA CHRISTINE BØRGESEN, dbt. (Holmens Kirke) 27/10 1790, død 3/1 1818 i København, begr. fra Huset Nr. 46 i Store Kongensgade, ført til Trinitatis Sogns Assistent's Kirkegaard 8/1 samme Aar, Gravens Nr. er 40. Se, Trinitatis Kirke og de Børgesen'ske Familiepapirer.

c. ADOLPH FERDINAND BØRGESEN, f. 15/12 1792 i København, dbt. (Holmens Kirke) 21/1 1793, død 20/11 1876 i København, begr. (se, Holmens Kirke) 25/11 samme Aar, ført til det Børgesen'ske Familiegravsted paa Holmens Kirkegaard.

Urmager.

Vandt 27 Aar gammel Borgerskab som Urmager efter Plakaten af, 8. Marts 1820, med Tilladelse til at holde Dreng efter Magistratens Resolution af 25/7 1820. Staar ved det borgerlige Artilleri, men har Tilladelse til i to Aar at være fritaget for Tjenesten. Se, Borgerskabsreg., Københavns Stadsarkiv.

"Forskellige udmærkede Ure, som A.F. Børgesen har forfærdiget, eksisterer endnu, blandt andet i Familien Børgesens Eje, men foruden disse har han fremstillet en lang Række saakaldte "Tankeknuder", hvoraf en smuk Samling i Aarene 1952-53 er blevet overdraget til Teknisk Museum som Gave dels fra Dr. phil. Frederik Børgesen og dels fra Frøken Agnes Børgesen.

Det er karakteristisk for alle A.F. Børgesens Ting, at de er fremstillet med en minutiøs Omhu og en fremragende haandværksmæssig Dygtighed, der langt overgaar det almindelige, hvad enten Børgesen arbejdede i Træ, Metal, Marmor, Perlemor, Glas, Læder, Elfenben, Papir eller Pap. ...

Det synes som om, at selve det at fremstille de paagældende Genstande har været Maalet i sig selv, og at de er forfærdiget uden smaalige Hensyn til, om dette Arbejde nu ogsaa kunde "betale" sig. ...

Genstandene falder i fire Grupper: For det første Ting, som alene udmærker sig ved stor Nøjagtighed og smuk Forarbejdning. For det andet forskellige Puslespil af smaa Klodser af Metal m.m., som kan lægges sammen til forskellige Figurer, samt enkelte andre Spil. For det tredje Puslespil sammenbygget paa sindrig Maade, hvor Problemet ligger i at finde ud af at skille disse og atter samle dem. Endelig: forskellige "Gaadeknuder", der ikke er til at adskille, men hvor Problemet ligger i, hvorledes det overhovedet har været muligt at fremstille dem. ...

Som Udstillingsgenstande er Børgesens Tankeknuder m.m. ikke særlig iøjnefaldende; men for den, der vil ofre Tid paa et nærmere Studium af dem, turde de være en Kilde til virkelig Glæde. ...

Samtidig bringer de Bud til os om en Tidsperiode, hvor Tidens Rytme og Pulsslæg var meget langsommere end nu, og hvor man havde Tid til at forfærdige og glæde sig over Genstande af en Art og en Kvalitet, som næppe kan tænkes at ville fremkomme mere." Uddrag af Professor, Dr. techn. Georg Webers illustrerede Artikel: A.F. Børgesens Tankeknuder., i Danmarks tekniske Museums Aarbog 1952-53, p. 47-56.

Adolph F. Børgesen var ugift.

- d. MARIANE BØRGESSEN, f. 3/8 1796 i København, dbt. (Holmens Kirke) 21/8 samme Aar, død 21/9 1862 paa Bidstrupgaard Hospital, begr. (se, Skt. Hans Hospital) 29/9 samme Aar.

Gift (Holmens Kirke) 11/11 1822 med Bogbindermester John Jacob Liebe, f. ca. 1789, død 6/5 1838 i København, begr. (se, Helliggeist Kirke, Prot. 41 p. 377) 10/5 samme Aar. - John Jacob Liebe var Frimester og behøvede derfor ikke at tilhøre Lauget. - Han var Søn af Bogbindermester Johan Frederik Liebe, død 26/4 1827.

Efter Mandens Død, og da Mariane Liebe (formodentlig paa Grund af tidligere omtalt Gigt i Armene) ikke længere kunde bistaa ved Professionens Fortsættelse, mente hun, som ingen Formue, Pension eller Slægtninge havde, paa Landet bedre end i Kjøbenhavn at kunne finde Ophold ved Haandgjerning og den Hjælp, som hendes Brødre var istand til at give hende. I Oktober 1845 kom hun til Store-Heddinge Landsogn, hvor hun opholdt sig et Par Aar, dernæst til Holtug Sogn, og i 1849 flyttede hun ind i Garvermester Sch... s Gaard i Store-Heddinge By. Siden blev hun ganske sindsforvirret, og hendes Broder, Strandcontrolleur Frederik Børgesen, saa sig nødsaget til allerunderdanigst at anholde om, at hun maatte vorde optaget som Lem i Hospitalet paa Bidstrup. Se, Strandkontrollør Frederik Børgesens Ansøgning af 30/8 1850, Mag. 3. Afd., J. Sag 51²²/1863 i Københavns Stadsarkiv.

Under 2/10 1850 tegnede Etatsraad P.A. Børgesen en Overlevelsesrente for sin Søster Mariane Liebe paa 5 Rd1. Hun fik aldrig Beløbet. Den 8/6 1863 blev 8 Rd1. 80 Sk. udbetalt til afdøde Mariane Liebes Bo. Boet, der oprindeligt bestod af nogle Klædningsstykker, var tilfaldet Hospitalet. Se, Mag. 3. Afd., J. Sag 51²²/1863 i Københavns Stadsarkiv.

Mariane Børgesen og John Jacob Liebe havde ingen Børn. Se, Hvidebog for 1877, Prot. 40, p. 231 under Adolph F. Børgesen i Landsarkivet for Sjælland m.m.

- e. FREDERIK BØRGESSEN, f. 26/8 1802 i København, dbt. (Holmens Kirke) 26/9 samme Aar, død 10/1 1885 i København, begr. (Citadellets Garnisons Kirke) 17/1 samme Aar.

Strandkontrollør. DM.

Gift (Vor Frue Kirke) 20/11 1829 med Anne Cathrine Elisabeth Thomsen, (Elisa) f. 5/3 1809 i København, dbt. (Trinitatis Kirke) 30/4 samme Aar, død 26/12 1892 i København, begr. (Skt. Jakobs Kirke) 31/12 samme Aar. - Datter af Snedkermester Johan Thomsen og Sophia Margaretha Lehmann. Se, Oversigten over Snedkermester Johan Christian Lehmanns Slægt p. 59.

Told- og Lønfunctionær Underbetjent i Saxkjøbing, 7/12 1833. - Toldopsynsbetjent ved Ourebye, 2/5 1834. - Const. Strandtoldbetjent ved Store-Heddinge Søndre Tolddistrict, 9/3 1839. Se, Frederik Børgesens Ansøgning af 11/11 1840, stilet til Kongen, om Controlleur Embedet ved Toldstedet Bandholm under Ansøgninger om Embede til Rentekammeret 1660-1848 i Rigsarkivet.

Konstitueret Toldassistent (Strandcontrolleur) ved Rødvig, 13/10 1847, kgl. udnævnt, 6/10 1854. - DM., 30/9 1873. - Afsked, 1/11 samme Aar. Se, V. Richter: Den danske Toldetat, Kgl. Bibl. Haandskriftsamling, Ny kgl. Saml. Kvart 2685 k.

Frederik Børgesen skriver i førnævnte Ansøgning af 11/11 1840 til Rentekammeret, at han har tjent i syv Aar under, Det Kgl. General=Toldkammer, ... og at hans Indkomster næppe giver den tarveligste Underholdning for ham og hans Familie og ere aldeles utilstrækkelige til at forskaffe hans 10½ Aar gamle Søn den højst fornødne Undervisning. ...

Supplikanten faar det Vidnesbyrd, at han altid er funden redelig i sin Færd og besjælet af Lyst til efter bedste Evne at virke for de kongelige Interesser.

Frederik Børgesen fik ikke Embedet ved Bandholm. Men trods Familien Børgesens smaa Kaar synes den dog altid at have været parat til at hjælpe andre. To bevarede Gaver fra skibbrudne Søfolk vidner bl.a. derom. Den ene er en Staffordshire Figur, som forestiller en Skotte af Wallace Clanen. Figuren maa være fremstillet ca. 1840 og er bjerget næsten uskadet. Den anden Gave er en Sølvmønt, som blev foræret A.C. Elisabeth

Børgesen: "I taknemmelig Erindring fra en strandet Kaptajn, Rødvig." Paa Møntens ene Side er der graveret en dejlig Rose paa den anden Side følgende Ord:

Immer Blühe Dein Glück Wie Diese Nie Welkende Rose.

Paa deres gamle Dage boede Strandkontrollør Børgesens i Havehuset til Østerbrogade Nr. 24, som Deres Søn var Ejer af, og hvor de 20/11 1879 fejrede deres Guldbryllup.

Strandkontrollør Frederik Børgesen afgang efter et langt Sygeleje (Bronchitis) ved Døden, den 10. Januar 1885, og blev begravet i Familiegravstedet paa Holmens Kirkegaard.

I Anledning af Dødsfaldet skriver Afdødes Svigerdatter, Antoinette Børgesen:

"21/1 1885. ... Kjære Onkel fik jo sit Ønske opfyldt at gaa bort; det var hans inderligste Ønske altid, og han led saa længe og smertefuldt, saa hvor stort Savnet er, tør vi ikke ønske ham tilbage. Hans Død var yndig og let, han rakte Haanden til Farvel og sagde: "Nu kan jeg ikke se længere, nu gaar jeg til Gud!" saa sukkede han let og var død. - Gud give os alle at glæde os til vor Død, og have Gud paa Læberne i vor Dødsstund. ..."

Frederik Børgesen og A.C. Elisabeth Thomsen havde 1 Barn, 1).

1). SKJOLD CHRISTIAN GOTTLOB ELI BØRGESEN, f. 20/4 1830 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 31/5 samme Aar, død 7/3 1905 i København, begr. (Skt. Jakobs Kirke) 11/3 samme Aar. Grosserer, Fabrikant.

Gift (Helliggeist Kirke) 27/11 1863 med Antonette Marie Berg, f. 10/7 1835 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 21/8 1835, død 9/8 1894 paa "Børgehus" i Hellebæk, begr. (Skt. Jakobs Kirke) 16/8 samme Aar. - Datter af Hosekræmmer Severin Christian Berg og Maria Anthonette Nielsen. Se, Oversigten over Hosekræmmer Severin Christian Bergs Slægt p. 54.

Grosserer Skjold C.G.E. Børgesen og Antonette M. Børgesen, f. Berg med fra venstre: Fabrikant Valdemar J.A. Børgesen, Dr.phil. Frederik C.E. Børgesen og Agnes M.E. Børgesen.

Dr.phil. Frederik C.E. Børgesen,
1866-1956.

Antonette Marie Børgesen, f. Berg,
1835-1894

Vandt Borgerskab som Interessent i Silke- Ulden- og Lærredskræmmer Lauget, 18/5 1854, skønt "der ikke var fremkommen Legitimation i Henseende til Borgerens Stilling ved Borgervæbningen." Se, Borgerskabsreg., Københavns Stadsarkiv.

Grundlagde, A/S S. Børgesen og Co., 1/3 1854. Se, p. 76.

Grundlagde, Utoft Plantage, 1892. Se, p. 125.

3 Børn, a)-c). Se, p. 32.

f. EDVARD PETER JENS BØRGESEN, f. 5/9 1808 i København, dbt.

(Holmens Kirke) 15/10 samme Aar.

Bogbinderlærling.

Omtales som Bogbinderlærling i Skiftet efter Faderen, der dør 13/7 1829. Se, Hvidebog Nr. 13, 1829/30 p. 87, i Landsarkivet for Sjælland m.m. Omtales ikke i Skiftet efter Moderen, der dør 4/1 1840. - Hvidebøger og Forseglingsprotokoller for København i Perioden mellem de to nævnte Skifter samt Vandrebogsregistre er forsøgt.

GROSSERER, HATTEFABRIKANT SKJOLD C.G.E. BØRGESEN
OG ANTONETTE MARIE BERGS EFTERKOMMERE.

- a). FREDERIK CHRISTIAN EMIL BØRGESEN, f. 1/1 1866 i København, dbt. (Holmens Kirke) 20/4 samme Aar, død 22/3 1956 paa Frederiksberg, begr. fra Kapellet paa Holmens Kirkegaard (se, Godthaabskirken) ført til Familiegravstedet paa Holmens Kirkegaard 27/3 samme Aar.

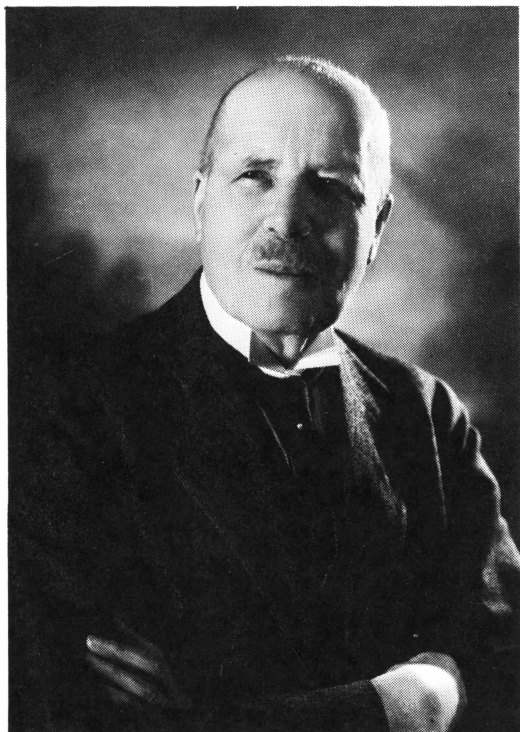
Botaniker, Dr.phil., R.

Gift (Vor Frue Kirke) 29/10 1897 med Magdalene Sofie Øllgaard, f. 23/8 1873 i København, dbt. (Vor Frue Kirke) 3/10 samme Aar, død 20/11 1961 paa Rosenvængets Hovedvej Nr. 19 i København, begr. fra Hjemmet, (se, Luther Kirken) 22/11 samme Aar. - Datter af Højesteretsassessor Hans Øllgaard¹⁾ og Sophie Jacobine Mathilde Petersen.

Student (Lyceum) 1884; mag.scient. 1891; Assistent ved den botaniske Studiesamling 1894-97, ved Botanisk Haves Museum 1898-1905. Bibliotekar ved Botanisk Haves Bibliotek 1900-34; Dr. phil. (Om Algevegetationen ved Færøernes Kyster) 1904; har foretaget talrige Rejser i videnskabelige Øjemed til Færøerne, Dansk Vestindien, Jamaica, de Kanariske Øer o.fl. St.; efter Indbydelse fra Universitetet i Bombay besøgt Indien og Ceylon for algologiske Undersøgelser i Vinteren 1927-28. Korresponderende Medlem af The Botanical Society of Edinburgh 1911, af Societas pro Fauna et Flora Fennica 1945 og af The Botanical Society of America 1950; Æresmedlem af The Royal Horticultural Society, London 1935 og af Dansk Botanisk Forening 1951.

¹⁾ Højesteretsassessor Hans Øllgaard se, Christian Krarup: Stamtavle over Efterkommere af Christian Krarup til Dejbjerglund, 4. Udg. 1915.

Sophie J.M. Petersen se, H.F. Øllgaard: Provst Herman Frederik Petersen, hans Hustru Augusta Eleonora Grundtvig og deres Slægt. Lyngby 1974.

Dr.phil. Frederik C.E. Børgesen,
1866-1956.
Juncker Jensen fot. 11/1 1941.

Magdalene Sofie Børgesen,
f. Øllgaard, 1873-1961.
F. B. fot. 29/10 1922 paa "Børgehus".

Siddende fra venstre: Birthe M. Børgesen, Gerda S. Hultin Hansen,
f. Børgesen, Gunhild Helwigh, f. Børgesen. Staaende: Elisabeth A.
Jacobsen, f. Børgesen. Agnes Børgesen, fot. v. "Skovhuset" 1920.

I Bestyrelsen for Plantageselskabet Dansk Vestindien til 1922 og for Aktieselskabet S. Børgesen og Co. til 1929; Medstifter af Foreningen De Danske Atlanterhavsøer (i Bestyrelsen 1902-17); Administrator af Familiens Ejendom Hedeplantagen, Utoft, ved Grindsted til 1929; Formand i Bestyrelsen for Etatsraad Bergs Mindelegat, Hellebæk; Medlem af Det kgl. danske geografiske Selskabs Raad 1930-45.

Medarbejder ved flere videnskabelige Værker, f.Eks. Botany of the Færøes, Danish Scientific Investigations in Iran. Har bl.a. udgivet: Om Vegetationen paa vore vestindiske Øer (med Ove Paulsen); Utoft Hedeplantage, en floristisk Undersøgelse (med C. Jensen); The vegetation of the Canary Islands, samt en Række algologiske Arbejder, f.Eks. The marine Algæ of the Danish West Indies, of the Færøes, of the Canary Islands, of the Arabian Sea, Ceylon, South-India, Mauritius etc. Afskrift efter Kraks Blaa Bog 1955.

Om sit videnskabelige Arbejde har Frederik Børgesen til sine Børn udtalt: "at han saa det som en Pyramide til hvis Opbygning, han havde bidraget med et Sandskorn," og om Haven i Hellebæk sagde han: "at den var ikke noget."

"F. Børgesen (1866-1956) Notice Biographique." par Jean Feldmann, Revue Algologique, Nouv. S., T. III, F. I, Mai 1957, Botanisk Haves Bibliotek, har en Liste over Frederik Børgesens Publicationer. Den fylder knap seks Sider.

Og her er gjort et Forsøg paa at lave en Liste over Artikler om og Omtale af Frederik Børgesens Have i Hellebæk:

Axel Lange: Stenpartier, Deres Anlæggelse og Beplantning. Medd. fra Det kgl. danske Haveselskab, 1909, 2 p. 37.

F. Børgesen: Vinterens Indflydelse paa en Del stedsegrønne Buske og Træer i en Have i Hellebæk. Gartn. Tid. 1922, 38 p. 337-41, 353-356 og 365-366.

F. Børgesen: Den sidste Vinters Indflydelse paa en Del, navnlig i de senere Aar, indførte stedsegrønne Træer og Buske. Iagttagelser fra en Have i Hellebæk i Fortsættelse af Artikler i Gartner-Tidende 1922. Gartn. Tid. 1924, 40 p. 393-396 og 403-407.

C. Syrach Larsen: Sjældne Naaletræer i Danske Haver. Dansk Skovforenings Tidsskrift 1928, p. 48-49.

Axel Lange: *Davidia involucrata* Baillon. Gartn. Tid. 1931, 47 p. 286-287.

- Axel Olsen: *Davidia*. Gartn. Tid. 1931, 47 p. 322.
- F. Børgesen: *Magnolia parviflora* Liebold. Vore Haver 1935-36. 1 p. 110. Liebold. er en Trykfejl, det korrekte Navn er Sieb. et Zucc. Se, J.B. Hansen, Botanisk Museum's Brev, J.Nr. JBH/HL af 15/10 1976.
- F. Børgesen: Some Lilies in a garden in Denmark. The R. Hortic. Soc. Lily Year-Book, 1937. No 6 1936, p. 128-132.
- F. Børgesen: Lidt om Rhododendron og Vinteren 1940. Haven 1940, 40 p. 161-165 og 177-180.
- F. Børgesen: *Davidia involucrata* Baillon. Haven 1941, 41 p. 129-131.
- F. Børgesen: *Trochodendron aralioides* Siebold. Et Fænomen. Haven 1942, 42 p. 135-136.
- Troels Erstad og Conrad Nellesmann: Dr.phil. F. Børgesens Have i Hellebæk. Havekunst 1947, 28 p. 1-28.
- F. Børgesen: Om Dyrkning af Rhododendron. "Buske og Træer". Emil Wienes Forlag. København 1948, p. 328-332.
- F. Børgesen: Høstfarver i en Have i Hellebæk. Haven 1950, 50 p. 163-164.
- P. Chr. Nielsen: Guldlærken, *Pseudolarix amabilis* (Nelson) Rehd. Dansk Dendrologisk Årsskrift 1961, 5 p. 575.
- Olaf Olsen: Børgesens Have - en have i verdensklasse. Haven 1968, 68 p. 348-353 og 380-387.
- Olaf Olsen: Ekskursion til dr. Børgesens have, D.D.F. med Rhododendron-kredsen 2. Juni 1973. Dansk Dendrologisk Årsskrift 1974, 4 p. 100-108.

Paa sine Rejser medbragte Frederik Børgesen foruden et omfangsrigt, botanisk Udstyr et stort Fotografiapparat til 13 x 18 Glasnegativer samt de Rekvisitter, som Fotografering med dette Apparat krævede.

Sine mange Glasnegativer begyndte Frederik Børgesen selv at fordele. 18/10 1946 takker Museumsinspektør B. Munthe Morgenstjerne for 45 fotografiske Plader til den Dansk-Vestindiske Afdeling paa Kronborg. Negativsamlingen har Numrene, B 267 ff.

Den 8/5 1955 har Frederik Børgesen afleveret "3 smukke Glasnegativer" til Det Kgl. Biblioteks Billedsamling. Det drejer sig om det Billede af Enrico Mylius Dalgas, taget paa Utoft, hvorefter Professor Jerndorff malede det store Portræt til Det National-Historiske Museum paa Frederiksborg Slot, samt yderligere 2 Billeder taget paa Utoft, som alle er gengivet her i Bogen.

I sine sidste Leveaar overlod Frederik Børgesen alle sine Negativer med færøske Motiver til Nationalmuseet, hvis Medarbejde-

re i 1962 udtog, hvad de ønskede af hans Fotografier i hans Hjem paa Rosenvængets Hovedvej 19, København, og i 1962-63, hvad de ønskede af den resterende Pladesamling i Frederik Børgesens Sommerhjem, Nordre Strandvej 109, Hellebæk. - I Februar 1977 oplyste man fra Nationalmuseet, at der f.Eks. fra Færøerne ikke fandtes bedre Fotografier fra ældre Tid end Frederik Børgesens, og at Gengivelser af alle hans Fotografier var meget efterspurgt, hvorfor man paatænkte at lave et specielt Katalog over Frederik Børgesens Fotografier.

Endelig oplyser J. Bent Hansen, Botanisk Museum 22/12 1976, at Museet antagelig har 100-150 af Frederik Børgesens Billeder, som er sorteret efter Vegetationstyper sammen med Professor Warmings; herunder 19 fotografiske Negativer taget i Utoft Plantage og fremsendt fra Nationalmuseet 13/10 1972.

Frederik C.E. Børgesen og Magdalene Sofie Øllgaard havde 4 Børn, (1.-4.

(1. GUNHILD BØRGESEN, (Dutte) f. 3/5 1899 i København, dbt.

(Hellebæk Kirke) 15/6 samme Aar,

Student (N. Zahles Skole) 1918. Cand.phil., 1919.

Formidlet af Frederik Børgesens Ven, Algologen, Professor Camille Sauvageau, au pair Ophold hos M. le notaire et Me A. Expert, Saint Medard de Guizieres ved Coutras, Frankrig, November 1923 - November 1924. Efter at have tilbragt Vinteren hos Inga Atenasio, f. Børgsen, i Taormina, hjem til Danmark i Maj 1925. - Ansat som Sekretær hos Professor, Dr.phil. E. Biilmann paa Universitetets kemiske Laboratorium, 1926-40.

Gift (Holmens Kirke) 22/12 1928 med Prokurist, cand.jur. Christian Eggert Helwich, f. 23/8 1894 i Fakse Ladeplads, dbt. (Hylleholt Kirke) 21/10 samme Aar,

. Navneforandring ifølge kgl. Bevilling af 13/6 1901. - Student (Hass' Skole Stenhus) 1912. - Cand.jur., 15/1 1920. - Konstitueret Sekretær i Udenrigsministeriet, 15/3 samme Aar. - Konsulatssekretær i San Francisco, 1/9 1921. - Sekretær i Udenrigsministeriet, 1/6 1923. - Afsked, 31/12 1924. - Ansat A/S Faxe Kalkbrud, 1/6 1925. - Proku-

rist samme Sted, 1/9 1927. - Afsked, 1/7 1964. - Søn af adm. Direktør for A/S Faxe Kalkbrud, senere svensk-norsk Vicekonsul, cand.polyt. Otto Mortensen og Ellen Helvig Larsen.
2 Børn, (a)-(b.

(a. TORBEN FREDERIK HELWIGH, f. 25/2 1940 i København, dbt. (Sions Kirke) 5/5 samme Aar, Ingeniør.
Realist, 1956. - Ingeniør, 1964.

(b. HANS EGGERT HELWIGH, f. 12/6 1942 i København, dbt. (Sions Kirke) 18/9 samme Aar, Civilingeniør, Lic.techn., Søløjtnant.
Student (Gammel Hellerup Gymnasium) 1960. - Civilingeniør (Svaghstrøm), 1966. - Søløjtnant af 1ste Grad, 1968. - HD i Organisation, 1972. - Licentiat, 1976.
I Bestyrelsen for A/S Faxe Kalkbrud, 1974.

(2. ELISABETH ANTOINETTE BØRGESSEN, (Bette) f. 10/9 1901 i København, dbt. (Skt. Jakobs Kirke) 16/11 samme Aar, Student (N. Zahles Skole) 1920.

Formidlet af Direktør Ingeborg Andersen, Gyldendal, au pair Ophold hos Mrs. Margaret Anne Lee, Enke efter Thomas William Lee, vicar of Leafield, September 1921 - September 1922. Mrs. M.A. Lee boede, "Greenacre", Shillingford, Oxford. - Au pair Ophold hos Mrs. Agnes Jackson, Warborough, 1925.

Gift i Helsingør (Skt. Mariæ Kirke) 4/8 1926 med Plantageejer (Komera Estate, Mbosi, Tanganyika) Axel Edvard Børge Jacobsen, f. 4/4 1897 i København, dbt. (Vor Frue Kirke) 31/10 samme Aar, død 10/5 1962 i Hellerup, begr. (se, Hellerup Kirke) 13/5 samme Aar. - Student (Vestre Borgerdydskole) 1915. - Forfatter. Har skrevet: Paa Afrikas Vilkaar. Gyldendal

1951, og, Fjorten Afrikanske Aar. Gyldendal 1954. - Søn af Overretssagfører, cand.jur. Børge Jacobsen og Signe Hagen.

1 Barn, (a.

(a. MARTIN SKJOLD BØRGE JACOBSEN, f. 4/6 1942 i Mbeya, Tanganyika, indskrevet i Mbeys's Fødselsregister, dbt. (i Dagligstuen paa Komera Estate af Brødremenighedspræsten, Jens Hansen, der medbragte Døbefonten fra Utengule og iførte sig sit hvide Ornat) 9/8 samme Aar,

Lektor, cand.stat.

Student (Øregaard Gymnasium) 1961. - Cand.stat., 1968.
- Lektor, Københavns Universitet, 1973.

- (3. GERDA SOPHIE BØRGESEN, f. 11/7 1907 paa "Børgehus" i Hellebæk, dbt. (Hellebæk Kirke) 7/9 samme Aar, Gennemgik efter at have været Elev i N. Zahles Skole og i Privatskole, Mariaforbundets praktisk-sociale Kursus. Au pair Ophold i England først hos Mrs. and Mr. Rose (Rose's Limejuice) i Bishops Stortford, siden hos Mrs. and Mr. Dashwood, Strettle, Serbyton og til sidst hos Mrs. and Major Colley, Kingston on Thames, Maj 1927 - December 1928. - Uddannet som Børnehavelærerinde hos Frøken Cornelia Tvermoes, De Forenede Skoler, 1929-30. Derefter ansat nogle Aar ved samme Børnehave. - Uddannet i Vævning hos Frk. Karen Hoff og Medarbejder samme Sted, 1933-34. - Ansat ved Statsfrøkontrollen, 1935-43. Gift (Skt. Jakobs Kirke) 18/1 1946 med Sognepræst for Ulsø og Øster Egede, Svend Bøegh Hultin Hansen, f. 7/8 1890 i København, dbt. (Holmens Kirke) 18/9 samme Aar, død 31/1 1972 i Espergærde, begr. (se, Egebæksvang Kirke) 3/2 samme Aar. - Student (Østersøgades Gymnasium) 1908. - Juridisk Embeds-eksamen 1. Del. - Rejser i Udlandet. - Cand.theol., 1924. - Sognepræst for Ulsø og Øster Egede, 2/6 1926. - Afsked,

31/7 1960. - Søn af Ekspeditionschef i Direktoratet for Københavns Skattevæsen, cand.jur. Oluf Hultin Hansen og Anna Johanette Vilhelmine Alexandra Bøegh.

Gerda S. Børgesen og Svend B. Hultin Hansen havde ingen Børn.

- (4. BIRTHE MARIE BØRGESEN, f. 13/4 1914 paa Rosenvængets Hovedvej Nr. 19 i København, dbt. (Hellebæk Kirke) 5/6 samme Aar,

Student (N. Zahles Skole) 1933. - Filosofikum, 1943.

Au pair Ophold, 6 Maaneder ved St. Trinnean's School for Girls i Edinburgh og 5 Maaneder hos Mrs. and the Rev. A.W. Smyth, Pampisford Vicarage, Cambridgeshire, 1934. - Kontor-medhjælper paa Den Farmaceutiske Lærestalt, April 1938 - November 1939 og paa Universitetets Kemiske Laboratorium Marts 1940 - Maj 1946. - Ansat som Hjælp hos Oberstinde Else Thaulow, f. Sehestedt Juul, November 1962 - Juli 1969. Jvf. Christian C. Børgesen og Søsters Fadder p. 7.

Formand i Bestyrelsen for Etatsraad E.Th. Berg's Mindelegat, Hellebæk, 1956.

Har udgivet: H.F. Øllgaard, Provst Herman Frederik Petersen, hans Hustru Augusta Eleonora Grundtvig og deres Slægt. Lyngby 1974. Eget Forlag. - Birthe Børgesen, Grosserer Skjold C.G.E. Børgesen og Dr.phil. Frederik C.E. Børgesens Slægt. Lyngby 1977. Eget Forlag.

- b). VALDEMAR JULIUS ANTON BØRGESEN, f. 22/6 1868 i København, dbt. (Holmens Kirke se, Hovedministerialbogen) 11/10 samme Aar, død 5/9 1948 i Gentofte, begr. (se, Vangede Kirke) 7/9 samme Aar. Fabrikant. MfDR.

Gift. 1. 18/4 1894 (Skt. Matthæus Kirke) med Gerda Xenia Kattinka Seehusen, f. 6/4 1875 paa Frederiksberg, dbt. (Frederiksberg Kirke) 27/6 samme Aar, død 1933 i Taormina, begr. fra Kapellet, ført til det Børgesen'ske Familiegravsted paa den protestantiske Kirkegaard. - Gerda X.K. Seehusen var Datter af Apoteker Ludvig Victor Seehusen (Sorte Hest Apotek) og Agnes

Olivia Cathinca Steinbach. - Gerda Seehusen var meget dygtig til baade Syning og Madlavning, ja til alt. Men hun havde kun Lyst til Sang og Ballet, og til en Uddannelse i disse Kunstarter kunde hun ikke faa sin Fars Tilladelse.

Gift 2. 22/6 1917 (Holmens Kirke) med Clara (Claire) Bertha Elisabeth Kretschmer, f. Beck, f. 18/12 1888 i Breslau, død 28/5 1968 i Gentofte, begr. (se, Vangede Kirke) 1/6 samme Aar. - Claire Kretschmer var 1. Gang gift med Skuespiller Hermann Kretschmer og skilt iflg. Bevilling af 27/11 1916 fra Oppeln i Preussen. - Hun var Datter af Møbelfabrikant Rudolph Beck og Emma Beck, f. Beck.

Valdemar Børgesen, der vist egentlig vilde have været Søofficer, blev uddannet i Faderens Forretning (Firma S. Børgesen og Co.) og i Udlandet, navnlig Dresden; Grossererborgerskab 1893; indtraadt som Associé i Firmaet samme Aar; ved S. Børgesens Død 1905 forandredes Forretningen til et Aktieselskab; adm. Direktør for dette til 1929.

Medstifter af Foreningen af Danske Straa- og Filthattfabrikanter 1899, Sekretær 1902, Formand 1913-35, derefter Æresmedlem; Medlem af Arbejdsgiverforeningens Repræsentantskab 1906-35; Medlem af Bestyrelsen for danske Manufakturgrossisters Akkordafdeling 1906-13 og af Hovedbestyrelsen for samme Forening 1913-26. Se i øvrigt, Kraks Blaa Bog 1948.

I Anledning af Redningsmedailleselskabets 50 Aars Jubilæum, den 7/9 1934 samlede Direktør Knud Egense, MfDR., Medlemmers Beretninger om: "Medaillen, og hvorfor de fik den." Valdemar J.A. Børgesen skriver:

"Det var i Juleferien 1908. - Vi havde den Gang Bolig hele Aaret i Hornbæk, og min Datter og Søn havde ved Frokosten fortalt, at der var en Del Mennesker, der løb paa Skøjter paa Hornbæk Sø. Det var Søndagen mellem Jul og Nytaar, en pragtfuld Dag, saa smukt som det kan være, men sjældent er; stille og med herligt, klart Solskin. - Det frøs nogle Grader, men Kulden føltes ikke, da næsten ikke en Vind rørte sig. - Havet laa spejlblankt, og Kullens Silhouet tegnede sig skarpt mod Horisonten. - En saa skøn Dag vejer mægtigt op imod den ellers saa barske og sludfulde Vinter med Vestenstorm og Regn. Man

maatte ud for at nyde Tilværelsen i Guds frie, skønne Natur. Jeg havde jo forstaaet, at Børnene vilde have Far med op paa Hornbæk Sø, og jeg fandt saa mine Halifax, og Familien drog afsted, min Kone dog uden Skøjter. - Det var mange Aar siden, at jeg havde haft Staalet under Støvlerne, og nogen særlig dygtig Skøjteløber havde jeg aldrig været, men jeg følte Glæden over den herlige Motion og nød det livlige Billede af den glade Ungdom, der susede omkring og morede sig herligt. - Isen var god, og man kunde løbe næsten over hele Søen, kun maatte man naturligvis ikke komme i Nærheden af Vaagerne, der var hugget et Par Steder. ... Jeg var et godt Stykke ude paa Søen, da jeg pludselig hørte min Kones Stemme raabe: "Valdemar, skynd Dig, en lille Pige er faldet i en Vaage." - Omkring vendte jeg, og løb, alt hvad jeg kunde, mod Vaagen. - Jeg hørte atter min Kone raabe: "Nej, nej, Du maa ikke!" Men jeg saa to smaa Arme række op over Vandhullet og saa forsvinde, da jeg var ganske nær. - Uden Betænkning plumpede jeg ud i Vandhullet og kom paa Grund af Farten ind under Isen, men fik heldigvis hurtigt fat i den lille Pige, og vi slap ud i Vaagen. - Jeg forsøgte at faa det lille Væsen op paa Isen, men hver Gang, jeg lagde Armen derop, knækkede den. - Folk strømmede nu til for at hjælpe, men jeg maatte saa indtrængende som muligt bede dem gaa tilbage, da Isen ellers vilde briste under deres Vægt, og større Ulykke meget let ske. - Efter nogen Tids Forløb - Minutterne var jo lange og Vandet koldt - blev der bragt en Stige, hvorpaa Barnets Fader kravlede ud til Kanten og fik sin lille vaade Pige overleveret, saa krøb jeg selv op og løb ind til Land, fik Skøjterne af og saa hjem i Seng med en kraftig og varm Toddy. -

Forældrene var glade og taknemmelige, og den lille Pige har jeg set vokse op til for et Par Aar siden. - Faderen blev forflyttet fra Hornbæk, saa Familien har jeg ikke haft Forbindelse med siden. - Men Datteren er gift og har det godt. - Kort efter rejste jeg for mit Helbreds Skyld, der havde tidligere været lidt galt med Lungerne, til Sicilien og tænkte ikke mere paa den Historie. - Stor var derfor min Forbavselse, da jeg en skønne Dag fik Tilsigelse til at møde hos Politiet i Fredensborg, og der blev taget i Forhør angaaende den lille Piges Uheld, med blandt andet Spørgsmaal om, hvad jeg tænkte

Siddende fra venstre: Frk. Clara Berg, bag hende Gunhild Helwigh, f. Børgesen og Elisabeth Jacobsen, f. Børgesen, Institutbestyrerinde, Frk. Christine Øllgaard, Frk. Agnes Børgesen med Skjold Eyvind Børgesen paa Skødet, Fru Magda Børgesen, f. Øllgaard med Gerda Hultin Hansen, f. Børgesen paa Skødet, Fru Birkedommer Hanne Øllgaard, f. Hjorth, og Frk. Anna Petersen. Staaende bagest fra venstre: Frk. Alice Seehusen, Frk. Theodora Øllgaard, den engelske nurse miss Besan, Direktør H.F. Øllgaard, Amtmand Balthazar Øllgaard, Læge Christian Øllgaard, Inga Atenasio, f. Børgesen, Fabrikant Valdemar Børgesen og Fru Gerda Børgesen, f. Seehusen. Billedet er fra 23/8 1911 og taget ved "Børgehus".

paa, da jeg løb i Vaagen, om jeg var ængstelig, og om der havde været Fare og mange andre efter min Mening uvæsentlige Forespørgsler. - Mit Svar var det, da jeg saa de smaa Arme forsvinde, tænkte jeg kun paa, at det lille Menneske maatte op, alt andet blev ikke overvejet. - Inden jeg forlod Politistationen, blev der sagt mig mange pæne Ord. ..."

Skønt navnlig Gerda Børgesens lille Søn var utrøstelig i sin Sorg derover, tilbragte hun efterhaanden hver Vinter mange Maaneder i Taormina, hvor hun lettere kunde komme til at optræde med Sang og Dans. Selv Somrene i Hornbæk forkortedes somme Tider af Gæster fra Sicilien. I Juni 1909 har Gerda Børgesens Bekendt, Maleren Placido Dibella fra Messina, skrevet sig i "Børgehus" Gæstebog. Mico (lo Giudice), der akkom-

pagnerede Gerda Børgesens Sang med Mandolinspil, besøgte Børgesens i Hornbæk i Forbindelse med et Sanatorieophold her i Landet.

Medens Gerda Børgesen sang og spillede i Hornbæk saavel som i Taormina, overlod hun Pasningen af Mand, Børn og Hjem til Frøken Anna Petersen, hvis Mor var født Sthyr, og til sin Søster, Frøken Alice Seehusen.

11/2 1909 skriver Valdemar Børgesen fra Taormina om Indretningen af en lille Lejlighed til Gerda Børgesen. Men da Datteren Inga paa Ferie i Taormina forlover sig med Francesco Atenasio, bliver det nødvendigt at bygge Hus, for at ikke Inga Børgesen efter italiensk Skik skal komme til at bo sammen med hele Svigerfamilien. Det nye Hus Villa "San Martino" indrettedes med to Lejligheder, den øverste var til Gerda Børgesen.

En Skilsmisse, som Gerda Børgesen oprindeligt havde ønsket, kom først i Stand ved Bevilling af 18/6 1917, da Valdemar Børgesen ved et Kursted i Tyskland havde truffet Claire Kretschmer.

Dels paa Grund af Skilsmissen dels paa Grund af Pladsmangel i Villa "San Martino" byggede Gerda Børgesen sin paa Bjergskraaningens skønt beliggende Villa "Piccina". Ingen Vej gik den Gang forbi det vordende Hus. Alle Byggematerialer maatte bæres ned af Bjergskraaningens, og Gerda Børgesen var selv Arkitekt. Da hendes Søn og Svigerdatter senere ogsaa var emigreret til Taormina, byggede hun en Etage til paa Huset.

En Overgang sluttede Gerda Børgesen sig til Scientology Kirkens Menighed, men til sidst konverterede hun til Katolik. Fra da af sang hun hver Søndag i sin Sognekirkes Kor. Disse for Gerda Børgesen anstrengende Messer ofte forbundet med Skriftemaal og forudgaaende Faste har maaske bidraget til at forkorte hendes Liv.

Det faldt aldrig i Valdemar Børgesens Lod at bevare samme Bopæl mange Aar ad Gangen. Særligt mindes min Generation vel det dejlige "Bjælkestuen", som han lod bygge paa Kystvej 34 i Hornbæk. De til denne Ejendom hørende Grunde, Matr. Nr. 27 ci 4067 Alen² og Matr. Nr. 27 cl 3094 Alen², købte han i 1908 af Landbrugsministeriet og Matr. Nr. 27 fd 7522 Alen²

af samme i 1918. Stedet blev solgt til Fru R. Harhoff ved Skøde af 15/4 1920. Endvidere mindes man Direktørboligen ved A/S S. Børgesen og Co.'s Fabrik paa Howitzvej 44, Frederiksberg, og "Strandstuen" Matr. Nr. 2 ai af Hellebækgaard, beliggende, Nordre Strandvej 98 i Hellebæk, som i April 1924 blev solgt til Direktør Heinrich Andrés.

Om alle Valdemar Børgesens 9-10 Hjem gjaldt det, at de var overordentlig vel indrettede og meget hyggelige. De sidste Aar af sit Liv boede Valdemar Børgesen paa Snogegaardsvej 35, Vangede. - Han var som sine to Søskende en flittig Kirkegænger.

Valdemar J.A. Børgesen og Gerda X.K. Seehusen havde 2 Børn, (1-(2.

(1. INGA ANTOINETTE BØRGESEN, f. 13/3 1895 i Hellerup, paa den nuværende Hellerupgaardsvej 13, dbt. (Gentofte Kirke) 20/4 samme Aar, død i Taormina 1960, begr. i det Mausoleum, hun selv som ung havde tegnet til Begravelsesplads for Familien Atenasio.

Begyndte som Elev i Ottilia Jespersens Skole i Helsingør. Navnet paa hendes næste Skole erindres ikke.

Gift i København (Holmens Kirke) 25/7 1913 med Commandatøre, Potestà og Sindaco i Taormina, Ejendomsbesidder og Fabrikejer Francesco Atenasio, (Ciccio), f. 4/4 1884 i Taormina, død samme Sted i Juni 1954. - Frederik Børgesen var Forlover for Brudgommen. Bryllupsrejsen gik til Utoft Plantage. - Da Inga Atenasio havde konverteret til Katolik, blev de viet i den katolske Kirke i Taormina. - F. Atenasio havde studeret i Amerika. - Ved la Piana nede ved Kysten i Nærheden af Taormina ejede han udstrakte Citronplantager af særdeles god Jordbonitet. En højt beliggende Jagtejendom, "Miralia", hvor der voksede Bøgeskov, havde han faaet som Tak for sit Arbejde som Potestà (Amtmand). - Francesco Atenasio var Søn af, Senatøre i Rom, Ejendomsbesidder Gajetano Atenasio og Angelina Zuccaro.

2 Børn, (a-(b.

(a. ANGELINA ATENASIO, (Linuzza) f. 26/7 1914 i Taormina,

Fik først Privatundervisning, derefter i 2 Aar Elev
i Klosterkostskolen: Istituto - délle Dàme Inglése,
Via Nomentana i Rom.

Gift med Ingeniør Francesco Catalani. - Skilt.

Medindehaver af et Hotel i Naxos.

1 Barn, A.

A. PATRIZIA CATALANI, f. 9/4 1946 i Rom, død i Piana
ved Taormina 1951,

Patrizia Catalani døde i Løbet af faa Timer af en
Infektionssygdom.

(b. LILY ATENASIO, f. 6/5 1917 i Taormina,

Fik først Privatundervisning, derefter i 3 Aar Elev
i Klosterkostskolen: Istituto délle Dàme Inglése,
Via Nomentana i Rom.

Gift 1. i Taormina (San Dominicos Klosterkirke) 4/9
1937 med Captajn i Marinen Roberto Roberti, som gik
ned med sit Skib i Middelhavet under 2. Verdenskrig.

Gift 2. i Taormina med Ricardo Misitano.

2 Børn, A-B.

A. PALMA ROBERTI,

B. CLAUDIA ROBERTI,

(2. SKJOLD EYVIND BØRGE BØRGESEN, f. 15/8 1898 paa Frederiksberg, dbt. (Frederiksberg Kirke) 11/10 samme Aar, død 8/8 1957 i Taormina, begr. fra Kapellet af den engelske Præst fra Cathania, ført til det Børgesen'ske Familiegravsted paa den protestantiske Kirkegaard.

Efter Mellemskoleeksamen fra Birkerød Kostskole ønskede S.E. Børgesen at komme paa Søfartsskole. Men ved en forudgaaende Synsprøve viste hans Syn sig at være for svagt. - Derefter uddannet i Schweiz bl.a. i Genf i Hattefabrikation.

Gift i København (Skt. Markus Kirke) 21/7 1923 med Anna Langballe, f. 28/4 1902 i Hammel. - Datter af Landinspektør Christen Thomsen Langballe og Marie Kirstine Jensen. - Gift 2. paa Frederiksberg (Raadhuset) 10/3 1958 med Maskinfabrikant Einar Rasmussen, Stege.

Ved en Badeulykke den 12. Juli 1925 kom Skjold Eyvind Børgesen til Undsætning.

Axel Jacobsen skriver til Elisabeth Børgesen: "... Skjold Eyvinds Daad er i korte Træk følgende. Næstforrige Søndag cykler han en Tur ind mod Helsingør. Ved Udsigtsbænken Syd for Julebæk ser han, at der er noget galt uden for anden Revle, flere Mennesker raaber om Hjælp. Et Par behjertede Mænd vader ud mod de nødstedte. Skjold Eyvind spurter resolut hjem til "Skovhuset" og siger, at de ikke skal blive ængstelige, fordi han kommer for sent til Middag. Han løber hen til Stokkebyes (Nordre Strandvej 99), hvor han paa Stranden har set en Kajak. Et Par unge Mennesker staar allerede og fumler ved den, han skyder dem til Side, springer i, sætter af Sted og naar hurtigt Ulykkesstedet. ..."

" "Nordsjælland" 13/7 1925. ... De fire Hjælperes Kræfter var ikke tilstrækkelige til i den stærke Strøm at bringe bare en af de fire nødstedte samt dem selv sikkert ind til Land.

Just da det hele syntes at skulle ende i en Katastrofe, skød en grønmalet Kano som en Pil gennem Vandet. Hvorfra den kom vidste ingen. Kun saa man den lynsnart fare hen

over det blaa Vand. I næste Øjeblik rakte ivrige Hænder efter Kanoen, og de nødstedte fik Tag i den. ...

Kanoen forsvandt fra Skuepladsen, som den kom, ingen vidste, hvorhen den styrede, og ingen kendte den unge Mand, der padlede bort. ...

For megen Bravhed, Udholdenhed og Mod nævnes de fire Redningsmænd, to Betjente fra Helsingør og til sidst Kanoemanden uden hvis Tilsynekomst, Ulykken vilde have kostet yderligere et Par Mennesker Livet."

S.E. Børgesens Hustru erindrer, at hendes første Mand modtog en officiel Takkeskrivelse for sin Redningsdaad.

Skjold Eyvind B. Børgesen og Anna Langballe havde 1 Barn, (a.

(a. SKJOLD VALDEMAR CHRISTEN BØRGESEN, f. 27/1 1925 paa Frederiksberg, dbt. (Solbjerg Kirke) 26/4 samme Aar, død 11/5 1930 i Taormina, begr. fra Kapellet af den engelske Præst fra Cathania, ført til det Børgesen'ske Familiegravsted paa den protestantiske Kirkegaard.

Lille Skjold døde i Løbet af faa Timer af en Infektionssygdom.

c). AGNES MARIE ELISABETH BØRGESEN, f. 3/3 1870 i København, under et Sommerophold i Taarbæk, dbt. i Kapellet (se, Lyngby Kirke) 10/7 samme Aar, død 5/6 1957 i København, begr. (Skt. Jakobs Kirke) 11/6 samme Aar.

Agnes Børgesen gik til sit 16de Aar i Frøken Zahles Skole.

Efter Faderens Død i 1905 flyttede Agnes Børgesen til Stockholmsgade Nr. 53³, og i 1913 flyttede hun til den Lejlighed, Frederik Børgesen indtil da havde i Østbanegade 7³.

De første Somre efter Skjold Børgesens Død boede Agnes Børgesen hos sin Bror og Svigerinde paa "Børgehus", men skaffede sig hurtigt egne Grunde i Hellebæk og blev snart lidenskabelig Havedyrker.

Ved Skøde af 9/2 1906 fra Aktieselskabet Hellebæk Fabrikkers Bestyrelse erhvervede Agnes Børgesen Grunden, Matr. Nr. 2 bu i Hellebæk, Hornbæk-Hellebæk Sogn, som omfattede Matr. Nr. 2 bx. Broderen Valdemar Børgesens Ven, Slotsarkitekt Thorvald Jørgensen, tegnede det Hus, som opførtes paa Arealet og kaldtes "Skovhuset".

Ved Skøde af 21/12 1907 fra Aktieselskabet Hellebæk Fabrikkers Bestyrelse forøgede Agnes Børgesen sit Jordtilliggende med Matr. Nr. 2 cm og formodentlig ogsaa Strandgrunden Matr. Nr. 2 cl. I alle Tilfælde solgtes disse to Grunde samlet ved Skøde af 20/5 1931 fra Agnes Børgesen til Tømrermester Jacob Petersen.

Og endelig tillod Bestyrelsen for Aktieselskabet Hellebæk Fabrikker ved Skøde af 5/2 1912 Agnes Børgesen at købe Strandgrunden Matr. Nr. 2 cb, antagelig fordi den laa Sydøst for den af Oberst F. Abrahamson ejede Strandgrund og Strand Matr. Nr. i. - Derimod fik Ejerne af "Villa Hamann" og "Børgehus" aldrig Tilladelse til at købe de ud for deres Ejendomme beliggende Strandgrunde. Aktieselskabet Hellebæk Fabrikkers Bestyrelse ønskede at bevare uhindret Adgang til et Stykke af sit oprindelige Strandareal, hvor den kunde lade det Sand, Rald og Tang hente, som den havde Brug for.

Fra 1908-20 havde Margrethe van Rheden, f. John-Hansen sit Hjem hos Agnes Børgesen, se ogsaa p. 94.

Da Agnes Børgesen omkring 1917 havde gennemgaaet en stor Operation paa Professor Th. Røvsings Privatklinik, fulgte Sygeplejerske Frøken Marie Schmidt med hende hjem for at hjælpe i den første Tid. Frøken Schmidt optoges i Agnes Børgesens Hjem som Selskabsdame og Veninde; hun var født 27/1 1873 og døde i "Skovhuset" 27/7 1948.

Agnes Børgesen nærrede stor Pietetsfølelse for Slægtens Minder og Traditioner. Hun førte et meget gæstfrit Hus.

2. OVERSIGT OVER HOSEKRÆMMER SEVERIN CHRISTIAN BERGS SLÆGT.

SEVERIN CHRISTIAN BERG, f. 11/12 1795 i København, dbt. (Skt. Nikolaj Kirke) 8/1 1796, død 18/8 1858 i København, begr. (se, Helliggeist Kirke) 23/8 samme Aar.

Hose- og Lærredskræmmer.

Severin Christian Bergs Forældre, Høker i Borgergaden, Kristen Nielsen Berg og Elisabeth Adserdatter, har jeg kun fundet i Forbindelse med Sønnens Barnedaab. Borgerskabsregisteret, og Folketællingen 1787 er prøvet.

Gift (Helliggeist Kirke) 2/12 1826 med Maria Anthonette Nielsen, f. 15/2 1805 i København, dbt. (Trinitatis Kirke) 17/3 samme Aar, død 9/1 1848 i København, begr. (Helliggeist Kirke) 14/1 samme Aar. - Datter af Snedkermester Anders Nielsen og Sophia Margaretha Lehmann. Se, Oversigten over Snedkermester Johan Christian Lehmanns Slægt, p. 58.

Severin Christian Berg vandt Borgerskab som Hosekræmmer 14/10 1826 og var ansat ved det Borgerlige Infanteri. Han og hans Principal skriver:

"I Aaret 1812 kom jeg i Lære hos Hosekræmmer Jens Bechgaard, for hvem jeg har conditioneret 14½ paafølgende Aar, hvoraf 5 som Dreng og 9½ som Handelsbetjent; men da min Principal formedelst Svaghed vil ophøre sin hidtil førte Handel og overdrage samme til mig, saa agter jeg, der nu er 30 Aar gl., fød her i Staden, at etablere mig som Hosekræmmer.

I Anledning af foranførte er min underdanige Begjæring til den høje og velvise Magistrat om, at erholde Borgerskab som Hosekræmmer. Som Vidnesbyrd om mit moralske Forhold, tager jeg mig den underdanige Frihed at legitimere mig med paafølgende Attest.

Siddende fra venstre: Strandkontrollør Frederik Børgesen, A.C. Elisabeth Børgesen, f. Thomsen og Hunden Bob.

Staaende fra venstre: Laura Th.W. Berg, Antonette Marie Børgesen, f. Berg, Hosekræmmer Severin Chr. Berg, Maria Anthonette Berg, f. Nielsen, Grosserer Emil Th. Berg, Clara A. Berg og Grosserer Skjold C.G.E. Børgesen.

Kjøbenhavn, 5. Octbr. 1826. Underdanigst Severin Christian Berg, inconditioneret paa Gl. Amagertorv No. 5.

At min Handelsbetjent, Severin Christian Berg, der nu attraaer at etablere sig som Hosekræmmer og derpaa at forundes Borgerskab, har tjent mig dels som Dreng dels som Handelsbetjent i 14½ paafølgende Aar, og i samme Tiid, udvist Troskab og med Flid udført mine Handelsforretninger, saa jeg aldeles intet kan have paa ham at klage, samt at der paa hans moralske Forhold intet kan være at udsætte til Hindring for at erholde Borgerskab, det herved under min Haand bekræftes. Kjøbenhavn, d. 5. Octbr. 1826. J. Bechgaard, Hosekræmmer, Gl. Amagertorv No. 5." Se, Borgerskabsreg., Københavns Stadsarkiv.

Ifølge Vejviseren boede Severin Chr. Berg fra 1826 til sin Død i 1858 paa Amagertorv Matr. Nr. 5, G. Nr. 10 i Stuen. Huset eje-

des af hans Kones Halvonkel, Hofspejlfabrikant, Snedkermester P. Frederik Lehmann se, p. 60.

Udover Familien bestod Severin Chr. Bergs Husstand af en Handelsbetjent, en Hosekræmmerlærling og to Tjenestepiger. Se, Folketælling 1/2 1840, Amagertorv Matr. Nr. 5, Frimands Kvarter.

5 Børn, A-E.

A. JENS JULIUS AUGUST BERG, f. 15/10 1827 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 9/12 samme Aar, død 28/3 1845 i København, begr. (se, Helliggeist Kirke) 3/4 samme Aar.

Jens J.A. Berg døde af Kirtelsyge.

B. EMIL THEODOR BERG, f. 31/5 1829 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 26/7 samme Aar, død 28/9 1910 i København, begr. (Skt. Jakobs Kirke) 5/10 samme Aar.

Etatsraad, Grosserer. R.

Vandt Borgerskab som Interessent i Silke- Ulden- og Lærredskræmmer Lauget, 17/2 1853. - Ansat ved det Borgerlige Infanteri. Se, Borgerskabsreg., Københavns Stadsarkiv.

Overtog sin Faders Forretning, 17/2 1853. Se, E.Th. Bergs Skrivelse til Det Kgl. Ordenscancelli af 6/10 1894.

Compagnon i Firmaet S. Børgesen og Co., 1875-93. Se, Emil Th. Bergs Skrivelse til Det Kgl. Ordenscancelli af 6/10 1894. - I Bestyrelsen for A/S Kjøbenhavns Straa- og Filthattfabrik, 1902-10 og for A/S S. Børgesen og Co.'s Efterfølger, 1905-10. Se, Handelsregisteret, Afd. B. p. 794 og 1264. Københavns Stadsarkiv.

I Bestyrelsen for Døtreskolen til Frederik den Sjettes Minde, 1892. Se, E.Th. Bergs Skrivelse til Det Kgl. Ordenscancelli af 6/10 1894. - Ridder af Dannebrog, 28/7 1894. - Etatsraad, 1907. Se, Hof- og Statskalenderen.

Optaget som Broder i Kjæde-Ordenen, "De tre Vise af Østerland"¹⁾, 24/2 1859; Ridder, 14/2 1862; udseet Ridder, 6/2 1866; Storkorsridder, 3/2 1875; Guvernementsmedlem, 12/1 1890. Se, Albert Fabritius: Kjædeordenen. De tre Vise af Østerland. Medlemsprotokoller 1774-1874. 1949.

Overtog Stillingen som Regnskabsfører i Kjædens økonomiske Commission, samt Tilsyn med Kjædens Arbejds- og Forsørgelses Anstalt for Blinde og Asyl for Blinde Børn, 1890. Se, E.Th. Bergs Skrivelse til Det Kgl. Ordenscancelli af 6/10 1894.

Paa sine Forretningsrejser traf Emil Th. Berg i Paris Baronesse Berthier. Baronessen har muligvis hjulpet ham med Indkøb? En broderet Kakkelovnskærm, et Bronzeskrin og et Urkævedehæng, alle meget smukke Genstande, har Emil Th. Berg iflg. mundtlig Overlevering i vor Familie modtaget som Gaver fra Baronessen. - Det skal ogsaa have været paa Tale, at hans Niece Agnes Børgesen som ganske ung skulde have været i Besøg hos hende.

I Bogen om Grevinde Danner: Arnold Busck, Nyt Nordisk Forlag, København 1956 p. 111 skriver Dr. Robert Neiiendam:

"... Dr. Jonas' vigtigste Opgave var dog at faa Grevinde Danner optaget i Gotha-Kalenderen og sammen med en problematisk Dame, Baronesse Mathilde Berthier, f. Hirsch, at forberede hendes Modtagelse ved det franske Hof. ..."

Dr. Robert Neiiendam skriver følgende til Birthe Børgesen:

"27/3 1961. Højstærede, hver Gang man møder Baronesse B.'s Navn i Historien, er det omgivet af en vis Mystik. Hun havde mange Forbindelser og stillede sig til Disposition for "underjordiske" Ærender. Andet ved jeg ikke om hende, og desværre har Deres Grandonkel ikke efterladt sig noget skriftligt

¹⁾ Kjæde-Ordenen, "De tre Vise af Østerland", blev stiftet 27/11 1774. Ordenen paatog sig fra Begyndelsen af det 19. Aarhundrede Omsorgen for Blinde, og for Fattiges Bespisning om Vinteren. ...

Kjæde-Ordenen forestaas af et Guvernement, hvis Præsæs er Ordenens Stormester. Fra 1891-1912 var Kong Frederik VIII Ordensherre. Se, Albert Fabritius: Kjæde-Ordenen. De tre Vise af Østerland. Medlemsprotokoller 1774-1874. 1949.

vedr. hende. Man benyttede hende, men lagde ikke gerne Navn til. Hun vilde med sit røde Haar have været en Type for Herman Bang at skildre. ..."

Efter Faderens Død blev Emil Th. Berg og hans Søstre boende paa Amagertorv Nr. 5, men nu paa 2den Sal i Mellembygningen for saa omkring 1874 at flytte til 1ste Salen i Skjold Børgesens Hus paa Østerbrogade Nr. 24. Omkring 1885 flyttede Bergs til det nyopførte Østerbrogade Nr. 18, som omkring 1907 fik nyt Gade Nr.: Østerbrogade Nr. 46.

Fra 1ste Juni 1893 fik Emil Th. Berg og hans Søstre Sommerbolig i "Strandstuen" (Nordre Strandvej 98) i Hellebæk.

Retsdagen, 11/10 1893, tilskøder Aktieselskabet Hellebæk Fabrikkers Bestyrelse, Hr. Grosserer Emil Th. Berg, Ejendommen Matr. Nr. 2 ai af Hellebækgaard, Hornbæk-Hellebæk Sogn, med den Bygning, der under Brandforsikring Nr. 7 ab er assureret for 10.170 Kr. samt Bygningens Grund og tilliggende Have for 15.000 Kr. - Ejendommen overtages af Køberen 1ste Juni d. Aar, og det tillades ham strax at paabegynde Arbejdet i Haven, samt grave Brønd og opføre en Veranda. Se, Skjøde- og Pantebog for Hellebæk Birk, 3, 1877-1902 p. 256-59, i Landsarkivet for Sjælland m.m.

Clara Berg fik, som den længst levende, efter sin Broders Død uindskrænket Raadighed over deres fælles Hjem, Østerbrogade 46 i København og "Strandstuen" i Hellebæk og Renterne af hans Formue.

I taknemmelig Erindring om sin Broder, Emil Th. Berg, bad Clara Berg sin Niece og sine to Nevøer om efter hendes Død at oprette et lille Legat i hans Navn.

Nogle smaa Portioner af "Etatsraad E.Th. Bergs Mindelegat" uddeles hvert Aar ved Juletid i Hellebæk. Legatet kan ikke søges.

Emil Th. Berg var ugift.

C. LAURA THORA WILHELMINE BERG, f. 23/4 1831 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 12/6 samme Aar, død 1/12 1909 i København, begr. (se, Frihavns Kirken) 7/12 samme Aar.

Laura Berg var ugift.

D. ANTONETTE MARIE BERG, f. 10/7 1835 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 21/8 samme Aar, død 9/8 1894 paa "Børgehus" i Hellebæk, begr. (Skt. Jakobs Kirke) 16/8 samme Aar.

Gift (Helliggeist Kirke) 27/11 1863 med Fabrikant Skjold Christian Gottlob Eli Børgesen. Se, p. 29.

E. CLARA AMALIE BERG, f. 27/5 1839 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 10/7 samme Aar, død 15/11 1917 i København, begr. (Skt. Jakobs Kirke) 21/11 samme Aar.

Clara Berg var ugift.

3. OVERSIGT OVER SNEDKERMESTER JOHAN CHRISTIAN LEHMANN'S SLÆGT.

JOHAN CHRISTIAN LEHMANN, f. ca. 1750 i Quedlinburg, Sachsen, Tyskland, død 19/3 1818 i København, begr. (se, Skt. Petri Kirke) 24/3 samme Aar.

Cabinetssnedkermester, Møbelhandler.

Vandt Borgerskab, 20/1 1779. Se, Borgerskabsreg., Københavns Stadsarkiv.

Gift 1. (Holmens Kirke) 31/8 1778 med Christiana Marie Andersdatter Svane, f. ca. 1755, død 1786 i København, begr. (se, Skt. Petri Kirke) 26/1 samme Aar. - Christiana Andersdatter blev konfirmeret som Nr. 83 (Skt. Nikolaj Kirke) 2/10 1768. - Hendes Mor, Enke Sise Svane, boede 81 Aar gammel hos sin Svigersøn J. Christian Lehmann, se, Folketælling 1/7 1787, Rosenborg Kvart. II, Prot. 14 p. 191.

Gift 2. (Skt. Nikolaj Kirke, se, Christian Leemand) 7/11 1787 med Maria Christiana Pedersdatter Arvedsen, f. 22/1 1756 i København, dbt. (Holmens Kirke) 26/1 samme Aar, død 11/3 1831 i København, begr. (se, Skt. Petri Kirke) 17/3 samme Aar. - Datter af aft. Matros Peder Arvedsen i Skt. Pederstrædet og Maria Cathrine Bruuse.

J. Christian Lehmann boede først Aabenraa Matr. Nr. 237, G. Nr. 10. Se, Folketælling 1/7 1787, Rosenborg Kvart. II, Prot. 14 p. 191. Siden boede han Didrik Badskjærs Gang Matr. Nr. 203, Hjørnet af St. Regnegade. Se, Folketælling 1/2 1801, Købmagergade Kvart., Prot. 9 p. 73.

9 Børn. Af 1. Ægteskab 5 Børn, A-E. Af 2. Ægteskab 4 Børn, F-I.

A. ANDREAS LEHMANN, f. i København 10/2 1779, dbt. (Skt. Petri Kirke) 15/2 samme Aar,

Johan Christian Lehmanns Slægt.

1.m. Christiana Marie Svane
(ca. 1755-1786)

Johan Christian Lehmann
(ca. 1750
Snedker

1.m. Anders Nielsen
(ca. 1781-1807)
Snedkermester

Sophia Margaretha Lehmann g.
(1784-1828)

2.m. Johan Thomsen
(ca. 1782-1834)
Snedkermester

Maria Anthonette Nielsen
(1805-1848)
g.m. Severin Christian Berg
(1795-1858)

A.C. Elisabeth Thomsen
(1809-1892)
g.m. Frederik Børgesen
(1802-1885)
Strandkontrollør

Antonette M. Berg
(1835-1894)

Emil Th. Berg
(1829-1910)
Etatsraad, Grosserer

Laura T.W. Berg
(1831-1909)

Clara A. Berg
(1839-1917)

Skjold C.G.E. Børgesen g.m.
(1830-1905)
Grosserer, Fabrikant

Frederik C.E. Børgesen
(1866-1956)
Bibliotekar, Dr. phil.
g.m. Magdalene S. Øllgaard
(1873-1961)

Gunhild Børgesen
(1899-)
g.m. C. Eggert Helwich
(1894-)
Prokurist, cand. jur.

Elisabeth Antoinette
Børgesen
(1901-)
g.m. Axel E.B. Jacobsen
(1897-1962)
Plantageejer

Gerda S. Børgesen
(1907-)
g.m. Svend B. Hultin
Hansen
(1890-1972)
Sognepræst

Birthe M. Børgesen
(1914-)

Torben F. Helwich
(1940-)
Ingeniør

Hans E. Helwich
(1942-)
Civilingeniør,
Lic. techn.,
Søljøjtant

Martin Skjold
B. Jacobsen
(1942-)
Lektor
cand. stat.

Fra Quedlinburg g.
-1818)
mester

2.m. Maria Christiana Arvedsen
(1756-1831)

P. Fridrich Lehmann
(1792-1860)
Hofspejlfabrikant

Maria Anthonetta Lehmann
(1797-1850)
g.m. Carl Fridrich Weber
(1792-1844)
Tømrrermester

J. Siegwardt A. Weber
(1823-1868)
Fabrikant
g.m. E.C. Augusta
Lange-Fritsch
(-)

Theobald C.F. Weber
(1823-1886)
Fabrikant
g.m. Sophie E. Meldola
(1832-1878)

Thorvald C.E. Weber
(1825-1877)
Fabrikant

Adelheid N.E. Weber
(1835-1922)
g.m. Niels C. Esmann
(1832-1901)
Generalmajor

10 Børn
se, p. 66-71

Gustav F. Esmann
(1860-1904)
Forfatter
g.m. Fanny Drewsen
(1868-1943)

Sigvard T.T. Esmann
(1863-1940)
Oberst, Kammerjunker
g.m. Hulda H. Lorck
(1865-1945)

Asta Esmann
(1869-1957)
g.m. C.F. Weis Ernst
(1860-1930)
Kaptajn, Kammerjunker

Valdemar J.A. Børgesen
(1868-1948)
Fabrikant

Agnes M.E. Børgesen
(1870-1957)

g.1.m. Gerda X.K. Seehusen
(1875-1933)
g.2.m. Clara B.E. Kretschmer, f. Beck
(1888-1968)

Inga Antoinette
Børgesen
(1895-1960)
g.m. Francesco Atenasio
(1884-1954)
Potestà, Sindaco

Skjold Eyvind B. Børgesen
(1898-1957)
g.m. Anna Langballe
(1902-)

Angelina Atenasio
(1914-)
g.m. Francesco Catalani
(-)
Ingeniør

Lily Atenasio
(1917-)
g.1.m. Roberto Roberti
(-)
Captajn
g.2.m. Ricardo Misitano
(-)

Skjold V. Chr.
Børgesen
(1925-1930)

- B. ANNA CATHARINA LEHMANN, f. 10/6 1780 i København, dbt. (Skt. Petri Kirke) 16/6 samme Aar,
- C. CARL LEHMANN, f. 22/8 1781 i København, dbt. (Skt. Petri Kirke) 28/8 samme Aar, død i København 1782, begr. (se, Skt. Petri Kirke) 5/4 samme Aar.
- D. CARL CHRISTIAN LEHMANN, f. 23/3 1783 i København, dbt. (Skt. Petri Kirke) 31/3 samme Aar, død 18/7 1820 i København, begr. (se, Skt. Petri Kirke) 21/7 samme Aar.
Snedkermester.
Vandt Borgerskab, 24/5 1815. Se, Borgerskabs Reg., Københavns Stadsarkiv.
- E. SOPHIA MARGARETHA LEHMANN, f. 18/9 1784 i København, dbt. (Skt. Petri Kirke) 27/9 samme Aar, død 6/7 1828 i København, begr. (se, Vor Frue Kirke) 11/7 samme Aar.
Gift 1. (Skt. Petri Kirke) 4/5 1804 med Snedkermester Anders Nielsen, Vognmagergade Matr. Nr. 126, f. ca. 1781, "død 3/9 1807 i København, dræbt af en Bombe, ført fra Lazarettet paa Store Købmagergade", begr. (se, Trinitatis Kirke Prot. 17 b p. 95 og Prot. 20) "5/9 samme Aar paa Trinitatis Kirkegaard her inde i Staden i Anledning af Englændernes Belejring og Portenes Spærring." - Anders Nielsen vandt Borgerskab, 25/4 1804. Se, Borgerskabsreg. og Snedkerlaugets Forhandlingsprot. Nr. 6 fol. 38, 1797-1853. Københavns Stadsarkiv.
2 Børn, 1-2.
1. MARIA ANTHONETTE NIELSEN, f. 15/2 1805 i København, dbt. (Trinitatis Kirke) 17/3 samme Aar, død 9/1 1848 i København, begr. (Helliggeist Kirke) 14/1 samme Aar.

Gift (Helliggeist Kirke) 2/12 1826 med Hosekræmmer Severin Christian Berg. Se, p. 49.

Gift 2. (Garnisons Kirke) 20/11 1808 med Snedkermester Johan Thomsen, f. ca. 1782 i Itzehoe, Holsten, død 28/4 1834 i København, begr. (Vor Frue Kirke) 3/5 samme Aar.

Vandt Borgerskab, 9/11 1808 med Henvisning til følgende:

"Snedkerlaugets Oldermænd Herr Kreetz har til Akademiets Bedømmelse indsendt et Postament (Søjlefod eller Fodstykke til en Billedstøtte) af Mahognitræ, forfærdiget til Mesterstykke af Snedkersvend Johan Thomsen - at samme dertil af Akademiet er funden antagelig vorder herved til Bekræftigelse attestet under det sædvanlige Underskrift og Segl.

Det Kgl. Maler-, Billedhugger- og Bygningsakademie,
31/8 1808. Abildgaard. Baden."

Sophia M. Lehmann og Johan Thomsen havde
Flere Børn, 1- .

1. ANNE CATHRINE ELISABETH THOMSEN, f. 5/3 1809 i København, dbt. (Trinitatis Kirke) 30/4 samme Aar, død 26/12 1892 i København, begr. (Skt. Jakobs Kirke) 31/12 samme Aar.

Gift (Vor Frue Kirke) 20/11 1829 med Skomagermester, senere Strandkontrolleur i Rødvig, Frederik Børgesen, Se. p. 28.

F. PETER CHRISTIAN LEHMANN, f. 2/11 1789 i København, dbt. (Skt. Petri Kirke) 23/11 samme Aar,

G. PETER FRIDRICH LEHMANN, f. 28/4 1792 i København, dbt. (Skt. Petri Kirke) 13/5 samme Aar, død 19/5 1860 i København, begr. (Skt. Petri Kirke) 24/5 samme Aar.

Hofspejlfabrikant, Snedkermester.

Vandt Borgerskab, 24/5 1815. Se, Borgerskabsreg., Københavns Stadsarkiv. - Hofspejlfabrikant, 1845. Se, Hof- og Statskalenderen 1845 p. 99.

Ifølge Vejviseren 1821 boede Snedkermestrene Carl Christian og Peter Frederik Lehmann, Didrik Badskjærs Gang Matr. Nr. 203, Hjørnet af St. Regnegade. - Ifølge Vejviseren 1822 er Snedkermester P. Frederik Lehmann tillige Spejlfabrikant.

Den 11/11 1822 fik P. Frederik Lehmann tilskødet Amagertorv Matr. Nr. 5, G. Nr. 10. - Den 17/8 1863 tilskødes samme Ejendom, ifølge 22/3 1859 oprettet Testamente, P. Frederik Lehmanns Nevøer, Fabrikanterne J. Sigvard A. Weber, Theobald C.F. Weber og Thorvald C.E. Weber med 1/3 til hver. Se, Hof- og Stadsretten: Tinglysningskontor 1 Afd., Realregister for Frimands Kvarter 1816-28 p. 5, i Landsarkivet for Sjælland m.m.

Forhuset til Amagertorv Matr. Nr. 5 havde 3 Etager, der hver maalte 272 $\frac{2}{9}$ Alen², Sidehuset havde 2 Etager, der hver maalte 463 Alen², Baghuset havde en Etage, der maalte 64 Alen² og Havebygningen en Etage, der maalte 49 Alen². Se, Opmaalingsprot. vedr. Bygningsafgift 1802-58, Frimands Kvarter p. 8, Københavns Stadsarkiv. - Det er tænkeligt, at Hofspejlfabrikant Lehmann kan have haft sit første af C.F. Tietgen p. 65 omtalte Sliberi i en af ovennævnte Bygninger.

P. Frederik Lehmanns Mor, der dør paa Amagertorv Matr. Nr. 5, har formodentlig boet hos P. Frederik Lehmann paa 1ste Sal, og det samme gjorde ifølge Folketællingerne hans Søster Maria Anthonetta Weber, hendes Mand og hendes Børn. Endvidere boede P. Frederik Lehmanns Slægtninge Bergs i Stueetagen. Se, p. 50 og 53.

"P. Frederik Lehmann var en stor Støtte for Familien, som han ofrede al sin Kærlighed paa, lige som han efterlod hele sin Formue til Søsterbørnene, der mindedes ham, som Fader for dem, som Velgjører og uforglemmelig Onkel." Se, Georg Weber: Spredte Oplysninger om Slægten Weber. 1941.

Hofspejlfabrikant P. Frederik Lehmann var ugift.

Hofspejlfabrikant P. Fridrich Lehmann,
1792-1860. (fot. 1855)

Maria Anthonetta Weber, f. Lehmann,
1797-1850.

Hofspejlfabrikant P. Fridrich Lehmanns Ejendom, Amagertorv Matr. Nr. 5, med Port og Markiser i Stueetagen, er det andet Hus t.v. for Dyvekes Gaard med Renaissance-gavlene. Fra det Kgl. Bibliotek.

H. JOHANNES FERDINAND LEHMANN, f. 15/11 1794 i København, dbt.

(Skt. Petri Kirke) 24/11 samme Aar,

I. MARIA ANTHONETTA LEHMANN, f. 26/5 1797 i København, dbt. (Skt.

Petri Kirke) 25/6 samme Aar, død 28/6 1850 i København, begr.

(Skt. Petri Kirke) 2/7 samme Aar.

Gift (Skt. Petri Kirke) 20/12 1822 med Tømrermester Carl Friedrich Weber, f. i København 21/2 1792, dbt. (Skt. Petri Kirke) 4/3 samme Aar, død 15/11 1844 i København, begr. (Skt. Petri Kirke) 19/11 samme Aar. - Vandt Borgerskab, 16/7 1822. Se, Borgerskabsreg., Københavns Stadsarkiv. - "Søn af Silkefarver Carl Gottlieb Weber, der var indvandret fra Sachsen i Tyskland og anlagde et stort Silkefarveri i Pilestræde og hans 2. Hustru, Sylvia Catarina (Sørensen?), der stammede fra Norge.

Maria Anthonetta Lehmann var en smuk og sjælden elskværdig Dame, der var afholdt af alle, og som forenede en god Forstand med et fornøjeligt Sind. Hun havde en smuk Sangstemme.

Tømrermester Carl Frederik Weber var en i sin Tid meget bekendt Bygherre og Ejer af mange store Ejendomme i København. Han tjente en Formue men manglede Administrationstalent til trods for sin i øvrigt store Dygtighed. - Han var livlig af Temperament, meget musikalsk og sang smukt." Se, Georg Weber: Spredte Oplysninger om Slægten Weber. 1941.

4 Børn, 1-4.

1. JULIUS SIEGWARDT AUGUST WEBER, f. 13/9 1823 i København,

dbt. (Skt. Petri Kirke) 23/11 samme Aar, død 28/7 1868 i Tharandt ved Dresden, hvor han ligger begravet.

Fabrikant.

Gift i København (Vor Frue Kirke) 8/10 1851 med Elise Christine Augusta Lange-Fritsch, f. i Itzehoe,

Omkring 1850 tilbragte Adelheid Esmann, f. Weber og Antoinette Børgesen, f. Berg 10-12 Sommerferier sammen hos Sig-

Sophie Emilie Weber, f. Meldola,
1832-1878. (fot. 1855)

Fabrikant Theobald C.F. Weber,
1823-1886. (fot. 1855)

Fabrikant J. Siegwardt A. Weber,
1823-1868. (fot. 1855)

Fabrikant Thorvald C.E. Weber,
1825-1877. (fot. 1855)

vard Webers paa "Christiansdal" ved Haderslev. Se, de Børge-
sen'ske Familiepapirer.

J. Sigvard A. Weber og Elise C.A. Lange-Fritsch havde
ingen Børn.

2. THEOBALD CHRISTIAN FRIDRICH WEBER, f. 13/9 1823 i Køben-
havn, dbt. (Skt. Petri Kirke) 23/11 samme Aar, død paa
"Søro" ved Svendborg 3/9 1886, begr. (Vor Frue Kirke,
Svendborg) 9/9 samme Aar.

Købmand, Fabrikant.

Gift i Huset (kg1. Bevil. af 29/3 1854) (se, Helliggeist
Kirke) 4/4 1854 med Sophie Emilie Meldola, f. 21/11 1832
i København, dbt. (Vor Frue Kirke se, Prot. 13, 23 p. 486)
27/11 samme Aar, død paa "Søro" ved Svendborg 25/7 1878,
begr. (Vor Frue Kirke, Svendborg) 30/7 samme Aar. - Datter
af Prokurator, exam. jur. Raphael Camillo Meldola og Re-
becca Christine Sørensen.

"... Theobald Weber fik sin Købmands Uddannelse hos Zinn
og Søn. Han stiftede 1850 sammen med sin Tvillingbroder,
J. Sigvard A. Weber, Handelshuset Theobald Weber og Co.
Dette købte "Christiansdal" ved Haderslev, hvor Brødrene
Weber sammen med Morbroderen, Hofspejlfabrikant Frederik
Lehmann, indrettede en Spejl- Glas- og Træslibefabrik. Da
der til Spejlfabrikationen krævedes Soda, kom det Weber'ske
Hus hurtigt til at spille en Rolle i Bestræbelserne for at
udnytte Julius Thomsens Metode for en fabriksmæssig Anven-
delse af den grønlandske Kryolith; og efter at denne Meto-
de i større Stil var prøvet paa "Christiansdal" og havde
vist sig brugelig, købte Th. Weber og Co. 1858 en Grund
ved Gl. Kalkbrænderivej i København og startede Fabrikken
"Øresund". Fabrikken kom med Tiden i saa store økonomiske
Vanskeligheder navnlig som Følge af Sodaprisens Fald paa
Verdensmarkedet, at bl.a. J.P. Suhr og Søn, der financie-
rede Kryolith- Mine- og Handelsselskabet, i 1866 nægtede
yderligere Kredit. Fabrikken blev sat under Administration
af C.F. Tietgen og Grosserer Boyesen indtil den, den 25.

November 1869 solgtes ved Auktion til G.A. Hagemann og Vilhelm Jørgensen, som højstbydende. Theobald Weber havde da forladt København og købt Ejendommen "Gammel Hestehauge" ved Svendborg, hvor han virkede som Foregangsmand for kunstig Fiskeavl, Hønseri og Frugtvinsfabrikation. - Mindesmærke med Buste paa "Gammel Hestehauge". - Et Uddrag. Se, Jens Vestberg, Dansk Biograf. L., København 1943.

"Af en gammel Købmands Erindringer" af C.F. Tietgen skal jeg citere følgende: "... Blandt de Artikler, vi eksporterede fra Manchester, var ogsaa raat, uslebent Spejlglas. Vi solgte det til Spejlglasfabrikant Lehmann, der havde et lille Sliberi paa Amagertorv. Lehmann agtede imidlertid at udvide Forretningen betydeligt, og samtidigt med, at jeg var i Begreb med at tiltræde Posten som Direktør for Privatbanken, var Lehmann og hans tre Nevøer, Brødrene Weber, ifærd med at anlægge en større Fabrik paa "Christiansdal" ved Haderslev. Der vilde de selv støbe raat Glas. Til Spejlglasfabrikation kommer det fornemmelig an paa at have ren Soda, jeg solgte da til dem hele min Beholdning af Kryolith, hvorpaa de opførte ude paa Sibberns Vej, efter Professor Thomsens Plan, den kemiske Fabrik "Øresund" til Bearbejdelse af Kryolithen. Soda og Alun, de to Produkter, de udvandt af Kryolithen, har imidlertid en overordentlig ringe Værdi i Forhold til Aluminium.

Skulde Kryolithhandelen vedvarende drives, maatte Kryolithen fremstilles saa billigt, at den kunde benyttes til Fabrikation af de to ovennævnte ret værdiløse Artikler; men billig kunde den kun blive ved en Masseproduktion.

Brødrene Weber havde imidlertid nedlagt store Kapitaler i deres Fabrik paa "Christiansdal" og magtede ikke desuden at anlægge et Kryolithbrud i Grønland. J.P. Suhr & Søn og jeg traadte da til og dannede det endnu bestaaende "Kryolith- Mine- og Handelsselskab". ... Se, Københavns Børs-tidende, 9/5 1891.

Theobald og Sophie Weber boede fra ca. 1854 til ca. 1861 paa Amagertorv Matr. Nr. 5 2den Sal.

Theobald C.F. Weber og Sophie E. Meldola havde

a. DAGMAR CAMILLA FREDERIKKE WEBER, f. 12/4 1856 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 6/6 samme Aar, død 28/8 1920 hos sin Søn og Svigerdatter paa "Palsgården" se, Hovs församling söder om Vadstena i Östergötland, begr. (se, Engelbrechts församling i Stockholm) i Djursholm, Danderyd 4/9 1920.

Gift i København (Vor Frue Kirke, Pastor Paulli) 1/9 1882 med Skulptör, Professor Gustaf Alfred Nyström, f. 11/3 1844 i Medevi, Västra Ny skn, Östergötland, død 15/2 1897 i Djursholm. - Et af G.A. Nyströms mange Arbejder en Springvandsfontæne afsløredes i Svendborg, 1886. - Han var Medlem af Konstakademiet fra 1889. - I øvrigt tilhørte han Kredsen omkring August Strindberg. - Som Forældre til G.A. Nyström anføres Smeden Gustaf Nyström og Carolina Eriksdotter. Se, Svenska Män och Kvinnor. Biograf. L., Bonniers Forlag. Stockholm.

Dagmar Nyström boede ogsaa efter Mandens Død i sin store Villa "Dana" i Djursholm.

6 Børn, 1)-6).

b. ALMA GUNILD CHRISTINE WEBER, f. 26/6 1857 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 25/8 samme Aar, død 17/11 1914 i København, begr. (Vartov Kirke) 22/11 samme Aar, ført til det Weber'ske Familiegravsted paa Assistens Kirkegaard.

Gift 1. i Svendborg (Vor Frue Kirke) 11/7 1882 med Borgmester i Trosa Syd for Stockholm, Otto Petrus Borgström, f. 14/4 1852 i Svedala Syd for Lund, død 17/3 1916 under et Besøg i København, begr. (Vartov Kirke) 22/3 samme Aar, ført til det Weber'ske Familiegravsted paa Assistens Kirkegaard, hvor han altid havde ønsket at blive begravet sammen med sin første Hustru, som han aldrig ophørte at elske. Otto P. Borgström, der var uimodstaaelig charmerende, var meget musikalsk og komponerede selv Musik til egne Sange, som efter Sigende endnu undertiden spilles i svensk Radio. - Søn af Provst, Sognepræst i Svedala Erik Borgström og Helena Charlotta Malmgren.

Se, G. Carlquist, Lund stifts herdaminne Ser. II, Bd. 5 p. 45-46. Lund 1954.

Provst E. Borgströms Oldebarn, direktör Nils Ivar Sjöblom er gift med hovsångarska, H. Alice "Babs" Nilson.

Gift 2. 19/4 1900 med Koncertsanger, cand.phil. Victor Frederik Karl Lütken, f. 10/3 1869 i Nysted, død 1/3 1961 paa Capri. - Søn af Læge George Frederik André Lütken og Jutta Vilhelmine Marie Poppe. - Alma og Viktor Lütken var ved hendes Død separerede. Alma G.C. Weber og Otto Petrus Borgström havde 3 Børn, 1)-3).

- c. FREDERIK LEHMANN WEBER, f. 18/6 1858 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 17/9 samme Aar, død 10/7 1920 i Svendborg, begr. (Vor Frue Kirke) 15/7 samme Aar. Grosserer, Fabrikant. - Firmaets Navn erindres ikke. Gift i Svendborg (Vor Frue Kirke) 13/9 1883 med Elisabeth Kate Mackenzie Groves, f. 7/3 1861 i Sunderland, England, død 20/2 1942 i København, begr. i Svendborg (Vor Frue Kirke) 3/3 1942. - Datter af Købmand Thomas Groves, Sunderland. 3 Børn og 1 Adoptivbarn, 4 Børn, 1)-4).

- d. SOPHUS AUGUST WEBER, f. 21/7 1859 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 13/9 samme Aar, død 25/9 1941 i Svendborg, begr. (Skt. Nikolaj Kirke) 30/9 samme Aar. Ejendomsbesidder, Direktør. R. DM. Gift i København (Holmens Kirke) 16/2 1892 med Sinnet Christine Jørgensen Bruun, f. 21/4 1872 i Sønder Stenderup, død 19/7 1931 i Svendborg, begr. (Vor Frue Kirke) 22/7 samme Aar. - Datter af Sognefoged Poul Jørgensen Fallesen Bruun og Maren Olesen Straarup.

Sophus A. Weber blev uddannet som Skibsbygger og ved Handelen i England og her i Landet. - Studerede ved Landbohøjskolen, 1879-80. - Anlagde et Yachtværft paa sin Ejendom Gl. Hestehauge, 1881. - Direktør i Kryolith-Mine- og Handelsselskabet i København, 1907-21. - Æresmedlem af Buccaneer Yacht Club, London m.m. - Medlem af Repræsentantskabet for Landmandsbankens Svendborg Afdeling. - I Bestyrelsen for A/S Kryolith- Mine- og Handelsselskabet i København. Se, Kraks Blaa Bog. 1941.

4 Børn, 1)-4).

- e. AGNES THYRA WEBER, f. 15/7 1861 i København, dbt. (Hellegiste Kirke) 13/9 samme Aar, død paa Gl. Hestehauge ved Svendborg 4/8 1899, begr. (Vor Frue Kirke) 8/8 samme Aar.

Gift i København (Vor Frue Kirke, Pastor Paulli) 15/12 1883 med Borgmester i Ronneby Albert Lundqvist, f. i Kristianstad 10/10 1852, død 25/5 1892 i Ronneby af lungesot. - Søn af fabrikören och riddaren W.O. Sven Lundqvist og Helena Krabbe. - Bror til öfverstelöjtnant Paul Otto L., staver Lundquist, f. 4/3 1864 i Kristianstad, død 15/6 1912 i Uppsala, gift med Ida Levin. Se, Kristianstad stads husförhörslängd 1879-88 Nr. 97 i Landsarkivet i Lund, Svenskt Porträtgalleri, Afd. VII Armén, Häft. 2. p. 136 og Generalreg. til samme p. 478, Det Kgl. Bibliotek, København og Stockholms Dagblad 17/6 1912 under Dødsfald.

Albert Lundqvist utflyttade til Ronneby 23/2 1883 og hans hustru og döttrarne utflyttade til Stockholm 27/9 1892.

Agnes Th. Weber og Albert Lundqvist havde en Søn, Sven Albert Waldemar, f. i Ronneby 26/11 1884, død 1/1 1885, en fosterdotter, Thekla Elisabeth, Albert Lundqvist's barn utom äktenskapet till Måns Olsson Leopards dotter Emilie, f. i Ronneby 23/1 1884 og endelig Datteren Sigrid Ellen, f. 4/4 1889 i Ronneby. Se, Ronneby husför-

hörslängd under Ronneby rådhus 1880-88 og under Nr. 45 1888-92 i Landsarkivet i Lund.

3 Børn, 1)-3).

f. WALDEMAR SVEND WILLIAM WEBER, f. 4/7 1863 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 23/9 samme Aar, død i København 5/2 1865, begr. 8/2 samme Aar, ført til det Weber'ske Familiegravsted paa Assistens Kirkegaard.

g. SIGRID HILDA SOPHIE WEBER, f. 3/2 1865 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 12/4 samme Aar, død 8/9 1939 paa Frederiksberg, begr. i Svendborg (Vor Frue Kirke) 12/9 samme Aar.

Gift i Svendborg (Vor Frue Kirke) 24/4 1886 med Grosserer Otto Carl Frederik Blechingberg, f. i København 7/5 1859, død 18/2 1914 i Svendborg, begr. (Vor Frue Kirke) 24/2 samme Aar. - Student (Roskilde) 1878; Sekondløjtnant 1881; Intendant 1886; Afsked 1896; Ejer af Nybrogaard og Kongsvillie fra 1892-1912; Grossererborgereskab 1896 (Firma C. Blechingberg og Co.). - Medlem af Bestyrelsen for Akts. Telegrafonen, Akts. Det kontinentale Syndikat, Poulsens traadløse Telegrafi og Poulsens traadløse for Amerika. - Søn af Justitsraad, Borgmester Carl Daniel Friboe Blechingberg og Jørgine Christine Worsaae. Se, Kraks Blaa Bog 1913.

4 Børn, 1)-4).

h. INGEBORG MARIE WEBER, f. 15/1 1867 i København, dbt. (Helliggeist Kirke) 12/4 samme Aar, død 27/11 1923 i Svendborg, begr. (Skt. Jørgens Kirke) 4/12 samme Aar, ført til et Mausoleum paa Svendborg Kirkegaard, som hun selv testamentarisk havde ønsket opført, og som først blev færdigt to Aar efter hendes Død.

Staaende fra venstre: Ingeborg M. Rantzau, f. Weber, paa Stolen Ejendomsbesidder, Direktør Sophus A. Weber, bag ham Borgmester Otto Petrus Borgström og Alma G.C. Borgström f. Weber, derefter Grosserer, Fabrikant Frederik Lehmann Weber og E. Kate Lehmann Weber, f. Mackenzie Groves. Siddende Ragnhild J. Christmas-Dirckinck-Holmfeld, f. Weber, i Uniform Kaptajn Walter Christmas-Dirckinck-Holmfeld. Derefter Dagmar C.F. Nyström, f. Weber, med Datteren Edith paa Skødet, bag hende Billedhugger, Professor G. Alfred Nyström (m. graa Hat) med Sønnen Claudio paa Armen. Den lille Pige, der drejer Hovedet, er Rafaëlla Borgström, den lille Dreng er Oluf H. Weber. Derefter Agnes Th. Lundqvist, f. Weber og Borgmester Albert Lundqvist. Yderst til højre Sigrid H.S. Blechingberg, f. Weber og Grosserer O. Carl F. Blechingberg.

Billedet er taget i 1886 paa "Søro" efter Fabrikant Theobald C.F. Webers Begravelse. - Figuren i Baggrunden er en Del af Billedhugger, Professor G. Alfred Nyströms Springvandsfontæne.

Gift i 18/8 1900 med Hofjægermester, cand.phil. Lensgreve Cai Rantzau til Rosenvold, f. 22/3 1870 paa Rosenvold, død 2/8 1906, begr. paa Stouby Kirkegaard. - Søn af Lensgreve August Frederik Rantzau og Johanne H.V. Poulsen.

Ingeborg Marie Rantzau adopterede en Datter.
1 Barn, 1).

i. RAGNHILD JUTTA WEBER, f. 5/11 1868 i Svendborg, dbt.

(Vor Frue Kirke) 11/2 1869, død paa "Prinsnäs" pr. Bodafors, Jönköpings län 30/5 1938 (se, Norra Sandsjö Församling, Bodafors), begr. (Skt. Michaels Kirkegaard, Fredericia) 4/6 samme Aar.

Godsejer til "Prinsnäs", "Snoghøjgaard" ved Lille Bælt og "Slettegaard" i Nordjylland.

Gift i Svendborg (Vor Frue Kirke) 29/7 1886 med Forfatter, Kaptajn Walter Christmas-Dirckinck-Holmfeld, f. 10/2 1861 i Jægersborg, død 18/3 1924 i København. - Søn af Kammerherre, Hofjægermester, Oberstløjtnant Walter Edmund Christmas-Dirckinck-Holmfeld og Baronesse Tusky Susanne Dirckinck-Holmfeld. - Walter Christmas-Dirckinck-Holmfeld har skrevet adskillige Bøger, Skuespil og Ungdomsbøger; blandt de sidste er, Peder Most Bøgerne. Se i øvrigt, Kraks Blaa Bog 1923.

Ragnhild Jutta Weber blev skilt fra Walter Christmas-Dirckinck-Holmfeld, 7/2 1898. - Iflg. kgl. Bevilling af 13/11 1905 tog hun Navneforandring til Ragnhild Jutta Meldola. - Hun forblev dansk Statsborger.

De havde en Datter, og hun adopterede en Datter. 2 Børn, 1)-2).

j. OLUF HOLGER WEBER, f. 12/6 1873 i Svendborg, dbt. (Vor Frue Kirke) 13/8 samme Aar, død 10/9 1920 i London og begravet der.

Gift 1. ca. 1893 i San Francisco med Elisabeth Leigh Davidson, (Bess) f. 12/10 1873 i Canada. - Datter af Læge Davidson. - Skilt. - Hun gift 2. med Direktør for Hellerup Gasværk, Ingeniør Thomas Frederik Westenholz.

Gift 2. med Deborah Rebecca Warschawsky, f. 21/8 1892 se, Indskrivningen af hendes 2. Vielse i Garnisons Kirke; Deborah R. Warschawskys Fødenavn er Gotter ved Indskrivning af Alice May Webers Daab i Egense Kirke 1921. - Skilt. - Hun gift 2. (Garnisons Kirke) 6/1 1921 med

Paul Jacob Isidor Henius. - Skilt. - Hun gift 3. med Sir Hugo de Bath.

Overrabbiner Bent Melchior oplyser i Februar 1977, at Deborah Rebecca Warschawsky ikke er indskrevet i mosaisk Trossamfunds Fødselsprotokol i København, at Navnet Warschawsky er østeuropæisk, og at Bærere af dette Navn ofte synes at have taget Navneforandring; endvidere at der som Følge af Pogromer fandt ret stor Indvandring Sted Øst fra i Begyndelsen af dette Aarhundrede.

Oluf H. Weber ejede forskellige Ejendomme, bl.a. "Kignæs" ved Roskilde Fjord og Villa "Rørholm" ved Svendborg Sund, som han selv byggede. - De sidste Aar af sit Liv levede han som Rentier i London.

Oluf H. Weber havde 4 Børn,
af 1. Ægteskab 3 Børn, 1)-3) af 2. Ægteskab 1 Barn, 4).

3. THORVALD CARL EMIL WEBER, f. 30/11 1825 i København, dbt. (Skt. Petri Kirke) 22/2 1826, død 2/7 1877 i Svendborg, begr. i København (Skt. Petri Kirke) 7/7 samme Aar.

Fabrikant.

Interessant i Theobald C.F. Webers Handelshus.

Thorvald C.E. Weber var ugift.

4. ADELHEID NATHALIA ERASMINE WEBER, f. 17/9 1835 i København, dbt. (Skt. Petri Kirke) 31/12 samme Aar, død 9/2 1922 i København, begr. (se, Skt. Jakobs Kirke) 11/2 samme Aar.

Gift (Vor Frue Kirke) 25/10 1859 med Sekondløjtnant Niels Christian Esmann, f. 29/2 1832 i Nyborg, død 27/11 1901 i København, begr. (Garnisons Kirke) 3/12 samme Aar. - Sekondløjtnant, 1/11 1849. - Premierløjtnant, 5/5 1861. - Kaptajn, 21/9 1867. - Oberstløjtnant, 25/10 1880. - Oberst, 25/4 1891. Nævnte Dato overtog Oberst Esmann Kommandoen over 2. Regiment og udnævntes til Kommandant over Kronborg Fæstning. - Afsked med Generalmajors Karakter, 24/2 1897.

Generalmajor Esmann var, K.DM.p.p. - Han var Søn af Købmand i Nyborg, Gustav Ferdinand Esmann og Henriette Christiane Bagge, der var norsk af Fødsel. -

H.M. Kongen har iflg. Krigsministeriets allerunderdanigste Indstilling under 17. d. M. (April) benaadet efternævnte Officerer, Underofficerer og menige, der fortrinsvis have udmærket sig i Fægtningerne den 22. Feb. i Sundeved, den 8. Mar. ved Fredericia og Veile, med Ordens- og Hæderstegn, som følger: ... Med Ridderkorset af Dannebrogordenen: Premierlieutenant af Infanteriet N.C. Esmann. ... Se, Kundgørelser for Armeen, 28/1864.

Adelheid N.E. Weber og Niels Christian Esmann havde
5 Børn, a-e.

- a. GUSTAV FREDERIK ESMANN, f. 17/8 1860 i København, dbt.
(Garnisons Kirke) 25/10 samme Aar, død 4/9 1904 i København, begr. (Skt. Matthæus Kirke) samme Aar.
Forfatter, Journalist.
Student (Odense) 1877.
Gift (Holmens Kirke) 6/6 1890 med Fanny Drewsen, f. 1/9 1868 i Kristiania, død 28/12 1943,
Datter af Papirfabrikant Valdemar Drewsen og Pauline Sofie Beutner.
Navnlig Gustav Esmanns Teaterstykke "Den kære Familie" fra 1892 gjorde stor Lykke og er stadig blevet genoptaget. Mindre Lykke gjorde Stykket i Forfatterens mødrene Slægt. Ifølge mundtlig Overlevering i Familien Weber havde Gustav Esmann ved Fremstillingen af Personerne i "Den kære Familie" i høj Grad ladet sig inspirere af sin Onkel og sine Fætre og Kusiner, Familien Weber paa "Søro" ved Svendborg. Saaledes er Alma og Otto Petrus Borgström, Stykkets Emily og Claes af Lejonstam; Sigrid og Carl Blechingberg er, Elise og Vicekonsul Randall; Ragnhild og Walter Christmas-Dirckinck-Holmfeld er Ida og Premierløjtnant i Marinen, Valdemar Nyström; Sophus Weber er, Jacob. Endelig skal Frederik

Weber, som skal have været rasende over Stykket, med Ridepisk i Haanden have tvunget Gustav Esmann til at slette sig og sin engelsk fødte Hustru Kate af Stykket. Jvf. Biografierne om Familien Weber p. 64 og 66-72.

Et stort Billede af en elegant Dame i Fløjlsramme stod glemt paa Loftet paa "Børgehus". Det havde en Gang hængt i den unge Frederik Børgesens Stue, fordi den vel af ham beundrede Gustav Esmann havde haft netop det Billede hængende i sin Stue. - Men Frederik Børgesen kunde ikke godtage "Den kære Familie". Det blev hans to ældste Døtre nægtet at se Stykket. Med Hensyn til de to yngste blev et Forbud aldrig aktuelt. Jeg har først set Stykket for en 10-15 Aar siden og da som Film.

Og Datiden skrev: "5/9 1904. ... Gustav Esmann, den elegante, aandfulde, vittige, skarpe Causeur, Dagens mest omtalte Mand, blev myrdet paa "Centralhotellet" eller "Paraplyen" paa Hjørnet af Raadhuspladsen og Vesterbrogade, hvor han havde to Værelser. Han blev skudt af sin Elskerinde, Cand.phil. Frøken Karen Hammerich, Datter af afdøde Læge Hammerich. Hun skød bagefter sig selv. Motivet var brudte Løfter om Ægteskab." Se, Axel Breidahl og Axel Kjerulf: Københavnerliv gennem et halvt Aarhundrede. 1883-1912, p. 433. Alfred Hassings Forlag 1938.

Fanny og Gustav Esmann adopterede en Dreng
1 Barn, 1).

b. MARIE ANTOINETTE ESMANN, f. 3/10 1862, dbt. (Garnisons Kirke) 27/1 1863, død 1873

c. SIGVARD THEOBALD THORVALD ESMANN, f. 24/11 1863 i København, dbt. (Garnisons Kirke) 25/5 1864, død 10/10 1940 i København, begr. (se, Garnisons Kirke) 14/10 samme Aar.

Oberst, Kammerjunker. K².DM.p.p.

Gift (Holmens Kirke, se Garnisons Kirke) 23/6 1890 med Hulda Henriette Lorck, (Ulla) f. 8/8 1865 i Gentofte, dbt. (Hvedstrup Kirke) 1/10 samme Aar, død 12/3 1945 i København, begr. (se, Skt. Jakobs Kirke) 17/3 samme Aar. - Datter af Overlæge, Etatsraad Lorentz Lorck og Oda Kemp.

Sekondløjtnant i Rytteriet, 1883. - Premierløjtnant, samme Aar. - Ritmester, 1899. - Oberstløjtnant, 1907. - Oberst og Chef for Trainafdelingen, 1913. - Afsked, 1923. Se, Kraks Blaa Bog 1939.

3 Børn, 1)-3).

d. EVA ESMANN, f. 3/9 1865 i København, dbt. (Garnisons Kirke) 25/10 samme Aar, død 1873

e. ASTA ESMANN, f. 2/8 1869 paa Asmild Kloster, dbt. (Asmild Kirke) 3/10 samme Aar, død 12/3 1957 i Hellerup, begr. (se, Hellerup Kirke) 14/3 samme Aar.

Gift i Helsingør (Kronborg Slotskirke se, Skt. Mariae Kirke) 29/4 1893 med Premierløjtnant Carl Frederik Weis Ernst, f. 7/1 1860 paa Frederiksberg, dbt. (Frederiksberg Kirke) 11/5 samme Aar, død 5/3 1930 i København, begr. (Frederiksberg Kirke, se Citadelskirken) 8/3 samme Aar. - Premierløjtnant, 1/10 1887. - Kammerjunker, 28/7 1894. - Kaptajn, 13/6 1904. - Afsked, 31/5 1918. - Søn af Kaptajn Niels Peter Ernst og Clara Cathrine Weis.

1 Barn, 1).

4. S. BØRGESEN OG CO.

Den 1ste Marts 1904 fejrede Firmaet S. Børgesen og Co. 50-Aars Jubilæum. I det i den Anledning udgivne Festskrift fortæller Axel Larsen følgende:

"... Skjold Børgesen blev født i Grønnegade den 20. April 1830, men levede den største Del af sin Barndom i Rødvig, hvor hans Fader blev ansat som Strandkontrollør. Efter endt Skoletid kom han i 1845 i Lære i en mindre, men livlig Manufakturhandel i Borgergade. Her blev han i omtrent 5 Aar, til han havde udstaaet sin Læretid, og efter overstaaet Eksamen fik han i Begyndelsen af 1850 sit Brev som Svend i Silke-, Ulden- og Lærredskræmmer-Lauget. Han tog derpaa til Randers, hvor han havde faaet Plads, men da han ikke mente, at den førte til noget, vendte han allerede i November samme Aar tilbage til København. Her var han saa heldig straks at faa Plads paa Købmagergade Nr. 11 (det nuværende Nr. 30) i en større Manufakturforretning, der foruden almindelig Manufaktur ogsaa førte Straahatte. Det var her, Børgesen første Gang fik Øjnene op for, at det maatte kunne betale sig at lade Hattene sy her i Byen, da Tolden paa de færdige Hatte den Gang var meget høj.

I Slutningen af 1853 døde Børgesens Principal, og den 1ste Marts 1854 overtog han Forretningen efter ham. Han syslede nu meget med Tanken om selv at forskrive Straaet til Hattene og lade dem sy her hjemme. Der blev nærmest solgt italienske Hatte. Dog havde Børgesens tidligere Principal i det sidste Aar, før han døde, ladet sy nogle Hatte og Kasketter af Straa.

For at faa sin Plan ført ud i Livet skrev Børgesen efter en Arbejder fra Belgien, der var det Land, der var forud for alle andre i denne Branche. Da man hverken kendte Symaskiner eller Presser, blev alt Arbejdet udført i Haanden. Den belgiske Arbejder var den Gang mere alsidig end Tilfældet er nu til Dags; han kun-

de baade sy og presse en Hat, og hans Bestilling blev nu saavel at oplære Syersker som Pressere.

I 1856 blev det nødvendigt at engagere endnu tre belgiske Arbejdere, og med disse og 2-3 Lærlinge arbejdede Børgesen sig under store Vanskeligheder og svære Afsavn igennem de følgende Aar. Men allerede samme Aar flyttede han Forretningen til Helliggeiststræde og opgav samtidig den egentlige Manufakturforretning. Det varede ikke længe før, Pladsen blev for lille her, og i Begyndelsen af September 1857 flyttede han Forretningen til Hjørnet af Pilestræde og Silkegade, hvor han havde lejet Stuen og 1ste Sal.

Paa en Rejse i Sachsen 1860 fandt han en Pressemaskine, hvormed det var muligt at presse de italienske Hatte glatte, men selve Formen maatte presses med Haandjern over en Træblok. Det var strengt Arbejde, der tog lang Tid, saa selv den dygtigste Arbejder kun formaaede at skaffe 20-25 Hatte færdige paa en Dag.

Under disse besværlige Forhold blev der nu arbejdet i otte Aar, og det var ikke uden den største Paapasselighed, Sparsommelighed og Orden, at det lykkedes Børgesen at overvinde alle Vanskeligheder. Han var selv første Mand paa Pladsen og den sidste, der gik derfra om Aftenen.

For at faa den nye Fabrikations-Virksomhed paa Højde med Tiden, rejste Børgesen i 1867 til Paris, hvor han blev i længere Tid og satte sig ind i Fabrikationen af Klædes- og Fløjls hatte.

Saasnart han atter var kommen hjem, tog han med Iver fat paa den nye Fabrikation, der allerede i længere Tid havde haft et stort Marked herhjemme.

Først i 1868 kom den hydrauliske Presse, hvorved det blev muligt at presse alle Hattene i Forme, og da Børgesen saa i 1870 købte den Ejendom, hvori han boede, og samtidig anskaffede sig en Dampmaskine, fik hele Fabrikationen et godt Skub fremad, tilmed da Symaskinen samtidig blev indført.

Forretningen gik nu med rivende Fart fremad, og efterhaanden blev hele Ejendommen taget ind til Fabrikslokaler. Paa dette Tidspunkt (1873) optog Børgesen sin Svoger Grosserer Emil Th. Berg som Associé i Forretningen. Grosserer Berg, der var en virksom og dygtig Forretningsmand, var en god Hjælp og Støtte for Børgesen. Da

Pladsen i Nr. 19 ikke længere var tilstrækkelig, indledede Berg Underhandlinger med Naboen om Købet af den gamle Børstenbinder-Ejendom Nr. 21, der blev købt 1874 og straks efter ombygget.

Forretningen voksede stadig, og det blev nødvendigt allerede i 1880 at købe den tilstødende Ejendom Nr. 23 i Pilestræde. I 1888 købtes Ejendommen Nr. 25. Den blev ombygget fra Grunden af og indrettet til Fabrik og Lager.

I Løbet af de næste ni Aar udviklede Forretningen sig stadig. Lokalerne blev for smaa, og der klagedes stadig over Mangel paa Plads og Lys, saavel til Lager som til Fabrikationen.

1893 udtraadte Grosserer Berg af Firmaet, og Grosserer Børgesen optog sin Søn Valdemar som Kompagnon.

Efter nærmere Overvejelse købtes 1897 Ejendommen Lampevej (nu Howitzvej) Nr. 22 A. Her opførtes nærmest Jernbanen, umiddelbart ved Frederiksberg Station, en tidssvarende Fabriksbygning med store lyse Systuer, Appretør- og Presseværksteder samt Lagerlokaler for Straa og færdige Hatte.

Pilestræde Nr. 19, 21, 23 og 25 blev indrettet alene til Kontor og Lager. Da Byggeraseriet slog ned i Kvarteret, kom man ogsaa med forskellige Forslag og Tilbud om Ombygning og Salg til Børgesen, saa han til Slut bestemte sig til at sælge alle fire Ejendomme, der nu blev ombyggede. I den under Opførelse værende Ejendom har Børgesen sikret sig de nødvendige Lokaler; i disse vil der blive særlige Afdelinger for Modevarer, Blomster, Fjer, Dame- og Herrehatte o.s.v. samt en særlig Udstillingsplads for Modelhatte og et hyggeligt Værelse for Kunderne til Kopiering af disse Hatte.

Paa Kontoret og Lageret er 44 Mennesker beskæftiget, og ude paa Fabrikken paa Lampevej arbejder ca. 100 Mennesker, hvoraf flere har været i Firmaets Tjeneste i 30-40 Aar.

I 1895 oprettede Firmaet en Filial i Malmø for derved at kunne tilbyde dets svenske Forbindelser Hattene til de samme billige Priser som her i Danmark. Fabrikken voksede med en forbavsende Hurtighed, men efter faa Aars Forløb indsaa Børgesen, at det blev for vanskeligt ogsaa at lede Fabrikken i Malmø, og den overgik derfor til et Aktieselskab.

Det er indlysende hvilken Energi, Paapasselighed, Sparsommelighed og Besindighed, der har præget Gamle Børgesen, som han nu kaldes af alle sine Venner. Det er kun faa, det er forundt at arbejde sig op til det, Børgesen har naaet, skønt han begyndte uden en Skilling i Lommen. København i Februar 1904." Et Uddrag.

27/2 1902 oprettedes Aktieselskabet, Kjøbenhavns Straa- og Filt-hattefabrik, med Bestyrelsesmedlemmerne: Jens Valdemar Møldrup (Højesteretssagfører), Emil Theodor Berg og Victor Ludvig Seehusen (Apoteker), der to i Forening tegnede Firmaet. Aage Hansen havde Prokura.

8/2 1911 traadte Hans Frederik Øllgaard (den senere Direktør for Rigshospitalet) ind i Bestyrelsen i Stedet for Emil Th. Berg, der var død, og 3/5 1911 traadte Johan Christian Weber (Skibskonstruktør) ind i Bestyrelsen i Stedet for V.L. Seehusen, der var død. - 26/11 1912 udvidedes Aktiekapitalen med 50.000 Kr. til 150.000 Kr. Se, Handelsregisteret, Afd. B. p. 794. Københavns Stadsarkiv.

Efter Skjold Børgesens Død ændredes, Firma S. Børgesen og Co., der var oprettet 24/11 1874, til A/S S. Børgesen og Co.'s Efterfølger, den 10/8 1905. Bestyrelsesmedlemmerne var: Jens Valdemar Møldrup, Emil Theodor Berg og Frederik Christian Emil Børgesen... Kapitalen udgjorde 500.000 Kr., der var fuldt indbetalt. ... Valdemar Julius Anton Børgesen og Carl Christian Vilhelm Seehusen havde hver for sig Prokura.

8/2 1911 skiftede dette Aktieselskab Navn til A/S S. Børgesen og Co. Bestyrelsesmedlemmerne var: Jens Valdemar Møldrup, Frederik Christian Emil Børgesen og Valdemar Julius Anton Børgesen; den sidst nævnte var tillige Direktør og tegnede som saadan Firmaet alene. Carl Christian Vilhelm Seehusen havde Prokura. Aktiekapitalen var den før nævnte. Se, Handelsregisteret Afd. B. p. 1264 og 2690. Københavns Stadsarkiv.

Foruden Detailforretningen Pilestræde Nr. 23 havde S. Børgesen og Co. ogsaa nogle Aar en Detailforretning paa Østergade: i 1904, Østergade Nr. 26, og fra 1905-07, Østergade 16. Se, Vejviseren.

5. ØSTERBROGADE NR. 24, 1873-95.

I de første Aar af deres Ægteskab boede Antonette og Skjold Børgesen, Silkegade 15 Stuen, fra 1867, Størrestræde (Holmens Kanal) 32 2den Sal og fra 1869, Havnegade 27 1ste Sal.

11/8 1873 fik Skjold Børgesen (af Boet efter Enke A.M. Myhlertz og hendes tidligere afdøde Mand, Particulier Simon F. Myhlertz) tilskødet Ejendommen Østerbrogade Nr. 24, Matr. Nr. 108 a udb. Klædebo Kvart. Se, Hof- og Stadsretten 2. Afd., Skøde- og Pante-prot. No. 7, 1872-73 p. 544-46 i Landsarkivet for Sjælland m.m.

Familien Børgesen kaldte deres nye Hjem for "Skjoldborg" og benyttede selv i mange Aar kun Stueetagen. - Omkring 1874 flyttede Emil Th. Berg og hans to Søstre ind paa 1ste Sal. Kvistlejligheden var lejet ud.

Omtrent samtidig flyttede Strandkontrollør F. Børgesen, der havde taget sin Afsked, ind i Havehuset til Østerbrogade Nr. 24.

Haven var stor og Familien Børgesens Glæde over og Nytte af denne vil tydeligt fremgaa af Breve gengivet senere i Teksten. - Omkring Huset var der Græsplæner, som gav Græsning til en Flok Geder, et Fotografi viser fire, hvis Mælk skulde være særlig styrkende for Familiens tre ikke alt for stærke Børn, Frederik, Valdemar og Agnes.

Drivhus og Mistbænk var anbragt i et varmt Hjørne op ad Huset, formaalstjenligt men maaske knap saa smukt. Et andet Drivhus laa længere borte i Haven. I øvrigt var der mange Frugttræer og Frugtbuske samt Arealer til Grøntsagsdyrkning, Kompostbunker etc. Op mod Havens nordre Grænse havde Hønsehuse og Dueslag deres lune solbeskinnede Plads.

Her fik Frederik Børgesen ogsaa sin første lille Have, som der altid er gaaet Ry af. Den havde nemlig et blaat Springvand. Vandet til Springvandet kom fra en Tønde, der var opstillet paa et Stillads uden for den lille Haves Omraade.

Indenfor i Nr. 24 brugte man den store Havestue bag Verandaen til Spisestue. Væggene var lysmalede, inddelte i Felter og med Blomsterdekorationer langs Loftet og Gulvet; Dørene var tilsvarende. Der var en Lysekrone til Petroleum og Stearinlys og en Petroleumslampe midt paa Spisebordet. Paa et Hjørnebord var Messing The-maskinen, Kaffekande, en stor Kagedaase og en Sodavandsifon anbragt. - Lysekrone og Bord maatte selvfølgelig fjernes, naar Antonette og Skjold Børgesen skulde pynte deres tre Juletræer, et Midtertræ i Stuens Højde og to mindre, opstillet i Forlængelse af hinanden og forbundet med Granguirlander.

Dagligstuen havde Plysses Møbler. Malerier af C.F. Sørensen, Edvard Petersen, F.C. Lund og andre Malere prydede Væggene. Paa Stuens Bord stod en høj Skaal til Breve og Kort, der laa ogsaa nogle, store indbundne Bøger og et Fotografialbum. Paa Étageren var der forskelligt Nips, og to pragtfulde Vaser med Laag fra Meissen var anbragt oven paa et Skab.

Omkring 1885 flyttede Emil Th. Berg og hans Søstre til det nyopførte Østerbrogade Nr. 18. Strandkontrollør F. Børgesen var lige død, og hans Enke flyttede nu ind paa 1ste Sal i "Skjoldborg", hvor Frederik Børgesen samtidig fik et Par Værelser.

Frederik Børgesen's Stue paa 1ste Sal havde en smuk Christian VIII Sofa m.m. Paa Væggen hang store Gengivelser af hans egne Fotografier: St. Thomas' Havn, Palmer langs Vej paa St. Croix og Niagara Vandfaldet. Skrivebordet var stort og havde Plads til en Række Bøger. Ud fra Vinduet stod et Tegnebord med Mikroskop.

I Aarene 1878, 1879, 1880 og 1894 erhvervede Skjold Børgesen enten yderligere Areal eller mageskiftede andet med Naboer. 25/11 1895 tilskøder og overdrager Skjold C.G.E. Børgesen Arkitekt S.C. Petersen Hinrichsen Matr. Nr. 2396-2398. Den 5/6 1899 udstykker Arkitekt Petersen Hinrichsen Restarealet af Hovedejendommen 108 a udb. Klædebo Kwart., og Skjold Børgesen overdrager og tilskøder ham endeligt de udstykkede Parceller. - Københavns Magistrat erklærede paa Kommunens Vegne, at den samme tilkommende Forkøbsret ikke agtedes benyttet.

I Aarene 1896-97 bor Skjold Børgesen ifølge Vejviseren, Østerbrogade 50, og fra 1898 til sin Død i 1905, Østerbrogade 24 2den Sal i det Etagehus, der var rejst i hans tidligere Have.

6. MED SKJOLD BØRGESEN PAA FORRETNINGSREJSE TIL TYSKLAND 1875.

Hvert Foraar og Efteraar var Skjold Børgesen paa Forretningsrejse i Udlandet; Turen gik for det meste til Tyskland. I de senere Aar fulgte et eller flere af Familiens Medlemmer gerne med. I Efteraaret 1875 havde Emil Th. Berg inviteret sine to Søstre Laura og Clara Berg til at deltage i Rejsen. Nedennævnte Rejse til Tharandt gjaldt sikkert et Besøg ved J. Sigvard A. Webers Grav. Se, p. 62.

Skjold Børgesen skriver til sin Hustru, Antonette Børgesen f. Berg: "Dresden, 11. September 1875. ... "Das Leben ist schön aber greulich!" sagde en vis Mand, og jeg siger det samme. Nu have Emil og jeg været paa Farten fra Klokken 7½ i Morges til Klokken 1½, da vi mødte hjemme for at spise til Middag. Klokken tre toge vi med Jernbanen til Tharandt, hvor vi ogsaa travede en Del. Kom hjem Klokken 7½ og gik saa ned til Elben for at faa noget Aftensmad og for at lytte til Musikken.

Klokken 4½ skulle vi op i Morgen, da Toget gaar ud til Schweiz, og der blive vi i to Dage.

Vi tale idelig om Dig og ønske, Du var her, hver Gang vi drikke en Bier, da Øllet smager fortræffeligt.

Her er dygtig varmt, og jeg er ganske træt af Dagens Møie og Besvær. Du maa undskylde, at jeg ikke skriver meget, jeg har allerede skrevet to Breve, og Du har jo sagt, at jeg skal more Laura og Clara! Jeg maa derfor skrive, naar de andre gaa til Ro. Emil beder hilse Dig, vore Børn og Forældrene, ligesaa gøre Tanterne, især være Du dog hilset fra Din egen Mand, der baade savner Dig og længes hver Dag efter Dig. Mange Kys fra Din egen S. Børgesen.

Mor Dig saa godt som muligt. Du skal nok faa et Par Skilling til Hjælp, naar jeg kommer hjem. Mange Kys fra Din egen Ven."

7. SKJOLD BØRGESENS KUROPHOLD I REICHENHALL 1879.

For at søge Helbredelse for en Astmalidelse opholdt Skjold Børgesen sig i Sommeren 1879 en Maanedstid i Reichenhall. Efter at have fulgt Dr. Schmidts reglementerede Forskrifter i 4 Uger rejste han helbredt derfra. Antonette Børgesen og Emil Th. Berg stødte til paa Hjemrejsen, og Antonette Børgesen fik et Brillanthals-smykke til Erindring om det lykkelige Udfald af Kuropholdet.

Allerede paa Rejsen til Reichenhall var Skjold Børgesen saa heldig at træffe Konsul Poul Hansen, den senere Ejer af Søllerødgaard, Konsulens Hustru og Datter. Sidstnævnte M.P. Marie Hansen blev i 1888 gift med Jægermester, Løjtnant C.F.C. Tvermoes.

Konsul Poul Hansen var en kendt Mand i Datidens København under Navnet "Salthansen". Han var bl.a. Ejer af Kastrup Glasværk, af Hotel Kongen af Danmark, der nu er nedrevet, ligesom han i en Menneskealder var Formand for Tivolis Bestyrelse. Disse Oplysninger om Konsul Poul Hansen er meddelt mig af Generalkonsul, Overretssagfører Poul Tvermoes i December 1975.

Nu følger Uddrag af Skjold Børgesens Breve til Antonette Børgesen fra hans Rejse til Reichenhall:

"Stettinerfjord, 18/7 1879. Min allerkjæreste Pige. Vi haver det smukkeste Veir, man kan tænke sig, men det var umuligt at sove i Nat. Nu Klokken 2 vare vi i Swinemünde, og da det var blevet lidt mere kjøligt, og Skibet laa stille her, faldt jeg i Søvn. Befindendet er nu efter Kaffe særdeles vel, Temperaturen god, Humeur meget godt. Muligvis bliver jeg i Berlin i Eftermiddag for at se lidt af Udstillingen, der skal være meget betydelig.

Sig til Emil at Dampskibet fra le Havre, hvormed Limen er kommen, laa ved Toldboden og lossede, og at hvis vi skal bruge Tragant til Filthattene, er det dog bedst at købe ti-tyve Pund eller maaske mere hos Hans Petersen.

I dette Øjeblik hører jeg, at en Herre og to Damer fra Danmark skulle til Reichenhall; det er nette Folk. ...

München, 22/7 1879. ... Portieren, som er dansk, fortalte mig, at Consul Hansen, som jeg tidligere har omtalt, ogsaa boede her i Hotellet, og jeg fik Lejlighed til at hilse paa ham, før han reiste til Reichenhall.

Jeg bad Portieren fortælle mig, hvorledes jeg bedst skulde benytte Tiden i München og faa størst mulige Udbytte ved at tage en Droske.

Det bliver deiligt at høre, hvorledes Du og Børnene haver det, haaber, I nu Klokker 5½ ere landede i Fyen. ...

Reichenhall, 23/7 1879. ... Her har intet privat Logi været at faa, men maaske i Morgen! Det vrimler med Jøder ligesom paa Strandveien.

Jeg besøgte straks Dr. Schmidt og blev indskreven til Klokker 2½, da jeg blev undersøgt og alt funden i Orden; han var af samme Mening, som de andre Læger, og kjender godt Dr. Lehmann. Dr. Schmidt var kun imod, at jeg var for varmt klædt, han mente, at jeg ikke behøvede Klokker, og med Brystlappen maa jeg aldrig gaa. Legemet skal hærdes.

Vil Du takke Agnes og Frederik for deres Breve, jeg haaber ogsaa, at Valdemar lader høre fra sig og sig til Frederik, at jeg var glad for at høre om Haven. ...

26/7 1879. ... Her er deilig varmt, jeg gaar i det tyndeste Tøi, jeg kan finde, og er dog drivende vaad fra Morgen til Aften. Jeg befinder mig særdeles vel, men vil i Morgen gaa til Dr. Schmidt for at spørge, om ikke Kuren skal forstærkes, for jeg hører, at nogle faa tredive Potter i deres Bad, jeg faar kun seks, og der maa jo være Orden i alt. Badet ligger kun to Huse herfra. ...

29/7 1879. ... Efter to Timers Venten fik jeg Dr. Schmidt i Tale, jeg skal nu rigtig begynde Kuren. Klokker 5½ møder en Mand, der skal frottere mig, ligesom jeg springer ud af Sengen. Klokker 6 Valle og gleichen Changer. Derpaa spadsere halvanden Time im Graduirhaus, spise Frokost, atter spadsere halvanden Time, Bad med femten Potter Svale-Saltvand, der er mættet med saa meget

Salt, som det kan opløse, og saa stige med to Potter hver Dag til femogtyve Potter og Douche. Jeg skulde tillige opholde mig saa meget som muligt i frisk Luft for at blive hærdet paa alle Maader. ...

30/7 1879. ... Du spørger mig, om jeg ønsker, Du hver Dag skal skrive, og jeg kan kun sige Dig, at det glæder mig hver Gang, jeg modtager Dine Breve, og intet er mig kjærere end som nu i Aften at læse Dine Linier fra i Søndags.

Emil skriver, at de haver været i Skoven med Fader og Moder, naar bare de ikke haver travet alt for meget. Skodsborg og Aggershvile er en lang Tour fra Klampenborg. ...

31/7 1879. ... Maden er rigtig god, selvom den jo ikke er dansk, men saa bøder man paa den med en halv Flaske Wein og Øl. ...

4/8 1879. ... Min Mave har det ikke rigtig godt, saa Dr. Schmidt har ordineret Carlsbadarsalt om Morgenen i Stedet for Valle; det smager ikke godt. Dernæst skal jeg drikke Kaffe, Rødvin og have en god Kjødsuppe og et godt Stykke Kjød uden Svær, men ikke koldt Vand og Øl eller raa Frugt. ...

5/8 1879. ... Den egentlige Skov her bestaar af Gran, men i Ud-kanten findes en Vegetation af Eg, Bøg, Birk, Ahorn, Ask, El, kort sagt alle de Træer, vi kjende hjemme, og saa er Bunden be-vokset med Jordbær, Hindbær, Blaabær og en Uendelighed af Blom-ster og Bregner, som jeg ikke har set Magen til.

Ved en Fest ude i Skoven var der foruden de assisterende samlede henved 1200 Mennesker. Der skjænkedes Kaffe og Øl i Krus, der var lavet til Dagen, og som man kunde beholde for en billig Pris. En Mand gik omkring med varme Pølser i en emaillet Gryde og Skin-ker, der blev filet ordentlig af; der var sort og hvidt Brød, hvad vil man mere?

Badene er gode, meget behagelige, deiligt indrettede og for mig nicht mattende, jeg synes de gjøre godt, man tager dem jo ikke mere end 25° til 26° og saa en ordentlig Douche, som er det bedste ved Comedien her; Froatteringerne, tror jeg ogsaa, kan være gode, og kan man vænne sig til, at det vaade Lagen bliver kastet over en uden at gyse, saa tror jeg nok, at man er hærdet ret godt, men det vil vist være noget.

Jeg tænker at være færdig her, saaledes at vi kunne mødes den 29de i Dresden. Der og i sachsisk Schweiz ville vi da træffe Hansens, saa skal Du see, hvad for rare Mennesker det er. I Dresden var det jo morsomt, om Du kunde være sammen med Hansens, da Emil og jeg jo have lidt at bestille i Morgentimerne. ...

6/8 1879. ... Da jeg idag efter Badet befandt mig særdeles vel, gik jeg over til Hansens og fik Consulen og Datteren med paa en Tour. Jeg har endnu ikke selv været saa høit, at jeg har funden nogen Edelweiss, som findes paa Brevet, men naar Veiret tillader det, og der intet er i Veien, haaber jeg, at jeg skal hente Dig en lille Buket. Paa Zweissel, der er det høieste Bjerg, behøver man kun fem Timer for at komme der op, hvor jeg haaber at finde dem.

Nu buldrer det løs oppe paa Zweissel, og her er saa mørkt, at jeg maatte flytte Bordet hen til Vinduet. Jeg gad vidst, hvordan Hansens kommer her hen til Concerten?

Liv mangler her ikke, Folk løbe, som de havde Ild et bestemt Sted, og man hører en Sludren paa Tysk, Slavonisk, Russisk og alt saadant, saa man ikke ved, hvor man er.

Ingen Breve fra Emil i tre Dage, og Aviserne er heller ikke sendt mig, jeg maa skrive til ham, hvis intet arriverer. ...

7/8 1879. ... Fra Emil var der ogsaa Brev, og jeg har skrevet seks Sider til ham. Jeg har saa travlt, at Tiden ei slaar til, og Du maa derfor tage til Takke med disse Par Ord, jeg nu i Aften maler op. Om Morgenen er der saa meget at gjøre med alt det Kurvæsen, og jeg kan ikke faa den Røver til at komme før Klokken 5 3/4.

Hansen er ude at fiske, men jeg har hilst paa Damerne og spadseret med dem i Haven. ...

Nu spiller de den meget yndede: "Var Du min Du Spidslærke!" Den er aldeles uimodstaaelig.

I øvrigt har jeg det godt og morer mig med hvad, der kan falde for, bumler, som Dr. Schmidt siger er nødvendigt, for at holde Humeuret vedlige. "Speisen und trinken hält das Leib zusammen."

14/8 1879. ... Paa Søreisen skal Du aldeles ikke tænke, det er jo en ren Rekreation at faa den friske Søluft. "Tritonia" er et udmærket Skib og Captain Liemcke en dygtig Captain, der altid bruger den største Forsigtighed. Emil og jeg har jo saa ofte gjort den Tour og er altid kommen godt over. Frøken Hansen fandt, at Reisen over Stettin i alle Maader var langt bedre end den over Korsør-Kiel. Du vil naturligvis gjerne over Hamburg og maaske blive der nogle Dage, jeg har derfor skrevet til Emil om at tage Rundreisebilletter.

Carlsbadersaltet er opgivet. Det er ingen behagelig Morgendrik og saa spadsere en Time, før man faar Frokost!

Om der er dyrt i Prag, ved jeg ikke. Men for to Dage har det jo mindre at sige. Hansen har været der før, og jeg tror ikke, han giver mere ud, end hvad der er passende.

Jeg var ikke en Gang kommen over til Hansens igaar, før jeg mødte dem i en Vogn og steg op. Det gik nu af Sted, saa længe Veien var lige, men det var ikke længe. Lange Strækninger gaar det i Skridtgang opad, og bliver det rigtig steilt, maa alle staa af og gaa. Igaar vare dog kun Hansen og jeg af Vognen og Kusken, som altid gaar ved den mindste Bakke. ...

16/8 1879. ... Paa Emils Brev lyder det, som om han tror, jeg vilde opgive Kuren, og at Dr. Lehmann raader mig til at blive. Men Dr. Schmidt siger, at det nytter mig ikke noget at blive her længere end min Tid. Nu paa Onsdag har jeg været her i fire Uger og brugt otteogtyve Bade, som er Reglementet. Jeg maa jo ogsaa se at komme hjem, medens man endnu kan bade i Søen, og Tivoli er aabent; vi skulle rigtig slaa til Søren.

Idag gav jeg et Par Smaapiger, som viste os Vei, hver fem Pfennig, de lagde først Hænderne sammen som til Bøn, saa paa mig, tog Skillingerne og sagde: "Grüsst dich Gott", og saa straaledede Øjnene paa dem, saa jeg næsten endnu faar Taarer i Øjnene ved at tænke derpaa. ..."

8. HOS THEOBALD WEBER PAA "SØRO" VED SVENDBORG.

Theobald C.F. Weber var ret nær beslægtet med baade Antonette og Skjold Børgesen og havde staaet Fadder til deres Søn Frederik. Theobald C.F. Weber se, p. 64.

Medens Skjold Børgesen oparbejdede sin Forretning, inviterede Sophie og Theobald Weber somme Tider hans Familie over til Svendborg. Af et Brev af 21/8 1869 fra Skjold Børgesen ses det, at Antonette Børgesen er i Svendborg med Sønnerne Frederik og Valdemar.

Da Skjold Børgesen blev syg og maatte bruge Kur i Reichenhall, traadte Theobald Weber hjælpende til med en Invitation til hans Familie. Om denne Ferie paa "Søro" skriver Frederik Børgesen i Juli-August 1879 nogle til Dels udaterede Breve til sin Far Skjold Børgesen hvoraf følgende Uddrag:

"... Paa Onsdag, tænker jeg, vi rejser til Svendborg. Jeg haaber, Fader har det godt og ikke kjeder sig.

Igaar gik Moder og jeg ind hos Warburg, hvor vi købte et Lod blaat og hvidt Bomuldsgarn, som Jensen og jeg i Morgen skal binde om Kirsebærtræet. Mistbænken har det temmelig godt, og i Morgen bliver der en Melon moden. Den Plante, Fader bad mig skrive om, er sprungen ud. Dens Blomst ligner fuldstændig en Kala, kun er den helt mørkeblaa. Hønsene og Duerne have det godt. ...

Svendborg, den 27de Juli. ... Fader kan tro, vi more os godt. Igaar var her Fest, alle Vaabenbrødrene fra Svendborg vare her. Onkel Theobald havde ladet Hestehaven lukke op for dem.

Om Formiddagen var Ingeborg¹⁾, Oluf²⁾, som er en rigtig sød, lille Dreng, og jeg gaaet ud i Skoven for at finde Insekter, af hvil-

1) Ingeborg Marie Rantzau, f. Weber, 1867-1923. Se, p. 69.

2) Oluf Holger Weber, 1873-1920. Se, p. 71.

Fabrikant, Theobald C.F. Weber med fra venstre: Grosserer, Fabrikant Frederik Lehmann Weber, Sigrid H.S. Blechingberg, f. Weber, Dagmar C.F. Nyström, f. Weber, Alma G.C. Lütken, f. Weber, g. l. Borgström, Agnes Th. Lundqvist, f. Weber, Ragnhild J. Christmas-Dirckinck-Holmfeld, f. Weber, Ingeborg M. Rantzau, f. Weber, Oluf H. Weber og Ejendomsbesidder, Direktør Sophus A. Weber.

ke der er en Masse. Vi mødte Carl, som skulde i Vandet, jeg fik Lov at gaa med. Bagefter gik vi med Carl op og saa alle Hønsene baade Racehønsene og de almindelige Høns. Hvad der især tiltrak min Opmærksomhed var Rugemaskinen, det var morsomt at se de smaa Kyllinger, som var rugede ud. Imidlertid kaldte Marie paa Carl, han skulde op at spise. Valdemar og jeg gik med op, og jeg lærte at spille lidt paa Brumme. Til Middag fik Carl og Marie Kalvesteg og Kartoffler, og rød Rhabarbergrød, som Carl har lovet os et Par Knolde af. I Eftermiddag har jeg været i Vandet, bagefter gik vi hen til Bikuberne, til den store Sten og til Onkel Theobalds Oldsager. Ved Carls Hus vare vi saa heldige at møde en af Onkel Theobalds Vogne, og vi kørte hjem med den. ...

... Fader kan tro, her er morsomt. I Aftes kom Einer Sandholdt her til "Søro". ...

August 1879. ... Onkel Theobald inviterede os ved Middagsbordet den 4de August til at sejle med "Fox" til "Damgaarden", hvor Onkel Theobald var inviteret over at se deres Høns. Einer, Valdemar og jeg blev meget glade for Invitationen. Næste Morgen sejlede Jensenne med "Fox" ned til Christiansmindebroen og laa der, indtil vort Tøj og Proviant var bragt om Bord. Efter at have sagt Farvel til dem alle sammen sejlede vi fra Christiansminde den 5te August Klokken 11 3/4, Vinden var SV.-V., saa vi maatte krydse gennem Sundet mellem Taasinge og Fyen. Iholm en lille Ø, som ligger midt i Sundet, passerede vi Klokken 1½. Prajede en Fiskerbaad om Rødspætter. Vornæs Skov passeret Klokken 2⁴². Vinden sprungen om til S.-SV. Skaarø Rev passeret Klokken 3½. Spiste Middag Klokken 4, fik Rødspætter og kogte Kartoffler. Onkel Theobald udbragte Faders Skaal med Ønsket om, at Fader maatte have det rigtig godt ovre i Reichenhall. Efter Middag blev det Havblik, vi tre Drengene bleve kommanderede op at fløjte og med den ene Haand at kradsse paa Masten, med den anden Haand paa Enden! Nogen Tid efter luftede det igjen, og vi passerede hurtigt alle de smaa Øer, af hvilke der vrimler. De vigtigste var Avernak Ø, her satte vi Spiler til, og Lydø, som vi passerede med alle Klude oppe. - Moder har jeg kysset. ...

13/8 1879. ... Den Begonia, som Fader beder mig kjøbe, skal jeg nok kjøbe. Idag Klokken 2½ afreise vi fra Svendborg. Moder har travlt med at pakke. For et Par Dage siden var vi en yndig Tur til Taasinge og kørte gennem Valdemars Slot og forbi Bregninge Kirke, dog uden at komme op i Taarnet, da Klokken var for mange. Den lille Lyngkvist har jeg plukket paa en af Klitterne ved Bregninge Kirke. Mange Hilsener fra os alle her paa "Søro". ...

... Fader kan tro, jeg er glad for, at Fader snart kommer hjem, Fader hørte jo af mit sidste Brev, at vi tog hjem, og jeg kan glæde Fader med, at alle Ting staar godt i Haven.

Igaar var jeg inde i Byen og fik nogle Æsker med Glaslaag til mine Insekter. Medens vi endnu vare i Svendborg, fik jeg en smuk Hugorm af Onkel Theobald. ..."

Og fra en senere Ferie paa "Søro" skriver Frederik Børgesen til Forældrene:

"17. ... Maa jeg takke for Eders Breve, og for Humbuggene er jeg meget glad, da mit sorte er gaaet i Stykker. Idag faar jeg min Kasse, hvilket er meget rart, da jeg ingen Flipper har.

I have vel faaet Skovskaden og ladet den udstoppe? Hvornaar jeg kommer hjem, ved jeg ikke, men Onkel Theobald har lovet at sige mig, naar jeg skal skrubbe af. Jeg tror ikke, jeg bliver længere end til paa Fredag, da jeg saa kan komme med Dampskibet hjem.

Igaar var vi en lang Sejltur med "Fox" ud i Lungebugten, hvor vi blev ordentlig gyngede.

Da Pennen er daarlig, og her ikke er megen Tid at spilde, vil jeg slutte disse Par Ord. Fader maa skrive til mig, hvor meget jeg skal give den lille Tjener, Peder Hansen og Pigerne, men helst saa hurtigt som muligt. Sig til Moder, at hvis hun har et af de nye Portrætter af mig, saa vil jeg gerne have det, da Ragnhild¹⁾ har bedet mig om et.

Lad Agnes og Valdemar skrive lidt til mig, eller lad Agnes skrive lidt til Asta²⁾, da alle her ovre ere gale efter Breve. ..."

1) Ragnhild Jutta Weber, 1868-1938. Gift Christmas-Dirckinck-Holmfeld. Navneforandring til Meldola. Se, p. 71.

2) Asta Ernst, f. Esmann, 1869-1957. Se, p. 75.

9. EN SENSOMMERDAG MED FREDERIK BØRGESEN CA. 1880.

Frederik Børgesen skriver til Forældrene: "Østerbro, Tirsdag. ... Jeg vil da haabe, at I lykkelig og vel ere ankomne til Berlin? - I Aften skulle vi op hos Tanterne og spise til Aften, og hele Familien Weber¹⁾ kommer der nok. - Igaar Aftes var jeg nede hos Bedsteforældrene, der trakterede med Svensk Banco og Kager, og vi drak paa, at I maatte have en lykkelig Overfart.

Da jeg gik fra Skole, gik jeg ind i Pilestræde, hvor jeg fik mig en Hat og lod den gamle blive vadsket. Jeg var tillige nede at se paa mit Akvarium, der bliver udmærket. Fader maa se at faa lidt Tufsten med hjem til det. - Jeg skal nok huske, naar jeg ser Bob at give den Halsbaandet med Tegnet paa. - Idag have vi ikke godt Vejr, for Øjeblikket regner det voldsomt. Nu skulle Valdemar og jeg i Vandet, og i Eftermiddag skal jeg læse med Student Andersen²⁾."

1) Her er formodentlig Tale om Dekorationsmaler Christian Carl August Weber med Kone og Børn.

Dekorationsmaler Christian Carl August Weber, 1818-97, var gift med Emilie Marie Petrine Andersen, 1828-88, som var Søster til bl.a. Grosserer Andreas Wilhelm Andersen 1812-1885, og Skibskaptajn, Vinhandler Søren Harald Andersen, 1822-1906.

Christian C.A. Weber og Emilie M.P. Andersen havde to Børn: 1. den senere Skibskonstruktør Johan Christian Weber, 1858-1934, gift med Ingeborg Julie v. d. Hude, 1871-1930, og 2. Madsine Chatrine Marie Weber, 1861-1933, som var ugift.

Johan C. Weber og Ingeborg J. v. d. Hudes Søn var Professor, Dr.techn. Johan Georg Christian Weber, 1903-1959, gift med Inge Elisabeth Müller, 1909- . Se, Georg Weber: Spredte Oplysninger om Slægten Weber. 1941.

Christian C.A. Webers Farbror var, Bygmester Carl Frederik Weber, 1792-1844, der var gift med Maria Anthonetta Lehmann.

2) Efter at have forsømt Skolen i flere Maaneder paa Grund af Skarlagensfeber læste Frederik Børgesen efter Skoletid med Student Andersen, den senere Professor i nordisk Litteratur, Dr.phil. Vilhelm Andersen.

10. EN REJSE TIL STOCKHOLM ANTAGELIG 1882.

Skjold Børgeesen skriver til Antonette Børgeesen: "28/7 1881. ... Fra Emil skal jeg hilse og sige, at det vilde være ham en stor Fornøjelse at have mig med Laura og Clara samt Frederik med til Stockholm, han haaber til næste Aar at kunne indfri sit Løfte."

Frederik Børgeesen til Forældrene: "Stockholm, 2/8. ... Vi ere nu efter at have kjørt hele Natten komne til Stockholm. Naar blot Vejret vilde blive lidt bedre, kunde vi have det ganske udmærket. Efter at have udhvilet os lidt paa Hotellet vandrede vi til Djurgården, hvor vi spiste Frokost (12 Retter) og saa Bellmans Statue. Derfra kjørte vi med Sporvognen til Riddarholmskirken, ... siden begyndte det at regne stærkt, og vi begave os til Hotel d'Angleterre, hvor vi bo og nu have faaet os en Skraber. Vi er temmelig trøtte efter den lange Kjøretur og længes efter at komme i Seng. Saafremt Vejret tillader det, ville vi nu gaa hen i Berzelius Parken og drikke The. - Mine Kyllinger ere vel komne i god Behold? ...

Stockholm, ... Medens Onkel Emil er i Forretninger, vil jeg fortælle lidt om vor Tur til Uppsala. Vi toge igaar Klokken ti med Snälltog dertil og spiste en udmærket Frokost paa "Flustret". En liten Gosse førte os til den prægtige Domkyrka, som blev vist os af en snusende Klokke. Bagefter var vi oppe paa Slottet, hvor der var en udmærket smuk Udsigt over Uppsala By. ... Om Eftermiddagen vare vi i Linnés Trädgård, og saa den store Botanikers udmærket smukke Statue. ..."

Laura Berg fortsætter: "... Emil er voldsom spendabel og flot, indtil nu ere vi ikke blevne overanstrengte, da vi kjører og sejler til alt. ... I Boutikkerne se vi intet, som ikke er bedre i vort Hjemland. ..."

Emil Berg skriver: "... at det er Bestemmelsen at forlade Stockholm Fredag Klokken 12 ad Kanalen til Troldhättan og søværts hjem muligvis Helsingborg-Helsingør, da alle Skibe til København anløbe Malmø. ..."

11. ANTONETTE BØRGESENS BREVE FRA AARENE 1886-90.

I Aarene 1886-90 opholdt Agnes Børgesen, der ikke var videre stærk, sig bl.a. i længere Perioder i Provst John Hansen og Provstinde Louise Augusta Hansens Hjem. Provst John Hansen, der tilhørte Indre Mission, var Sognepræst i Viby fra 8/11 1878 og i Gislev-Ellested fra 29/9 1887 - 7/9 1911, samt Provst for Gudme-Vinding Herreder fra 1907 - 1911.

Mange Aar efter kunde Agnes Børgesen gengælde lidt af al den Gæstfrihed, hun havde modtaget hos Provst John Hansens. Johanne Marie (Eja) John-Hansen boede i Begyndelsen af dette Aarhundrede hos Agnes Børgesen, medens hun tog Privatlærerinde Kursus paa Frøken Zahles Seminarium i København.

I 1908 kom Margrethe (Dida) van Rheden, f. John-Hansen ind paa Musikkonservatoriet i København og fik fra da af til 1920 sit Hjem hos Agnes Børgesen. Siden var hun til Agnes Børgesens Død i 1957 en altid kær og skattet Gæst i Agnes Børgesens Hjem saavel i Hellebæk som i København.

Nu følger Uddrag af Antonette og enkelte af Skjold Børgesens Breve fra Aarene 1886-90 til Datteren Agnes.

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen: "23/6 1886. ... Frederik¹⁾ har meget travlt i disse Dage, da han har sine Høns paa Udstillingen i Rosenborg Have. - Jeg saa Prinsesse Thyra kjøre derind. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen, der i Sommeren 1887 først er paa Besøg i Hellebæk og senere i Viby Præstegaard:

¹⁾ Frederik Børgesens Høns blev paa Udstillingen 1886 i Rosenborg Have præmieret med Bronzemedaille fra "Foreningen for Danmarks Fjerkræavl" stiftet i Aarhus 1878.

"Juni 1887. ... Vi Damer forholde os i Ro paa Grundlovsdagen, men Herrerne vil nok ind i Rosenborg Have og med i Toget. ..."

Skjold Børgesen til Agnes Børgesen: "4/6 1887. ... Du kan tro, det var en stor Glæde for Din Moder saavel som for mig af Dit Brev at erfare, at Du befinder Dig vel. Fru Hansen¹⁾ og Barbara gjøre vist alt, hvad der staar i deres Magt, for at glæde Dig.

Frederik havde mange, smukke og sjældne Planter med fra Møen, og der er flere deraf, der nu ere komne i Samlingen paa Botanisk Lærestanstalt. Idag er han paa Tour med Professor Warming, der jo laader til at interessere sig en Del for ham.

Valdemar er ude at ro med den nye Baad, den gamle har ogsaa faaet Befatning. Touren gaar til Charlottenlund Badeanstalt, hvor Daaben af den nye Baad, der nok skal hedde "Kæk", skal gaa for sig med efterfølgende Festmaaltid for tyve af Personalet. Der vanker en varm Ret og koldt Bord med en halv Flaske Rødvin til hver, og jeg haaber, at Stemningen bliver god. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen: "Juni 1887. ... Igaar var Anna²⁾ og Holm her, Anna er som en lille Fugl, tænk, hun veier ikke hundrede Pund, og han er meget tyk; det forekommer mig, at hans Hoved bliver større og større. De skal til Silkeborg 1. Juli, han skal gaa en meget streng Kur igjennem.

Vi skal have lækker Middagsmad bestaaende af Æggegrød og Duesteg med nye Blomkaal. Sønnerne gjorde Streike og sagde: "Det var ikke god Mad, vi fik."

Frederik er ude at seile med Captain Andersen³⁾ og Harald. Carli vilde med, men Harald hin Unge vilde ikke paa nogen Maade tillade det. Brødre ligner hinanden, lige elskværdige.

1) Jensine Sophie Hansen, f. Christiansen, var Adoptivbarn og havde ifølge Familien John-Hansen vist nok Tilknytning til Hellebæk. Hun var gift med Provst John Hansens Farbror, Spillelærer ved Ranum Seminarium Augustinus Hansen. Augustinus og Jensine Hansen adopterede Ane Barbara Hansen.

2) Anna P.B.C. Holm, f. Funch gift med Fuldmægtig, fungerende Contoirchef i Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet Carl Christian Holm. Se, p. 24.

3) Skibskaptajn, senere Vinhandler Søren Harald Andersen, 1822-1906, og hans Børn, Kield Oluf Harald Andersen, 1866- , og Gerda Marie Carli Andersen, 1862- . Disse Oplysninger om Familien Andersen er fra: Georg Weber, Spredte Oplysninger om Slægten Weber, 1941.

Valdemar fik et af sine sædvanlige Ildebefindender, men fik Brusepulver og er idag igien Karl for sin Hat. Jeg har ham mistænkt for at ryge for meget og for stærke Cigarer.

Det er en afskyelig, lummerhed Blæst idag, Frøken Petersens¹⁾ Bror beklagede sig derover; han har en gammel Model, han maler efter.

Jeg kan godt forstaa, Du længes efter at bade, men Du maa vist ikke før efter Skt. Hans Dag, jeg skal i Morgen sende Bud til Lehmann²⁾ og spørge derom, og saa skal jeg sende Badedragten.

Hvornaar Tanterne og jeg kommer til Hellebæk, ved jeg endnu ikke; jeg vil nødig reise, før Veiret kommer i det stadige Hjørne. Vi kunde komme den 20de og blive nogle Dage. Jeg tror, som Du, at det er bedst, vi tager ind paa Kroen, det er dog morsomt at være der, hvis de saa tager imod til treenhalv Krone. Det løb alt for voldsomt op i de to Dage, vi vare der. - Hvis Veiret bliver godt, tager den øvrige Familie maaske med til Hellebæk for at højttideligholde Valdemars Fødselsdag der. Selv gamle Bedstemoder ytrer stor Lyst dertil. - Tager hverken Tanterne eller Familien med, haaber jeg ved Guds Hjælp at komme derud alene og med Jernbanen³⁾, da jeg saa to Timer før kommer til at omfavne min lille Pip.

I Eftermiddag skal jeg ind at prøve nogle Haarpynter. Jeg tager Jomfruen med, saa kan hun se, hvorledes de klæder mig.

Du kan tænke Dig, jeg er ikke færdig med at hække Frynsen til mit Langschawl, det er knusende sent og kjedeligt.

1) Frøken Ida Petersen var Spillelærerinde for Familien Børgesens Børn. Hendes Bror, Landskabsmaler Edvard F. Petersen, malede i Anledning af Skjold og Antonette Børgesens Sølvbryllup i 1888 et Billede af "Skjoldborg", Sølvbrudeparret og deres Børn.

2) Dr.med. J.C. Lehmann.

3) Rejsen til Helsingør foretoges enten med Nordbanen eller med: "Det Forenede Dampskibs-Selskabs Øresundsafdeling: Kjøbenhavn, Helsingør, Helsingborg. Anløber Skovshoved, Bellevue (Klampenborg), Taarbæk, Skodsborg, Vedbæk, Rungsted, Humlebæk og Snekkersten. I Forbindelse med Skibenes Ankomst til og Afgang fra Helsingør er der Dagvognsbefordring mellem Helsingør Skibsbro og Hellebæk-Aalsgaard." Se, Berlingske Tidende 19/7 1879.

Ovennævnte Dagvognskørsel besørgedes i en Aarrække af Vognmand Peter Hansen i Hellebæk.

Valdemar er ude at ro med Emil, Frederik er hos Tanterne, Fader er hos Hønsene. ..."

Uden Dato. "... Fader er inde at hilse paa en Tysker, der bor paa Hotel d'Angleterre, og derfra til Tante Thora¹⁾, som nu gaar lidt ud, men er umaadelig svag.

Dine Brødre er nogle ækle Unger, at de ikke skriver til deres lille Søster. Valdemar det Skind er jo bunden paa Contoiret, men Frederik har saamænd god Tid, uagtet han lader som om, han har saa gruelig travlt.

Hr. Petersen har igjen været i Haven og malet, men han er ikke fornøiet med Veiret, Modellen fryser. ...

14/7 1887. ... Da Du forsvandt for vort Blik, sendte vi i Tankerne et Ønske om, at Du og Barbara maatte lykkelig og vel naa Præstegaarden. - Jeg kjørte med Sporvognen hjem og havde nok at bestille hele Formiddagen. - Det var kjedeligt, Anna glemte at give Dig Melonen med, nu maa vi selv spise den.

Jeg blev meget forskrækket over at se, at der var saa mange angrebne af Tyfus i Bogense, jeg vil inderligt ønske, at der ikke er nogen syge i Nærheden af Viby!

Du maa endelig, Agnes, takke Pastor Hansen og Frue paa det hjerteligste, fordi de saa velvilligt aabnede deres Hus for vor lille Putte.

I Formiddags har jeg syet Perlerne fast paa min Mantille og er begyndt at gjøre Kanterne i Stand paa Toiletpuden, Du har foræret mig. ...

16/7 1887. ... Først ind til Byen at kjøbe lidt Fødevarer. - Efter at have spist Frokost ned i Lysthuset at bælge Ærter. Der sad gamle Bedstemoder allerede i fuldt Arbejde, hendes Jomfru kom med, vi vare færdige med fire Skjæpper Klokken halvfem, saa op og faa dem over. Blikkenslageren kom Klokken seks for at lodde dem, og nu Klokken 8 ere de i Kog. Det var et strengt Arbejde. Frederik og Ipsen tog til Væddeløbene Klokken tre. ..."

¹⁾ Pastorinde Thora A.J.E. Funch, f. Børgesen. Se, p. 21.

Skjold Børghesen til Agnes Børghesen: "19/7 1887. ... Det var dog en gruelig Historie for Dig, at Dit Tøi forleden blev staaende paa Ullerslev Station. Og stakkels Frøken Barbara, der maatte hoppe omkring og ingen Plads havde. Man skulde tro, at der maatte kunne skaffes en Vogn, naar der var flere Passagerer uden Plads i Postvognen, i alle Tilfælde maatte der da kunne skaffes en Vogn til Bagagen. Men Du havde jo ogsaa stor Overvægt! ..."

Antonette Børghesen fortsætter: 19/7 1887. "... Frederik er taget paa Klampenborg i øsende Regn for at danse. Han har nu faaet 2-Maaneders Kort mellem Kongens Nytorv og Klampenborg, da Studenter faa Moderation. Saa nu kan han rigtig fare ud til Tanterne, som han ikke godt kan undvære.

Valdemar er hos Lillienskiold¹⁾. ...

24/7 1887. ... Jeg har sendt Dig tre Vifter, hvis Du vil lave en Vifte til Aviser af det mørke Fløil til Præsten og to røde til Fruen? Snore er der vist nok af men skriv, hvor meget Du vil have, saa skal jeg hurtigt besørge det.

Krinolinen skal Du have under Dit Skiørt, da Du ellers fryser. - Valdemar er i Morges reist til Hellebæk, han har faaet otte Dages Ferie, Frederik reiser Klokken tre, og Lillienskiold er dernede, de er meget fornøiede.

Det lader ikke til, at Fader tænker paa andet end at blive hjemme, og han faar sin Villie, for Tiden gaar saa udmærket for mig.

Hvor var det morsomt med al den Mad hos Møllerens²⁾. - Det var jo en deilig Tur til Odense, men trakter, hvor Du kan! ...

26/7 1887. ... Fader og jeg glæder os over hinanden og over Haven, vi har det saa godt.

Igaar var Professorinde Sørensen³⁾ et Øieblik her henne for at faa nogle Lavendler og spørge om, vi skulde følges ad til itali-

1) Rudolph Lillienskiold, senere Ingeniør i Brooklyn, 1866-1930.

2) Lars Møller og hans Kone Gjertrud Marie Povlsen i Viby.

3) Jacobine A. Sørensen, f. Ahlberg, gift med Marinemaler, Professor Carl Frederik Sørensen. De boede, Rosenvængets Hovedvej Nr. 5. Marinemaleren havde selv ladet Huset bygge. Se, C.F. Bricka: Dansk Biograf. L. København 1903.

ensk Fest i Tivoli, og jeg sagde, Ja. Hun var meget grinagtig, der stod hun og snakkede og gestikulerede, saa alle Lavendlerne røg rundt omkring hende, og hendes Hvin tiltrak sig alles Øine. Jeg har været i Kjøkkenet og syltet 10 Pund Solbær og 16 Pund til Saft.

Har min egen Agnes set, om Præstens har en Plat de menage, eller hvad Du ellers synes, de kan trænge til? Jeg har tænkt at sende en Flaske Jordbærlikør og en Solbær ditto. - Tror Du, jeg behøver at svare paa Fru Hansens Brev? Jeg vil nødig. Du ved nok, det er galt med Kommaer og stort og smaat.

Frederik Weber¹⁾ var heroppe, han og Kate vilde nok bo paa "Søro" og spare. Gad vide, om han forstaar det, og hun da med, de er vist lige gode til at bruge Penge. Han fortalte, at han havde set Valdemar i Hellebæk i Søndags. Hesten var bleven sky for en stor, sort Hund, som vel var Tommy. Valdemar var sprungen over Grøften, for han blev nok bange for Hesten.

Igaar Morges reiste Frederik til Hellebæk, han kom for sent til Dampskibet i Søndags.

Onkel Emil skal være nogle Dage i Ro; han kommer kun ind for at konsultere Doktor Lange hver Morgen og tager ud med Jernbanen. Laura og Clara er nok til Concert hver Aften. - De har en meget hyggelig Bopæl, men man kan ikke spytte for Jøder, Fader og Sønerne erklærede, at de vilde ikke bo der for alt i Verden. ...

Juli 1887. ... Deiligt var det at høre, at Du var tilfreds med Kassens Indhold, men ærgerligt, at Vienerbrødet var blevet saa gammelt. Mut er ogsaa dum at sende saa meget.

Lige nu kom Bedstemoder glædestraalende i fuld Puds og fortalte, Emil havde været der tidligt i Morges og inviteret hende ud til dem idag, og han vilde være ved Sporvognen Klokken halvtolv og kjøre med hende til Klampenborg. Jeg blev saa glad for det.

Paa Søndag er vi bedt til Hansens²⁾ og Bedstemoder med. Det tror vi ikke, vi kan. Det er alt for besværligt at have hende med en

1) Grosserer, Fabrikant Frederik Lehmann Weber, 1858-1920. Se, p. 67.

2) Konsul Poul Hansens paa Søllerødgaard. Se, p. 83.

Søndag. I det hele taget er de ækle Sommerfornøielserne i Kjøbenhavn om Søndagen.

Det er kjedeligt, at Du ikke kommer paa Hverringe i Aar, det er dog ret morsomt at komme saadanne Steder. - Paa Mandag sender vi noget med Posten, saa Du beder nok Karlen forhøre sig om, der er noget til Dig i Kjerteminde.

Jeg skal ind til Byen i Formiddag, og jeg gyser for det i denne forfærdelige Varme, jeg sidder og er lige saa vaad, som var jeg en stor Indsø. - Det glæder mig, at Drengene ere i Hellebæk, de mere dem deiligt, men der er ingen smukke Piger, skriver Frederik. Det er trist for ham det lille Skind. ...

3/8 1887. ... Det er en Evighed, siden jeg har skrevet til Dig, men de tre Dage, vi var borte, har vi aldeles ikke haft Leilighed til at skrive. Nu skal jeg fortælle Dig lidt om vort Besøg i Hellebæk. - Der var et tyrkisk Musikkorps om Bord, som spillede næsten hele Tiden, det lød godt paa Søen. - Ved Taarbæk var Tanterne nede, og vi fik en lille Passiar med dem. - Jeg har mange Hilsener fra Schousboes¹⁾, Culmsees²⁾ og Fjeldskovs³⁾. - Veiret var deiligt, og vi vare alle mine Yndlingsture. Men Kosten var slet; de vare alle meget utilfredse. Det var heller ikke nær saa hyggeligt som i Fjor, da der var dannet Partier. - Hr. Møller overrakte mig Roser i Kromandens Sted, han sagde: "Hansen havde bedt ham derom." Det var naturligvis Spøg. Kromanden stod som sædvanlig ved Siden af og bukkede. - Da Vognen skulde kjøre, fik vi en Regn af Blomster. Der var almindelig Viften, til vi forsvandt om Hjørnet. ..."

Skjold Børgesen til Agnes Børgesen: "3/8 1887. ... Fra Onkel Emil og Tanterne skal jeg hilse Dig mange Gange. De havde alle været i Byen idag for at banke Meublerne ud, for der var kommen Møl i Lejligheden.

1) Direktør for De Danske Cichoriefabrikker Otto Herman Schousboe, hans Kone Helene Schousboe og Sønnen Herman Schousboe.

2) Culmsees havde en Søn, der hed Cai. Mere vides ikke.

3) Billedhugger Niels Valdemar Fjeldskov, hans Kone Cathrine Fjeldskov og Datteren Olga Fjeldskov.

Vi vide ikke, hvorledes vi skulle takke Pastoren og Fruen for deres Godhed imod Dig, og for at Du kommer saa meget omkring med dem og lærer forskjellige Folk at kjende.

Idag skulde vi have været til Marked i Helsingborg, men vi længtes efter Brev fra Dig, og Veiret saa ikke godt ud, saa vi opgav det. - Nu maa Du nøies med Hilsener fra Moder og Fader, for jeg skal skrive til London, Paris og Dresden og har meget andet at gjøre for Resten, saa Tiden mig løber for hurtig væk."

Antonette Børgesen fortsætter: 3/8 1887. "... Jeg har slet ikke Lyst til at tænke paa Reisen i Aar. Det er saa drøit at tænke paa at efterlade Valdemar dernede, noget han jo gaar saa freidigt til og ikke et Øieblik tænker paa at være noget herhjemme hos os i den sidste Tid. Naar det gjør lidt ondt, tænker jeg, det er godt det samme! Nu maa vi se at faa et godt Pensionat til ham, blot dervar en dansk Familie, han kunde komme i. Han siger, det er godt, hvis der ingen Danske er, da han jo saa bliver nødt til at tale tysk.

Vi to gamle har, som Du, gaaet og sørget over, at vi i Aar paa Grund af Dr. Lehmanns Anvisninger, ikke kunde have Dig med paa Reisen. Nu har vi bestemt os for, at Du kan taale den. Naar vi reiser mere forsigtigt, mener vi nok, vi i Forening kan passe Dig.

Tænk Dig, jeg har ikke turdet sidde i Lysthuset for Rotter. Uagtet jeg gjorde det voldsomste Spektakel, brød de ækle Bæster sig ikke derom, men gloede ganske ugenerte paa mig. Nu har Fatter faaet det forpurret, og jeg er saa glad, at jeg atter er Eneherskerinde her.

Du har vel ikke faaet mit Agatarmbaand med i Kufferten? Jeg har savnet det lige saa længe, som jeg har savnet Dig. Du skal ikke se om det; det er skrækkeligt at rode i en Kuffert. ...

14/8 1887. ... Frederik, det store gamle Bæst, har kun haft Tid til at skrive eet Brevkort til os, han er igjen reist til Hellebæk, denne Gang med Candidat Larsen¹⁾. De bor paa et Sted Nord for Odinshøi, der hedder "Bakkely". Frederik lader henrykt over at være i saa udmærket og lærerigt Selskab.

1) Den senere Overbibliotekar. Dr.phil. Sofus Larsen.

Vi havde det rigtig rart til Middag hos Webers¹⁾, Esmanns²⁾ var der. Gildet var for Valdemars Skyld, hans Skaal blev drukket.

Nu ringede det, og Jomfruen melder, det er Bedstemoder, der skal med i Kirke tillige med Jomfruen.

Du kan tro, det var en overordentlig hjertegribende Tale Pastor Krag³⁾ holdt idag, han forstaar at paapege alle de Feil, der er hos os; han har gransket det menneskelige Hjerte. - Gud give en Styrke og Kraft til at blive et bedre Menneske, det er mit inderligste Ønske. ..."

Skjold Børgesen til Agnes Børgesen: "16/8 1887. ... Netop som Din kjære Moder og jeg, fein angezogen, stode færdige for at gaa til Dampskibet for at seile ud at tage imod Prinsesse Alexandra, kom Dit Brev. - Det var Stipendieforeningen, der havde besluttet at berede Prinsessen en Glæde ved hendes Ankomst. Den havde derfor leiet et Dampskib og sendt Kort til Medlemmerne, som desuden kunde faa et Kort til deres Damer; og der var saa mange med, som Skibet vel kunde rumme, festligt klædte og med hver sin Bouquet med Dannebrogssløife i Brystet.

Damerne bleve om Bord og seilede "Osborne" i Møde, medens Musikken spillede. Herrerne stege i Land ved Bellevue. Over Plænen lige op til Veien ved Bellevue dannede vi Espalier, og saa kom Kongen, Dronningen, Prinsen og Prinsessen saavel som Kongen af Grækenland. Da "Osborne" ledsaget af vort Skib havde ankret op, seilede de Kongelige ud og gik om Bord. Klokken var 10½, før de kom i Land. Imidlertid var hele Tæppet blevet belagt med Bouquetter; det saa smukt ud, at Damerne gik til Side for at undgaa at træde paa Blomsterne, og Kongen bukkede sig flere Gange og tog Bouquetter op og gav dem til sin Datter. Prinsessen saa rigtig glad og fornøiet ud og hilste mildt og venligt til os alle, hun fik ogsaa et dundrende Hurra. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen: "17/8 1887. ... Vi tænker, det er bedst, Du kommer hjem Torsdag Aften, men tror Du, hvad Fa-

1) Dekorationsmaler Christian C.A. Webers se, p. 92.

2) Oberst Esmanns se, Adelheid N.E. Weber, p. 72.

3) Sognepræst C.P.S. Krag ved Skt. Jakobs Kirke.

der og jeg mener, at Du kan reise hjem alene? Diligencen er jo det værste, naar Du blot maa træffe ordentligt Selskab i den, for paa Jernbanen maa Du jo reise i Damecupé, og paa Dampskibet er der jo mange Mennesker.

Bedstemoder har været paa Torvet idag og købe Asier, det er flinkt, at hun endnu kan det. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen, der i Sommeren 1888 igen er paa Besøg hos Pastor John Hansens nu i Gislev Præstegaard:

August 1888. "... Tak for Dit Brev jeg modtog straks, vi kom til Hellebæk, hvor Du kan tro, vi har haft nogle morsomme Dage. - Vi traf Fru Lütken med Søster og to søde Piger, Maiken og Elsa. De sluttede sig straks til os og beklagede meget, at vi reiste saa hurtigt igjen, vi blev dog til Torsdag. - Det er vanskeligt at rive sig løs fra Hellebæk.

Det morede mig at høre, hvad Frøken Brummer fortalte om Hr. Spreckelsen¹⁾, der nok kunde være lidt fri i sin Omgang, og maa være en snurrig Fætter; hun sagde, han gjorde Kur til alle unge Damer, men helst til dem, han troede var rige. - Men jeg frygter ikke for Dig, Du har saa megen medfødt Takt og Anstand, saa Du vel nok ved at holde saadanne Herrer paa tilbørlig Afstand.

Igaar reiste Frederik og Rostrup²⁾ til Jylland og var straalende glade begge to. Da Frederik tog Droske, kørte jeg med ind og stod og viftede saa længe, vi kunde se hinanden, og tænk Frederik viftede og hilste paa Kraft.

Veiret er henrivende, saa jeg tænker, Fader og jeg gaar i Tivoli i Aften. Udstillingen³⁾ varer til 1ste Oktober, saa vi to smaa kan nok komme der mange Gange endnu. ...

1) Forpagter B. von Spreckelsen, Gislev Præstegaard, 1859-

2) Magister i Botanik Ove G.F. Rostrup, senere Direktør for Statsfrøkontrollen.

3) Den Nordiske Industri- Landbrugs- og Kunstudstilling i København fra 18/5 - 1/10 1888. Da Udstillingen lukkede, erhvervede Skjold Børgesen et lille Taarn, som havde staaet ved en af Udstillingens Indgange, og opstillede det i sin Have paa Østerbrogade Nr. 24. Senere flyttede han det til sin Have i Hellebæk, hvor det endnu staar.

9/8 1888. ... Jeg har været fire Dage i Humlebæk og moret mig rigtig godt sammen med mine Søskende, som har været utrættelige til at vise mig de smukkeste Steder, da Laura endelig vilde have, at jeg skulde synes, at der var smukkere end i Hellebæk, hvad hun dog ikke fik mig overbevist om.

Fader kom ud til os i Søndags i det mest fortvivlede Regnvejr, saa desværre fik han ikke meget Udbytte af Turen. - Vi var til Middag hos Blechingbergs sammen med Esmanns og havde det hyggeligt og rart. Jeg skal hilse Dig fra Sigrid¹⁾, hun er rigtig sød, og Blechingberg er en nydelig Mand. Asta skal jeg ogsaa hilse fra.

Det var ikke underligt, at Esmanns gjerne vilde lidt bort fra Byen, da Sigvard²⁾ har duelleret med en Lieutenant, som, der fortælles, har givet Sigvard en paa Øret paa Gaden i Næstved, og saa blev han jo nødt til at udfordre ham. - Men Gudskelov ingen blev saaret. - Sigvard havde talt med Frederik paa Dampskibet og fortalt ham det hele, ogsaa at han var led og kjed af alt og ikke ventede nogen god Modtagelse i Randers af Kammeraterne. - Det gjør mig meget ondt for ham, men især for Esmann, der ser meget daarlig ud. Du skal ikke tale om denne Historie til nogen.

Igaar Eftermiddags kom jeg hjem og blev ved Dampskibet modtaget af Faders glædestraalende Ansigt, han var saa glad for at se mig igjen, saa det er en ren Fornøielse at være hjemme, og nu sidder jeg i Lysthuset og morer mig med at skrive til min egen velsignede, lille Skat.

Du kan godt sige til Præstefolkene, at det vilde være os en stor Glæde, kunde vi have Fornøielsen at se dem til Sølvbrylluppet; men bo her kan de desværre ikke, da der i de Dage bliver meget uroligt i Hjemmet. ..."

I Sommeren 1889 er Antonette Børgesen ikke rask. Agnes Børgesen er en Tid i Hellebæk med sin Morbror Emil Th. Berg og Mostrene Berg. Skjold Børgesen til Agnes Børgesen: "22/7 1889. ... Da jeg kom hjem, var Din kjære Moder gaaet i Seng igjen, da hun ved at være

1) Sigrid Hilda Sophie Blechingberg, f. Weber, 1865-1939, gift med Grosserer Carl Blechingberg. Se, p. 69.

2) Oberst, Kammerjunker Sigvard Esmann, 1863-1940. Se, p. 74.

oppe følte sig saa træt og mat, men hun havde det dog ret godt, og efter jeg havde spist, talte jeg lidt med hende.

Nu har jeg været oppe at sige Godnat til Bedstemoder, og hun bad mig hilse Dig mange Gange.

Som jeg bad Dig at sige til Onkel Emil, er der ikke i Forretningen forefaldet noget af Interesse, som fordrer hans Nærværelse. ...

23/7 1889. ... Allerede i Morges fandt jeg, at Din kjære Moder saa bedre ud, og hun har sovet godt i Nat. - Jeg havde Bud ude i Middags, der bragte mig den Besked, at Moder var oppe og befandt sig bedre. ...

27/7 1889. ... Doktor Hassing siger, at vi nok skal faa Bugt med Din Moders Maveonde, men at hun har gaaet alt for længe dermed uden at søge Hjælp, han kommer hver Dag og seer til hende. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen: "4/8 1889. ... Ja, Du kan tro, jeg bliver glad for Dine altid inderligt kjærkomne Breve og deraf at see, at Du og mine kjære Søskende har det godt, og at Veiret er saa godt, at I kan være omkring i den deilige Omegn. - Naar blot den kjære Emil kunde have lidt Ro paa sig, det kunde I dog alle have godt af.

Med mig gaar det jo smaat fremad, Kræfterne ere bedre, men Maven vil ikke komme i Orden, men jeg er jo vor Herre saa taknemmelig for, at jeg slet ikke føler Smerter. Lehmann trøster mig med, at det bliver nok godt igjen, saa jeg til Vinter kan komme ind til Tanterne og faa mig en ordentlig Balle Kaffe.

Igaar var jeg oppe Klokken otte og havde travlt med at gjøre Champignons rene, Jomfruen og Pigen rullede, saa lidt Nytte kan jeg da gjøre.

I Morgen tænker Frederik at reise direkte til Frederikshavn, da Lehmann syntes, det var bedst at undgaa Aalborg. Jeg vil savne ham meget, han sidder saa hyggeligt og passiarer med mig.

Jomfruen koger Lammefrikassé med Grønærter tillige med Æblegrød, men jeg faar kun Duften. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen, der i Sommeren 1890 igen er paa Besøg hos Pastor John Hansens i Gislev:

Sidd. fra v.: Gustav Esmann, Sygeplejerske Carli Andersen, Frederik Børgesen, ? , Asta Ernst, f. Esmann. St. fra v.: Kommandør Edvard Andersen og Ellen Andersen, f. Andersen. Mag.scient. Ove Rostrup, Malerinden Wille Andersen, Laura Berg, Skjold og Antonette Børgesen, Emil Berg, Agnes Børgesen. Ca. 1890.

Ovennævnte Medlemmer af Familierne Børgesen og Berg samt for Enden af Bordet, Barbara Hansen, Ingeniør Rudolph Lillenskiold med Bowlerhat, Clara Berg.

"7/8 1890. ... Det glædede mig meget at høre, at Modtagelsen i Præstegaarden og Reisen derover var gaaet saa godt. - Badedragt faar Du ikke, da Dr. Lehmann siger, at Ferskvandsbade er meget svækkende for Sundheden, og der desuden kan være Mudder i Fjellerup Sø.

Jeg sidder saa deiligt i Haven og skriver og venter paa, at Fader kommer. Han og Emil gaar i Vandet sammen, som de vist har godt af; Frederik er kjørt derud med "Hesten" for ogsaa at faa en Forfriskning. ...

17/8 1890. ... Frederik traf Lieutenant Andersen¹⁾ i Middelfart. Han er Næstkommanderende paa "Absalon", der ligger der, Lieutenanten trakterede med Cognac og Sodavand om Bord.

Mange Tak til Fru Hansen, at de vilde have haft Frederik i Besøg, men han havde intet Brev faaet og er i Morges efter en voldsom, stormfuld Reise lykkelig og vel ankommen hertil og sidder og har saa travlt med sine Alger, som Christen har hentet Søvand til, for at de kan holde sig saa længe som muligt, da han skal sende Dr. Nordstedt 100 Eksemplarer.

Fader reiser vist alene i Aar, da jeg ikke bryder mig om at komme til Berlin og Dresden igjen, jeg kjender det jo saa godt. ...

27/8 1890. ... Det gjør mig uendelig ondt, at alle har været og endnu ere forkjølede, man kunde nok tænke sig, at al den Udklædning og Blottelse kunde ingen komme fra uden Snue og Hoste. Godt at Pastor Hansen er kommen hjem, saa der kan blive lidt Ro paa Gaarden, og I kan komme i ordentlig Tid i Seng. Det er saa vigtigt for Sundheden, for Pastor Hansen er det vist ogsaa en Livsbetingelse.

Gjør som Du synes og har Lyst til med Din Hjemreise, Du har jo godt af at være paa Landet, og som Du siger, er det jo yndigt at være sammen med Præsten. ...

3/9 1890. ... Jeg er lige kommen fra Skodsborg med Tanterne og havde den Glæde, at der laa Brev fra Dig og Fatter. Gud være lovet I har det begge godt. - Vi tog Dampskibet til Skodsborg og spiste Frokost der. Veiret var aldeles henrivende, saa vi spad-

1) Premierløjtnant, senere Kommandør Edvard E. Andersen, 1861-1931, gift med sin Kusine Anna Frederikke Louise Ellen, f. Andersen, 1867-1944.

serede til Klampenborg, og vi har talt om, at hvis det bliver lige saa deiligt i Morgen, tager vi igjen af Sted.

Hele Sporvognen var pakfuld af Mennesker, der skulde til Ulvedalene for at høre Vilhelm Beck, men aldeles tom, da vi kjørte hjem. Jeg kan godt forstaa, at Hofjægermesterinde Lindegaard¹⁾ synes godt om min Skat, og det forekommer mig, at Du ikke godt kan reise uden at gjøre hende en Visit. ...

5/9 1890. ... Der blev ikke Tid til at skrive til Dig igaar, da jeg begyndte med et Brev til Fader, men saa kom Valdemar og sagde, at det kunde ikke naa ham, og for at det ikke skulde være spildt, sender jeg det til Dig:

Min elskede Mand. Jeg blev saa glad for Dit Brev, men ærgrer mig over, at Du saadan farer af, saa er Du i Guben, saa i Berlin, saa i Dresden, hvad skal det dog til? Bliv Du blot roligt paa et Sted, at Du kan faa alt ordentligt udrettet.

Jeg vil blot i al Venskabelighed lade Dig vide, at jeg vil i Skoven paa Søndag, men det er vel ikke noget for Dig, nu Du er i Turen.

Punktum Finale nu fik Fatter paa Hovedet, og det havde han godt af. - Jeg er lige kommen fra Skodsborg og sidder med Hatten paa og skriver. ...

5/9 1890, Klokken 7⁴⁰. ... Igaar kom Fader glad og fornøiet tilbage, Onkel Emil og Valdemar vare ogsaa paa Jernbanen at tage imod. - Fader var glad for Reisen og Reiseselskabet. Han havde talt meget med Biskop Fog og Bispinden, og lige fra Berlin var han sammen med Nyrup og Kone, dem vi see i Bethesda.

Nu har vi været i Kirke og hørt en overordentlig deilig Tale af Pastor Krag.

Tanterne ere i Holte med Onkel Emil. Jeg vilde jo saa gjerne have været med, men jeg tror, at Fader havde skyndt sig saa meget med Reisen for at komme i Kirke idag.

Sønnerne har været en Tur paa Beisikkel. ..."

1) Hofjægermesterinde Annette Lindegaard til Lykkesholm, 1834-1913.

12. ET SOMMERHJEM I HELLEBÆK.

Agnes Børgesen skriver 1910 i Gæstebogen for "Børgehus": "at Fader den 10. Juli 1891 paa Moders Fødselsdag kom hjem og fortalte, at han havde købt "Grunden"."

"Af den til Aktieselskabet Hellebæk Fabrikkers Ejendom "Hammermøllen" hørende Jordlod, Matr. Nr. 2 h i Hellebæk, Hornbæk-Hellebæk Sogn, sælger undertegnede Bestyrelse for nævnte Selskab herved til Hr. Grosserer S. Børgesen af Kjøbenhavn et Jordstykke (Matr. Nr. 2 af) med følgende Grændser: mod Sydøst til Grosserer Grønbechs tilstødende Ejendom "Helsinghøj" indtil Hegnet mellem Haven og den over sidstnævnte Ejendom førende Vej; mod Nordøst til Gangstien ved Strandvejen i en Længde af 59½ Alen fra "Helsinghøjs" Skjel; mod Nordvest en Linie trukken fra sidstnævnte Skjels nordvestre Endepunkt parallelt med "Helsinghøjs" Hegn og mod Sydvest en Linie i Fortsættelse af Hegnet mellem den før nævnte Vej langs "Helsinghøjs" Have og denne. ... Købesummen var Kr. 4.894,25. ... (underskrevet) G.F. Hamann, Formand i Bestyrelsen, Glückstadt (Etatsraad) ... Retsdagen d. 9. December 1891." ... Fra Skjøde- og Pantebog for Hellebæk Birk, 3, 1877-1902, p. 205-07, i Landsarkivet for Sjælland m.m.

Naboejendom, til Skjold Børgesen, i Nordvest var "Villa Hamann". Den var opført i 1878 af Købmand i Hamburg, Grosserer Adolph G.W. Hamann, f. 1837 i Rio, død 1903, som Sommerbolig i tre Maaneder for ham og hans Familie. Villaens Areal var ti Tønderland, der strakte sig langs Sjølundsvvej fra Strandvejen til Skovbrynet og bredte sig fra disse Yderpunkter mod Hellebæk dog med en Arm ned mod Hellebæk Station. Helt op til 1974 vidnede Haven om stor Skønhed i det oprindelige Anlæg.

Grosserer A. Hamanns Moder, Wilhelmine E. Hamann, f. Prytz, 1810-1887, førte til sin Død Hus for ovennævnte Søn og den ugifte Datter, Emma K.C. Hamann, f. i Rio 1835, død 1918. Alle tre døde i

Hellebæk og ligger begravede (se, Hellebæk Kirke) paa Kirkegaarden i Hellebæk. Slægten Hamann stammer i øvrigt fra Herregaarden "Borghorst" i Slesvig. Disse Oplysninger om Familien Hamann er meddelt mig af Godsejer K.G. Hamann.

Da Antonette og Skjold Børgesen var meget begejstrede for "Villa Hamann", anmodede de, Arkitekt C.J.V. Ingemann, om at tegne et Hus til dem i Lighed med "Villa Hamann" altsaa et Hus af røde Mursten med Sandsten i alle Hjørnelinier og som Vindues- og Dørindfatninger.

K. Millech skriver i Dansk Biograf. L. Kbh. 1937, at: "... Arkitekt C.J.V. Ingemann, 1840-1911, fik en omfattende Virksomhed, fremragende i praktisk Henseende efter Tidens Fordringer, i kunstnerisk Henseende ikke meget over det gennemsnitlige. Som hele sin Samtid komponerede han sine Bygninger i historiske Stilarter, og enkelte virker med en vis Finhed. ..."

Skjold Børgesen til Frederik Børgesen, p.t. Kungsvold, Dovrefjeld: "13/7 1891. ... Da jeg i Morges var ude paa "Grunden", kom Hr. Grønbech ind til mig. Han vilde gjerne bede for nogle Træer, der stod paa Skrænten ved hans Hegn. Jeg sagde ham, at jeg nødtigt ryddede noget Træ, som ikke stod i Veien, og han var dermed fornøiet. - Vi talte om Vandet, og han inviterede mig ind at smage paa hans, som baade var koldt og godt. Fruen havde allerede givet Tilladelse til at hente Vand derinde til at mure Brønden med.

Vor Brønd var igaar 12 Alen dyb og muret 1½ Alen over Jorden. I Morges var Muren allerede sunket 1 Alen, da Klokken var otte; saa vedbliver det at gaa saa godt, kan han maaske naa de 20 Alen i Morgen, blot Vandet saa maa være lige saa godt som hos Grønbech.

Landmaaleren var der i Morges for at sætte Grundstene og Hjørnerne til Huset. Saa jeg haaber, at faa begyndt før Du kommer hjem. Naar jeg nu blot kan faa fat paa en flink Murermester. ..."

"Om Vinteren blev der bygget, Moder syede og ordnede. Da Sommeren kom, flyttede vi ind," skriver Agnes Børgesen.

I Stueetagen i Skjold Børgesens nye Hus var der Spisestue til 24, Entré omtrent i samme Størrelse, Herreværelse med indmuret Penge- skab, Dagligstue med Kabinet og to Verandaer, samt Køkken, Anret- ningsværelse, Spisekammer og Opvadskerum.

Paa første Sal var der eet meget stort Soveværelse samt fire mindre, et Studereværelse til Husets unge Botaniker, to Pigeværelser og et beskedent Toiletrum. - Paa Loftet var der ogsaa et Par Værelser og en stor Vandbeholder, som egen Vindmølle pumpede Vand op i. - Højtbeliggende i Haven var der et lille Vandtaarn, som sikrede Vandforbruget paa vindstille Dage.

Der var kun Kælder under Halvdelen af Huset, som indeholdt, Værktøjskælder og Mørkekammer, Vinkælder, to Viktualierum, Brændsels- og Vadskekælder.

Endvidere opførtes en Staldlænge med Vognport til Arbejdsvogn og Jagtvogn samt Stald til tre Heste. Kun én Hest, Thor, omtales i Breve skrevet i Tiden uden for de ca. tre Maaneder Familien Børgesen oprindelig laa paa Landet. Dette tyder paa, at Skjold Børgesen i Lighed med Grosserer A. Hamann har haft to Heste og en Jagtvogn i stille Hyre fra, Vognmand C. Bohn og Co. paa Kjøbmagergade i København, i Sommertiden. - Oven paa Stalden og Vognporten var der et stort Loft med et enkelt Karlekammer, Dueslag og Hakkelsemaskine. - Op til Stalden stødte en lille Gaard omkring et grundmuret Hus med to Toiletter.

Hvad Glarmesterarbejdet angik, var der jo med Hofspejlfabrikant P. Frederik Lehmann og Brødrene Weber fornemme Traditioner i Familien, saa der var, selvfølgelig ogsaa af Hensyn til Udsigten, indsat Spejlglasruder i Størstedelen af Huset. Disse og de grønt malede Karme beskyttedes i Stueetagen uden for Sommersæsonen af meget solide Skodder, som krævede to Mand til bare det udvendige Arbejde med at paasætte og aftage dem.

Alt Malerarbejdet var udført af Antonette og Skjold Børgesens Ven, Dekorationsmalermeister Christian Carl August Webers Firma i Toldbodgade i København.

Christian C.A. Weber, 1818-1897, R. af D. og DM. havde været Elev i Akademiets Dekorationsklasse og vandt 1843 Akademiets lille Sølvmedaille; han gjorde Mesterstykke i 1846.

I en Kladder til Skrivelse til Ordenskapitlet fra 1878 omtaler Christian C.A. Weber, at følgende Arbejder bl.a. har været ham betroede: "Den væsentligste Del af Decorationen paa Frederiksborg Slot, Kronborg Kirke samt en Del Kirker i Frederiksborg

Matrikelkort af Hellebækgaard, Hellebæk Sogn, i Brug fra 1903-1930. Gengivet med Tilladelse fra Landbrugsministeriets Matrikeldirektorat.

Amt. I Hans Majestæt Kongens Palæ paa Amalienborg. Beletagen og Hovedtrappen; Helligaands Kirke og Holmens Kirke, flere ældre Herregaarde paa Øerne og i Jylland, m.m." Se, i øvrigt Georg Weber: Spredte Oplysninger om Slægten Weber. 1941.

Dette var altsaa Malermesteren, der stod bag de smukke Dekorationer paa de fleste af Lofterne i "Beletagen" i Skjold Børgesens nye Hus. I øvrigt var Malerarbejdet i det hele saa godt, at noget ikke blev fornyet i de 73 Aar, Huset var i Familien Børgesens Eje. Desværre blev de fleste Loftsdekorationer ødelagt ved en senere, stor Oversvømmelse fra Vandbeholderen paa Loftet.

Og saa fortæller Agnes Børgesen videre, at: "Onkel Esmann døbte Huset "Børgehus" ved den første Fest, vi havde der. Det blev Faders og Moders kæreste Opholdssted."

Sydøst for Huset anlagdes straks en lille fransk Have med Springvand og sirligt, symmetrisk afstukne Bede med Buksbom Kanter. Efter Antonette Børgesens Ønske plantedes der en Rødbøg Syd for Huset. Nordvest for Huset anlagde Frederik Børgesen de første Stenhøje, som havde et noget kirkegaardsagtigt Præg.

Meget hurtigt blev det oprindelige Jordtilliggende for lille:

"Retsdagen, 22. Juni 1892, tilskøder Bestyrelsen for Aktieselskabet Hellebæk Fabrikker, Hr. Grosserer S. Børgesen, den Selskabet tilhørende Parcel, Matr. Nr. 2 h af Hellebæk. ... Købesummen for 18.537 Alen² var Kr. 9.268,50, som blev indbetalt kontant. ..." Fra Skjøde- og Pantebog for Hellebæk Birk, 3, 1877-1902, p. 214-15, i Landsarkivet for Sjælland m.m.

Endnu en Gang øgede Skjold Børgesen Jordtilliggendet omkring "Børgehus":

"Retsdagen, 22. Februar 1899, tilskøder Bestyrelsen for Aktieselskabet Hellebæk Fabrikker, Hr. Grosserer S. Børgesen, den 4/1 dette Aar udstykkede ... Parcel, Matr. Nr. 2 bk af Hellebæk, ... af Hartkorn, 1 Fdk. 1 3/4 Alb. Købesummen, Kr. 6.425,00 blev kontant indbetalt." Fra Skjøde- og Pantebog for Hellebæk Birk, 3, 1877-1902, p. 430-32, i Landsarkivet for Sjælland m.m.

13. FREDERIK BØRGESENS 1. REJSE TIL DANSK VESTINDIEN I 1892.

"Professor Warming afreiste d. 21. Oktober 1891 til Vestindien og Venezuela, ledsaget af Stud.mag. H. Lassen og Forstcandidat Chr. Levinsen. ... En længere Tid tilbragtes i Venezuela, ... med Dr. Meinert og Frue; et Par Uger ind i Januar gik alle over til St. Thomas. ... Alle tre danske Øer besøgte. Dr. Meinert og Professor Warming kom tilbage til Danmark noget ind i Marts 1892, H. Lassen en Maanedstid senere, og Chr. Levinsen med Cand.mag. F. Børgesen, der var stødt til paa St. Thomas, endnu senere, efter en Udflugt til Nord-Amerika. ..." Se, Botanisk Tidsskrift 1892/93, Bd. 18 p. XL.

Frederik Børgesens første Breve fra denne Rejse er desværre mangelfuldt dateret, og hans Rejsefælle Hansen oplyser de intet om.

Frederik Børgesen til Forældrene Antonette og Skjold Børgesen:

"South Western Hotel, Southampton, Onsdag, 1891. ... I skulle ikke være bange for mig paa Sørejsen. "Midway" er et stort Skib, og Vejret er godt, ligesom ogsaa Barometeret staar højt. Saa det holder sig nok nogle Dage, og til den Tid ere vi nede ved Azorerne. ..."

Frederik Børgesens næste Brev til Forældrene er paabegyndt Mandag den 4. Januar 1892. Der synes at have været en Misforstaaelse med Hensyn til den af ham benyttede Dampers Navn:

"S.S. Atrato, Mandag. ... Lørdag Klokken ca. 3 lagde vi ud af Dokken efter at have indtaget det første Maaltid om Bord. - Før det blev mørkt, passerede vi Øen Wight, som var interessant paa Grund af de sønderrevne Kridtklipper. - Klokken 4 tændes det elektriske Lys, og det brænder hver Aften i Salonerne, Musiksalen og Spisesalen til Klokken 11, til hvilken Tid man har at forføje sig til Ro. - Da vi vaagnede næste Morgen, var der stærk Bevægelse i Skibet, som tiltog op ad Dagen. Hverken Hansen eller jeg vare rigtig vel tilpas, dog gik min Følelse af Ubehag snart

over, saa jeg endog kunde sætte mig ved Middagsbordet og spise af de mange Retter, som bleve serverede. - Klokken 7 om Morgenen banker Steward'en paa Døren og bringer en The og friskbagt Brød paa Sengen. Klokken 8 staar man op. Til første Frokost Klokken 9 serveres flere, varme Retter og Kaffe. Klokken 1 spises der Lunch: Suppe, koldt Bord og Frugt til Dessert. Klokken 6 Middag, og endelig Klokken 8 The. Hvis Maden var delikat tillavet, vilde det jo være storartet, men det synes den mig ikke at være.

Her mangler ikke Musik, der er flere Herrer, der synge smunkt, og der bliver spillet baade paa Orgel og Fortepiano.

I det hele gaar alt til som paa en Orlogsmand, hver halve Time bliver der slaaet Vagt. - Igaar (Søndag) stillede alle Folkene til Parade. De vare rene og pyntede, ja, en Del af dem havde ikke undladt at sværte deres Øjenbryn, hvad der saa meget morsomt ud. Her er mange Negermatroser om Bord. Efter Paraden drog Folkene ned til Gudstjenesten, der var ganske højtidelig og en Del forskjellig fra vor.

Op ad Formiddagen øjnede vi ude i Horisonten et Par opdukkende Fjeldtoppe, det var Azorerne. Senere paa Dagen kom vi en af Øerne, Santa Maria, ret nær.

Idag have vi ogsaa passeret en Bark temmelig nær. Det liver lidt op at se et andet Skib, der tyder paa Liv, i denne tilsyneladende umaadelige Vandørken. Men kun tilsyneladende thi foruden Milliarder af Smaadyr, som hver Aften funkler i Vandet som Ædelstene i Særdeleshed i Kjøl vandet, ses ogsaa andre Dyr. Saaledes saa jeg igaar et lille Dyr, der vist kaldes Bidevindssejleren. En Delfin viste sig en Morgenstund, og fire Maager have fulgt os fra Europa og vil følge os til Amerika.

I Rygesalonen er der Skak- Domino- og Damspil. - Naar man sidder i den prægtigt udskaarne Nøddetræs Spisesal, der er rigt forgyldt og ser Travlhed og Munterhed alle Vegne, da glemmer man, at man er midt ude paa et Verdenshav. Kun naar en særlig stor Bølge lader Skibet krænge dygtigt, rives man ud af Illusionen ved at høre Porcelænet ramle ned paa Gulvet. ...

Tirsdag. ... Idag har her været afholdt atletiske Championships om Bord, i Morgen skal her være Bal. - Ved vort Bord i Spisesa-

len sidde vi sammen med en engelsk Familie. Det er rart at faa sig en lille Passiar paa engelsk, selv om det nok kan knibe med at forstaa alt. ...

Torsdag. ... Nu kan det nok være, at det begynder at blive varmt. Jeg antager, at vi ere kommen ind i Passaten, der rigtignok er noget stærkere, end jeg havde antaget. Skibet ruller dygtigt i den høje Sø, men raskt komme vi af Sted med den strygende Vind, der fylder vore Sejl, og naar man er vant til at blive vugget op og ned, saa er det ligefrem en Behagelighed. Morsomt er det at se de mægtige Vandbjerge komme rullende.

Nætterne ere ganske mageløse. Stjernerne straaale med en overordentlig Glans i den lune, lette Luft, saa man ikke kan blive træt af at betragte dem. Mange Stjerner, vi se hjemme, ere forsvundne, og nye prægtige ere dukkede frem. Orion staar nu midt paa Himlen. Sydkorset har jeg endnu ikke set. ...

Fredag. ... I Morges fik jeg mig et forfriskende Saltvandsbad. - Hvad min Mave angaar, føler jeg mig mere og mere som Engelskmand. Tidligere havde det været mig umuligt at spise saa meget om Morgen, nu spiser jeg porridge med god Appetit foruden Skinke med Spejlæg eller Karbonade og endelig en dejlig Kop The. Jeg er formelig blevet lidenskabelig Thedrikker; fire Gange om Dagen nyder jeg denne udmærkede Drik. Vi faar Ceylonthe, som en af Damerne ved vort Bord laver.

I Aften skal der være Koncert til Fordel for Sømandsmissionen...

Søndag. ... Af Forberedelserne om Bord kan man slutte, at vi snart nærme os Land. Stigerne ere gjort klare og forsynede med Gelændere. Ankrene ere lagte til Rette til Nedfiring, og Dampbarkassen bliver efterset. Jeg antager, at den skal bringe os over til det andet Skib, der skal føre os til Vestindien. Jeg glæder mig til paa St. Thomas at høre lidt hjemme fra. ...

S.S. Esk. ... I Morges Klokker 6 laa vi paa Barbados' Rhed¹⁾, og vi skyndte os op paa Dækket for at nyde det mageløse Skue. Der laa Masser af Skibe paa Rheden ogsaa norske og svenske og

1) St. Thomæ Tidende meddeler Onsdag 3/2 1892: S.S. Atrato ankommen til Barbados fra Southampton Mandag, 1/2 Klokker 6 1/4.

bl.a. fem store engelske Krigsskibe. Mest interessante vare dog Træerne i Land, som vare Palmer.

Hurtigt blev Skibet omringet af en Masse Baade bemanded med Negre. Vi fik fat i en af dem, og et Kvarter senere satte jeg mine Ben i disse evigt solbeskinnede, varme Lande.

Vi gik straks hen til Hr. Henschils Comptoir, hvor vi traf Hr. Ipsen, som var os behjælpelig med Indkjøbet af Hjelme. Hr. Ipsen raadede os til at kjøre ud til et Sted, der hed Hastings. Spørgnøgnens Endestation laa omtrent lige ved Vandet. Vi bleve meget forbavsede over at se en stor Mængde Krabber oppe paa Land skyndsomst tage Flugten; jeg fandt flere mærkelige Alger. - Vi kravlede ogsaa op paa nogle Kalkklipper, der havde en meget ejendommelig Flora. Her saa jeg for første Gang Kolibrier sværme fra Blomst til Blomst. Desværre havde vi ikke lang Tid, vi skulde jo ud og indskibes i den anden Damp, men jeg fik da plukket en stor Buket af alt muligt, som jeg har undersøgt om Bord paa Dampskibet nu i Eftermiddag. ...

Tirsdag, Klokken 3. ... I Morges, da jeg kikkede ud af Køjet, sejlede vi lige op ad Øen, St. Lucia, en prægtig Ø med høje, vulkanagtige Bjerge. Vi gik ind til en lille By, der laa i en Bugt omgivet af høje Bjerge. Jeg var i Land, bare en halv Time, og dog fik jeg samlet min Kasse fuld. Her kom den norske Videnskabsmand, Dr. Reusch, om Bord, som vi havde en meget behagelig Formiddag med. Han gik til den franske Ø, Martinique, hvortil vi kom Klokken 1. Byen, St. Pierre, er meget anseelig og ganske ny. Det var vist et Aar siden, at en voldsom Orkan havde revet Tagene af alle Husene. ...

Tirsdag Aften. ... Klokken fire forlode vi Martinique. - Dette Skib er langt behageligere end "Atrato", det gaar mere støt; men man ser, at det sejler i tropiske Farvande, her myldrer med Karerlakker og Myrer, hvilket just ikke er meget behageligt. Her om Bord ere alle Opvarterne Negre.

Nu til Aften kom vi til Øen, Dominica, der tilhører England. Det var mørkt, hvilket i høj Grad forøgede Besværlighederne med at komme fra Borde og ned i Baadene. En Baad kom ind under Stigen og var lige ved at kæntré i den høje Sø, et Par Negre plumpede

i Vandet, og Passagererne maatte klamre sig til Gelænderet. Der var en Skraalen og Skrigen, saa man skulde tro, man var i Helvede. - Om lidt skal vi videre til en ny Ø, det er meget interessant. ...

Torsdag. ... Vi have anløbet flere andre Øer. Ved Nattetid vare vi ved, Guadeloupe, og den næste Morgen kom vi til Montserrat, hvor vi laa meget længe men desværre langt fra Land.

Da Mørket faldt paa, styrede vi mod St. Kitts. Jeg blev brat vækket af et vældigt Kanonskud, vi vare ankomne til St. Kitts, og det var Damperen, der sagde: "Goddag!"

Næste Havn var paa den meget smukke Ø, Nevis, hvorfra vi afgik Klokken 12.

Nu ere vi endelig paa Vej til St. Thomas, hvor vi skulle komme i Morgen tidlig. Jeg glæder mig voldsomt til at se de danske Øer og til at træffe Professor Warming, Levinsen og Lassen. ...

St. Thomas¹⁾. ... Fredag Morgen, da jeg kom op paa Dækket, laa Steameren for Anker nær St. Thomas, og da det blev lyst, gik vi ind i Havnen. Byen St. Thomas tager sig med sine røde Hustage særdeles prægtigt ud fra Søen og ser ud, som om den bestaar af tre Dele, disse hænge dog i Virkeligheden sammen.

Vi toge ind paa "Commercial Hotel", som efter vestindiske Forhold skal være godt, efter europæiske er det nærmest slet, og Prisen er ej ringe, 2 Dollars. - Professor Warming med Levinsen og Lassen ventedes fra St. Croix om Aftenen. - Hansen og jeg benyttede Tiden til at gaa rundt i Byen. - Apotheker Riise var saa venlig at indbyde os til Middag. Forud for Middagen vare Hansen og jeg oppe paa en Høj bag Byen og nød en mageløs Udsigt. Medens vi stode hensunkne i Beskuelse, kom Skonnerten fra St. Croix med Guvernøren, Professor Warming og de andre. Jeg fik lige hilst

1) Øen St. Thomas er for den almindelige Bevidsthed eet med Byen St. Thomas. Denne lever paa sin Havn, der maa siges at være Byens - og dermed Øens - eneste Indtægtskilde. ... Se, F. Børgesen og Ove Paulsen: Om Vegetationen paa de Dansk Vestindiske Øer. København 1898, p. 69.

St. Thomæ Tidende medd. 6/2 1892: S.S. Esk ankommen hertil Fredag 5/2 fra Winward med europæisk og anden Post.

paa dem før Middagen hos Apotheker Riise. - Det gjorde godt at faa god, dansk Mad.

Næste Morgen var der arrangeret en lang Ridetur. Jeg fik en from Hest. Det var storartet, snart højt oppe, snart lige ved det dejlige, blaa Hav, red vi gennem et Landskab ej uligt Bornholm, men bedækket med yppig, tropisk Vegetation. Varmt var det jo, men jeg har dog ofte følt det langt mere trykkende hjemme i Lyngby Mose. Vi besøgte en Plantage og bleve trakterede med Kokosmælk. Hver Nød, der lige blev hugget ned fra Træet, indeholdt næsten mere Mælk, end man kunde drikke.

Da jeg kom hjem, fik jeg at vide, at jeg var bedt til Middag hos Guvernøren. Men da jeg alt havde lovet mig ud paa en Tur til Water-Island om Eftermiddagen, kunde jeg ikke gjøre Visit, men sendte gennem Professoren to Kort op til Guvernøren. - Der var meget kjønt paa Water-Island, og jeg samlede en Del Alger. - Klokken lidt over fem vare vi hjemme og skulde i en Fart iklædes Gal-la.

Klokken 6½ stillede vi hos Guvernøren og gik snart efter til Bords, baade han og Fruen var meget elskværdige. Jeg havde den Ære at sidde ved Siden af Guvernøren.

Dagen efter var jeg noget anstrengt og holdt mig lidt i Ro. Igaar var jeg igjen flere Ture og aflagde Visitter hos Guvernøren, Apotheker Riise og Toldintendant Anthon, der bad mig om at hilse hjemme og hos Schousboes.

Idag, Tirsdag have vi haft særdeles travlt med at pakke, da Professor Warming og Dr. Meinert og Frue rejse hjem. ...

Santa Cruz, 15/2 1892. ... I Tirsdags den 9. Februar, rejste Professor Warming, hvem vi fulgte om Bord og tømte et Afskedsbæger med.

Om Aftenen indskibede Levinsen og jeg os i "Vigilant" og havde i prægtigt Maaneskin en særdeles god Overfart til St. Croix. Vi droge op i the Boardinghouse med Ankomst Klokken fem og sov til næste Morgen Klokken 9 og gik efter Kaffe ud for at se paa Christiansted.

Paa Turen mødte vi Plantageejer Svitzer¹⁾, som indbød os paa en Cocktail i Klubben og straks efter spurgte, om jeg med Levinsen vilde tage ud og bo hos ham? Denne Indbydelse modtog jeg selvfølgelig med Glæde. Hr. Svitzer red hjem og sendte kort efter en Vogn med et Par rolige Gangere efter os. Da vi havde kørt en halv Times Tid, kom vi til Hr. Svitzers Plantage "Little Princess". Den ligger særdeles prægtigt, lige ved Havet. Her findes den herligste Palmeskov og midt i den et Skur, hvor jeg har opslaaet mit Paulun, og der sidder jeg det meste af Dagen og præparerer Alger. Ved Stranden ligger to Baade med hvilke, jeg henter nyt Materiale. Det vrimler med Masser af mærkelige Sager. Jeg har ogsaa fortalt Hr. Svitzer, at dette Sted er som skabt til mig.

I Lørdags Aftes fik vi en Whist med en ældre Præst, der satte stor Pris paa en gammel "Rømer". Hr. Svitzer turde ikke, som det ellers er Skik her ude, hver halve Time byde Rom og Vand, fordi Præsten jo skulde prædike næste Dag. Først da Præsten brød op, bød Hr. Svitzer paa Rom, og Præsten sagde: "It was high time."

Igaar kom en Bror til Guvernør Arendrup, en særdeles venlig Mand, og inviterede os paa Kjøretur til Sydkysten efter Planter og Dyr. Turen med Hr. Arendrup foregik med Kalechevogn. - Ude ved en nu nedlagt, under Negeroprøret afbrændt Plantage pakkede vi vore Madkurve op og lejrede os i det grønne, og det kan nok være, at det smagte. Bagefter gik Levinsen og jeg rundt i et Mangrovekrat i en meget tæt, tornet Acacie Skov, hvor vi godt kunde have haft en Økse nødvendig. Varmt var det men interessant. Mine fotografiske Plader slap alt for hurtigt op.

Onsdag den 17/2 vare vi en prægtig Ridetur med Hr. Svitzer langs Kysten til Saltriver, hvor der er store Mangroveskove, og videre derfra over nogle høje Bjerge med storartet Udsigt til Mount Eagle. Det var en Tur paa fire Timer, men da Hesten var Pasgænger, blev man ikke træt.

1) Plantagerne "Golden Rook", Comp. Quart. No 4 og "Little Princess" Comp. Quart. No 5 tilhørte Planter Emil E. Svitzer, f. i Danmark ca. 1840, bosat i Vestindien 1865. Se, Folketælling for Christiansted Landdistrikt, Comp. Quarter 1880.

Se, Planter Emil E. Svitzers Plantager "Golden Rook" p. 5 og "Little Princess" p. 6 Folketælling samme Sted 1911. Folketællingerne findes i Rigsarkivet i København.

Paa Lørdag den 20. kjører Hr. Svitzer os til Frederiksted og sætter os paa Hjemvejen af hos den unge Hr. Arendrup, hos hvem vi ere indbudte til at være et Par Dage. Det skal blive morsomt at komme op paa Mount Eagle. - Jeg maa slutte, da Vognen holder for Døren. - P.S. Valdemars Fotografiapparat med Undtagelse af hans Øjeblikslukker har jeg ladet gaa hjem med Professor Warming, da mit store Apparat var paa St. Thomas. - Hr. Svitzer beder om at hilse Seehusens og specielt Familien Lacour. ..."

Frederik Børgesen til Agnes Børgesen: "St. Croix, 17/2 1892.

... Idag har jeg for første Gang faaet Post hjemmefra. Det glædede mig usigeligt at høre, at I alle vare raske, og Du i god Bedring.

Du kan tro, Vestindien er mageløst. Jeg har nu været her i 14 Dage, og det er mig en Gaade, hvor alle de Dage er bleven af. At Dagene svinder saa hastigt skyldes ikke blot Landskabets Skjønhed men ogsaa den overordentlige Elskværdighed, som alle Danske herovre udviser, og som gjør Savnet efter det fjerne Hjem mindre.

Nede ved Havet, hvor Plantageejer Svitzer har plantet en prægtig Skov af unge Palmer mellem de gamle, er der dejligt at gaa i Skygge for den glødende Sol.

Kjed af Palmeskoven kan man gaa ud til det store, dybblaa Hav, der træder i Modsætning til den fraadende Brænding paa Koralrevet og til de hvide Skumtoppe paa Bølgerne, som jævnt drevne af Passaten rulle mod Land.

Eller ogsaa rider man op gennem Krattene ofte af stejle, tilsyneladende utilgængelige Stier og nyder en storartet Udsigt fra Bjergenes Toppe snart over frugtbare, lysegrønne Sukkermarker gjennemskaarne af Veje, der skygges af Palmer, snart hen over Christiansted, der ligger dybt under en.

Alt er nyt, Vanskeligheden er kun at begrænse sig.

Varmen generede mig meget i Begyndelsen. Paa St. Thomas var jeg endog ikke rigtig vel en Dag, idet den stadige Svedafsondring gjør en træt og lad, men nu gaar det godt igjen. Ja, jeg synes, det er koldt om Aftenen, uagtet Døgnet's Middeltemperatur er 25° Celcius i Skyggen. ..."

Frederik Børgesen til Antonette og Skjold Børgesen:

"St. Thomas, 20/3 1892. ... Først og fremmest Tak for alle de dejlige Breve. Desværre fik jeg intet med sidste Royal Mail, men I antage mig vel for længst i New York. Men Sagen er, at vi først og fremmest befandt os saa udmærket paa St. Croix, dernæst at Levinsen fik yderligere Udsættelse, og endeligt gaa de amerikanske Dampere saa ubestemt, at det er vanskeligt at komme herfra.

Nogle Dage før Afrejsen fra St. Croix var jeg paa en lille Tur med Prokurator Bruun til Westend. Han er gift med den smukke Frøken Puggaard. Paa Hjemvejen blev jeg sat af i Nærheden af "Little Princess" og vandrede det sidste Stykke Vej med al min Oppakning dog hjulpet noget af en Negerboy, som jeg mødte paa Vejen. Mit Udbytte baade af Alger og Blomsterplanter var stort, saa Negrene tillode sig at le af mig, fordi jeg var saa belæsset. - Det er meget upassende, at en blanc Mand bærer noget som helst. I kan derfor tænke Jer min Forskrækkelse, da jeg pludselig ser hans Højhed Guvernøren komme ridende. Han standsede op og spurgte elskværdigt, om jeg rejste over til St. Thomas med ham om Mandagen Klokken 12, hvilket jeg besvarede bekræftende. Vor Plan om at leje Skonnerten "Mary" blev der intet af. - Ved Hjemkomsten til Negerlandsbyen ved "Little Princess" modtog Beboerne mig med Skoggerlatter. De troede, jeg var gaaet hele Vejen fra Westend.

Lørdag og Søndag oplevede jeg noget af det værste, jeg har været med til. Indpakningen! Sveden trillede i store Draaber, og jeg saa fortvivlet paa Mængden. Klokken 6 vare vi saa temmelig færdige. Klokken 7 vare der Fremmede hos Svitzers, endelig hen ved Klokken 12 kom vi i Seng. Næste Morgen Klokken 6 maatte vi op for at slaa Kasserne til, som saa i et langt Tog af Kærrer bleve transporterede til Byen. Negrene er nogle store Asener men højst grinagtige; vi paalagde dem indstændigt, at Kasserne skulde sættes i Varehuset. Da vi kom til Byen, var alt bragt om Bord i "Vigilant", og der var ikke andet at gjøre, end at lade den gaa en extra Tur til St. Thomas. - Præcis Klokken 12 mødte Guvernøren og alle Honeratiores paa Kajen; efter at have hilst roede vi ud i vor Baad og gik om Bord. Kort efter kom Guvernøren, "Vigilant" lettede Anker. Snart svandt Hr. Svitzers prægtige Palme-

skov og det skønne St. Croix bort i en blaalig Taage, samtidig med, at St. Thomas og St. Jan dukkede op.

Med Lassen, der tager hjem i Morgen med en tysk Damper, sender jeg to Pakker tørrede Alger. Jeg beder Eder om at tage de enkelte smaa Pakker fra hinanden uden dog at aabne disse og lægge dem hver for sig.

Onsdag vare vi paa Water-Island, hvor vi gjorde nogle Ekskursioner og fældede et Par smaa Viftepalmer, som vi sende hjem med Krone og Stamme.

Vi naaede først hjem Klokken 6½, og Klokken 7 vare vi bedt til Middag hos Guvernøren. Det kneb med at blive færdige. - Selskabet var meget elegant. Herrerne vare fornemmelig amerikanske Sø-officerer og Damerne alle unge. Efter Middagen blev der danset til Klokken 11½. Jeg var ved at blive lidt forelsket i en meget smuk, ung Pige, en Frøken Münter fra St. Croix, som desværre, medens vi vare der, var paa St. Thomas. Hun kjendte Agnes fra Frøken Ida Petersen.

Næste Morgen vaagnede vi op sløje, men fik dog alt ordnet, til efter Bestemmelsen at tage til St. Jan. Vi lejede en Vogn til at kjøre os ud til Østenden af St. Thomas og en Baad til at hente os der. Desværre fik jeg ikke meget ud af Turen til St. Jan. I al den Tid, vi have været i Vestindien, have vi handlet stik imod alle Forskrifter, gaaet i stærk Sol hele Dagen, og været vaade af Regn, hvad der er ensbetydende med Feber. Første Morgen paa St. Jan følte jeg mig ikke vel men stod dog op med Planteindsamling for Øje. Op ad Dagen maatte jeg lægge mig. Det viste sig, at jeg havde noget Feber. Levinsen var ogsaa skidt tilpas, og efter Hr. Schellerups Raad bleve vi liggende. Jeg tog 1 g. Kinin, og nu er det helt godt igjen. Til Morgen fik jeg samlet lidt, inden vi vendte tilbage til St. Thomas. ...

St. Thomas, 22/3 1892. ... Agenten havde endnu intet hørt om vort Dampskibs Ankomst, saa vi toge nogle Dage op paa Toppen af Ma Folie. - Igaar gjorde vi Visit hos Guvernøren, Toldintendant Anthon og Byfoged Schultz, hvor vi bleve bedte til Middag. Fra hans Hus saa vi de fire amerikanske Krigsskibe ligge med elektrisk Belysning og sende deres Straaler ind over St. Thomas. ...

New York, 5/4 1892. ... Forlod St. Thomas Søndag den 27. med et mindre Skib og havde en temmelig ubehagelig Rejse, idet Søen undertiden var ret høj. - Vi anløb Bermuda-Øerne en Gruppe paa ca. 300 Øer i det atlantiske Hav og laa der en Nat og en halv Dag og udnyttede selvfølgelig den Tid paa bedste Maade.

Vi naaede New York, Mandag d. 5. April, Klokken 3. Indsejlingen med Frihedsgudinden var storartet. Blev grundigt synede af Karantænelægen og ligesaa fortoldede. Tog en Droske og kørte rundt i tre Timer for at finde Lillienschiold, hos hvem vi nu bo. - Det er vældigt varmt, og vi havde glædet os til Kulde. - I Aften til Niagara, Torsdag Washington og rimeligvis hjem med tysk Damper paa Lørdag. ..."

14. UTOFT, EN HEDEPLANTAGE I JYLLAND.

Den 28. Marts 1866 stiftedes, Det Danske Hedeselskab, i Aarhus med det Hovedformaal at fremme Frugtbargørelsen af de jydskes Heder og med Oberstløjtnant Enrico Mylius Dalgas som Direktør.

Uden E.M. Dalgas' enorme personlige Indsats og brændende Tro paa Sagen var det næppe gaaet dette Selskab bedre end tidligere stiftede Selskaber med samme Formaal.

For Skovplantningen, som E.M. Dalgas ansaa for den vigtigste Opgave, søgte han at interessere mere velstaaende Kredse fra alle Dele af Landet.

Den overvejende Del af de Pengemidler, som under Hedeselskabets Ledelse blev ofret paa Anlægget af Hedeplantager, kom fra Mennesker, der ønskede at støtte en patriotisk Virksomhed, der skulde bøde paa det smertelige Tab af Sønderjylland i 1864, det vil sige paa Tabet af mistet Landomraade. - "Hvad udad tabes, skal indad vindes!" - Disse Ord citeres ifølge Tradition altid af Familien Børgesen i Forbindelse med E.M. Dalgas og Hedesagen.

E.M. Dalgas' Død i 1894 følte som en Landesorg.

I April 1895 tilbød Skjold Børgesen, Bestyrelsen for Det National-Historiske Museum paa Frederiksborg, et Billede af afdøde Oberstløjtnant E.M. Dalgas.

Den 4. Juni 1897, meddeler ovennævnte Bestyrelse: "... at den med sand Fornøielse og oprigtig Tak modtager nævnte værdifulde Gave, Portrættet af den høit fortjente Mand, som Professor Jerndorff saa tro og levende har fremstillet, og som har været udstillet paa Charlottenborg. ..." Se, de Børgesen'ske Familiepapirer.

Portrættet blev malet efter Fotografi af Frederik Børgesen.

"... Blandt de forreste i den række københavnske grosserere, der mod slutningen af Dalgas-perioden blev plantageejere i stor stil,

Frederik Børgesens Fotografi af Oberstløjtnant Enrico Mylius Dalgas taget paa Utoft.

Ved Afsløringen af Mindestenen for Grosserer Skjold C.G.E. Børgesen paa Utoft Plantage 1916. Fra venstre: Fabrikant Valdemar J.A. Børgesen, Fru Claire Børgesen, f. Beck, Fru Magda Børgesen, f. Øllgaard, Dr.phil. Frederik C.E. Børgesen og Billedhugger A. Bundgaard.

var den senere landstingmand Holger Petersen, der fra 1892 ejede Baldersbæk plantage, hvis areal året efter blev udvidet til 825 tdr. land. ... Samme år købte grosserer S. Børgesen den 1000 tdr. land store Utoft plantage i Grindsted og Grene sogne; ca. 100 tdr. var ager og eng og ca. 100 tdr. kærjorder, resten hede. Hedeselskabets assistent, J. Holt, ledede plantningsarbejdet. ..." Se, Fridlev Skrubbeltrang: Det Indvundne Danmark. Udg. af Det Danske Hedeselskab, Gyldendal 1966, p. 290.

Frederik Børgesen skriver, "2/8 1921 i Landbo-Dagbladet, Vestkysten, at hans Fader erhvervede Utoft Plantage tilskyndet af sin Forretningsforbindelse, Grosserer Holger Petersen; endvidere at Hovedparten af Ejendommen bestod af Laust Jensens gamle Gaard, Utoft, og at Resten afkøbtes omkringboende Ejere¹⁾.

Arealet var ganske uopdyrket og havde vist aldrig været under Plov. Kun paa Utoft dyrkede Laust Jensen nogle Marker, der vist daarligt lønnede Arbejdet."

Utoftegaardens Ejere har slaaet Lyng, fremgaar det af Sogneprotokol Nr. 136 for Grindsted i Slavgs Herred, som findes i Landbrugsministeriets Matr. Direktorat. Lyng anvendtes som Tække- og Isoleringmateriale, som Brændsel, Foder for nøjsomme Dyr, Sengeunderlag m.m.

For at give en ringe Forstaaelse af hvad Skjold Børgesen igangsatte paa Utøft, følger nogle korte Uddrag fra: "Utoft Hedeplantage. En floristisk Undersøgelse af et Stykke Hede i Vestjylland." Ved F. Børgesen og C. Jensen, Dansk Botanisk Tidsskrift 1905, Bd. 26 p. 177:

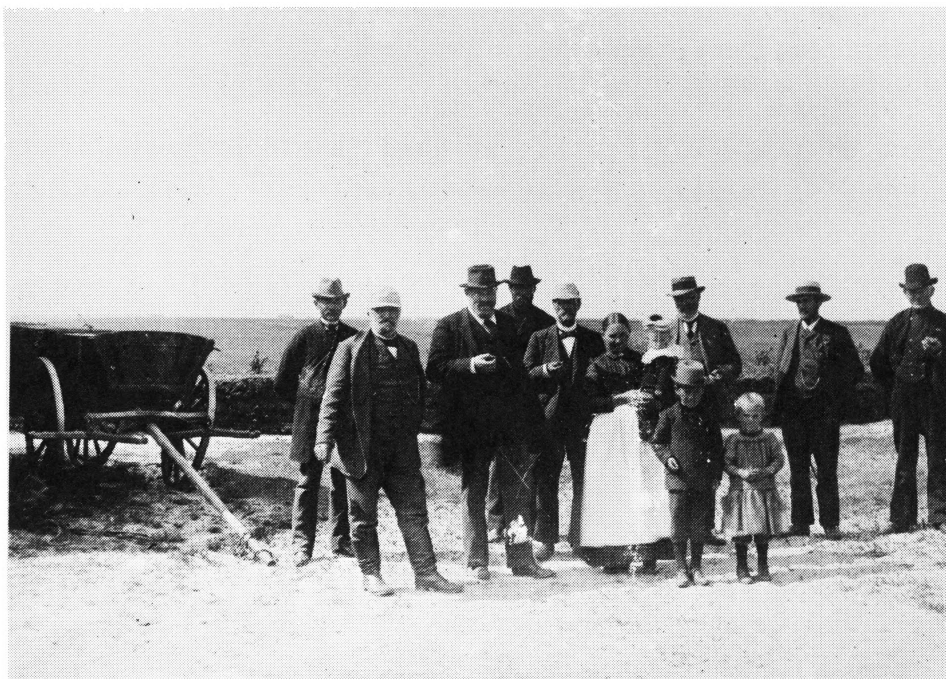
"... Hvis det lykkes i Tidens Løb at faa dette Stykke Land dækket af en Naaleskov? ...

1) Folketællingsliste 1/2 1890 for Utoft, Grindsted Sogn, Slavgs Herred, Ribe Amt omfatter Gaardmand Niels Lauridsens Gaard, Husmand Niels Kristjan Andersens Hus, Snedker Niels Eskildsens Hus og Gaardmand Laust Jensens Gaard. - De tre første oplyser at have Erhvervssted i Beboelseskommunen. Folketællingslisten findes i Rigsarkivet.

Iflg. Skøde af 24/11 1893 har Laust Jensen (70 Aar gammel) og hans Hustru Marie Thuesen (54 Aar gammel) Tørvegravningsret med Færdsel for Livstid i 2 a 2 c. Se, Skøde- og Panteprot. for Grindsted Sogn i Landsarkivet for Nørrejylland. Matr. Nr. 2 a af Utoft se, p. 131.

Fra v. Grosserer Skjold Børgesen, Oberstløjtnant E. Dalgas og Grosserer Holger Petersen udenfor Utoft gamle Gaard. 1893. Se, denne Bog p. 35 nederst.

Ovennævnte tre Personer samt yderst t.v. Køvrider J.C. Sørensen, Høllund-Søgaard, og yderst t.h. en af Planlægningssagens lokale Foregangsmænd, P. Nielsen, Østerbygaard i Houborg udenfor Utoft gamle Gaard. 1893. Se, Fridlev Skrubbeltrang, Det Indvundne Danmark, p. 289 og denne Bog p. 35 nederst.

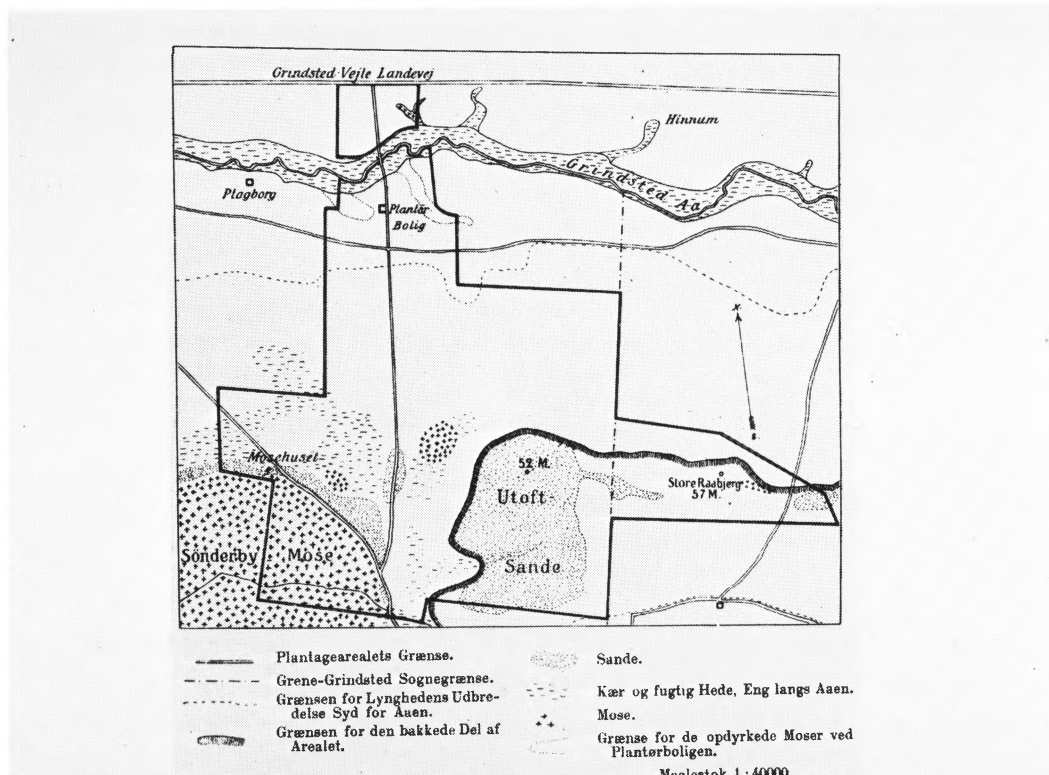
Utoft Plantage ligger dels paa Sønder-Omme Fladen, dels paa Nord-vesthjørnet af Hejnsvig Bakkesø. Størstedelen af den hører til Grindsted Sogn og begrænses mod Nord, paa en smal Strækning, af Vejle-Grindsted Landevej, strækker sig fra denne med tiltagende Bredde et Stykke mod Syd, hvorpaa den breder sig mod Øst hen til Grene-Sogneskel. Herfra sender den en forholdsvis smal Arm ind i Grene-Sogn, omsluttende Store Raabjerg og paa et smalt Stykke grænsende op til Plantagen "Siam". Noget sydligere forlader den Sogneskellet og gaar Syd om Utoft-Sande ud i Sønderby-Mose, af hvilken den afskærer en Trekant paa ca. 60 Tdr. Land, gaar derfra i vestlig og nordlig Retning op til Landevejen. Den nordlige Del af Arealet gennemstrømmes i øst-vestlig Retning af Grindsted-Aa, som paa begge Sider er omgivet af Eng, af hvilken kun den sydlige Del hører til Plantagen. Engen ligger en Del lavere - ca. $1\frac{1}{2}$ til 2 Met. - end det omgivende Land.

Den sydøstlige Del af Arealet hører til Hejnsvig-Bakkeø og er ret bakket. Bakkedragets højeste Dele ligger langs dets Nordrand, som falder temmelig brat af mod Fladen Nord for, men skraaner mere jævnt mod Syd. De højeste Punkter er store Raabjerg (57 Met.) i Øst og en Bakke i Utoft-Sande (52 Met.) i Vest. Det er delvis dækket af Flyvesand, som har formet sig til ret store Klitter med mellemliggende Sten- og Grusflader, især paa den Del, som kaldes Utoft-Sande. ...

Den Del af Arealet, som ligger paa Sønder-Omme-Fladen, bestaar overalt af Glimmersand. Bakkerne er Moræneaflejringer og bestaar, saa vidt det har kunnet undersøges, af smaastenet Sand, som pletvis er dækket af Flyvesand. I den sydlige Del findes en mindre Aflejring af Ler og Mergel; af det sidste findes nu kun Spor tilbage, og det er ikke lykkedes at finde Mergel andet Steds i Plantagen. Af alluviale Dannelser findes, foruden Flyvesandet og Engen langs Aaen, nogle Tørvemoser, hvoraf den til Plantagen hørende Del af Sønderby-Mose er den største. De andre er: En større Mose Sydvest for Utoft-Sande, kaldet Fællesmosen. ... En dyb og smal Mose Øst for Raabjerg, ... en flad ca. $\frac{1}{3}$ Met. dyb Mose tæt op til Indsandene langs Sønderby-Mose og i den nordlige Del, tæt Syd for Aaen, to mindre Moser, en Øst og en Vest for Plantør-boligen, der begge er kultiverede. Endelig ligger i den østlige Udkant af Partiet Nord for Aaen en lille Mose. ...

Plantørboligen paa Utoft Plantage og det saakaldte Lystanlæg.

Rids af Utoft Plantage gengivet fra, F. Børgesen og C. Jensen: Utoft Hede-plantage. En floristisk Undersøgelse af et Stykke Hede i Vestjylland. Særtryk af Bot. Tidsskrift, Bd. 26 p. 177-220. København 1904.

Al er funden enkelte Steder paa Plantagens Omraade, f.Ex. under Mosen Nord for Aaen og især paa Fladen langs Nordranden af Bakke-
draget, desuden pletvis rundt om i Heden. Større Stene findes ikke paa Heden. I Engen ved Aaen ligger ret tykke Stammer af Fyr og i Mosen ved Raabjerg tynde Egestammer. ..."

I Plantørboligen med de trappeformede Gavle benyttede Familien Børgesen under Opholdene paa Utoft Verandaen, en Stue og et Soveværelse i Stueetagen og eventuelt et Soveværelse i Tagetagen, alt beliggende i den østvendte Gavl.

Matr. Nr. 2 a af Utoft, Grindsted Sogn blev under 24/11 1893 tilskødet Skjold Børgesen. Forsikringen er iflg. Brandforsikringsprotokollen for Grindsted Sogn 1872-1940 ændret i 1893 (2. Kvartal), 1894 (2. og 3. Kvartal) og 1896 (2. Kvartal). Medens Ændringerne i 1893 og 1894 vedrører alle Ejendommens Bygninger, vedrører Ændringerne i 1896 kun Stuehus og Veranda. Se, Skrivelse fra Landsarkivet for Nørrejylland af 4/4 1977, J. N. 833/1977. Og da jeg den 16/4 1977 læste Aarstallet 1896 og Navnetrækket S.B. paa den gamle Plantørbolig, tyder alt paa, at den er opført i 1896.

Pånt tog det sig ud med de smaa Fyrretræer, som blev plantet omkring Plantørboligens Have, og som siden blev klippede som Hæk. Haveanlæg i Forbindelse med Familien Børgesen kan næppe undre en, eller blev "det saakaldte Lystanlæg" ved Utoft Plantørbolig maa-
ske anlagt for at følge E.M. Dalgas' Opfordring til at anlægge Haver i vindhærgede Egne? Betegnelsen "Lystanlæg" se, F. Børgesen og C. Jensen, Utoft Hedeplantage. En floristisk Undersøgelse af et Stykke Hede i Vestjylland. Botanisk Tidsskrift 1905, Bd. 26 p. 198, og Fridlev Skrubbeltang, Det Indvundne Danmark, p. 291.

Maden, der altid var dejlig Bagværket ikke at forglemme, fik Familien Børgesen under Opholdene paa Utoft Plantage fra Plantørens Køkken. - Utoft Plantage omtales ogsaa i Skjold Børgesens Breve af, 20/7 1894 p. 145. 11/6 1898 p. 171 og 20/9 1901 p. 173.

Efter Skjold Børgesens Død i 1905 overtog hans tre Børn i Forening Utoft Plantage med Frederik Børgesen som Administrator.

Til Minde om deres Far rejste Agnes, Frederik og Valdemar Børgesen i 1916 paa Utoft Plantage nær Plantørboligen en Sten hugget

af J. Bundgaard. For paa ingen Maade at skæmme Reliefportrættet af Skjold Børgesen, der staar i den graa Granit, læser man paa Stenens Bagside:

1892 grundlagde Skjold Børgesen Utoft Plantage.

"Grindsted, 29/7 1921. BRAND I UTOFT PLANTAGE.

1500 Tdr. Land Plantage og de tilhørende Ejendomme truet. ...

Branden er foraarsaget af en Gnist fra Troldhedetoget. ... Plantagen og Lystejendommen tilhører Grosserer S. Børgesen, København, men Driften er underlagt Hedeselskabet. - Der gøres alt for at redde Plantagen, og der er i den Anledning udkommanderet en stor Arbejderstyrke. ...

Grindsted, 29/7 1921, senere. Branden i Utoft Plantage opdagedes først fra Rishøj Mosebrug, der sendte alt disponibelt Mandskab til Hjælp. Den haarde Vestenvind bærer Ilden ind over Plantagen, og Plantørgaarden, der ligger midt i Plantagen, er stærkt truet. Alle Egnens Brandfogeder er alarmerede.

Grindsted, 29/7 1921, senere. Det ser ud, som om Ilden kan begrænses. ... Det mest faretruende Punkt var mod Syd, hvor der af det udkommanderede Mandskab fra Grindsted blev gjort et vældigt Arbejde for at dæmme op for Ilden. Havde den faaet fat her, var hele det store Areal gaaet op i Luer. ...

Grindsted, 30/7 1921. ... Branden i Utoft Plantage har ikke bredt sig videre. Der staar Vagt ved Brandstedet, hvor Ilden endnu ulmer i Jordbunden. ... Man mener at kunne fastslaa, at der er brændt 30-40 Tdr. Land Plantage samt 100 Rm. Træ. Værdien af det brændte Stykke Plantage beløber sig til flere tusinde Kroner, og den brændte Træstabel koster alene 900 Kr. ...

Ejeren blev igaar telegrafisk underrettet om Branden og ankommer idag til Utoft." Se i øvrigt Landbo-Dagbladet, Vestkysten.

"Grindsted, 2/8 1921. I Anledning af Artiklen vedrørende Branden i Utoft Plantage tillader jeg mig at bede om Plads for følgende:

Ejendommens Areal, som kun er ca. 1000 Tdr. Land, indkøbtes af patriotiske Grunde af min Fader, Fabrikant S. Børgesen. Det ejes nu af mine Søsken, Fabrikant V. Børgesen og Frøken Agnes Børgesen samt undertegnede.

Kun halvdelen af Arealet er beplantet. Resten bestaar af Mosegaarden, der er forpagtet af Sognefoged A. Præstegaard, og af et kuperet Lyngareal, der agtes fredet. ...

I den østlige Ende af Ejendommen ligger de meget smukke (og derfor fredede) lyngklædte Raabjerg Bakker. ...

Ved Anvendelse af meget Arbejde er det lykkedes at faa en forholdsvis lovende Skov frem her. Og naar man, som jeg, fra ung af har kunnet følge den Kamp, her har staaet mellem Lyngen og Skoven og set, hvor mange Vanskeligheder, der har været at overvinde, for at faa denne frem, kan man naturligvis ikke andet end faa Kærlighed til denne Plet Jord, selv om jeg finder, at Betegnelsen "Lystejendom" ikke er paa sin Plads.

Da vi for ca. 30 Aar siden kom herud, var Grindsted en fredelig, lille By langt fra den "civiliserede" Verden. Seks Timer tog det at køre herud med en Vogn fra Vejle. Nu gennemkrydses Egnen af Jernbaner; Plantagen er blevet gennemskåret af to¹⁾. Især Troldhedebanen lemlæstede Arealet meget, og hvad værre er, gjorde Plantagens Fremtid usikker, navnlig efter at man i de senere Aar har benyttet Tørvefyring, uagtet Brandbælterne kun er beregnede paa Kul og burde være mindst dobbelt saa brede. 3 Gange i de senere Aar har Banen tændt Ild. At Plantagen slap saa godt fra de to første skyldtes, at Vinden var østlig, og den hurtige og resolute Hjælp fra Omegnens Folk. Denne Gang, hvor Vinden var sydvestlig, var Sagen langt alvorligere, og kun den overordentlig hurtige Tilstedekommen og energiske Kamp mod Ilden fra Beboernes Side, og endelig at Brandbæltet i Plantagen holdt, skyldes det, at Plantagen blev reddet. Var Ilden sprunget over Brandbæltet,

1) Jernbanen Vandel-Grindsted bygget iflg. Lov af 27/5 1908 og Eneretsbevilling af 9/9 1912, aabnet for Drift 21/5 1914. Se, Trap, Danmark, 4de Udg., B. 7, p. 455. 1926. Denne Jernbane gennemskar Utoft Plantage mellem Grindsted-Vejle Landevej og Grindsted Aa, hvor Banen løb parallelt med Grindsted-Vejle Landevej.

Jernbanen Troldhede-Kolding-Vejen bygget iflg. Lov af 27/5 1908 og Eneretsbevilling af 11/6 1913, aabnet for Drift 25/8 1917. Se, Trap, Danmark, 4de Udg. B. 7, p. 512. 1926. Denne Jernbane gennemskar Utoft Plantage omtrent parallelt med Vejen til Mosehuset og midt imellem de to mindre Moser. Jvf. Rids af Utoft Plantage.

Om ovennævnte Jernbaner se ogsaa, Geodætisk Instituts Generalstabskort II, København 1930.

havde den ikke mere kunnet stoppes, og den ældste Del af Plantagen var da gaaet op i Flammer. - Langs Brandbæltet bredte Ilden sig imidlertid med rivende Fart og brændte en Flænge i Plantagen i en Dybde af ca. 1000 Alen og ca. 300 Alen bred. Naar man ser det brændte Stykke, maa man i høj Grad beundre, at det er lykkedes at stoppe Ilden.

Ildspaesættelsen skyldes som sagt Troldhedebanen. Ved et lykkeligt Træf pløjede Plantørens Søn, Johannes Schmidt, lige i Nærheden og opdagede Ilden et Øjeblik efter at Toget var passeret, og kunde da hurtigt ile hjem til Plantørgaarden efter Assistance. ...

Der hvor Antændelsen fandt Sted, er der tæt Græsvegetation. Jeg var derude igaar og saa det samme Tog, som Dagen forud havde forårsaget Ildebranden. Netop som det nærmede sig Plantagen, blev der fyret ret kraftigt op. Tilstedeværende Banefolk, som jeg gjorde opmærksomme paa det uforsvarlige heri, forklarede mig, at det var nødvendigt paa Grund af den stærke Stigning, der er her.

Som en Trusel mod Plantagen er Banen der altsaa, og bliver der ikke nu foretaget kraftige Modforanstaltninger til Afværgelse af Faren, vil Plantagen en skønne Dag uvægerlig gaa op i Flammer.

Snart en Menneskealder har det taget at faa den saa vidt, som den nu er; at begynde forfra, er vist mere end man kan paatage sig.

Til Slut hjertelig Tak til alle, der saa resolut og behjertet har hjulpet til at samle ind, og specielt til Entreprenør Peter Jensen Fugdal, som saa hurtigt kom til Stede med sit Mandskab. F. Børgesen, Dr.phil." Se, Landbo-Dagbladet, Vestkysten.

Da Familien Børgesen paa Grund af økonomiske Vanskeligheder maatte afhænde Utoft Plantage ved Skøde af 18. September 1929, blev Skødets Punkt 7 og Punkt 8 tinglyst som servitutstiftende og at notere som saadanne paa den solgte Ejendoms samtlige Matr. Nr. De lyder som følger:

"7. Med Hensyn til det paa Ejendommen værende Monument bestemmes følgende:

1/2 Hektar med Monument som Midtpunkt skal altid være fredet, vedligeholdt og beplantet. Det paahviler Køberne eller den til

enhver Tid værende Ejer at sørge herfor. Sælgerne har hver for sig for hvers Levetid Paataleret. Derefter overgaar Paataleretten til Sogneraadet. Sælgerne har Ret til med Sogneraadet at træffe Aftale om Tilsyn med Overholdelsen af nærværende Bestemmelse, og den til enhver Tid værende Ejer er pligtig at efterkomme Sogneraadets Paabud til Overholdelse af Bestemmelsen.

Det bemærkes, at Monumentets Omgivelser, Stenhøjen etc. er i plantagemæssig Stand, og at Køberne ikke vil paatage sig nogen Forpligtelse til at bringe det i Stand efter Anvisning, der kan medføre nogen væsentlig Bekostning. Men Køberne er villige til at vedligeholde Omgivelserne i den Stand, hvori de for Øjeblikket findes eller den Stand, hvori Sælgerne for egen Regning vil bringe den.

8. Den solgte Ejendom er benævnt, Utoft Plantage, hvilket er det gamle af Beboerne paa Ejendommen brugte Navn og det Navn, som Plantagens Grundlægger, Grosserer Skjold Børgesen, valgte. Det maa ingensinde forandres og skal stedse bevares. Sælgerne har hver for sig for hvers Levetid Paataleret, derefter overgaar Paataleretten til Sogneraadet."

Afskrifterne af Servitutbestemmelserne er modtaget fra Retten i Grindsted.

15. ANTONETTE OG SKJOLD BØRGESENS BREVE FRA 1893-94.

Agnes Børgesen har gennemgaaet en Operation og er ledsaget af Frøken Ottilia Jespersen, en Kusine til Professorinde J.M. Warming, paa Rekreation i Meran. Frøken Jespersen var Datter af Sognepræst Thomas Andreas Jespersen, 1816-71; hun holdt i mange Aar Privatskole i sin Ejendom "Villa Wycliff" paa J.L. Tvedesvej 17 i Helsingør. Oplysningerne om Frøken Jespersens Slægt og Data er meddelt mig af Dr.phil. Signe Prytz.

Frederik Børgesen aftjente nogle af de sidste Maaneder af sin Værnepligt i Helsingør boende paa Jernbanehotellet i Havnegade. Dette Hotel foruden adskillige andre Bygninger laa paa den nuværende Havneplads foran Strandgade.

Valdemar Børgesen var blevet forlovet med Gerda Seehusen og byggede Hus af anseelig Størrelse paa Christiansvej 13, nu Hellerupgaardsvej 13, Hellerup.

Oberst, Kommandant over Kronborg Fæstning N.C. Esmann og Adelheid Esmann, f. Weber var optagede af Datteren Aastas forestaaende Bryllup med Premierløjtnant C.F. Weis Ernst og Sønnen, Journalist og Forfatter Gustav Esmanns Skribentvirksomhed. Gustav Esmanns nye Drama "Magdalene" opførtes paa Kasino. Se, Axel Breidahl og Axel Kjerulf: Københavnerliv gennem et halvt Aarhundrede. 1883-1912, den 12/1 1893 p. 250, og denne Bog p. 73.

Skjold Børgesen til Frederik Børgesen: "Kjøbenhavn, 12. Jan. 1893. ... Saavel Din kjære Moder som jeg længes efter at høre, hvorledes Du har det; muligvis er der kommet Brev hjemme, da jeg gik til Byen lidt før Klokken 12. - Kufferten blev lovet afsendt med Toget igaar Eftermiddags. Jeg begriber jo ikke, hvorfor Otto ikke kom efter den, men Valdemar har vel forklaret Dig det, da han skrev.

Esmanns var i Byen igaar for at se Gustavs Stykke, og Tante Adelheid lovede Valdemar, at hun nok skulde pleie Dig, og at Du var velkommen saa ofte, Du havde Lyst dertil. ..."

Frederik Børgesen til Antonette Børgesen: "Helsingør, 2/3 1893. ... I dette Øjeblik kom det første Skib ind i Havnen efter den lange Isspærring. Det var Bjergningsdamperen "Kattegat", som for to Dage siden gik fra Kjøbenhavn. Helsingoranerne ere just ikke glade derover, de havde jo haft stor Fordel af, at alle Skibene kom her ind.

Om Esmanns Selskab antager jeg, at Moder alt har hørt tilstrækkeligt af Onkel Emil; jeg vil kun tilføje, at de vare ganske overordentlig venlige, og Tante Adelheid sagde, at hun gjerne vilde se Moder hernede en Dag. Det kunde blive meget morsomt. De glædede sig særdeles meget over, at Agnes var kommen godt afsted, og at Overfarten over Store Bælt var gaaet godt.

Det er rart, at det er bleven rigtig Tøvejr, saa faar Isen sig nok et ordentligt Smæk, saa Fader maaske endog kan komme over med Færgen.

Igaar var jeg til Aften hos Rohmanns; det er overordentlig elskværdige Folk.

Paa Lørdag tager jeg vist varmt Bad strax paa Kommunehospitalet, saa jeg kommer først lidt senere hjem. Bed Valdemar, om Otto maa være ved Toget 10 Minutter før seks og tage noget Tøj for mig. - Jeg haaber, at min lille, kjære Moder ikke savner de bortrejste alt for meget. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen: "6/3 1893. ... Frederik reiste i Morges Klokken 7½, og kommer nu her til Byen paa Fredag, han glædede sig ikke meget dertil, da han fandt, der var storartet i Helsingør. Fra sine Vinduer saa han Is skrue til store Bjerge, det var vidunderligt, sagde han.

Idag, da Valdemar gik igennem Møntergade, løb en Kone med en Mælkespand lige paa ham og spildte Indholdet over ham. En Politibetjent hjalp ham med at vadske det af med Lommetørklædet. Konen fik en Advarsel.

8/3 1893. ... Til Morgen har jeg faaet Regning fra Børre, og jeg fandt ikke, det var dyrt for Kjolerne.

Hvis Fader endnu er hos Dig, hvad jeg inderligt ønsker, saa kys ham fra mig og sig, at han godt kan blive noget hos Dig endnu, men

er han reist den Springfyr, saa har jeg skrevet et lille, bitte Brev, der venter paa ham i Berlin. ...

9/3 1893. ... Din tyske Læge har skrevet til Doktor Hassing angaaende Din Sygdom, og han siger, at det er hans fulde Overbevisning, at han snart skal sende ærede Kollegas liebe Patientin ganske rask hjem.

Jeg kan ikke sige Dig, hvor glad jeg er for, at Du sympathiserer saa godt med Frøken Jespersen.

Fra Adelheid skal jeg hilse Dig, hun kom Klokken 4 i straalende Humeur. Clara spurgte hende, hvilke Meubler Asta skulde have, men fik ikke noget at vide. De havde efter Admiralen kjøbt et umaadeligt elegant Spisestel til 24, som havde kostet 1000 Kr; de fik det for 300 Kr., de var henrykte. Det er Flora Danica med Engle paa Laaget. - Asta skulde have Silke- og Batistes Chemiser og ægte Kniplinger paa Lagner og Pudevaar, hæklet var simpelt!

Gjedser-Warnemünde er nu farbar hver Dag, saa Fader tager den Vej. Det blæser idag, saa den kjære Fader bliver vippet, men det holder han jo af. Jeg skal ud at hente ham i Aften.

Tiden gaar godt for mig, da jeg hver Dag syr paa Maskine. - Fra Frederik havde jeg Brev, at han ikke kommer hjem, da han straks skal møde paa Kasernen. ..."

Skjold Børgesen til Agnes Børgesen: "11/3 1893. ... Naar Du nu hører, at jeg sidder ved min Pult inde i Pilestræde og skriver, vil Du vide, at min Reise hjem er gaaet godt, kun kom vi halvanden Time for sent til Kjøbenhavn i Aftes paa Grund af en stormfuld Overfart fra Warnemünde, Sidevind men ingen Is.

Det var et storartet Syn, jeg nød fra øverste Dæk, hvor jeg stod i Læ af den lille Kahyt og holdt mig fast med begge Hænder. Bølgerne dansede mellem hverandre og skummede og slog mod Siden af Skibet, og op over, saa Sprøitet blev høiere end Skorstenene; saa dykkede vi ned, og saa stak vi Næsen i Veiret og rystede Vandet af os.

En ung Tydsker raabte, da vi gik ud af Havnen: "Das ist wunderbar, herrlich, schön!" Jeg tænkte, ja, vent Du bare lidt, saa finder Du det nok herrlich, vi vare heller ikke komne ret langt,

før han var ligbleg, fuldstændig ulykkelig og betroede mig: "Ich bin tot, ich halte es nicht aus!" Alle Pengene for den gode Frokost i Spisevognen, og hvad han ellers havde nydt, vare fuldstændig spildte.

Der var to Damer, en Comtesse fra Vallø og hendes Jomfru inde i den reserverede Kahyt. Comtessen havde ringet et Par Gange paa Kahytsjomfruen og haft adskillige Conferencer med hende. Pludselig raabte Comtessen, om ikke jeg og Købmand Neckelmann, som stod sammen med mig, kunde hjælpe hendes unge Pige, hun maatte ud og have frisk Luft. Ved forenede Anstregelser fik vi den unge Pige ud og anbragt paa en Stol, hun fik min Hue paa, og lidt efter lidt kom hun sig. ...

15/3 1893. ... Igaar afsendte jeg en lille Kasse til Dig. Hvis Du en Gang sender Kassen hjem, og der er Plads, vilde jeg gjerne have nogle ægte Kastanier, 1/4 eller 1/2 Kilo, som jeg vilde forsøge at lægge i Hellebæk. Jeg har haft en Del at bestille, saa jeg har endnu ikke været derude; men i Morgen haaber jeg at komme af Sted tillige med Onkel Emil. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen: Uden Dato. "... Veiret var straalende deiligt, saa Klokken 11½ tog jeg Sporvognen til Kongens Nytorv og gik op til Fader, vi fulgtes ad til Industriforeningen for at se (Projektet til) Frihavnen, det var meget interessant og bliver jo overordentlig storartet, nu skal det sendes til Amerika til Udstillingen.

16/3 1893. ... Igaar var den kongelige Lakai inde at invitere Onkel Emil til The hos Deres kongelige Højheder, der skal være stort Aftenselskab med Dans, der er udstedt 600 Indbydelser.

Jeg har meget at bestille, at alt kan være i Orden til Hellebæk. ...

22/3 1893. ... Forleden kunde jeg ikke begribe, hvor Frederik blev af, Fader og Valdemar kom, og vi begyndte at spise, alle lige forundrede. Saa kom Frederik styrtende; det første han sagde var: "Jeg er saa sulten." Saa fortalte han, at det var hans Tur til at gjøre rent og vadske Gulv; han havde ikke kunnet finde Gulvspanden, men fandt den til sidst paa en Stue, hvor han efter Afbenyttelsen igjen satte den. Da Sergeanten saa Stuen ef-

ter, fik han Ros for den, men hvor var Gulvspanden? Den var paa Stuen, hvor han havde taget den. Det var forkert, og saa fik han Stuevagt til Klokken 5. Frederik var meget fornærmet og fandt dem fjollede. Vi andre morede os grundigt.

Nu kom Frederik, godt han ikke ved, jeg har skrevet om Gulvspanden.

Brevet kom ikke af Sted idag. Meningen var, at Valdemar skulde have haft det med, naar han gik til Gerda, men han havde telefoneret, om hun vilde komme her, da han vilde til Hellerup. Jeg tog med dem til Hellerup og var forbavset over, at de allerede vare begyndt paa Grunden. - Gerda hoppede rundt og fortalte, hvor alt skulde være, og hun bad mig hilse Dig saa mange Gange, hun er saa glad for Huset og er en sød lille En. ...

24/3 1893. ... Det er forskrækkeligt med al den Ildløs, vi har. I Onsdags Aftes var det galt i "Kjæden", og Onkel Emil siger, det er meget ødelagt, saa der bliver ikke Optagelser eller Møder i længere Tid. - Kronprinsen og hans Adjudant havde været til Stede. Det er meget moderne blandt de Kongelige at gaa til Ildebrand.

29/3 1893. ... Allerførst en rigtig glad og lykkelig Paaske.

Jeg var i Formiddags i Byen og bagefter oppe hos Frederik. Han spurgte mig, om jeg ikke vilde med til Hellebæk i Paasken, da Veiret var saa deiligt? - Nu har jeg til hans store Glæde bestemt, at vi tager derud Torsdag og Fredag og har sat Jomfruen ordentlig i Aktivitet med at lave Mad og Kage, som vi skal have med. - Du maa ikke være urolig, hvis Du ikke faar Brev, jeg tror ikke, jeg kan komme til at skrive derude, da jeg faar travlt med at besørge tre sultne Herrer, Valdemar tager maaske med. Fire Mennesker er jo ikke saa lidt at sørge for med baade Mad og Senge, men naar Veiret blot bliver godt, kan det jo blive ganske morsomt.

I Mandags var Marie Weber her og inviterede os til Middag første Paaskedag.

Nu kom Frederik syngende hjem, han er saa glad for, at Moder tager med til Hellebæk, men lidt betænkelig over, hvordan vi skulde faa Mad. Da jeg fortalte ham, at jeg havde Æg, Skinke, Kote-

letter, Aal, Ost og to Kager med, blev han beroliget og lovede at lave Kaffe og rede sin Seng. ...

6/4 1893. ... Idag er der stor Fest i "Kjæden" i Anledning af, at det er halvtres Aar siden, Kommandør Hagen blev optaget. Onkel Emil kjørte Klokken tolv i stiv Stads til Baron Bille Brahe og skulde med Baronen kjøre til Kommandøren for at komplimentere ham. - De venter, at Kronprinsen kommer i Aften.

10/4 1893. ... Laura bad mig sige, at ingen af dem var saa raske, at de kunde skrive til Dig, og at Du ikke maatte skrive til andre end til Fader og Moder.

Fader har haft en Søndag rigtig efter sin Smag, først var han i Kirke, og saa puslede han i Drivhuset, men hvert Øjeblik var han heroppe for at se til mig og spurgte, om jeg ikke vilde ud at spadsere, men da jeg satte Perler paa min lille Fløjlskaabe, havde jeg ikke Lyst, vist til den kjære Faders indvendige Glæde. ..."

Skjold Børgesen til Agnes Børgesen: "12/4 1893. ... Cyclamen voxer vist vildt over alt i Alperne, men da de først blomstrer senere, ere de jo ikke gode at finde. Maaske kommer Frederik ned og henter Dig, og saa kan han selv søge efter dem.

Vi have nu saa mange Ting at plante og ordne, at det næsten ikke er til at overkomme i den Tid, vi have tilovers. - Den 14. Mai bliver Frederik permitteret, saa faar han for Alvor travlt.

Gerda var hjemme hos os i Aftes. Hun havde været til Sangprøve i Skt. Pauls Kirke og kom derfor først Klokken 8.

I Morgen tager Frederik og jeg til Hellebæk. Jeg er kjed af, at lade Din Moder blive alene hjemme en Søndag, men hun har ikke Lyst til Touren. ..."

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen: "16/4 1893. ... Jeg har kjøbt en Present til min egen Agnes, som jeg nok tror, Du bliver glad for, det er Magen til Onkel Emils franske Meubel, som vi to saa ofte har beundret. Det skal Du have, fordi Du ikke kommer med til Astas Bryllup.

Asta skal have hvidt Atlask. - Brylluppet skal være den 29. April Klokken tre i Kronborg Kirke med efterfølgende Middag i Hjemmet. - Brudeparret rejser om Aftenen til Paris. ...

19/4 1893. ... Vi har idag kjøbt en meget smuk og elegant Sølvbrødbakke til Asta, den kostede seksoghalvfems Kroner.

Blot Brylluppet var overstaaet, det bliver et farligt Postyr. Vi har tænkt at rejse til Hellebæk Fredag Eftermiddag, jeg tager Jomfruen med for ikke at have saa megen Ulejlighed. - Jeg skal have min Sølvbryllupskjole paa og var inde at prøve en ny Kappe, den bliver af Tyl med ganske let cremefarvede Fjer. Vi lægger naturligvis Sorgen den Dag.

Valdemars Hus er begyndt at reise sig, Du kan tro, det bliver smukt, og han faar Varmeledning over det hele.

Jeg har bestilt 30 Potter Mælk til Chokolade i Morgen¹⁾, naar blot den var i Halsen paa dem inde i Pilestræde.

I Morgen til Middag kommer Webers, Sørensens, Schousboes og naturligvis mine Søsken. Adelheid skrev, at det gjorde dem ondt, at de ikke kunde komme, men som rimeligt er, har hun jo meget at tage Vare paa for Tiden.

Vi skal have: Kørvelsuppe med forlorne Æg, Skaller med Lax i Mayonnaise, Ryper med brunede Kartoffler og Salat samt Stikkelsbær- og Rababer Compot, Brød, Ost og Radiser, og Iskage. - Jomfruen laver alt. ...

22/4 1893. ... Hvad siger Du min søde Agnes til at reise til Norditalien med Frøken Jespersen? Jeg vil helst have, at Du bliver i Udlandet, til her bliver varmt, alle de pludselige Overgange ere ikke sunde, og Hellebæk er jo koldt ved Søen. Jeg har tænkt Dig hjem i mine aabne Arme saadan midt i Juni.

Laura og Clara ere stærkt anstrengte af at prøve Kjoler. Laura faar en sort Fløils og Clara en deilig graa Brokades Silkekjole. De prøver hver Dag, og der skal nok en Slags Krinoline i Kjolerne ikke Uhrfjedre, men stærkt afstivede bliver de.

Emil og Tanterne giver Asta en Sukkerskaal af samme Form som de gamle Kobberspande og en Strøske. - De har tillige med Webers leiet fire Værelser i Helsingør og overnatter der.

¹⁾ Den 20. April, paa Skjold Børgesens Fødselsdag, blev alle hans Medarbejdere trakteret med varm Chokolade, som blev bragt ind fra hans Hjem paa Østerbrogade Nr. 24.

Adelheid skal have alt mit Sølv-tøi bestaaende af Skeer i alle Former, Gafler, Rande og 36 hvidskaftede Knive. Det bliver en tung Byrde for Fader og Frederik paa Jernbanen i Morgen. Oppasseren kommer og henter det i Helsingør. ...

1/5 1893. ... I mit med Blyant skrevne Brev hørte Du om, at Asta saa godt ud, og hvorledes Kirken var pyntet. - Siden lykønskede vi de Nygifte og saa paa Gaverne, som dog ikke var saa storartede, som jeg havde ventet. - Saa spillede Orkesteret Riberhus March. Først til Bords gik Brudeparret saa Esmann og jeg, Adelheid og Fætterten Ernst og alle de andre. - Seks Soldater med hvide Handsker, to civile Opvartere og Kirsten besørgede Opvartningen. - Ved Entréstegen udbragte Esmann de Nygiftes Skaal, han var saa bevæget, at han næsten ikke kunde tale, og jeg saa ogsaa Asta tørre Øinene, som glædede mig. - Jeg hørte Esmann bag Aastas Ryg sige til Ernst: "Vær god imod hende!" og Ernst smilende og fornøjet svare: "Ja, jeg skal nok tage hende paa en fornuftig Maade." - Asta tog en Myrtegren af sin Bouquet, som jeg herved sender Dig. - Efter Bordet blev der danset til et Kvarter før ni. Saa hjalp nogle af Damerne Bruden med Omklædningen i Aastas Stue og Herrerne Brudgommen i Forældrenes Soveværelse. - Asta kom ind og sagde Farvel til sin Moder, aldeles som om hun vilde ud at gaa en Tur og rakte os nærmeste Kinden. - Flere af Selskabet var nede at raabe Hurra, da Brudeparret reiste, blandt dem Fader. - Den unge Frue Ernst tog Soldatens Kappe paa, Fader sagde, hun skabte sig voldsomt. Esmanns gamle Adjutant snurrede hende rundt i Skilderhuset.

Frederik og Johan Weber skulde jo have moret sig sammen, men mærkeligt nok blev Johan ogsaa forkjølet og maatte sende Afbud.

Det er rart Frederiks stærke Forkjølelse først kom nu, ellers havde jeg ikke faaet Lov til at beholde ham hjemme. - Men idag er jo lste Maj, og han er fri for at være Soldat, ja tænk lille, kjære Agnes, han er helt fri, da Generalen ikke fandt, han regnede hurtigt og godt nok, er han helt kasseret og fri Mand for Resten af Livet. Han og vi ere henrykte derover.

Frederik er rasende over at skulle ligge i Sengen i det gode Plan-tevej, vi har haft Regn i to Dage. Jeg sidder oppe hos ham og skriver.

Nu var her en Student Bech, der prøvede og købte Frederiks Soldatertøi og gik med det. Han sagde: "Frederik kunde rigtignok være glad, saa heldigt han var sluppet!" ...

28/5 1893. ... Lige hjemkommen fra Kirke griber jeg Pennen for at skrive til mine elskede Børn, som jeg haaber allerede i flere Dage har været sammen. Fader og jeg havde gjerne moret os over at se Eders Glæde ved det første Møde.

Og hvor Du og Frøken Jespersen har været dristige, Gudskelov I ere slupne godt fra Venedig, jeg havde været bange, hvis jeg havde vidst min Skat omringet af alle de italienske Tiggere.

Fader kom hjem i Aftes ved halvti Tiden aldeles opfyldt af Hellebæks Deilighed og glad over, at hele Flyttelæsset var kommet godt derned. Paa Torsdag har vi bestemt at tage derud, saa jeg har travlt med at gjemme alt for Sommeren. ..."

1. Juli 1893 overtog Emil Th. Berg "Strandstuen", Nordre Strandvej 98, Hellebæk, fra hvilket Tidspunkt han og hans to Søstre altsaa ogsaa fik Sommerbolig i Hellebæk. - Agnes Børgesen er igen paa et lille Besøg i Gislew Præstegaard.

Antonette Børgesen til Agnes Børgesen: "Hellebæk, 1893. ... I Morges toge Fader og Frederik til Kjøbenhavn, men Frederik kommer igien i Aften, og jeg skal ind at hente ham i Helsingør, som, Du ved, morer mig saa meget.

Idag kommer Webers, og vi er bedt til Tanterne paa Søndag.

I Aftes stod Fader, Frederik og jeg og saa paa Stjernesked, der var flere, Himmelen var saa deilig!

Gaa endelig ikke ud paa Marken, hvor der er Tyre, og staa ikke paa Vogn uden Kusk! ...

Hellebæk, 1893. ... Fra Webers har jeg mange Hilsener, de var kommet med Skibet Klokken 1, og havde allerede om Eftermiddagen været en lang Tur til Bobakke og Fuglesangsskov.

Medens jeg var inde i Helsingør, var der Bud fra Onkel Emil og Tanterne, om Frederik og jeg vilde med paa Kjøretur til Esrum. Jeg var ikke saa glad for det, Du ved, jeg elsker at hente Fader, men jeg skal jo med, om jeg vil eller ei.

Jeg skal lidt ned og se paa Frederiks Planter, han kalder paa mig. ..."

Fra 1894 er der kun bevaret et Brev, og det er fra Skjold Børge-
sen.

Skjold Børgeesen til Frederik Børgeesen: "20/7 1894. ... Dit Brev af 14. ds. med Dampskib kom først til Hellebæk den 18de efter at have gjort en lille Afstikker til Fredensborg. - Det gjorde godt at se, at Du havde det godt.

Idag er der kommen en Pakke Planter, som jeg har sat i to smaa Kasser og vandet, da Elbinger var gaaet, da de kom. (Elbinger var Gartner paa Østerbrogade Nr. 24).

Mit første Brev til Solefteå, har Du vist ikke faaet. Agnes skrev i Tirsdags til Åre og jeg til Trondhjem.

Din kjære Moder og Agnes have det omtrent som sædvanligt, en Dag lidt bedre en Dag lidt daarligere, men jeg synes dog, at Humeuret er lidt bedre.

Paa "Utoft" er Laden reist og venter paa Tækkemanden. Maleren var endnu ikke kommen den 16de.

Petroleumsbaadene løbe nu med Stank og Spektakkel.

Tanterne og Onkel Emil have det godt, vi besøgte dem Onsdag Aften.

21/7 1894. Jeg skrev saa længe, jeg kunde se i Aftes, saa tændte jeg Lys og læste lidt i Avisen, men fandt intet af Interesse.

Haaber, at Du maa have godt Udbytte af Din Tour. Med mange kjærlige Hilsener fra os alle er jeg Din hengivne Fader. ... Vil Du bringe Hr. Apotheker Jensen en Hilsen."

Dette Brev var sendt Poste restante Trondhjem, men er stemplet Retur. - Sandsynligvis er Frederik Børgeesen pludseligt blevet kaldt hjem.

Antonette Marie Børgeesen, født Berg, døde paa "Børgehus" i Hellebæk om Aftenen den 9. August 1894.

16. FREDERIK BØRGESENS BREVE FRA FÆRØERNE 1895 OG 98.

I Forsommeren 1895 rejste Frøken Magdalene Øllgaard i Følge med Fru Sorenskriver Andersen til Færøerne for at besøge sin Søster Fru Apoteker M.A. Finsen i Thorshavn.

Magdalene Øllgaard havde introduceret af sin Veninde Frøken Inger Bugge den forudgaaende Vinter deltaget i Agnes Børgesens kunsthistoriske Aftener i Hjemmet paa Østerbrogade Nr. 24 og kendte altsaa Familien Børgesen. Hun blev derfor noget forbavset, da hun paa Afrejsedagen nede paa Kajen opdagede Grosserer Børgesen og Datter blandt de Afskedstagende. -

Frederik Børgesen havde været i Tyskland for at ledsage sin Søster og dennes Veninde, Frau Bertha Lafrenz, f. Grubbe, da han efter mundtlig Overlevering i vor Familie fik telegrafisk Anmodning fra København, om han snarest muligt kunde tage til Færøerne for at undersøge Øernes Algevegetation. Han forlod straks de to Damer og ilede hjem for at træffe Forberedelser til en hurtig Afrejse og kom af Sted til Thorshavn med samme Skib som Frøken Øllgaard og Fru Sorenskriver Andersen.

Om Frederik Børgesens Rejse til Færøerne meddeler Botanisk Tidsskrift 1895-96, Bd. 20 p. IX, følgende:

"Cand.mag. F. Børgesen har i Sommeren 1895 foretaget en Rejse til Færøerne for at gjøre Indsamlinger af Havalger. Omtrent samtidig har en yngre svensk Botaniker G. Simmons berejst Færøerne i samme Øjemed. Til næste Aar kommer forhaabentlig en mere omfattende botanisk Undersøgelse i Gang."

Frederik Børgesen skriver til Skjold og Agnes Børgesen:

"Thorshavn, 3/7 1895. ... Da Tiden for "Thyras" Ankomst snart maa nærme sig, og da jeg trods min Opfordring til Eder om at komme herop nok tænker, at I betænker Eder, vil jeg begynde paa et Brev.

Her er aldeles storartet, naar Vejret fraregnes, som rigtignok er lidt lunefuldt. - Alle Mennesker er yderst elskværdige, jeg har endnu kun spist fire Gange til Middag hjemme.

Nu vil jeg først præsentere Eder for en Del af Selskabet heroppe, som I ser paa medfølgende Fotografi taget i Sorenskriver Andersens Have efter en bedre Middag:

Først kommer Sorenskriverens to Piger, saa som Nr. 1., Overlærer Bergh, engelsk Konsul og Medlem af Botanisk Forening, en Hædersmand og meget gemytlig, mere om ham senere. Nr. 2., Fru Bergh, meget elskværdig men i Modsætning til Manden stille og besindig. Nr. 3., Frøken Øllgaard, godt Fotografi og bekjendt. Nr. 4., Fru Sorenskriver Andersen, meget elskværdig og min Rejsefælle paa "Laura". Nr. 5., Hr. Philipsen, Thorshavns "Et og Alt", Sanger og Musiker, Varietédirektør, Jonglør, Snedker, Maler og Klaverstemmer for gode Ord og Betaling. Nr. 6., Fru Pastorinde Bruun. Nr. 7., Frøken Andersen, Thorshavns Skønhed, en rar og elskværdig ung Dame i Besiddelse af ikke ringe Skønhed, dog maaske helst set lidt paa Afstand. Nr. 8., Pastor Bruun ogsaa særdeles venlig, som jeg har været mange Ture med. Nr. 9., Amtmand Buchwaldt, meget aimable. Nr. 10., Amtmandinden, en særdeles imødekommende Dame, Søster til Eugen Petersen, hun styrer nærmest Tøjlerne. Nr. 11., Sorenskriveren, en meget flink Mand med Ben i Næsen, han styrer næsten det hele heroppe og er derfor hadet af de fleste færøske Wühlere¹⁾. Jeg sætter megen Pris paa ham. Nr. 12., Apotheker Finsen, Frøken Øllgaards Svoger, ser lidt vigtig ud paa Billedet, men er i Virkeligheden særdeles elskværdig, og jeg kommer der meget. Nr. 13., Apothekerens elskværdige Frue. Nr. 14., Frøken Kinch, en Kusine til Frøken Andersen og i Huset hos Sorenskriveren.

Dette er det meste af Selskabet heroppe dog ikke at forglemme bl.a.:

Landfoged Holm, en elskværdig Gentleman, plaget af en Masse Sygdomme, hvorfor han har lagt Selskabslivet paa Hylde. Han er Ungkarl, Dreng kaldes det af Færingerne; hans Hus og han selv med bestyres af en determineret Dame ved Navn Petersen.

1) Urostiftere.

Fysikus, der er særdeles imødekommende, hans Lægekunst har jeg i det hele taget ikke saa megen Fidus til; han var nær ved at omfavne mig, første Gang vi saas, og kaldte mig sin Aandsfælle. Hans Frue er fra Dresden, taler omtrent ikke dansk og ynder det engelske Sprog.

Til Slut er der Consul Hansen og Frue, han er Slesviger og meget sær men en alligevel meget forekommende Mand, der hele Dagen gaar og vender sine Kliptorsk; hans Kone sidder til Stadighed ude i sin Baad og fisker.

Endelig ligger Løjtnant, Kammerjunker Castonier her i Byen. Vi ses daglig, han er et særdeles tiltalende Menneske.

Takket være mit Fotografiapparat er jeg blevet ganske populær; som Naturforsker har jeg givet Skøn over en aldeles skrækkelig Plantage, og endvidere har jeg med noget Held fungeret som Dyr-læge.

Sandö-Turen med Sorenskriveren har jeg vist fortalt om. Næste Tur var med Pastor Bruun til Hestö og Kolter, to smaa Øer paa Vestsiden af Strömö. Vi rejste herfra om Morgenen i ret stærk Taage men stille Vejr og naaede den mindste Ø, Kolter, Klokken 11. Vi gik i Land, fik Chokolade og takkede alle Beboerne med Haandtryk.

Jeg tog saa ud at skrabe med en Del af Mandskabet, godt Udbytte, medens Præsten og det øvrige Selskab gik paa Kirkegaarden for at kaste Jord paa en Grav. Ligesom Præsten var begyndt paa Talen, kom en Tarvur (Tyr) farende. Damerne, som beskedne havde holdt sig uden for Kirkegaarden, styrtede ind paa denne, og Degnen sagde til Præsten: "Nu mister han Mælet!" Tyren holdt sig dog i Skindet, og ved at gaa i en tæt Flok naaede alle velbeholdne tilbage til Bygden. Jeg saa det hele ude fra Vandet.

Nu skulde Overhøringen af Børnene foregaa. Vi vare alle til Ste-de ved Eksamen, der var meget munter. Det var grinagtigt at høre Børnene remse deres Bibelhistorie op. Jeg spurgte Lærerinden, om hun mente, Børnene forstod noget af alt det, de fortalte; det troede hun ikke, hvor over jeg ankede til Præsten. Efter Eksamen fik den dygtigste Dreng 125 Øre, han var henrykt, de andre fik henholdsvis 10 Øre, 5 Øre og ingenting.

Saa gik Turen til Hestö, hvor vi ved Ankomsten bleve trakterede med Kaffe og Kager. Medens der var Overhøring, gik vi andre i ca. halvanden Time ude i Fjeldene, hvor Damerne og jeg bl.a. øvede os i Højde- og Længdespring.

Da vi kom tilbage, fik vi "Vin" og Kager. Vi havde allerede takket rundt for dette Traktement og var ved at sige Farvel, da Konen i Huset kom ud og sagde, at nu var Chokoladen færdig; vi bleve aldeles ulykkelige, der var intet at gøre, vi maatte gaa paa med krum Hals. Damerne klagede sig gudsjammerligt, men Pastoren og jeg klarede da to Kopper. Saa gik det atter løs med at trykke i Haanden først for Chokoladen og saa for at tage Afsked og takke for Gæstfriheden.

Endelig vare vi om Bord igjen. Taagen var lettet, og vi havde en smuk Hjemrejse forbi Kirkebö med dens Domkirkeruin, Færøernes eneste arkitektoniske Mærkværdighed, videre tæt langs Kysten forbi en Del Klippehuller, hvor Havets Dønninger bestandig brydes.

De næste Par Dage holdt jeg mig i Ro og var kun nogle mindre Ture med Overlærer Bergh til Hvidenæs og Svartafos.

Saa fulgte en Vandring med Pastor Bruun over Strömö til Bygden Velbestad. Medens Pastoren hørte Børnene og forrettede Gudstjernerne, var jeg ude at skrabe og fotografere.

Paa Hjemturen skulde vi møde Overlærer Bergh, Sorenskriver Andersen med Datter, Fru Finsen og Frøken Øllgaard. Men ved det aftalte Sted saa vi ingen. Vi ventede og ventede, og en Fører blev sendt ud at lede dem op. Imedens afsøgte jeg nogle nærliggende Klipper og gjorde et interessant botanisk Fund af en lille Bregne. Endelig kom Selskabet. De var gaaet galt. Overlæreren vilde ikke rigtig indrømme Fejltagelsen. Han geraadede i et voldsomt Oprør, som gik ud over den stakkels Pastor Bruun. Jeg, der første Gang overværede et af disse saakaldte Hekla'ske Udbrud, troede først, det var Grin og lo voldsomt deraf; men da Overlæreren ogsaa sendte mig et knusende Blik, fandt jeg det rigtigst at retirere. Endelig kom Sorenskriveren til og lagde sine Hænder formildende paa de to Vredesmænd, og vi begyndte Tilbageetoget.

Vi mødte en gammel Kone ved Navn Rachel med sin Hest. Hun var som Fireaarsbarn bleven bjergtagen og fortalte os sin Historie ordret, som den for nogle Aar siden havde staaet i "Dimmalætting", Færøernes officielle Organ. - Spiste til Middag hos Sorenskriverens og var hjemme og bearbejde Udbyttet om Aftenen.

Har været til en Masse Galladinéer: hos Amtet, Sorenskriveren, Overlærer Bergh, Finsens, og Fysikus Boegh og havde naturligvis haft megen Brug for en Kjole, aber dabei war nichts zu tun.

Den sidste store Tur, jeg har været paa, var med Amtmandinden, Frøken Øllgaard, Frøken Kinch og Frøken Andersen. Afrejse fra Thorshavn, Fredag Klokken ti med Politibaaden til Kollefjord. Her ventede Amtmandindens Hest, (Amtmandinden er halt). Efter hos Bonden at være blevne styrkede med en Kop Kaffe droge vi gennem Kollefjordsdalen, forbi Skjællingfjeld til Leinum Vandet, en stor Indsø omgiven af høje Fjelde og videre til Bygden Leinum, idet vi passerede et meget berygtet Sted, hvor Klipperne stadig styrte ned. I Bygden Kvivig bleve vi indkvarterede: Amtmandinden, Frøken Kinch og Frøken Andersen hos Præsten, Frøken Øllgaard hos Maren og jeg hos Ole Degn. Da vi vare blevne paa det heftigste bespiste i Præstegaarden, sejlede vi en lille Tur langs Kysten og ind i nogle Huler, Gjôgv'er som det hedder paa færøsk, hvor jeg gjorde en hel Del interessante Algefund. Lørdag rejste vi til Vestmanhavn, hvor vi besøgte den unge, vikarierende Læge, besaa Vandfaldet og en stor Gjôgv med prægtig Vegetation. Da det blev Regn, vendte vi tilbage sammen med Lægen. I Seng Klokken ti.

Næste Morgen fik jeg Budskab om, at Amtmandindens Hest havde Kollik. Jeg styrtede af Sted og fik til Færingernes Forfærdelse hældt en hel Flaske Tran i Halsen paa den, de havde givet den een Spiseskefuld amerikansk Olie. Endvidere fik jeg givet den Gnidninger paa Maven, Hø at ligge i, Klyster o.s.v. Der gik Bud efter en anden Hest, og den kom endelig Klokken tolv. Den syge Hest var bedre, men sikker paa at den vilde leve, var jeg dog ikke. Vi vilde nødtigt blive længere i Vestmanhavn, fordi der i Thorshavn var arrangeret stor Galla-Varieté for navnlig alle os Fremmede.

Onsdag Aften Klokken 11½, da vi vare til Oplæsning hos Sorenskriveren, opdagede vi pludseligt "Thyra" paa Rheden. Almindeligt Opbrud. Sorenskriver Andersen, Apotheker Finsen, Løjtnant Castonier og jeg styrtede ned til en Baad, der bemandedes og bragte os om Bord. Captain Garde meddelte, at de sejlede i Morgen, hvorfor jeg maa slutte disse Par Ord.

Da jeg næppe venter, at I kommer med "Botnia", Agnes er for øvrigt inviteret til at bo hos Sorenskriveren, og Fader kan bo her, hvor jeg bor, vil jeg blot sige, at jeg nærmere bestemmer Hjemrejsen, naar jeg har faaet Posten op med "Botnia".

Her arrangeres stadig Ture. Idag indbød Landfogeden mig paa en Tur til Kalbak Fjord en Gang i næste Uge, i Morgen skulle vi til Nolsö.

Det vilde jo unægtelig ogsaa interessere mig at være sammen med en Kollega i en 14 Dage, saa jeg haaber, at I ikke bliver for kjede af, at jeg maaske først kommer med "Botnia" sidst i Maanedten. - Jeg har det storartet. Fortsættelse mundtlig eller skriftlig med "Laura". Fra disse isolerede Øer sendes mange Hilsener..."

I 1898 besøger Frederik Børgesen Færøerne med sin Kone, tidligere omtalt som Frøken Magdalene Øllgaard, og skriver følgende Breve til sin Fader:

"2/5 98. ... Vi bleve begge meget kjede af, at vort Brev med Lykønskning ikke var kommet. - Jeg vilde gerne sende Fader en lille Klipfisk, men Olaf¹⁾ siger, at jeg skal vente, til nogle af de bekjendte, færøske Bankfisk bliver tørre.

Her har været Storm med voldsom Brænding, saaledes at al Færden paa Søen har været umulig. Saa faldt endelig Barometeret, og det blev pludseligt fint Vejr igaar. Nu er det atter uroligt. Vi tænke i øvrigt paa idag at rejse over til Nes og blive et Par Dage hos Provst Evensen. I Nærheden af Præstegaarden ligger en meget dyb Fjord, som jeg gerne skulde have undersøgt. Jeg har faaet samlet en Del. - Ture har der ikke været meget af; vi vare dog en Tur til Velbestad, der ligger paa Vestsiden af Strömö, men Vejret blev slet undervejs.

1) Apotheker Olaf Finsen, nu Frederik Børgesens Svoger.

For at Par Dage siden besøgte vi Frøknerne Effersø, jeg skal hilse, de var meget glade for, hvad de havde faaet og havde skrevet efter mere. - Det er jo rart, at Fader er tilfreds med Melchiorssen, og at han passer alt vel. Orchideerne maa jo holdes fugtige paa Solskinsdage og have Luft om Dagen. ...

Klaksvig, 26/5 1898. ... Vi skulde allerede have været i Thorshavn og faaet Posten med "Vesta", men forrige Søndag gik "Smiril" i Ekstratur til Kvannesund paa Viderö, og da jeg meget gerne skulde derop, toge vi med. Det blev et forrygende Vejr. Vi havde 5/4 Mil at gaa til Viderejde Præstegaard. Det stormede og glavede, Sne og Hagl piskede os i Øjnene. Vi vare omtrent 2½ Time om at naa vort Maal. Følgerne udebleve desværre ikke, jeg havde allerede i lang Tid samlet sammen paa en Del Forkjølelse, og et Par Dage efter vor Ankomst maatte jeg lægge mig til Sengs; og netop da blev Vejret saa smukt, saa det var mageløst. Jeg laa to Dage paa Viderejde, men da det ikke syntes at blive bedre, besluttede vi at rejse til Klaksvig i det dejligste Sommervejr, varmt og stille. Efter to Timers Sejlads vare vi der og bleve vel modtagne af Factor Djurhuus. Lægen erklærede, at jeg havde let Lungebetændelse og skulde have Vandomslag. Vi kom hertil Kristihimmelfartsdag, og jeg har ligget siden. Idag har jeg været lidt oppe at træne for at kunne rejse med "Thyra" til Thorshavn. Lang Tid har jeg ikke, og der er meget, jeg endnu skulde have set. ..."

I den Sommer inviterede Apotheker Finsens Skjold og Agnes Børgesen op til Færøerne. Frederik Børgesen skriver:

"4/5 1898. ... Vi kunde gjøre nogle Ture med Baad og "Smiril", saa at I rigtig kunde faa Færøernes Mærkværdigheder at se. Jeg tror, for Fader og ikke mindre for Agnes vilde denne friske, styrkende Luft være storartet. Befolkningen i deres Nationaldragter og Baade er interessant og den vilde, uberørte Natur mange Steder aldeles storladen. Og endelig hvilken Delikatesse for Fader at smage hver Dag en Torsk lige halet op af Havet. For Magda og mig vilde det være en voldsom Fornøjelse at faa Eder herop og rejse sammen med Eder ned, og jeg garanterer for, at I ikke vilde fortryde det. I vilde saa ogsaa faa Bille at se, der er en brilliant Dreng. ...

"Thorshavn, 26/5 1898. ... Tusind Tak for Kassen. Drengene¹⁾ ere jublende glade og ivrigt ifærd med at bygge Slotte. Magda var ikke mindre glad for Chokoladen. Det var en drøj Tid for hende, medens jeg var syg. - Jeg vil haabe, jeg er rask den 31te, thi da gaar "Smiril" til Ejde paa Österö, og saa skulde jeg rigtignok gerne med. - Tiden løber raskt, og man har snart den 22de, længere Tid vil jeg nødig ofre af min Sommer paa dette Vinterklima. Det er ikke for min Plasér, jeg er her oppe i Aar; men jeg vil jo gerne have mit færøske Arbejde saa godt og saa fuldstændigt som muligt, og hertil hører jo et indgaaende Studium af Øerne, som man ikke saadan faar straks ved første Betragtning. ..."

"Mag.scient. F. Børgesen besøgte i Aar for 6te Gang Færøerne. Med Marineministeriets Tilladelse afrejste han herfra den 13. Juli med Fiskeriinspektionsskibet "Beskytteren". Paa Vejen blev Shetlandsøerne anløbne, og der var Lejlighed til at undersøge disse Øers Algevegetation. Opholdet paa Færøerne varede fra den 18. Juli - 9. August. Med "Beskytteren" aflagdes Besøg paa en Mængde Steder, blandt andet besøgte Myggenæs, Svinø og Lille Dimon, saaledes at Børgesen har besøgt alle Færøerne med Undtagelse af Fuglø, hvor der ikke kunde landes paa Grund af Brænding." Se, Botanisk Tidsskrift 1903, Bd. 25 p. XIII.

Opstigningen paa Lille Dimon var høj og stejl. Ifølge mundtlig Overlevering i vor Familie sagde den ledsagende Færing til Frederik Børgesen, da han var halvvejs oppe: "Her faldt Præsten".

Mag.scient. F. Børgesen forsvarede d. 28. Juni 1904 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling:

Om Algevegetationen ved Færøernes Kyster.

De ordentlige Opponentter var Professor, Dr. Eug. Warming og Docent J.L.A. Kolderup Rosenvinge. Af Tilhørerne opponerede Candidat H.G. Simmons fra Lund og mag.scient. M. Porsild. Se, Berl. Tidende 29/6 1904.

¹⁾ Eyvind Finsen, 1894-1973, og Bjørn (Bille) Finsen, 1896-1961.

17. FREDERIK BØRGESENS 2. REJSE (MED KRYDSERFREGATTEN "FYEN")
I 1895-96 OG 3. OG SIDSTE REJSE I 1905-06 TIL DANSK VESTINDIEN.

Cand.mag.erne Frederik Børgesen og Ove Paulsen skriver om deres og Zoologen Cand. C. Levinsens Rejse til Vestindien følgende:

"2den November 1895 lettede den danske Krydserfregat "Fyen" - Kommandør Caroc - fra Kjøbenhavns Rhed og stod ud i Sundet, "bound for" de vestindiske Øer. Om Bord vare som Passagerer Zoologen Cand. Levinsen og vi, som alle ved Ministeriets og Chefens Velvillie vare satte i Stand til paa denne Maade at gjøre en Rejse til det danske Vestindien for at studere Naturforholdene der.

Efter en Rejse paa 50 Dage, hvoraf vi havde tilbragt en Uge i England, omtrent lige saa lang Tid i Spanien, (Cadiz) og nogle Dage paa Madeira, kom vi til St. Thomas den 22. December.

Den 9de Jan. gik Fregatten til St. Jan og vendte tilbage til St. Thomas den 11te. Den 15de Jan. forlagdes Stationen til St. Croix, hvor "Fyen" blev til den 28de, da der returneredes til St. Thomas. Den 2den Febr. forlod vi St. Thomas og stod hjemefter. ..." Se, Forord til, F. Børgesen og Ove Paulsen: Om Vegetationen paa de Dansk Vestindiske Øer. Kjøbenhavn 1898.

Nu følger Uddrag af Frederik Børgesens Dagbog fra denne Rejse:

"2/11. Gik i Dampbarkassen Klokken 8. Chefen ønskede os velkommen ved Falderebet. - Frygteligt Rod i Kahytten, fik det dog midlertidigt ordnet, til Admiral J.S. Meldal Klokken 10 kom om Bord og inspicerede alt omhyggeligt. - Klokken 12½ lettedes Ankeret, og vi gled langsomt ud i Sundet. Fint Vejr. Fik straks Frokost, der smagte brillant. Klokken 3½ passeredes Hellebæk. Middag Klokken 5: Risengrød, Frikadeller og Omeletter samt ½ Bajer. Satte om Aftenen Sejl og løb nu over 10. Prægtigt Maaneskin. Til Køjs Klokken 10.

3/11. Sovet godt. Drak Kaffe Klokken 8. - Parole over hele Skibet Klokken 10. Chefen besaa alt og holdt en kort Tale til Fol-

kene. Saa Gudstjeneste med Salmesang. Kaptajn Foss oplæste Teksten meget smukt og højtideligt. - Under en Skraber vækkedes jeg Klokken tre ved at Skruen standsede. Vimplen var gaaet over Bord. Der sattes en Baad ud, men Eftersøgningen var resultatløs. Vi vare imidlertid blevet observerede i Hanstholm, straks saas en Mængde Baade at ro ud mod os, men de naaede os ikke. - Middag: En Whisky, Suppe, Steg, Prinsessebudding og Kaffe. - Musik.

4/11. Regnvejrr til Morgen, lidt mere Bevægelse, Vinden kontrær. - Sad det meste af Dagen i Messen og læste. - Spadserede Tur med Næstkommanderende før Middagen.

5/11. Om Natten tiltog Søen i Styrke, vi havde kun gaaet 3 Sømil i Timen og vare gaaet ud af Kurs, førte atter Sejl. - Sovet stort. - Der saas nu en Masse Fiskerbaade. Klokken 1 lagdes bi, og en Fiskerbaad prajedes. Vi fik tre Kurve med Sild og Makrel om Bord. - Klokken 9 om Aftenen fik vi en svær Byge. Søen rejste sig hurtigt. Det hylede i Takkelagen, saa man maatte brøle til hinanden. Vi avancerede ikke, skønt vi havde fuld Fart oppe, og det besluttedes at søge Nødhavn i Margate.

6/11. Laa og saa ind paa Land. En Baad kom ud til os med Telegram fra Prinsen af Wales, men den kunde paa Grund af Stormen ikke returnere.

7/11. I Land med Dampbarkassen. Det var Ebbe. Inde i Margates lille Havn laa Jagter paa ganske tørt Land; Vognene, der hentedes deres Last, kjørte lige ud til dem. - Vi rejste sammen med Prins Carl¹⁾ til London. Ved St. Pauls stege vi Videnskabsmænd af og toge ind paa Temple Hotel. Værelset kostede 6 sh. Efter Frokost toge vi med underground til British Museum. Siden promenerede vi paa Strand og vare i Alhambra Theateret om Aftenen og Dagen derpaa bl.a. i Empiretheateret.

10/11. Søndag, der var meget kjedeligt i London, hvorfor jeg bestemte mig til at rejse til Southampton. Paa Grund af Storm kunde jeg ikke komme om Bord paa "Fyen" og overnattede derfor paa "South-Western Hotel".

1) Prins Carl, senere Kong Haakon VII af Norge, 1872-1957, der var tjenestegørende om Bord paa "Fyen", var den Gang forlovet med sin Kusine Prinsesse Maud af Wales, Datter af den senere Kong Edward VII og Dronning Alexandra.

11/11. Gik om Bord Klokken 9. Fik min Post og dansk Frokost, som smagte brilliant. - I Land for at købe Presenter til Mandskabet. - Whist med Kaptajn Foss og Intendant, Dr. Hornemann. - Kul indtoges.

13/11. Om Morgenen i Land med Chefen for at modtage Prins Carl. - Vi lettede Klokken 12 og passerede en engelsk Orlogsmand, der lige som vi, stillede en Æresvagt.

14/11. Omtrent Klokken 2 passeredes Eddystone Fyrtaarn. Vinden var stadig kontrær, og det var omtrent besluttet at ankre op paa Falmouth Rhed, men da der i det samme saas en Bark at sejle ud for fulde Sejl, opgaves det.

15/11. Toppen røg af Bølgerne og Vinden hylede i Takkelagen, "Fyen" vippede, som var den en Nøddeskal, idet den baade duvede og rullede, saa Kanonportene kom langt ned i Vandet. Slingrebrætterne kom frem, det var vanskeligt at sidde fast. Ligeftrem søsyg var jeg ikke, men som de fleste af Officererne utilpas og navnlig søvnig, og laa derfor en stor Del af Dagen i min Køje. Levinsen maatte aflevere sin Aftensmad, han var i det hele mest medtaget.

16/11. Stormen hylede med stadig voldsommere Styrke fra SV., Jöhnke mente, vi snart vilde naa Irland eller Island. Efter Middagen sprang Vinden pludseligt, vi fik Sejl til, og med fuld Musik, der lød ejendommeligt til Stormens Hysten, blev Skruen hejst, Fyrene lukket bak, og efter to Døgn Omflakken styrede vi mod Cadiz. Om Aftenen sløjede Vinden atter, Skruen blev sænket, og vi dampede videre.

17/11. Fint Vejr, alle Klude blev satte, vi løb til Tider 10-14 Sømil.

21/11. Fik Lods om Bord og dampede ind paa Cadiz' Rhed. Umiddelbart efter at være ankrede op afgav "Fyen" Salut for Fortet, der straks besvaredes. Konsulen kom om Bord og fik sin Salut. - Klokken 2 kom vi endelig i Land og gik med Vinkommissionen hen hos Konsulen for at smage paa Vin. Derefter gik Levinsen, Paulsen og jeg ud for at samle Alger paa Stranden.

22/11. Op Klokken 4, Styrtebad. - Med Jernbanen Klokken 5²⁰ paa 1ste Klasse til Sevilla. Da vi havde kjørt et Stykke Tid, stod

Solen op, et pragtfuldt og skiftende Landskab viste sig. Endelig efter 5 Timer vare vi i Sevilla, hvor vi fik en brillant Frokost. Dampende paa en Havaneser satte vi os i en Droske. En Barberstue iagttoges med Andagt. Først kjørte vi dog til det gamle mauriske Kongeslot Alcazar. Siden vilde vi se en stor Cigaretfabrik, hvor 4000 Kvinder arbejder. Desværre var Fabrikken under Reparation, saa vi bleve trods Konsulens Protester Adgangs forment. Efter at have set Pilatus' Hus, Grundtegningerne skal være efter Pontius Pilatus, maatte Levinsen og jeg bryde af for at naa Toget til Cadiz Klokken 3½, nu paa 3die Klasse.

23/11. Gik i Land med vor Officer og tog med Jernbanen Klokken 9³⁵ til Puerto St. Maria. Her fik vi en Vogn, og efter lidt Gjenvordigheder med Sproget kjørte vi først til nogle Pinjeskove, hvis Underskove, der var indtil 2 Alen høje, undersøgte, saa videre til Lagunerne, hvor Vegetationens forskellige Repræsentanter indsamledes. - Hjem med Jernbanen. Gik strax om Bord sammen med Officererne, der kom med samme Tog fra Xeres og vare lig faldne Kjæmper.

24/11. Om Formiddagen var jeg ude at skrabe med en Mand fra Cadiz. Fik en Del Alger paa en Bøje; om Bord med Udbyttet. - I Land med en Kulgrosserer og var paa Konsulatet, derpaa ud til Havet, hvor jeg igjen fik en Del Sager. - Om Bord Klokken 3 og iførte mig Galla i Anledning af Chefens Middag.

25/11. Der blev intet af Afrejsen formedelst Storm.

26/11. Samme Vejr med heftige Tordenbyger. - Kom i Land Klokken 9 og gik ca. ½ Mil ud til Klitterne for at undersøge Vegetationen paa disse. Krydret spansk Chokolade og Malagavin til Frokost. Var paa Konsulatet for at sige Farvel samt paa Hotel "La France" for at faa noget mere Frokost. Paa Turen ud til "Fyen" regnede det saa voldsomt, at vi bogstavelig talt sad i Vand. - Om Aftenen højtideligholdt vi Prinsesse Mauds Fødselsdag, hvortil Chefen var indbudt. Der var i Dagens Anledning indlagt elektriske Lys i Messen, og Bordet var smukt pyntet med Blomster. - Dagen efter var det Levinsens Fødselsdag. I saadan Anledning giver Messen Rødvind og en bedre Dessert, den Dag friske Vandbakkelser. Æresgæsten giver Sherry eller Madeira."

Frederik Børgesen skriver til Skjold Børgesen:

"Krydserfregatten "Fyen", 30/11 1895. ... Endelig Onsdag Morgen blev Vejret bedre og Vinden nogenlunde med, saa vi kunde sætte Sejl. Klokken 7 lattede vi, fik Lodsens om Bord og dampede langsomt ud af Cadiz' Rhed. Fra de forrige Dages Storm stod der endnu en Del Sø. Maskinen blev stoppet. Vinden begyndte at falde daarligere, til sidst sejlede vi NV. i Stedet for SV. og fik Land i Sigte nær Cap. Vincent. Sejlene bleve da opgivne, og i stille Vejr har vi nu i to Dage dampet ad Madeira til, hvor vi antagelig ville komme i Nat. Afreisen fra Madeira er foreløbig sat til Onsdag Morgen; men at naa Vestindien til Jul er der vist kun svagt Haab om, og Tiden derude bliver forkortet. Levinsen og jeg have talt om at gaa hjem med en af de tyske Dampere, hvis Mønten slaar til; de bruge 3 Uger til Hamburg. "Fyen" skal afgaa 2den Februar fra St. Thomas, og det er meget muligt, at den først er hjemme hen imod April. Det er alt for lang Tid at være om Turen.

Igaar og idag have vi fra Falderebene kunnet fiske en Del Smaadyr, som stadig svæve i Vandet, og næsten alle ere i Besiddelse af "Lysapparater". Jeg har i øvrigt haft nok at gjøre med at tørre Planter fra Opholdet i Cadiz.

Nu var her stor Parade. Under fuld Musik defilerede hele Mandskabet, fra alle Officererne til Kokkene forbi Chefen, der naadigt hilste igen. Jeg skal have et Fotografi af det, det gentager sig hver Dag.

2/12. Ja, igaar kom vi ikke til Madeira. Det blæste op til Storm med svær Sø. Vi laa og drev hele Natten, da Vejret bedrede sig, havde vi omtrent et Døgns Rejse til Madeira. Men nu ere vi straks i Funchal. Op af det store Hav rejser den dejlige Ø, Madeira, sig omtrent 6000 Fod i Vejret bedækket af yppig tropisk Vækst. Haverne bugne af prægtigt blomstrende Buske og Træer, og Luften, der slet ikke er trykkende, er fyldt med en storartet Aroma. Blot Synet, tror jeg, kunde gjøre Agnes rask. Et Ophold her paa et Par Maaneder maatte være mageløst, ikke længere; Norden elsker man dog mest, Hellebæk er bedst.

Madeira, 4/12 95. Takket være Grosserer Andersen har jeg haft nogle aldeles mageløse Dage. Vi tre Civilister gik straks i Land

og saa lidt paa Staden, medens Consul Cossard var om Bord. Da jeg saa Consulen komme i Land, gik jeg hen og præsenterede mig for ham og gav ham Grosserer Andersens Brev. Consulen sagde, at han havde ventet mig. Vi bleve alle tre inviterede til Lunch. Først vare vi paa Køretur, jeg burde snarere sige Slædetur. Garderne ere belagte med smaa runde Sten, og for at Slæden skal gaa let, smøres Gængerne bestandigt med Fedt. Forspandet er Stude. - Klokken 1 fik vi en splendid Frokost oppe i Consul Cossards yderst elegante Hjem. - Om Aftenen fremkaldte jeg nogle Plader fra Cadiz, de vare ganske gode.

Næste Morgen vare vi inviterede hos Consul Cossards Broder. Vi toge op med Tandhjulsbane, der gaar 2000 Fod op gennem Marker af Sukker og andre tropiske Kulturplanter, f.eks. søde Kartoffler, Bananer, ja, endog Kaffetrær, derefter følge Vinhaver og endelig helt oppe Egetrær og Fyrreskov. Fra Banens Endestation havde vi kun et Par Minutters Gang til Mr. Cossards Villa, der var udstyret med kongelig Pragt og laa i en Park med store Araucarier og andre Naaletrær. Plænerne bestod af en lille Oxalis med de nydeligste lyserøde Blomster. - Vi fik tre-fire varme Retter, Frugt og Vin. - Efter at have taget Afsked med vor Vært, gik vi ud i Naturen og samlede en Masse Sager, der nu skal præpareres til Søs. - Ved Stationen fik vi en Slæde, og saa gik det i susede Fart de 2000 Fod ned. En Fører dirigerer med stor Kunst Slæden ad den snoede Vej; det er drøjt. Alle Førerne komme sveddryppende ned. - Gik om Bord for at hvile lidt, før jeg iførte mig Galla. Chefen, fire Officerer og jeg vare inviteret til Middag hos Consul Cossard. Vi kørte derop i Studevogn.

Idag har jeg været med Chefen ved et Klippeparti, der kaldes, The Small Corals, pragtfulde lodrette Klipper med dybe Dale og Vandfald. Jeg indsamlede en Del Mosser, hvoraf det vrimlede. Chefen var meget ivrig til at hjælpe mig. Jeg havde umaadelig Lyst til at gaa højere til Vejrs; men nede paa Havet laa "Tantabon Castle", der i Sommer var i København med Gladstone, den bragte os Posten, som vi alle længtes efter.

Ved Hjemkomsten modtog jeg Faders kjære, lange Brev. Desværre vare Efterretningerne om Agnes jo ikke saa gode. Skulde vi ikke gaa i Aften, vilde jeg have telegraferet hjem og bedt om Svar

paa, om jeg skulde gaa videre. Jeg talte imidlertid med Chefen derom. Han kom og spurgte mig om Agnes' Befindende, og vi bleve enige om, at det forhaabentlig kun var en forbigaaende Tilbagegang, og naar man er ude, er man ude, og man kan dog ikke hjælpe, selv om man var hjemme. Chefens Hustru er nok ogsaa meget svage-
lig. - Det trøstede mig, at Fader fra Aviserne ved, at vi ere her, og jo altsaa kunde telegrafere til mig. - Fader skal have Tak for, at Fader skriver, som det er. Det har interesseret mig meget at høre om Jylland, om Planterne fra Grønland og om Østerbro, det kære gamle Sted. Da mine Julehilsener dels bliver saa gamle, og Tiden ved Land er saa travl, maa I bringe dem til alle framig. ..."

Frederik Børgesen skriver i sin Dagbog:

"4/12. Om Aftenen hejsedes Ankret, med en Fart af 8 Sømil dampede "Fyen" ud paa det store Hav. Snart svandt Lysene i Funchal.

6/12. Atter smukt Vejr. Til fuld Musik hejsedes Skruen, og med nogenlunde Brise sejlede vi omtrent i Syd.

18/12. Da jeg sad ved Falderebet, saa jeg pludseligt et stort, gulligt Legeme fare gennem Vandet. Det viste sig at være en Hval. Snart var der 3 i Følge. De fulgte os omtrent et Par Timer. Snart vare de langt tilbage, snart for de med rasende Fart forbi eller under Skibet og fandt det vist meget morsomt at boltre sig omkring os.

19/12. I Løbet af Natten er det frisket op, og vi løber til Tider 10,5 Sømil, det er noget, der hjælper fremad mod det endnu ret fjerne Maal. Det er en Fornøielse at sejle med saadan Gang i Skuden, der sættes et Kjølvand, som om Skruen arbejdede. Flyvefisk jages op og flyve ofte betydelige Strækninger. De flyve bedst mod Vinden og gjøre af og til nogle hurtige Tag med Finnerne.

Frederik Børgesens Dagbogsoptegnelser bliver under Opholdet i Dansk Vestindien saa kortfattede, at de har maattet suppleres med Oplysninger fra, St. Thomæ Tidende og F. Børgesen og Ove Paulsen: Om Vegetationen paa de Dansk-Vestindiske Øer. København 1898.

"22/12. St. Thomas Klokkeren 4. - Guvernøren om Bord. - Selskab om Aftenen."

Paa St. Thomas havde Fregatten "Fyen" længe været ventet. Endelig Søndag den 22de mellem Klokken 3 og 4 blev Signalet: "Dansk Krigsskib, Øst" hejst. - "Fyens" Musikkorps istemte den tyske Nationalsang, da Fregatten i Havnen passerede den tyske Fregat "Gneisenau", og Tyskerne svarede med at spille den danske Nationalsang. - Flaget blev kippet til Ære for Byen St. Thomas, da "Fyen" ankrede op. - H.E. Guvernør Hedemann gik straks om Bord og blev modtaget af en Æresvagt, medens Kanonerne salutede.

"23/12. Medicin til Westend. - I Westend Klokken 9."

St. Thomæ Tidende omtaler, at Candidaterne Børgesen, Levinsen og Paulsen m.fl. sejlede til St. Croix den 23/12. - Frederiksted ligger paa St. Croix' Westend.

"24/12. Kjørte til "Bassin". - Juleaften."

De tre Videnskabsmænds Maal har muligvis været Hr. Planter Svitzers Plantage, "Little Princess", som laa tæt ved Kysten NV. for Christiansted, eller som det almindeligvis kaldtes: "Bassin".

"27/12. "Vigilant" til St. Thomas. - Musikkorps Emancipation Garden."

Videnskabsmændene er kommet tilbage til St. Thomas med "Vigilant" og har formodentlig hørt, Fregatten "Fyens" Musikkorps spille et velvalgt Program i Emancipation Garden. Prins Carl, der havde overværet hele Koncerten, hilstes med Hurraraab, da han forlod Haven.

"28/ . Visit hos Guvernøren. - Ildebrand paa Apotheket."

Ovennævnte Dato opstod der Brand i Apotheker V. Riises Hjem, "Apothecary Hall". Det skønne Hus og det udsøgte Indbo brændte, og Vestindiens bedste Apothek blev tilintetgjort. Ilden bredte sig ogsaa til omkringliggende Huse. Brandvæsenet og Militæret indfandt sig omgaaende, og Brigader fra "Fyen" og "Gneisenau" fulgte hurtigt efter. - Selv Kvinder hjalp med at bære Vand til Sprøjterne.

"29/ . Flyttede ind i Orkanhuset. - Visit hos Konsul Moron. - Maaneskinstur til Ma Folie."

Konsul S.H. Moron laante de tre Videnskabsmænd sit Hus "Carinin Hole" paa Hurricane Island (Orkanøen), som danner en Del af St. Thomas' Havn.

"30/ . Ude at skrabe. - Atter i Orkanhuset. - Bal hos Guvernøren."

H.E. Guvernørens Bal Mandag den 30. var meget pragtfuldt. - "Kong Christian" blev spillet, da Officererne fra "Fyen" gjorde deres Entré, og senere istemtes den tyske Nationalsang til Ære for de tyske Officerer fra "Gneisenau". ...

"31/ . Nytaarsgilde i Orkanhuset."

"1/1. Kur hos Guvernøren. Visit hos Schultz og Moron."

"2/1. Kjørte til Østenden til Lagunen."

Frederik Børgesen fortsætter med at give korte Dagbogs Meddelelser om videnskabeligt Arbejde og Selskabelighed. - Videnskabsmændene fulgte med "Fyen" til St. Jan og St. Croix. Medens "Fyen" laa ved St. Croix, var de Gæster hos Hr. Planter Svitser. Frederik Børgesens Dagbog slutter:

"1/2. Sidste Dag paa Orkanøen. - Middag og Bal hos Guvernøren."

"2/2. Forlod St. Thomas Klokken 9."

Ifølge mundtlig Overlevering forlod i alle Tilfælde Frederik Børgesen "Fyen" i engelsk Havn. Prins Carl bad ham om at tage et Brev adresseret til: Her Royal Highness The Princess Maud, med til London. Takket være denne ærefulde Mission fik han straks anvist en Plads paa første Klasse i Toget.

I Vintermaanederne 1905-06 var Frederik Børgesen for 3die og sidste Gang i Dansk Vestindien. Botanisk Tidsskrift 1906, Bd. 27 p. LIX meddeler følgende:

"Dr. F. Børgesen vendte i Begyndelsen af Maj 1906 hjem fra sin Rejse til Vestindien. Han opholdt sig i 4 Maaneder paa de danske Øer, desuden besøgte han Tortola, hvor der findes en botanisk Station, og opholdt sig 14 Dage paa Jamaica."

Paa denne Rejse og siden hen paatog Magda Børgesen sig mere eller mindre al Ægteparrets private Korrespondance. Hendes Brev til Søsteren Theodora Øllgaard lyder som følger:

"Grand Hotel, St. Thomas d. 18. Dec. ... Nu ere vi i dette Vidunderland, som i saa mange Aar har været vore Ønskers Maal. Kun Skade, at min Pen ikke kan male med Farver, for de kan ikke be-

skrives. - Det gaar storartet med at taale Varmen, svede gør jeg naturligvis, men jeg ligefrem sprutter af Energi og Lyst til at opleve alt til det yderste.

Professor Raunkiærs bor paa en Plantage paa Nordsiden af Øen og var saa elskværdige at opsøge os samme Dag, vi kom. Det var saa hyggeligt at se nogle kendte Ansigter. Igaar var vi en lang Fodtur med Raunkiærs; Vejen gik baade op og ned. Vi stod op Klokken 5 og kom først hjem ved 6-Tiden, da var jeg ogsaa dygtig træt, uagtet jeg havde faaet en lille Hvil mellem Klokken 1 og 2. Undervejs talte jeg en Del med Fru Raunkiær, hun var virkelig saa tiltalende lignede slet ikke sine Bøger.

Myggestik har jeg allerede faaet en Del af, men de er ganske uskyldige.

Idag skulde vi paa Visitter, det er paa høje Tid, thi ligesom paa Færøerne er vor Ankomst meldt i Avisen¹⁾, og vi er allerede bedt til Middag hos Guvernør Colds paa Søndag.

I Lørdags Formiddag var vi til Bal paa "Ingolf", det var meget interessant at se de vestindiske Skønheder svinge sig med Officererne, selv gik jeg ogsaa med Dødsforagt paa spansk Vals og two step, en amerikansk Dans. Negrene dansede cake-walk, hvilken Musik de ere aldeles begejstrede for. Naar Regimentsmusikken spiller cake-walk Melodien inde i Byen, klapper de ikke, men hviner og hylér af Begejstring, saa den altid maa spilles flere Gange forleden hele syv.

I Søndags var jeg i Kirke. Pastor Petersen prædikede her for første Gang; han skal samme Søndag prædike baade paa dansk og engelsk; der plejer næsten ikke at komme nogen til den danske Gudstjeneste, det var der dog igaar. Det er jo lidt mærkeligt, at Damerne medbringer Vifter i Kirken.

Guvernørens Middag var meget stilfuld. Man blev vartet op af sorte Tjenere, og Guvernørens Adjudant, en Løjtnant Friis, agerede som en Slags Ceremonimester. Jeg var meget bæret over at blive ført til Bords af Guvernøren. Han var meget livlig og

1) St. Thomæ Tidende 13/12 1905, under: Passengers arrived, per S.S. "St. Thomas" from Copenhagen Dec. 12th: ... Dr. Mortensen, Dr. og Fru Børgesen, ... Pastor og Fru Petersen. ...

syntes at have glimrende repræsentative Evner. Det var morsomt at høre ham fortælle om Forholdene her ude. - Selv bliver Guvernørens næsten aldrig bedt ud, det er de for fine til, men de ser mange hos sig. - Idag glæder jeg mig til at skulle paa Køretur med Guvernørinde Cold. - Pastorinde Petersen, som sad paa venstre Side af Guvernøren havde Dr. Mortensen til Bords, og jeg havde paa højre Side Guvernementssekretær Baumann.

Nu er der kommet et amerikansk Krigsskib ind i Havnen, saa skal her ikke blive saa yndigt paa Hotellet, de amerikanske Matroser medbringer mange Penge, som skal soldes op. - Her ligger ogsaa et tysk Skoleskib, jeg traf Chefen paa "Ingolf".

I Morges, da jeg vilde spadsere mig en lille Tur, traf jeg Pastor Petersens, som spurgte, om de maatte gaa med mig. De vare saa kedde af, at Forholdene i Præstegaarden vare saa smaa, de havde kun tre Værelser og ingen Entré, den forrige Præst havde lejet den ene Etage ud.

Det er sandt, jeg traf Søster Karen uden for Kirken igaar, hun saa saa daarlig ud, men sagde ellers, hun havde det godt. - Nu paa Onsdag tænke vi os at tage til St. Croix. ..."

I Aarene 1913-20 udkom F. Børgesen: The marine Algæ of the Danish West Indies, part 1-3. De sidste Linier, p. 498, i dette Arbejde lyder saaledes:

"With this I take leave of those beautiful small islands where so many of my thoughts and so much of my work have been centred for so many years, and the parting is the more painful since the tie, which bound the islands to my native land, has been severed."

Frederik Børgesen var Medlem af Bestyrelsen for "Plantageselskabet Dansk Vestindien" og for "Foreningen de danske Atlanterhavsøer" samt Medstifter af sidstnævnte Forening.

Med Artikler i "Atlanten" og "Nord og Syd" kastede Frederik Børgesen sig ud i den lange og bitre Strid om at bevare de Dansk Vestindiske Øer for Danmark. Som Taler fremtraadte Frederik Børgesen aldrig, sin medfødte Skyhed kunde han ikke overvinde.

18. FREDERIK BØRGESENS BRYLLUPSREJSE TIL CORSICA I 1897.

Endelig den 6. Februar 1897 forlover Frederik Børgesen sig paa Skøjtebanen med Frøken Magdalene Sofie Øllgaard, Datter af afdøde Højesteretsassessor Hans Øllgaard og Sophie J.M. Øllgaard, f. Petersen. - Skjold Børgesen havde længe haft Champagnen parat.

Da Foraaret begyndte at melde sig blev Magdalene Øllgaard angrebet af en meget alvorlig Tyfus og maatte indlægges paa Kommunehospitalet under Professor Rosenthal. Den Syges Mor satte sig ud over alle Smittehensyn og saa daglig til sin Datter. Familien Børgesen kunde kun glæde og opmuntre med mange smaa Presenter og fornem Portvin. - Omsider kunde Patienten dog udskrives, og hendes Bror, Hans Øllgaard fortæller videre, at hun var med sin Moder i Hellebæk om Sommeren.

Doktor Hæmme mente, at en Bryllupsrejse til Syden kombineret med alle Hensyn til Magdalene Øllgaards Kræfter vilde være heldig. Den 29. Oktober 1897 viedes Parret af Stiftsprovst Paulli i Vor Frue Kirke. Grosserer Skjold Børgesen og Borgmester Christian K. Øllgaard var Forlovere.

Professor E. Warming¹⁾ Brudgommens Lærermester og Halvfætter til Brudens Far forberedte i sin Tale til Parret Bruden paa adskillige Rivalinder; af disse huskes nu kun Alga og Flora. - Professor Warming forærede Brudeparret en Flora Danica Middagstallerken.

Om Aftenen tog Brudeparret ind paa Hotel d'Angleterre, hvor der næste Dag var Afskedsfrokost for den nærmeste Familie.

Fra Bryllupsrejsen skriver Frederik Børgesen til Skjold Børgesen:

1) Professor E. Warming og Højesteretsassessor H. Øllgaard nedstammer henholdsvis fra Købmand Jens Wissing i Koldings Døtre: Johanne Wissing, gift med Ritmester Th.E. v. Bülow og Magdalene Wissing gift med Pastor Hans C.M. Krarup og var Halvfættene.

"Hamburg, Søndag Morgen. ... Det kneb med at naa Toget i Aftes. Inde i Kielerfjord blev det voldsomt tykt; i Hamburg kunde man ikke se to Skridt frem for sig. - Vi have været en lille Tur omkring Alsteren og rejse altsaa herfra Klokken 12⁴⁰ til Frankfurt. Magda er aldeles henrykt over alt det nye, hun ser, og hun er saa sød og glad, saa det er en ren Fornøjelse. Naar vi spadsere paa Gaden, se alle efter os og tænke vist, hvad det er for en nydelig lille Frue.

Jeg har saadan en Trang til rigtig at takke Fader, og Agnes og-saa, for alt, hvad I have gjort for mig, uden Faders Hjælp havde jeg jo ikke kunnet faa min lille Mus.

Frå Frankfurt tage vi i Morgen til Luzern, hvor vi overnatte. Om Morgenen have vi lidt Tid til at se Schweizerløven, inden vi Klokken 11 tage Toget til Milano. ...

"Hotel Helvetia", Florenz 8/11 1897. ... Her er aldeles mageløst smukt. Vi har det ogsaa rigtig godt bortset fra, at vi begge er meget trætte og navnlig naturligtvis Magda. Hun var alt for ivrig i nogle Dage, men idag har jeg faaet Lov at raade. Jeg har taget en Masse Fotografier, medens Magda hvilede i Formiddag. I Eftermiddag har vi været inde i Domkirken, der var netop Messe med Chorsang. Dernæst var vi i Baptisteriet og endelig ude for at se Hospitalet for smaa Børn med de smaa Svøbelsesbørn. I Morgen er det sidste Dag her; skønt Magda ikke har set alt, hvad Agnes har set, tror jeg, det er bedst, vi snarest kommer i roligere Omgivelser. Jeg for min Part glæder mig umaadeligt til Corsica og til at komme ud at botanisere baade til Vands og til Lands. Her er meget uroligt i Florenz. Om Natten kimer de løs med alle deres Kirkeklokker, saa man bliver ofte vækket. Men pragtfuldt er her, ikke en Sky paa Himmelen om Dagen, og Natten forvandler Maanen til Dag.

Det er dejligt at Varmeapparatet (til Drivhuset) er kommen, jeg glæder mig til at komme ud til det, der er dog til syvende og sidst skønnest i Hellebæk.

Paa Onsdag rejse vi til Livorno og saa derfra med Skib til Bastia. ...

Ajaccio, 13/11 1897. ... Jeg sidder og venter paa en Fisker, der skal ud med mig paa Golfen. - Den sidste Dag i Florenz, medens

Magda hvilede, besøgte jeg Hr. Bürgisser. Skønt jeg forklarede ham, at jeg var Botaniker og egentlig intet havde med Forretningen at gjøre, viste han mig rundt i hele Fabrikken, der var meget udstrakt ikke i Højden men i Bredden. Meget imponerende var en hel Mark af Hatte, der paa smaa Pinde sade til Bleg. Hr. Bürgisser sagde, at han ikke længere brugte Svovl til Blegning, men et Stof, han selv lavede, som var meget billigere. Endvidere købte han alle sine Maskiner, til Presning af Hattene, i Italien, de var 1/3 billigere og lige saa gode som de tyske.

Hotellet i Livorno var slet, der var en Masse Kryb. I Bastia boede vi paa et Hotel, som stank, men skulde være Byens bedste.

Banen til Ajaccio er et storartet Anlæg, man kører igennem helt vilde Egne. Igaar var vi en meget smuk Spadseretur op paa et Bjerg her bag Ajaccio. Der fandtes allerede Maki. ...

15/11 1897. ... Det gjør næppe de smaa Bregner noget, at de var tørre ved Ankomsten, de voxer paa meget tørre Steder. Jeg har baade igaar og idag været ude at skrabe og faaet mange interessante Sager. - Magda er aldeles henrykt, og jeg synes, man kan se, hun kommer sig fra Dag til Dag.

Idag har det blæst Scirocco. Vi toge derfor til Byen for at se dens Marked og alle Minderne om Napoleon.

Er de fotografiske Plader komne godt til København? I bekræftende Fald sender jeg flere for at være fri for at slæbe dem med. Der er saa meget Vrøvl med Toldvæsenet. ...

Milano, 3/12 1897. ... Vi ere hjemme Tirsdag Aften med Korsør Toget. Jeg synes, det vilde være forfærdeligt morsomt, om I og Svigermoder den Aften kunde drikke The oppe hos os. Nielsine er jo kommen, efter hvad Svigermoder har tilskrevet os, og Agnes kan vel nok sørge for, at der er lidt at sætte paa Bordet. - Jeg har skrevet til C.B. Hansen, at det er en stor Skam, at Møblerne ikke ere i Orden. Hvad der er færdigt, kan de jo imidlertid gerne bringe op i Nr. 18. (Østerbrogade 18).

Der var dejligt ved Rivieraen, men det var ikke noget for mig, Naturen var ødelagt af Civilisationen."

19. UTROLIGE SKJOLD BØRGESEN OG HANS FAMILIE.

Saa længe han kunde, arbejdede Skjold Børgesen videre med alt, hvad der laa ham paa Sinde. Alligevel blev der altid Tid til at tænke paa Familien.

I Juli 1891 er Frederik Børgesen i Norge og Valdemar Børgesen i Rusland.

Skjold Børgesen til Frederik Børgesen: "11/7 1891. ... Bedstemoder var igaar fire Timer i Haven og blev kørt omkring i en Rullestol, hvoraf hun var svært oplivet; hungav Chokolade derude i Anledning af Fødselsdagen.

Valdemar klagede over, at alt var saa dyrt i St. Petersborg, men det var ogsaa storartet. Han havde pakket og var lige ved at rejse til Moskva. ..."

Skjold Børgesen til Agnes Børgesen, der er i Tyskland: "16/4 1895. ... Efter vor Hjemkomst fra Hellebæk fandt jeg Dit Brev. Skjærtorsdag og Langfredag var det en hel Storm og meget koldt derude. Lørdag og Søndag var det rigtig rart i Solen, saa vi fik Besøg af Tanterne, der kom ud med Postvognen. - Paaskedag var jeg i Kirke, senere arbejdede jeg i Drivhuset og Frederik paa sin Stenhøi. Han har faaet en Del Planter fra London. ...

22/4 1895. ... Igaar vare vi i Hellebæk. Onkel Emil var med, men han havde ogsaa travlt og kom først hen til os Kl. 5 3/4. - Tanterne tale allerede om Hellebæk og spørge bestandigt, hvornaar jeg vil derud? Men jeg maa først have Flytningen overstaaet, og Tiden har endnu ikke tilladt mig for Alvor at tænke derpaa. Det gode Vejr har jo bragt en Del Liv i Forretningen, og der har ogsaa været meget at sende til Hellebæk. ...

23/4 1895. ... Klokken otte toge Frederik og jeg af Sted til Malmø¹⁾ og viftede til Onkel Emil, der stod paa Langelinie. Det var

¹⁾S. Børgesen og Co. havde oprettet en Filial i Malmø.

meget tæt Taage, og Fløiten gik hele Tiden, men vi naaede over til Klokken 9½. Hr. Berling tog imod os ved Dampskibet, og saa gik vi hen og saa paa Lokaliteterne, der jo vare smaa i Forhold til vore, men store nok til at begynde i. Frederik og Rostrup toge videre til Lund, og jeg gik med Hr. Berling hjem og spiste Frokost, kom akkurat tidsnok til Dampskibet og var Klokken et paa Kongens Nytorv. ..."

Skjold Børgesen til Frederik Børgesen: "Corvetten "Fyen", Brevpostkontoret, K. 11/11 1895. ... Jeg havde nok haft Lyst til at se Driverierne i Kew, det er nu over 33 Aar siden, jeg saa dem. - Ved London Bridge var jeg oppe i et høit Taarn, hvorfra man havde en viid Udsigt, og navnlig var det morsomt at se ned paa Broen, ned ad Themsen og over paa den anden Side; der traf vi ogsaa vor Læge, der ikke havde ladet sig see, siden vi forlode Øresund. Nu var han kry nok, da han havde fast Bund under Fødderne. ..." Skjold Børgesen omtaler ogsaa Besøg i Tower og St. Pauls Cathedral og fortsætter: "Vil Du hilse Levinsen fra mig. - I Morges sendte jeg nogle Aviser, de komme ikke sammen med Brevene, som blive lagte i en særskilt Postsæk til "Fyen". ..."

Skjold Børgesen til Magda og Frederik Børgesen, som er paa Færøerne: "24/4 1898. ... Det har nok været en slem Tour, men et Held var det jo, at Vinden var god, saa I slap saa hurtigt til Leith. Captain Holm, der skulde til Island og gik Dagen efter Eder, maatte vende om og gaa her tilbage, da han led Havari i Nordsøen.

Igaar reiste Valdemar til Berlin, Guben o.s.v. for at se paa Filthatte til Vinteren. Der vedbliver at være meget med Fabrikken; der maa stadig gjøres Forandringer saa med det ene, saa med det andet, og vi maa selv tænke over, hvad der skal gjøres, da der ikke findes Folk, som har Kjendskab til eller Erfaring paa dette Omraade.

Der er kommen et Hæfte fra Th. Reinbold i Itzehoe, der var min Moders Fader født. ...

Fra venstre siddende forreste Række: Frk. Theodora Øllgaard, Direktør H.F. Øllgaard, Fru Gerda Børgesen, f. Seehusen, Grosserer Skjold Børgesen. Sid-dende anden Række: Frk. Agnes Børgesen med Inga Atenasio, f. Børgesen. Sid-dende tredje Række: Kammerjunkerinde Asta Ernst, f. Esmann, Fru Magda Børgesen, f. Øllgaard, Fabrikant Valdemar Børgesen. Staaende forreste Række: Borg-mesterinde Laura Øllgaard, f. Krarup, Frk. Clara Berg, Generalinde Adelheid Esmann, f. Weber, Højesteretsassessorinde Sophie Øllgaard, f. Petersen. Staa-ende bageste Række: Generalmajor N.C. Esmann, Borgmester Chr. Krarup Øllgaard, Etatsraad Emil Th. Berg, ? og Frk. Laura Berg. 15/6 1899, Gunhild Børgesens Daabsdag. Fotografiet er taget paa "Børgehus".

23/5 98. ... Da Agnes ligger i Sengen, toge Nielsine og jeg igaar med Dampskibet til Helsingør, hvor Johannes¹⁾ hentede os med Thor. Der var jo bestilt Vadskerkone til at gjøre rent, saa jeg maatte ud og faa Skodderne taget fra, Pumpen gjort i Stand o.s.v. Onkel Emil kom og inviterede mig til Middag, jeg fik Kalvecotelet med Syre og Rhabarbergrød; lidt over seks kom Johannes med Thor og hentede mig. Jeg skal hilse mange Gange fra Tanterne, nu tror jeg, at Vreden, over at I ganske glemte Tante Lauras Fødselsdag,

¹⁾ Kusk paa "Børgehus" Johannes Andersen, 1871-1959. Johs. Andersen boede i mange Aar paa Hamtermøllevej 11, Hellebæk, hvor han ogsaa lod bygge et Hus.

er gaaet over. Bare I nu husker Tanta Claras den 27de og Onkel Emils den 31te, for ellers bliver det rigtignok galt. ...

11/6 1898. ... Endelig har jeg faaet en Kjælder til min Viin, og jeg har derfor hele Ugen maattet slide i det for at faa den flyttet, og er dog ikke halvt færdig.

Fra Kristiansen (paa Utoft) havde jeg atter Brev forleden Dag, hvori han beklager sig over sine trange Kaar og mener, at han bliver nødt til at sælge sine Heste, da der ikke er Arbeide nok til dem. Dette kan jeg ikke rigtig forstaa, da jeg synes, vi altid har maattet leie Vogn, saa snart der var lidt mere end sædvanligt at bestille. Jeg længes efter at komme derover, men endnu har jeg ikke haft Tid dertil, før den 20de eller 21de kan jeg vist næppe, om det saa lader sig gjøre at reise fra Agnes. ..."

I Juni 1899 har Skjold og Frederik Børgesen travlt inde i København. Paa "Børgehus" forbereder man sig til Barsedaab, som næppe er overstaaet, før Frederik Børgesen rejser til Færøerne.

Magda Børgesen til Frederik Børgesen: "5/6 1899. ... I Morgen er det, vi skal til Pastor Sperling for at sige om at faa Barn i Kirke. Jeg tænker, det bliver Onkel Emil, der fører Ordet. Hvis Pastoren har Gnist af Humor i sig, maa han da faa et billigt Grin, naar vi møder op fem Mand høj. De andre (Laura, Clara og Emil Berg samt Agnes Børgesen) maa saa gerne have Æren af Tulle. ...

7/6 1899. ... Du er ellers en rar Fyr saadan uden videre at forlange, at jeg skal skaffe Brevpapir til Indbydelser, jeg gad nok vidst, hvorfra jeg skal faa det herude paa Landet? Tror Du maa-ske, Købmand Schaar fører den Slags? ...

20/6 1899. ... Jeg kan ikke sige, at jeg er glad i Øjeblikket, thi Taarerne triller mig ned ad Kinderne, naar jeg tænker paa toogfyrre lange Dage uden dig. ..."

Skjold Børgesen til Frederik Børgesen: "20/6 1899. ... Agnes havde heist Flaget og viftede med sit Lommetørklæde, da "Botnia" gik forbi igaar.

Der er kommen en Kasse Orchideer fra Grosserer A. Hamann, der er nogle og tredive, vi have plantet dem i fem Kurve og paa Træ. Det

er store Exemplarer men flere af samme Arter, som vi havde i Forvejen. - Hullet til det nye Drivhus er gravet ud ligeledes Vandhullet i den nye Have, Veien gjort i Orden og Plankeværket paabegyndt. ...

1/7 1899. ... I alle Fag mærker man Lockouten. Intet kan man faa gjort. Hverken Forme, eller hvad man skal bruge i Fabrikken, kan man faa lavet her i Landet, man kan daarligt beskjæftige sine egne Arbejdere, saa man maatte næsten ønske, at man ogsaa kunde lukke. ... Naa men det nytter ikke at klage, man maa anstrenge sig for at faa det bedst mulige Resultat. ...

8/7 1899. ... Jeg haaber, at Du for længst har faaet rigtig fat paa Dit Arbejde, da det jo er kjedeligt at maatte gaa uden at faa udført, hvad man har tænkt sig. - Badehuset er nu kommet ud, og Broen er næsten istand.

Paa Torsdag er det Bestemmelsen, at Agnes og jeg reiser til Liebenstein. I Morgen skal her være Afskedsselskab for Agnes; Høgsbros¹⁾, Captain Hamann²⁾ og de Unge, Tanterne, Din Svigermoder, og de, der kommer ud hos hende, ere inviterede. - Vi har været paa Kjøretur med Onkel Emil til Esrum og saa i Søndags til Gurre, hvor Din Svigermoder, Frøken Dora og Frøken Karen Øllgaard var med. Jeg tror, de morede sig rigtig godt. ..."

Magda Børgesen til Frederik Børgesen: "17/7 1899. ... Hans (Magda Børgesens Bror, Hans Øllgaard) bor oppe hos mig i disse Dage, jeg er ene hjemme, og det er jo voldsomt rart for mig. Moder og Dora ser jeg ogsaa hver Dag. - I Lørdags var Hans og jeg hos Hamanns til Aften. Vi indfandt os Klokken syv paa Cycle og kørte

1) Læge i Hellebæk, Hans Kristian Høgsbro, f. 1855.

2) Kaptajn Gustav Frederik Hamann, f. i Rio 1838 død 1918, var en yngre Bror til Grosserer A.G.W. Hamann. G.F. Hamann blev som 12-aarig Dreng sendt til sin Bedstefar, forhenværende Admiral i den brasilianske Flaade Johan C.P. Prytz i København, hvor han blev optaget paa Landkadetakademiet, som den Gang var Begyndelsen til et Ingeniørstudium; han blev som den eneste af 9 Søskende opdraget i Danmark. Kaptajn G.F. Hamann grundlagde Hellebæk Klædefabrik og var Direktør for samme, 1873-1918.

Kaptajn G.F. Hamann havde kun en Søn, Assistent i Undervisningsministeriet, cand.jur. Viggo Emil Hamann, 1869-1908, gift med Ellen Steenberg, 1869-1964, Datter af Apoteker Charles Steenberg, Det Gamle Apotek i Helsingør. Magda og Frederik Børgesen sluttede allerede i deres Forlovelsestid et meget nært Venskab med Ellen og Viggo Hamann, som gik videre til næste Generation.

saa en henrivende Tur i Teglstrup Hegn. Ved Klaresøens Bred sad vi længe og sludrede og nød Tilværelsen. Da vi kom hjem (til Villa Hamann), fik vi først The, og drog saa til Slut ned i Grotten, hvor vi nød Melon. Idag skulde vi alle fire en Tur til Gilleleje paa Cycle og drikke The der. ..."

I 1901 er Skjold og Agnes Børgesen igen paa Vej til Tyskland og gør først Ophold paa Utoft Plantage.

Skjold Børgesen til Frederik Børgesen: "Utoft, 20/9 1901. ... Vi have det godt, spise og drikke efter Evne og arbeide til Husbehov. Hvad Arbeidet angaar, saa har jeg faaet plantet Trekkanterne til ude ved Stenhøien igaar Eftermiddags. Idag havde jeg fem Mand til Hjælp og fik Jorden kulegravet, og den er nu deilig behandlet; jeg har plantet en Del over for Verandaen og ved Rotunderne, hvor der manglede nogle Spiræer. - I Eftermiddag have vi spadseret en Tour, men foretrak i øvrigt at blive hjemme, da det blæste temmelig stærkt op hen mod Aften. - Alt staar vel til, blot har en af Hestene Mavekatarr. - Igaar Eftermiddags og navnlig nu til Formiddag har vi hørt Skydning, men har ikke seet noget til Skytterne. Det var mest i Retning af Mosen, man hørte det. - Til Middag fik vi Oxetunge med brunede Gulerødder, Lammesteg med Kartofler og Rhabarbercompot, Æblekage og Frugter, Rødvin og Kaffe. Til Aften fik vi to Fisk, som Carl havde fanget og frisk Hvedekage, som Madame Kristiansen havde bagt i Eftermiddag. - Man lever godt her ude paa Heden. - I Morgen gaar det til Hamburg. ..."

Det var Skjold Børgesen magtpaaliggende, at hans Børnebørn tidligt skulde have Mulighed for at lære et fremmed Sprog. Han tilbød at dække Udgifterne ved at engagere en udenlandsk Bonne til dem. Frederik og Magda Børgesen tog med Tak imod dette Tilbud og fortsatte ogsaa efter Skjold Børgesens Død med at holde udenlandsk Bonne til deres Børn.

Fra alle de andre Bonner adskilte Hollænderinden, juffrow Sophie W.A.H. Elink Schuurman sig. Hun var født 1/6 1875 i Familiens gamle Hjem "Payenborgh" paa det Oude Gracht i Utrecht, nu en Del af Universitetet der, og var Datter af, Direktør for "Utrechtsche Algemene Brandwaarborg Maatschappij" Johannes Elink Schuurman.

Juffrow Elink Schuurmans Fætter, Dr. Godfried Hoogewerff var Direktør for det Nederlandske Institut for Kunsthistorie i Rom og senere Professor i Kunsthistorie ved Universitetet i Utrecht. I Sommeren 1911 giftede han sig i København med, Professor i Botanik C. Raunkiærs finske Adoptivdatter, Hilma Maya Tamininen. Professor Raunkiær boede den Gang i Direktørboligen for Botanisk Have. Dr. G. Hoogewerffs Søster erindrer, at Botanisk Have var lukket paa Bryllupsdagen.

Ved denne Lejlighed spurgte Brudgommens Mor Professor Raunkiær, om han kendte en Familie, som vilde modtage hendes Niece som Nurse for deres Børn? Professoren svarede, at Dr. Børgesens som Regel havde en engelsk Bonne, og da de rejste meget, maatte en Dame med saa glimrende Kvalifikationer, som her var Tale om, uden Tvivl være af stor Værdi for dem.

Juffrow Elink Schuurman var baade berejst og sprogkyndig. Hun havde bl.a. været paa Kostskole i Bruxelles, var uddannet ved et Sanatorium i Tyskland og havde haft Stilling der. Vi talte engelsk med hende. - Danmark skuffede ikke Schuurman, som vi Børn kaldte hende, hun blev hos os til ind i 1921 og her i Landet til 1934. Omkring 1917 var hun dog dels et halvt Aars Tid i Holland, dels passede hun nogle Maaneder Læge Chr. Øllgaards to Børn, indtil den Hollænderinde, som havde afløst hende, var indforstaaet med at forlade os. - Sit Otium tilbragte hun i eget Hjem i Interlaken afbrudt af lange Ophold i Holland og i Danmark. Under 2. Verdenskrig og i sine sidste Leveaar boede hun i Utrecht, hvor hun døde den 4/9 1965. Schuurman er bisat i det Elink Schuurman'ske Familiegravsted paa den første "algemene begraafplaats Soestbergen", Gansstraat, Utrecht. Der staar vist kun Navnet, Schuurman, over Indgangen til det dystre Gravkammer.

Den 1ste Marts 1904 fejrede Straahattefirmaet, S. Børgesen og Co., 50-Aarsdagen for sin Tilblivelse. En af Dagens Aviser omtaler, at Grosserer S. Børgesen nogle Aar før maatte underkaste sig en alvorlig Operation, men nu atter var saa rask, at han med sin sædvanlige Iver og Interesse tog Del i Forretningens Ledelse.

Den 7. Marts 1905 skriver Berlingske Aftenavis:

"En af Byens største Industridrivende, Grosserer Skjold Børgesen, Stifter af Firmaet, S. Børgesen og Co., er efter længere Tids Sygdom i Nat afgaaet ved Døden i en Alder af omtrent 75 Aar. Afdøde, der ifjor ved sit Forretningsjubilæum var Genstand for mange Æresbevisninger, ... havde paa sine gamle Dage den Tilfredshed, at se som Resultat af sin fremragende Dygtighed en blomstrende Forretning, ... og en omfattende Virksomhed, der beskæftiger omtrent 200 Mennesker.

Børgesen var en beskeden Mand, hvis Navn uden for Forretningen kun naaede frem til Offentligheden, naar Talen var om filantropiske Øjemed. Det var saaledes især knyttet til Hedesagen og Plantagerne i Dansk Vestindien. - Ved sit Jubilæum ifjor skænkede han 25.000 Kr. til forskellige, velgørende Øjemed, men yndede for øvrigt mest at gøre godt i Stilhed, hvorfor mange vil mindes ham med Tak. Han var ikke blot meget afholdt af sit Personale, af hvilke flere er blevne gamle i Firmaets Tjeneste, men af saa at sige alle med hvem, han kom i Berøring."

"Ved Begravelseshøjtideligheden i Skt. Jakobs Kirke talte Pastor Krag. ... Kirken var smukt pyntet ... og Kisten overdækket med skønne Kranse, hvoriblandt en Sølvkrans fra afdødes Personale, ... der under Salmen: "Dejlig er Jorden" bar Kisten ud af Kirken. Jordpaakastelsen fandt Sted umiddelbart efter paa Holmens Kirkegaard." Berlingske Aftenavis, 11/3 1905.

20. DEN FØRSTE SNES AAR EFTER SKJOLD BØRGESENS DØD.

Frederik Børgesen overtog af økonomiske Grunde med nogen Betænkelighed den 31/10 1905 "Børgehus" efter sin Far.

Hvad hans og Familiens Transportproblemer i Sommerhalvaaret angik, vilde Cykler og Helsingør-Hornbækbanen fremtidig kunne klare Turen til Helsingør. - Helsingør-Hornbæk-Gillelejebanen blev for Strækningen, Helsingør-Hornbæks Vedkommende aabnet for Drift, 22/5 1906. -

Men Frederik Børgesen havde allerede ét Hus, købt ved Hjælp af Onkelen Emil Th. Berg ved Skøde af 14/12 1903 af Kammersanger V. Herold, nemlig Villaen, Rosenvængets Hovedvej Nr. 19, Matr. Nr. 109 i, udenbys Klædebo Kvarter. Huset synes meget ofte at have skiftet Ejer, og har nok baade været koldt og utidssvarende. V. Herold købte det ved Skøde af 28/11 1898 af Kunstmaler I. Lüb-schitz, der 6/8 1888 havde købt det af Skibsmægler Ulrik Holm. Se, Hof- og Stadsretten 2. Afd., Skøde- og Panteprot. 1903-04 Nr. 52 p. 548-50, 1898-99 Nr. 45 p. 365-67 og 1888-89 Nr. 29 p. 58-61 i Landsarkivet for Sjælland m.m.

Ifølge Vejviseren boede Frederik Børgesen i 1905, Rosenvængets Hovedvej 19, i 1906 var Adressen, Hellebæk og fra 1907-13, Østbanegade 7 3die Sal, København. - Rosenvængets Hovedvej 19 blev meget praktisk lejet ud, da Ægteparret Frederik Børgesen agtede sig ud paa deres lange Rejse til Dansk Vestindien i 1905-06. De to daværende Børn blev anbragt hos Agnes Børgesen, som det saa ofte skulde blive alle Børnenes Lod at maatte bo hos forskellige Familiemedlemmer under Forældrenes Rejser. Det var aldrig let for Børnene at maatte undvære deres Forældre, deres vante Omgivelser og hinanden i længere Perioder.

Ved Arkitekt V. Hammers Hjælp gennemgik Rosenvængets Hovedvej 19 omkring 1912 en gennemgribende Ombygning. Dagligstuen blev udbygget og Hovedindgangen flyttet til Husets nordre Side. Hele 1ste

Prospect af Rosenvænget 1863 tegnet af Emil G. Libert. Rosenvængets Hovedvej Nr. 19, der tilhørte Frederik Børgesen, og som det saa ud før Ombygningen, er det første Hus paa venstre Haand. Fra Det Kgl. Bibliotek.

Sal blev indrettet til Beboelse med fuld Loftsetage oven over. Skifertaget blev af skønhedsmæssige Grunde erstattet med Tegl. Der blev indrettet Badeværelse, to Toiletrum og indlagt et beskedent Centralvarmeanlæg. Fra 1913 havde Familien Frederik Børgesen igen Vinterbolig paa Rosenvængets Hovedvej 19.

Da Frederik Børgesen havde løst Sognebaand til Holmens Kirke, blev alle Børnene konfirmerede af Provst Fenger, Gunhild Børgesen 27/9 1914 med efterfølgende Familiefest i Hellebæk, de andre paa en Palmesøndag med efterfølgende Familiefest i Rosenvænget.

Til daglig kom Frederik Børgesen hjem fra Botanisk Museum ved 5-Tiden, hvorefter der maatte være fuldstændig Ro i Hjemmet, for at han dels kunde hvile sig lidt, dels hele Aftenen nedskrive sine videnskabelige Iagttagelser. Frederik Børgesen havde ikke noget imod, at hans Kone eller et Par større Børn opholdt sig i Stilhed i Dagligstuen ved siden af hans Stue. Men Magda Børgesen, nurse, Børn og Hund foretrak snart den paa 1ste Sal i Husets modsatte Ende beliggende "Legestue" som Opholdsstue. Vanskeligheder med at skaffe Brændsel under de to Verdenskrige bidrog vel ogsaa til Forkærligheden for Ophold i den mindre og lunere "Legestue".

Havde der været leget vildt og dejligt i Haven, maatte den rives og Flisegangen fejles inden Husets Herre kom hjem.

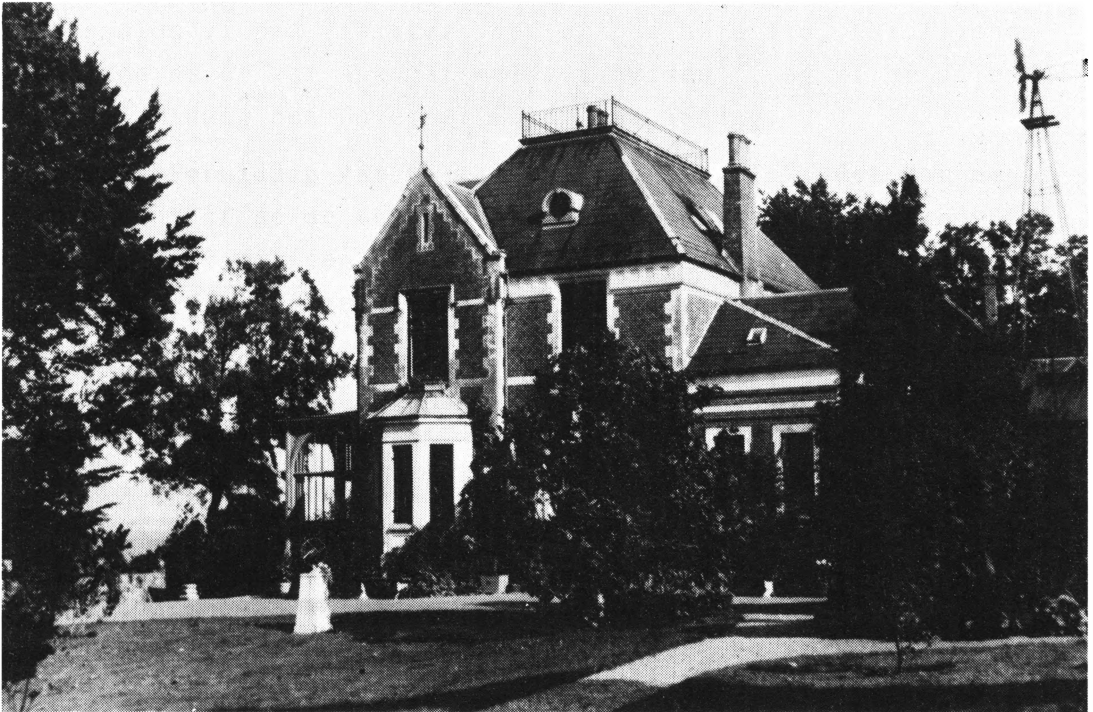
Søndag Formiddag gik Magda og Frederik Børgesen som Regel i Kirke. Søndag Eftermiddag vilde han gerne have sin Familie med paa Museer og Udstillinger.

Ved Vintersæsonens fine Middage nøjedes Børnene som smaa med at sidde skjult oppe paa Hovedtrappen og se Gæsterne ankomme og spejle sig i det lange Konsolspejl i Entreen med det hvide Marmorgulv og H.D.C. Martens' store Billede, af Vor Frue Kirke indvendig, paa den blaa Væg.

Vi fire Børn kom efterhaanden alle i N. Zahles Skole, som Forældrene sikkert valgte paa Grund af Ledelsens kristelige og nationale Holdning. Efter at have overtaget "Børgehus", forlængede Frederik Børgesen straks Sommeropholdene i Hellebæk fra 3 Maanedere til 5½ Maaned. For at kunne deltage i Skolens normale Undervisning maatte vi Børn om Sommeren af Sted fra "Børgehus" lidt før Klokken 7 og kunde først være hjemme igen Klokken 5½. Week-

end kendtes jo ikke den Gang, og Tunnelbanen og dermed Nørreport Station aabnedes først i 1918.

Kun for mit Vedkommende kom der efterhaanden et Skoletog, som jeg kunde benytte. Men vore Forældre havde nu en Gang fastslaet, at Skolevejen var for lang fra Hellebæk. Hvert Foraar maatte Magda Børgesen derfor ind hos Bestyrerinderne for N. Zahles Skoles Børneskole, først Frøken Ringberg senere Frøken Paulli, for at bede om at faa os fritaget for at gaa i Skole i Sommerhalvaaret, medens vi var helt smaa, senere om vi kunde nøjes med at møde tre og til sidst fire Gange om Ugen. Først fra 10. studerende Klasse mødte vi hver Dag. - Skolen fralagde sig et hvert Ansvar for, hvad den kunde lære os. -

Først Grosserer Skjold Børgesen, derefter Dr.phil. Frederik Børgesens Sommerhjem ("Børgehus") i Hellebæk.

Paa "Børgehus" gennemgik navnlig Haven store Forandringer efter Skjold Børgesens Død, jvf. Troels Erstad og Conrad Nellemanns Beskrivelse i "Havekunst", 28. Aarg. 1947 p. 1-28.

Ejendommens Telefon, Hellebæk Nr. 32, er første Gang optaget i Telefonbogen i 1903. Før denne Telefon blev oprettet, havde man klaret sig med en Tilladelse til at benytte Hellebæk Fabrikkers Telefon hos Portner H.J. Utzon.

I 1910 fik Ingeniør H. Dithmer, der byggede sig et pragtfuldt Hus oppe paa Skrænten ved Julebæk, Nordre Strandvej 93, hvor nu Hjemmeværnspolitiskolen ligger, Tilsagn om at kunne modtage Elektricitet fra Hellebæk Fabrikkers Dynamo mod selv at bekoste Ledningen og Installationen. Det blev samtidig tilbudt Beboerne paa den mellemliggende Strækning at faa deres Ejendomme tilsluttet denne Ledning mod selv at betale den interne Installation og Stikket ud til Vejen, hvilket alle inklusive Frederik Børgesen tog imod. Med denne Strømlevering fortsatte man til 1932, hvor NESA i sin Aarsberetning meddeler: "at der er sluttet Overenskomst om Strømlevering til Hellebæk Fabrikker samtidig med, at Selskabet har overtaget Strømleveringen til de private Forbrugere, der tidligere blev forsynet fra Fabrikkerne. Ogsaa her blev Lavspændingsledninger og Installationer ombygget samtidig med, at der blev nedlagt et Højspændingskabel fra den forhaandenværende Transformatorstation ved Kobberdammen til en ny Transformatorstation i Nærheden af Fabrikkerne."

Der blev ogsaa indlagt et mindre Centralvarmeanlæg paa "Børgehus", der blot dækkede Stuerne, Trappeopgangen og Forældrenes Soveværelse, som var meget koldt. Enkelte Kakkelovne bibeholdtes, Køkkenet havde et godt Brændekomfur. Med disse Opvarmningselementer klarede man ogsaa Fyringsproblemerne i de Aar, i hvilke vi skulde komme til at bo særlig længe i Hellebæk.

Med Professor E. Warming som Præsident afholdt man i København i Juni 1913 Generalforsamling i "Association internationale des botaniste". Den 28. Juni var der arrangeret Ekskursion til Rude-skov. Efter Middagen i Ny Holte Hotel "tog Størstedelen af Ekskursionens Medlemmer til Hellebæk, efter Dr. F. Børgesens elskværdige Indbydelse. I Doktorens smukke Have, der rummer mange Sjældenheder, opholdt Selskabet sig længe. Det fornøjelige Samvær afsluttedes med en Souper, efter hvilken Selskabet ved 9-Tiden returnerede til København". Se, Botanisk Tidsskrift 1914, Bd. 33 p. 258.

Samme 28. Juni var Vejret pragtfuldt, Udsigten over Sundet kunde ikke være smukkere. - Souperen indtoges ved smaa Borde dækket i alle Stuerne. De mange lækre Retter havde Jomfru Mikkelsen, Jomme, som vi Børn kaldte hende, tilberedt. Hun var fra Frederikshavn og havde tidligere tjent paa Herregaarde.

I sin Takketale til Værtsparrret sluttede Professor Flahaut med disse Ord om Hellebæk: "C'est un paradis terrestre."

Ved Skøde af 1/9 1915 afkøbte Frederik Børgesen, Smedemester O. Malmgreen, Nabogrunden Matr. Nr. 2 bl, som Smedemesteren havde købt af Grosserer A.G.W. Hamanns Bo ved Skøde af 8/2 1904. Aarsagen til dette Køb var navnlig Frygten for en Udstykning af Arealet, hvor der hidindtil havde været dyrket Korn, Frederik Børgesen plantede "Skov", anlagde Køkken- og Frugthave samt en Tennisbane. - Ved Skøde af 16/4 1926 solgtes Grunden til Fru C.L.M.F. v. Beck.

En ny Gartnerbolig ved det nuværende Hellebakken blev opført omkring 1917. Arkitekt V. Hammer tegnede Huset. Grunden støbte man selv. Gartner Laust Hansen fra Blaakjær paa Mols blev Husets første Beboer; han havde været ansat ved Botanisk Have i København, var ivrig Jæger og gammel Garder. For at kunne tage hjem og gaa paa Jagt ønskede han gerne Ferie sent paa Aaret, naar Frostene kunde blive farlig for hans Vækster i Drivhuset. Hvis der var sket Planterne noget under hans Fravær, var den ikke god!

Endelig i 1920, da Forholdene efter første Verdenskrig var blevet mere normale, kunde Frederik Børgesen igen komme ud at skrabe Alger. Han rejste i November 1920 med sin Kone og sine to ældste Døtre til de Kanariske Øer. Desværre blev Frederik Børgesen under Opholdet der foruroligende syg af Amøbedysenteri og behandles først af en spansk Læge siden af en norsk. Den spanske Læges Anvisninger viste sig at have været de rigtige. Lægeskiftet blev skæbnesvangert, Frederik Børgesen kom sig aldrig rigtigt af Sygdommen. Botanisk Tidsskrift 1922, Bd. 37 p. 194 meddeler: "at Bibliotekar, Dr.phil. F. Børgesen vendte hjem i Maj 1921 fra de Kanariske Øer, hvor han havde foretaget betydelige Indsamlinger, særlig af Havalger."

Medens Familien var bortrejst, var Schuurman, Gerda og jeg anbragt hos Tante Dora (Mors ugifte Søster, Theodora Øllgaard) i

det af hende ellers benyttede store Soveværelse i Lejligheden, Slagelsegade Nr. 5 4de Sal paa Østerbro i København. I Forvejen boede vore tre Fætttere Eyvind, Bjørn og Thorkil Finsen den Gang hos Tante Dora. Navnlig Bjørn, som aftjente sin Værnepligt i Marinen, var meget sød til at hjælpe Gerda med Lektielæsning og til at lege med os begge. - Schuurman i sin hollandske Sygeplejerske Uniform fulgte i alle Tilfælde mig til og fra Zahles Skole og passede Gerda og mig i alle Maader.

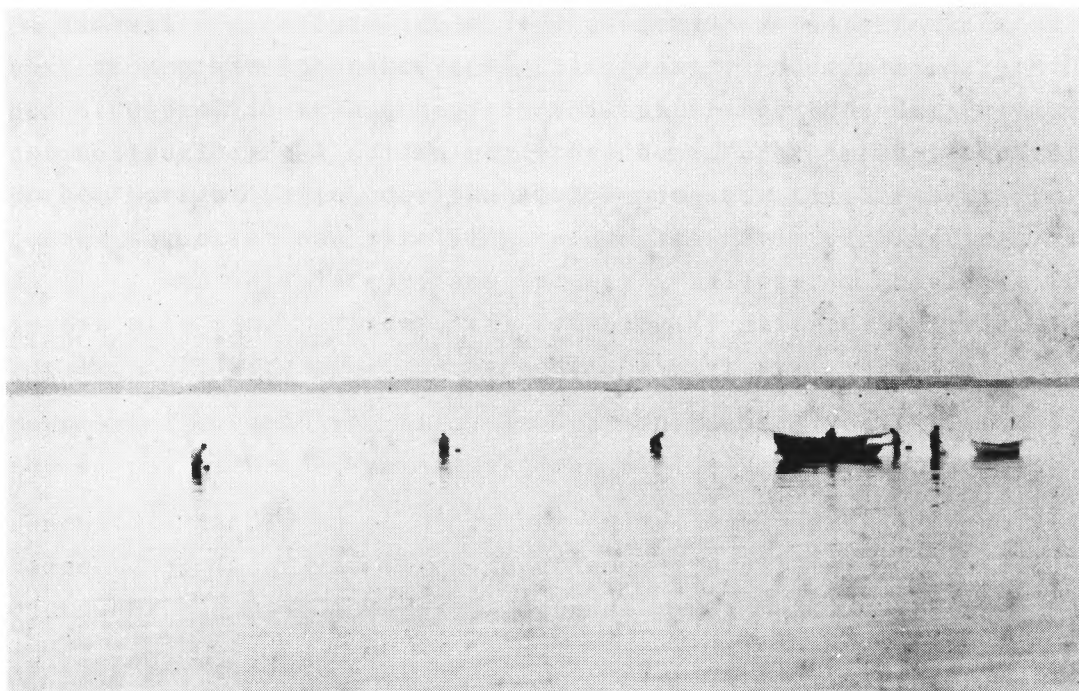
Under den almindelige Gensynsglæde med Familien i Maj 1921 forlod Schuurman os efter eget Ønske, jeg var da 7 Aar. - I 1923 inviterede hun Gerda og mig paa en 4 Ugers Ferie til Utrecht i Holland. Vi boede hos hendes Bror, daværende Direktør for "Utrechtsche Algemene Brandwaarborg Maatschappij" Gerhard Elink Schuurman, og morede os vidunderligt sammen med hans fem Børn. Mange Gange har jeg siden besøgt denne storartede Familie.

Familiens Glæde over Opholdet paa de Kanariske Øer blev ogsaa formørket af daarlige Efterretninger om S. Børgesen og Co.'s Aarsregnskaber. -

For at spare lejede Valdemar Børgesen straks Direktørboligen paa Howitzvej ud, "Bjælkestuen" i Hornbæk var lejet ud, og til Erstatning for disse to Boliger indrettede han "Strandstuen" i Hellebæk til fremtidig Helaarsbeboelse.

Paa Grund af Vanskelighederne i S. Børgesen og Co. bestemte Frederik og Magda Børgesen sig til at ville bo det meste af Aaret i Hellebæk; kun de koldeste Maaneder af Aaret, knap tre, skulde tilbringes i Rosenvænget. I Foraaret 1921 blev de to yngste Børn derfor taget ud af N. Zahles Skole og med paa Landet, hvilket ikke var nogen større Sorg for dem. De skulde fremtidig undervises af deres ældste Søster med den meget fine Studentereksamen. Men det skulde blive meget strengt til November 1923 igen at blive sat i N. Zahles Skole.

Juleaften i Hellebæk var om muligt endnu dejligere end den i Rosenvænget. Det store Træ stod i Havestuen paa "Børgehus". Nyt-aarsaften fejredes i de Aar hos Valdemar Børgesens i "Strandstuen". Vi spillede ifølge Tradition i Familien Børgesen Tallotteri. Spændende Gevinster havde Værtsparrret medbragt fra Tyskland. Man-

Fiskere stamper Saltvandsorm ved Hellebæk. 1913. - Frøken Marie Hansen Aalsgarde fortæller, at Torsk fiskedes med Kroge.

Ved "Majorgaarden" i Hellebæk efter Stormene 1921-22, Birthe og Gerda Børgesen og Fru Magda Børgesen.

ge af Tallene raabtes op med særlige Navne. For Eksempel hed Nr. 24, "Det gamle Husnummer", til Minde om Bedsteforældrenes Hjem paa Østerbrogade Nr. 24; Nr. 44 hed, "Peder Pedersen" og Nr. 27, "Holmens Ret". Hvem og hvad vi mindedes med de to sidste Benævnelser fortabte sig i den graa Fortid, da Familien Børgesen havde Tilknytning til Søetaten. Mon ikke "Peder Pedersen" skulde være identisk med Husfællen Peder Pedersen i Tigergade Nr. 7 se, p. 6. Og: ""Holmens Ret" var i Nyboder Navnet for de 27 Slag Tamp, som menige Orlogsgaster arbitrært kunde straffes med, iflg. "Instruktioner og Reglementer for Tjenesten paa de Kongelige Skibe" af 1849." Se, Frits Hammer Kjølens: Orlogsliv og Lune. Høst og Søns Forlag. København 1960, p. 145.

Set med et Barns Øjne var det spændende at opleve de frygtelige Storme i 1921/22, hvorom "Nordsjælland" skrev: "... Ved Villa Carlo i Hellebæk er Søen gaaet op i selve Strandvejen¹⁾, og den er bortskyllet i sin halve Bredde paa en Strækning af nogle og firs Meter. Langs det bortskyllede Stykke er der af Hensyn til de vejfarende opsat et Rækværk. ... I Professor Blochs Villa²⁾ er Facaden mod Søen styrtet ned. ..." Se, "Nordsjælland" 2/11 og 19/12 1921 og 2/1 1922.

I 1923 udkom 1ste Del af Alexander Svedstrups "Erik Gudmand", som Mor til vor Fryd læste højt for os om Aftenen. - Alexander Svedstrup raadførte sig vist i øvrigt med Frederik Børgesen om enkelte af Bogens botaniske Detailler.

Paa Magda Børgesens Fødselsdag den 23. August kunde der i mange Aar til Kaffen efter Middagen, der blev nydt paa Terrassen foran Huset, bydes paa et Glas af Plantageejer Svitzers navnkundige Guavarom. - Man drømte ikke om at lyksaliggøre andre end de mandlige Gæster.

Fornøjeligt var det med de mange Gæster fra Ind- og Udland. For de liggende Gæsters Vedkommende transporterede de Børgesen'ske Børn deres Kufferter til og fra Hellebæk Station paa deres Legevogn.

1) Strandvejen ved Det Kongelige Opfostringshus.

2) Det nuværende "Majorgaarden".

Om Sommeren ved Aftenteen paa "Børgehus", naar Havens Planter og Urter var vandede, sad man gerne og nød Udsigten over Øresund. Snart skimtedes Det Forenede Dampskibsselskabs Aalborg Baad, af Familien kaldet "Godnatskibet", naar den var ud for "Børgehus", var det sidste Frist til at bryde op og gaa til Køjs, saa var Klokken 10. En lignende, daglig Sengetid har sikkert været almindelig i mange af Hjemmene omkring vort.

Den 29. Oktober 1922 fejrede Magda og Frederik Børgesen deres Sølvbryllup. I den tidlige Morgenstund havde Gartner Hansen og Gartnermedhjælper Lejf Jensen fra "Kildevang" i Øerne, som ogsaa var gammel Garder, rejst en pragtfuld Æreport og fire Flagstænger foran Hoveddøren til "Børgehus". Gartner Hansen havde laant hele Stadsen af sin Ven, Restauratør Christiansen paa Julebæk.

De fleste af Gæsterne kunde indkvarteres paa "Børgehus", i "Skovhuset", i "Strandstuen" og paa "Helsinghøj", enkelte boede paa Hellebæk Badehotel, kun Højesteretssagfører Møldrups tog om Aftenen Bil til København. For de Tilrejsende og Gartner Hansen var der stor Te allerede om Eftermiddagen. Jomme klarede som sædvanlig hele Madlavningen, og bl.a. Johannes Andersens Kone, Juliane, 1875-1932, hjalp med Opvarningen.

Min Kjole blev syet af Frøken Marie Hansen i Aalsgaarde, 1884- , som var Datter af Fisker Ernst Hansen. Min Søster Dutte syede sin og Gerdas Kjole, og der gik alt for meget af Stoffet til Duttens Kjole.

H.F. Øllgaard nævnte i sin Tale til Sølvbrudeparret bl.a. de to dejlige Hjem i Rosenvænget og i Hellebæk og fortsatte: "Til dem begge knytter der sig mange lykkelige Minder, men det er dog for mig ganske naturligt, at I har ønsket at fejre Sølvbrylluppet i Hellebæk, for her har I nu alligevel haft Eders bedste Tider. Her har Du Frederik denne dejlige Have, hvor Din videnskabelige Indsigt og praktiske Dygtighed har forenet sig i at skabe noget virkelig enestaaende. - Jeg husker Magda, at Du en Dag her ude sagde til mig, at Du var saa lykkelig, at Du ligefrem kunde blive grebet af en ubestemt Ængstelse for, at den ikke kunde vare, og Midtpunktet i Din dybe Lykke var Frederik. Saa dybt føler en Mand vist sjældent, eller rettere han har det paa en anden Maade, og saadan er det vel ogsaa gaaet Dig Frederik. Naar ens Gerning

er udadvendt, faar man altid en sund Portion Ærgrelser sendt ind ad Døren, og skulde alt andet klappe, saa er der jo Skatterne.

Men har I nydt Livet her ude, har I ogsaa delt Eders Lykke med os. Hvor mange glade Timer har vi ikke tilbragt her hos Eder, jeg regner Cykelturene herop og her oppe for mit Livs lykkeligste Timer, i en særlig Glans staar en Række Ture, som vi foretog sammen med Hamanns.

Hvad har dette Hjem med Sol og Strand, Haven og Skoven ikke været for os Hovedstadsbeboere, hvor mange Gange har vi ikke her oppe samlet Lyst og Kræfter til at gaa i Selen igen? ..."

Etatsraadinde Marie Augusta Finsen, f. Øllgaard, sagde ved samme Lejlighed: "Den Gang I var paa Bryllupsrejse, skrev Du til mig Magda: "Nu er Frederik Midtpunktet i mit Liv!" Der er nok af Ægtefolk, der saa inderlig godt kan undvære hinanden. Jeg ved, at jeg til Tider har været tarvelig nok til at ønske, at I kunde undvære hinanden lidt mere, jeg husker, hvorledes jeg de første Aar i Vejle haabede, at Frederik kunde rejse ene ud til sine Grantrær paa Utoft, og Magda imedens blive hos mig. Det skete én Gang, at hun blev hos os i halvanden Dag, men jeg forstod ogsaa, at det var en enestaaende Begivenhed, der ikke vilde gentage sig, og den gentog sig heller aldrig. ..."

PERSONREGISTER

- Atenasio, Francesco, Commandat-
tore, Sindaco, Potestà
(1884-1954)
- Atenasio, Inga Antoinette, f.
Børgesen (1895-1960)
- de Bath, Deborah Rebecca, f.
Warschawsky, g. l. Weber
(1892-)
- Berg, Clara Amalie (1839-1917)
- Berg, Emil Theodor, Etatsraad,
Grosserer (1829-1910)
- Berg, Jens Julius August
(1827-1845)
- Berg, Laura Thora Wilhelmine
(1831-1909)
- Berg, Maria Anthonette, f.
Nielsen (1805-1848)
- Berg, Severin Christian, Hose-
kræmmer (1795-1858)
- Berthier, Mathilde, f. Hirsch,
Baronesse (-)
- Blechingberg, Otto Carl Frede-
rik, Grosserer (1859-1914)
- Blechingberg, Sigrid Hilda So-
phie, f. Weber (1865-1939)
- Borgström, Otto Petrus, Borg-
mester i Trosa (1852-1916)
- Børgesen, Adolph Ferdinand,
Urmager (1792-1876)
- Børgesen, Agnes Marie Elisa-
beth (1870-1957)
- Børgesen, Anna, f. Jacobsen,
g. l. Ræber (1780-1841)
- Børgesen, Anna Maria
(1763-)
- Børgesen, Anne Cathrine Elisa-
beth, f. Thomsen (1809-1892)
- Børgesen, Antonette Marie, f.
Berg (1835-1894)
- Børgesen, Bendix (1761-)
- Børgesen, Birthe Marie
(1914-)
- Børgesen, Bolette Marie, f.
Terkelsen (1829-1879)
- Børgesen, Christian Conrad,
Krigsraad, Kommandoskriver
v. Holmen, exam. jur. (1760-
1829)
- Børgesen, Clara Bertha Elisa-
beth, f. Beck, g. l. Kret-
schmer (1888-1968)
- Børgesen, Clara Susanne Bir-
gitte, f. Bjerg (1825-1910)
- Børgesen, Dorothea Sophia
(1760-)
- Børgesen, Edvard Peter Jens,
Bogbinderlærling (1808-)
- Børgesen, Else Marie, f. Bak-
ke, (1764-1840)
- Børgesen, Emma Marie (ca.
1857-)
- Børgesen, Frederik, Strandkon-
trollør (1802-1885)
- Børgesen, Frederik Christian
Emil, Bibliotekar Dr.phil.
(1866-1956)
- Børgesen, Gerda Xenia Katinka,
f. Seehusen (1875-1933)
- Børgesen, Jean Pierre Guil-
laume, f. Ræber, Krigsasses-
sor, Fuldmægtig v. Holmen,
exam. jur. (1812-1893)
- Børgesen, Magdalene Sofie, f.
Øllgaard (1873-1961)
- Børgesen, Maria Christine
(1790-1818)
- Børgesen, Peder, Sergeant i
Marinen (1733-1785)
- Børgesen, Peter Andreas,
Etatsraad, Kontorchef v.
Holmen (1788-1860)
- Børgesen, Skjold Christian
Gottlob Eli, Grosserer, Fa-
brikant (1830-1905)
- Børgesen, Skjold Eyvind Børge
(1898-1957)
- Børgesen, Skjold Valdemar
Christen (1925-1930)
- Børgesen, Stella Marie Adol-
phine (1819-1821)
- Børgesen, Valdemar Julius An-
ton, Fabrikant (1868-1948)
- Børgesen, Viggo Christian Eli-
as, Overkrigskommissær, Te-
legrafbestyrer, Premierløjtn-
nant (1814-1881)

- Catalani, Angelina, f. Atenasio (1914-)
Catalani, Francesco, Ingeniør (-)
Christmas-Dirckinck-Holmfeld, Walter, Forfatter, Kaptajn (1861-1924)
Dalgas, Enrico Mylius, Direktør, Oberstløjtnant (1828-1894)
Ernst, Asta, f. Esmann, Kammerjunkerinde (1869-1957)
Ernst, Carl Frederik Weis Kaptajn, Kammerjunker (1860-1930)
Esmann, Adelheid Nathalia Erasmine, f. Weber, Generalinde (1835-1922)
Esmann, Fanny, f. Drewsen (1868-1943)
Esmann, Gustav Frederik, Forfatter (1860-1904)
Esmann, Hulda Henriette, f. Lorck, Oberstinde (1865-1945)
Esmann, Niels Christian, Generalmajor (1832-1901)
Esmann, Sigvard Theobald Thorvald, Oberst, Kammerjunker (1863-1940)
Funch, Joachim Melchior Holten Friboe, Sognepræst (1806-1880)
Funch, Thora Anine Jacobine Elise, f. Børgesen, Pastorinde (1817-1889)
Hamann, Adolph G.W., Grosserer (1837-1903)
Hamann, Ellen, f. Steenberg (1869-1964)
Hamann, Gustav Frederik, Kaptajn, Direktør (1838-1918)
Hamann, Viggo Emil, Assistent i Undervisningsmin., cand. jur. (1869-1908)
Hansen, Gerda Sophie, f. Børgesen, Pastorinde (1907-)
Hansen, Poul, Konsul (1825-1908)
Hansen, Svend Bøegh Hultin, Sognepræst (1890-1972)
Helwigh, Christian Eggert, Prokurist, cand.jur. (1894-)
Helwigh, Gunhild, f. Børgesen (1899-)
Helwigh, Hans Eggert, Civilingeniør, Lic.techn., Søløjtnant (1942-)
Helwigh, Torben Frederik, Ingeniør (1940-)
Holm, Anna Petrea Birgitte Caroline, f. Funch (1850-1891)
Holm, Carl Christian, Konferensraad, Departementschef (1847-1909)
Jacobsen, Axel Edvard Børge, Plantageejer, Forfatter (1897-1962)
Jacobsen, Elisabeth Antoinette, f. Børgesen (1901-)
Jacobsen, Martin Skjold Børge, Lektor, cand.stat. (1942-)
Jespersen, Ottilia, Skolebestyrerinde (1857-1929)
John-Hansen, Johanne Marie, Lærerinde (1879-)
Lehmann, Andreas (1779-)
Lehmann, Anna Catharina (1780-)
Lehmann, Carl (1781-1782)
Lehmann, Carl Christian, Snedkermester (1783-1820)
Lehmann, Christiana Marie Andersdatter, f. Svane (ca. 1755-1786)
Lehmann, Johan Christian, Snedkermester, Møbelhandler (ca. 1750-1818)
Lehmann, Johannes Ferdinand (1794-)
Lehmann, Maria Christiana Pedersdatter, f. Arvedsen (1756-1831)
Lehmann, Peter Christian (1789-)
Lehmann, Peter Fridrich, Snedkermester, Hofspejlfabrikant (1792-1860)
Levinsen, Navnef. til Løfting, Christian, Fiskeriinspektør, Forstkandidat (1867-1935)
Liebe, John Jacob, Bogbindermester (ca. 1789-1838)
Liebe, Mariane, f. Børgesen (1796-1862)
Lundqvist, Agnes Thyra, f. Weber (1861-1899)

- Lundqvist, Albert, Borgmester
i Ronneby (1852-1892)
- Lütken, Alma Gunild Christine,
f. Weber, g. l. Borgström
(1857-1914)
- Lütken, Victor Frederik Karl,
Koncertsanger, cand.phil.
(1869-1961)
- Meldola, Ragnhild Jutta, g.
Christmas-Dirckinck-Holm-
feld, f. Weber, Godsejer
(1868-1938)
- Misitano, Lily f. Atenasio,
g. l. Roberti (1917-)
- Misitano, Ricardo (-)
- Nielsen, Anders, Snedkermester
(ca. 1781-1807)
- Nyström, Dagmar Camilla Frede-
rikke, f. Weber (1856-1920)
- Nyström, Gustaf Alfred, Skulp-
tör, Professor (1844-1897)
- Rantzau, Ingeborg Marie, f.
Weber, Lensgrevinde (1867-
1923)
- Rantzau, Cai, Lensgreve (1870-
1906)
- Rasmussen, Anna, f. Langballe,
g. l. Børgesen (1902-)
- Rheden, Margrethe van, f.
John-Hansen (1887-1975)
- Roberti, Roberto, Captajn
(-)
- Rosenkrantz, Anna Maria
(1732-)
- Rosenkrantz, Christian Bendix.
(ca. 1699-1750)
- Ræber, Adelaide Elisabeth
(1804-1860)
- Ræber, Jean Rodolphe, Tøjfa-
brikør (1770-1849)
- Svitzer, Emil E., Plantage-
ejer, Planter (ca.
1840-)
- Thomsen, Johan, Snedkermester
(ca. 1782-1834)
- Thomsen, Sophia Margaretha,
f. Lehmann, g. l. Nielsen
(1784-1828)
- Tvermoes, Maren Poulina Marie,
f. Hansen (1859-1937)
- Weber, Carl Fridrich, Tømrer-
mester (1792-1844)
- Weber, Christian Carl August,
Dekorationsmalermester
(1818-1897)
- Weber, Elisabeth Kate, f.
Mackenzie Groves (1861-1942)
- Weber, Elise Christine Augu-
sta, f. Lange-Fritsch
(-)
- Weber, Emilie Marie Petrine,
f. Andersen (1828-1888)
- Weber, Frederik Lehmann, Gros-
serer, Fabrikant (1858-1920)
- Weber, Inge Elisabeth, f. Mül-
ler, Professorinde
(1909-)
- Weber, Ingeborg Julie, f. v.
d. Hude (1871-1930)
- Weber, Johan Christian, Skibs-
konstruktør (1858-1934)
- Weber, Johan Georg Christian,
Professor, Dr.techn. (1903-
1959)
- Weber, Julius Siegwardt Au-
gust, Fabrikant (1823-1868)
- Weber, Madsine Chatrine Marie
(1861-1933)
- Weber, Maria Anthonetta, f.
Lehmann (1797-1850)
- Weber, Oluf Holger (1873-1920)
- Weber, Sinnet Christine Jør-
gensen, f. Bruun (1872-1931)
- Weber, Sophie Emilie, f. Mel-
dola (1832-1878)
- Weber, Sophus August, Ejen-
domsbesidder, Direktør
(1859-1941)
- Weber, Theobald Christian Fri-
drich, Fabrikant (1823-1886)
- Weber, Thorvald Carl Emil, Fa-
brikant (1825-1877)
- Westenholz, Elisabeth Leigh,
f. Davidson, g. l. Weber
(1873-)

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. Oversigt over Grosserer Skjold C.G.E. Børgesen og Dr.phil. Frederik C.E. Børgesens Slægt	5
2. Oversigt over Hosekræmmer Severin Christian Bergs Slægt	49
3. Oversigt over Snedkermester Johan Christian Lehmanns Slægt	55
4. S. Børgesen og Co.	76
5. Østerbrogade Nr. 24, 1873-95	80
6. Med Skjold Børgesen paa Forretningsrejse til Tyskland 1875	82
7. Skjold Børgesens Kurophold i Reichenhall 1879	83
8. Hos Theobald Weber paa "Søro" ved Svendborg	88
9. En Sensommerdag med Frederik Børgesen ca. 1880	92
10. En Rejse til Stockholm antagelig 1882	93
11. Antonette Børgesens Breve fra Aarene 1886-90	94
12. Et Sommerhjem i Hellebæk	109
13. Frederik Børgesens 1. Rejse til Dansk Vestindien i 1892	114
14. Utoft, en Hedeplantage i Jylland	125
15. Antonette og Skjold Børgesens Breve fra 1893-94	136
16. Frederik Børgesens Breve fra Færøerne 1895 og 1898 ..	146
17. Frederik Børgesens 2. Rejse (med Krydserfregatten "Fyen") i 1895-96 og 3. og sidste Rejse i 1905-06 til Dansk Vestindien	154
18. Frederik Børgesens Bryllupsrejse til Corsica i 1897 .	165
19. Utrolige Skjold Børgesen og hans Familie	168
20. Den første Snes Aar efter Skjold Børgesens Død	176
21. Personregister	187

